

CYNGOR SIR CEREDIGION

Adroddiad i'r: Cyngor

Dyddiad y cyfarfod: 3 Mawrth 2022

Teitl: Datganiad Llywodraethu Blynyddol Drafft 2021-22

Pwrpas yr adroddiad: Cymeradwyo Fframwaith Llywodraethu 2021-22, Cod Llywodraethu Corfforaethol Lleol 2022-2023 a Datganiad Llywodraethu Blynyddol 2021-22

Er Penderfyniad

Portffolio Cabinet ac Aelod Cabinet: Y Cyngorydd Ray Quant, Dirprwy Arweinydd y Cyngor a'r Aelod Cabinet dros Gyswilt Cwsmeriaid, y Gwasanaethau Cyfreithiol a Llywodraethu a Phobl a Threfniadaeth

CEFNDIR

Mae Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014 yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau lleol gynnal adolygiad o effeithiolrwydd eu fframwaith llywodraethu o leiaf bob blwyddyn, gan gynnwys eu systemau rheoli mewnol. Rhaid cofnodi'r adolygiad hwn mewn Datganiad Llywodraethu Blynyddol a'i gyhoeddi fel rhan o Gyfrifon Blynyddol y Cyngor. Mae'r Pwyllgor Archwilio yn gyfrifol am fonitro'r trefniadau llywodraethu ar ran y Cyngor.

Rhaid paratoi'r Datganiad yn unol ag arferion priodol, gan gynnwys y rhai a nodir yn un o fframweithiau Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth (CIPFA) a Ffederasiwn Rhyngwladol y Cyfrifyddion (IFAC) sef '*Delivering Good Governance in Local Government*' (2016). Mae'r Fframwaith, a gyhoeddwyd ym mis Ebrill 2016, wedi'i seilio ar Fframwaith Rhyngwladol CIPFA/IFAC sef yr *International Framework: Good Governance in the Public Sector*. Mae'r fframwaith yn cynnwys diffiniad newydd o lywodraethu sy'n pwysleisio pa mor hanfodol yw llywodraethu da wrth alluogi sefydliad i gyflawni ei nodau:

- Mae llywodraethu yn cynnwys y trefniadau sydd yn eu lle i sicrhau bod y deilliannau arfaethedig ar gyfer rhanddeiliaid yn cael eu diffinio a'u cyflawni;
- Er mwyn cyflawni llywodraethu da yn y sector cyhoeddus, mae'n rhaid i gyrrff llywodraethol ac unigolion sy'n gweithio i sefydliadau yn y sector cyhoeddus bob amser geisio cyflawni amcanion eu sefydliadau er budd y cyhoedd, wrth weithredu;
- Mae gweithredu er budd y cyhoedd yn awgrymu ystyriaeth sylfaenol o'r manteision i'r gymdeithas, a ddylai arwain at ganlyniadau positif i ddefnyddwyr y gwasanaethau a rhanddeiliaid eraill.

Mae'r fframwaith rhyngwladol yn cynnwys saith egwyddor o lywodraethu a fydd yn galluogi sefydliadau, partneriaethau'r sector cyhoeddus ac awdurdodau cyfunol i gyflawni eu deilliannau wrth weithio er budd y cyhoedd. Cefnogir yr egwyddorion

ymhellach gan egwyddorion craidd o ran ymddygiad sy'n dangos yr hyn y dylai llywodraethu da fod o safbwynt ymarferol.

Dyma'r egwyddorion:

Egwyddor A: Ymddwyn ag uniondeb, gan ddangos ymrwymiad cadarn i werthoedd moesegol, a pharchu rheolau'r gyfraith.

Egwyddor B: Sicrhau ymgysylltu helaeth ac agored â rhanddeiliaid.

Egwyddor C: Diffinio canlyniadau yn nhermau manteision economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol cynaliadwy.

Egwyddor D: Penderfynu ar yr ymyriadau sydd eu hangen i gyflawni'r canlyniadau arfaethedig i'r graddau gorau posib

Egwyddor E: Datblygu capasiti'r sefydliad, gan gynnwys gallu ei arweinyddiaeth a'r unigolion y tu mewn iddo.

Egwyddor F: Rheoli risgiau a pherfformiad drwy reolaeth fewnol gadarn a thrwy reoli arian cyhoeddus mewn ffordd gadarn.

Egwyddor G: Defnyddio arferion gweithio da o ran tryloywder, adrodd ac archwilio i sicrhau atebolrwydd effeithiol.

Y Fframwaith Llywodraethu Blynyddol

Er mwyn cydymffurfio â'r gofynion, mabwysiadwyd y fframwaith newydd yn 2016-17 a dilynwyd y canllawiau fel sail ar gyfer profi strwythurau llywodraethu trwy:

- Adolygu'r trefniadau presennol
- Datblygu a chynnal cod llywodraethu lleol sy'n gyfredol, gan gynnwys trefniadau ar gyfer sicrhau effeithiolrwydd parhaus
- Adrodd yn gyhoeddus ar sut yr ydym yn cydymffurfio â chod ein hunain yn flynyddol a sut yr ydym wedi monitro effeithiolrwydd ein trefniadau llywodraethu yn ystod y flwyddyn ac o ran newidiadau arfaethedig.

Yn unol ag argymhellion Archwilio Cymru, cynhaliwyd gweithdai ar gyfer aelodau/swyddogion er mwyn adolygu'r trefniadau llywodraethu presennol yn erbyn y fframwaith ac yn unol â'r canllawiau, mae pob egwyddor wedi cael ei sgorio i adlewyrchu pa mor dda y mae ein trefniadau llywodraethu o ran cyflawni llywodraethu da.

Mae cerdyn sgorio'r adolygiad terfynol a gwblhawyd yn ystod y gweithdai wedi'i gynnwys (gweler **Atodiad 1**). I grynhoi, adolygwyd 94 ymddygiad ac yn sgil hynny: cafodd 1 ohonynt well sgôr gan godi o 7/8 i 9/10. Golyga hyn fod gan 91 ohonynt sgôr o 9/10, fod 2 wedi aros ar 7/8 a bod 1 ar 5/6.

O ganlyniad i'r sgoriau diwygiedig, mae camau gweithredu wedi'u nodi ar gyfer 2022-2023 ac maent wedi'u cynnwys yn adran 6 y Datganiad Llywodraethu Blynyddol.

Mae pob sgôr yn nogfen y Fframwaith Llywodraethu yn sgôr allan o 10 e.e. mae sgôr o 7/8 yn golygu sgôr o rhwng 7 ac 8 allan o 10.

Y Datganiad Llywodraethu Blynyddol

Mae'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol drafft ar gyfer 2021-22 (gweler **Atodiad 2**) wedi'i baratoi yn unol â'r fframwaith. Mae'n rhoi sylw i'r newidiadau angenrheidiol a wnaed oherwydd y pandemig ac mae'n cynnwys y canlynol:

- Cydnabyddiaeth o'r cyfrifoldeb dros sicrhau llywodraethu da
- Cyfeiriad at yr asesiad
- Barn ar lefel y sicrwydd y gall y trefniadau llywodraethu ei ddarparu
- Adroddiad cynnydd ynghylch sut y mae'r problemau a nodwyd y llynedd wedi'u datrys
- Cynllun gweithredu a gytunwyd yn ei gylch ar gyfer ymdrin â materion llywodraethu yn ystod y flwyddyn nesaf
- Casgliad

Cod Llywodraethu Corfforaethol Lleol

Mae'r Cod Llywodraethu Corfforaethol Lleol Drafft yn dwyn ynghyd yr holl godau a dogfennau lleol sy'n amlinellu trefniadau llywodraethu'r Cyngor. Mae'r Cod wedi'i ddiwygio ar gyfer 2022-23 (gweler **Atodiad 3**).

Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio

Cymeradwyodd y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio y dogfennau drafft (**Atodiad 2 a 3**) ar 19 Ionawr 2022. Yn y cyfarfod hwnnw, cytunodd y Pwyllgor hefyd ynghylch y canlynol:

1. Sefydlu 'cof corfforaethol' er mwyn cael cysondeb. Byddai hyn yn sicrhau bod cysylltiad rhwng yr argymhellion a oedd wedi'u cynnwys yn yr adroddiadau, gan gynnwys adroddiadau Archwilio Cymru, a pholisïau, hunanasesiadau a fframweithiau'r Cyngor. Byddai angen cynnwys hyn yn y Datganiad Llywodraethu Blynyddol er mwyn sicrhau gwaith olrhain a monitro.

Cadarnhawyd i'r Pwyllgor y byddai hyn yn cael ei wneud yn rhannol drwy'r Cofnod o Gamau Gweithredu Cyfarfodydd y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio a oedd newydd ei sefydlu.

Caiff testun ychwanegol ei gynnwys i nodi'r dystiolaeth, y camau gweithredu a'r sgoriau posibl yn Nogfen Fframwaith Llywodraethu 2021-22 ac i nodi'r llwyddiannau, y camau gweithredu a'r canlyniadau corfforaethol yn Natganiad Llywodraethu Blynyddol drafft 2021-2022 er mwyn sicrhau cysylltiad ag argymhellion Archwilio Cymru yn ei adroddiad 'Adolygiad o Wasanaeth Cynllunio Cyngor Sir Ceredigion 2020-21', a chaiff y dogfennau diwygiedig hyn eu hailgyflwyno i'r Cyngor unwaith y bydd y newidiadau wedi'u gwneud ac y bydd y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio wedi'u hystyried.

(Mae'r Adroddiad a gyflwynwyd i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ar 17 Ionawr 2022 ynglŷn ag Adroddiad Archwilio Cymru a Chofnodion y Cyfarfod ar gael drwy fynd at:

<https://council.ceredigion.gov.uk/ieListDocuments.aspx?CId=147&MId=259&Ver=4&LLL=0> ac mae'r Adroddiad a gyflwynwyd i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ar 19 Ionawr 2022 a Chofnodion y Cyfarfod ar gael drwy fynd at:

2. Ystyried rhoi eglurhad ar ddechrau'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol ynglŷn â'r bandiau a ddefnyddiwyd wrth ddarparu sgoriau yn unol â chanllawiau CIPFA. Byddai hyn yn hwyluso pethau i'r cyhoedd a fyddai'n darllen y ddogfen.

Gan fod y bandiau yn cael eu defnyddio yn nogfen y Fframwaith Llywodraethu, mae'r ddogfen honno wedi'i diweddarau i gynnwys esboniad ynglŷn â'r bandiau a ddefnyddir wrth sgorio (gweler **Atodiad 1** - ar frig y tabl ar dudalen 2) fel a ganlyn:

Sgoriau

Noder bod pob sgôr yn nogfen y Fframwaith Llywodraethu yn sgôr allan o 10 e.e. mae sgôr o 7/8 yn golygu sgôr rhwng 7 ac 8 allan o 10.

Yn unol â'r cais, mae brawddeg wedi'i hychwanegu at Ddatganiad Llywodraethu Blynyddol drafft 2021-2022 er eglurder (gweler tudalen 5 yn **Atodiad 2**) fel a ganlyn:

Mae pob sgôr yn nogfen y Fframwaith Llywodraethu yn sgôr allan o 10 e.e. mae sgôr o 7/8 yn golygu sgôr o 7 neu 8 allan o 10.

Mae mân gywiriad hefyd wedi'i wneud i'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol drafft 2021-2022 (gweler tudalen 4 yn **Atodiad 2**) i adlewyrchu'r ffaith bod y Cod Llywodraethu Corfforaethol Lleol wedi'i adolygu ymhellach gan ystyried y newidiadau parhaus i'r trefniadau llywodraethu oherwydd pandemig y coronafeirws.

Oes Aseiad Effaith Integredig Na wedi ei gwblhau? Os na, Dim newid mewn polisi esboniwch pam

Crynodeb: Mae'r Datganiad Llywodraethu Corfforaethol yn nodi sut y mae'r Awdurdod yn cyflawni ei swyddogaethau mewn ffordd sy'n dangos atebolrwydd, tryloywder, effeithiolrwydd, uniondeb, didueddrwydd a chynhwysedd.

Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol:	Hirdymor:	Mae Llywodraethu Corfforaethol yn ymwneud â datblygu capasiti'r sefydliad, gan gynnwys bod gallu ei arweinyddiaeth a'r unigolion y tu mewn iddo yn sicrhau cynaliadwyedd hirdymor y Cyngor
	Integreiddio:	Mae Llywodraethu Corfforaethol yn sicrhau bod risgiau a pherfformiad yn cael eu rheoli trwy reolaeth fewnol gadarn a rheolaeth ariannol gyhoeddus gref.
	Cydweithio:	Mae Llywodraethu Corfforaethol yn sicrhau Gweithredu arferion da o ran

Cynnwys:	tryloywder, adrodd ac archwilio, er mwyn darparu atebolrwydd effeithiol. Mae Llywodraethu Corfforaethol yn sicrhau bod canlyniadau'n cael eu diffinio o ran manteision economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol cynaliadwy.
Atal:	Mae Llywodraethu Corfforaethol yn golygu pennu'r ymyriadau sydd eu hangen i gyflawni'r canlyniadau arfaethedig i'r graddau gorau posib.
Argymhelliad/ Argymhellion:	Bod y Cyngor yn penderfynu gwneud y canlynol: <ol style="list-style-type: none"> 1. Nodi cynnwys Dogfen Fframwaith Llywodraethu 2021-2022 (Atodiad 1) 2. Cymeradwyo Datganiad Llywodraethu Blynyddol Drafft 2021-2022 (Atodiad 2) 3. Cymeradwyo Cod Llywodraethu Corfforaethol Lleol 2022-2023 ar gyfer ei gyhoeddi (Atodiad 3)
Rheswm dros y penderfyniad:	Er mwyn symud ymlaen i gyhoeddi Datganiad Llywodraethu Blynyddol 2021-22 yn unol â Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014.
Trosolwg a chraffu:	Ystyriwyd gan y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ar 19/1/2022
Fframwaith Polisi:	Dim
Blaenoriaethau Corfforaethol:	Mae Llywodraethu Corfforaethol effeithiol yn sicrhau bod y Cyngor yn gallu cyflawni'r holl Flaenoriaethau Corfforaethol: <ol style="list-style-type: none"> 1. Hybu'r Economi 2. Buddsoddi yn Nyfodol y Bobl 3. Galluogi Cydnerthedd Unigolion a Theuluoedd 4. Hyrwyddo Cydnerthedd Amgylcheddol a Chymunedol
Goblygiadau Ariannol:	Ni fydd y Cyngor yn cydymffurfio'n llawn â'r Gofynion
Goblygiadau Cyfreithiol:	Ni fydd y Cyngor yn cydymffurfio â'r ddeddfwriaeth/rheoliadau
Pwerau Statudol:	Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014.
Papurau Cefndir:	Dim
Atodiadau:	Atodiad 1 – Dogfen Fframwaith Llywodraethu 2021-22

Atodiad 2 – Datganiad Llywodraethu Blynyddol Drafft
2021-22

Atodiad 3 – Cod Llywodraethu Corfforaethol Lleol 2022-
2023

**Swyddog Arweiniol
Corfforaethol:**

Elin Prysor, Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Cyfreithiol
a Llywodraethu / Swyddog Monitro

Dyddiad:

9/2/2022

CYNGOR SIR CEREDIGION

Adolygiad o'r Fframwaith Llywodraethu 2021 -2022

Scorio						
Noder fod pob sgôr a ddefnyddir trwy'r Ddogfen Fframwaith Llywodraethu hon allan o 10 e.e. mae sgôr 7/8 yn golygu sgôr rhwng 7 a 8 allan o gyfanswm o 10 marc						
A. Ymddwyn ag uniondeb, gan ddangos ymrwymiad cadarn i werthoedd moesegol, a pharchu rheolaeth y gyfraith						
Mae sefydliadau llywodraeth leol yn atebol nid yn unig am y swm y maent yn ei wario, ond hefyd am y ffordd y maent yn defnyddio'r adnoddau y maent yn gyfrifol amdanynt. Mae hyn yn cynnwys atebolrwydd am allbynnau cadarnhaol a negyddol, ac am y canlyniadau a gyflawnwyd ganddynt. Yn ogystal, maent yn ysgwyddo cyfrifoldeb cyffredinol dros wasanaethu budd y cyhoedd drwy lynu wrth ofynion deddfwriaeth a pholisïau'r llywodraeth. Mae'n hanfodol y gall pob sefydliad ddangos, yn ei gyfanrwydd, pa mor briodol yw ei holl weithredoedd a bod systemau ar waith i annog a gorfodi ymlyniad wrth werthoedd moesegol a pharch at reolaeth y gyfraith.						
Is-egwyddorion	Ymddygiad	Tystiolaeth	Yn ddisgwyliedig	✓/X	Sgôr	Gweithred
A1 Ymddwyn ag uniondeb	Elin Prysor / Lowri Edwards/Steve Johnson/Amanda Roberts / Alex Jenkins A1.1 Sicrhau bod yr Aelodau a'r Swyddogion yn ymddwyn ag uniondeb ac yn arwain diwylliant lle maent yn gweithredu'n amlwg ac yn gyson er budd y cyhoedd, gan warchod enw da'r sefydliad drwy wneud hynny	<ul style="list-style-type: none"> • Cod Ymddygiad yr Aelodau (diweddarwyd yn 2016) ac ar gael ar wefan y Cyngor, ar y fewnrwyd (CeriNet) o dan Adnoddau Cynghorwyr, ac yn y Cyfansoddiad. • Siart lif Cod Ymddygiad yr Aelodau (diweddarwyd yn 2016). • Cod Ymddygiad y Swyddogion ar gael, ynghyd â'r holl bolisiau a strategaethau corfforaethol, ar wefan y Cyngor/CeriNet. • Cadarnhad unigol o ran cydymffurfiaeth. • Darperir hyfforddiant cynefino a hyfforddiant dilynol ar y Cod Ymddygiad a moeseg i'r holl Aelodau. • Darparwyd hyfforddiant Moeseg/Twyll ar y cyd ag yswiriwr y Cyngor yn ystod gweithdy chwarterol y Rheolwyr Corfforaethol ar 28.5.2021. Mae sleidiau o'r cyflwyniad yn ffurfio sylfaen modiwl e-ddysgu ar gyfer yr holl Staff a'r Archwilwyr Mewnol ('IA') a'r Gwasanaethau Llywodraethu sy'n gweithio gyda'r gwasanaeth Dysgu a Datblygu i baratoi sefyllfaoedd ar gyfer hyfforddiant. Cefnogir yr hyfforddiant gan adolygiad a gynhaliwyd yn ddiweddar o Strategaeth y Cyngor ynghylch Atal Twyll, Llygredd a Llwgrwobrwyo (gan gynnwys Atal Gwyngalchu Arian). • Mae Archwiliad Mewnol dilynol o drefniadau'r Cyngor ynghylch Moeseg yn mynd rhagddo hefyd (yn cael ei adolygu ar hyn o bryd). • Darparir cyngor o ddydd i ddydd gan y Swyddog Monitro ('MO') a'r Swyddog Cymorth Craffu. • Polisi Disgyblu (Tachwedd 2017). • Adolygiad Datblygiad Personol. • Mae Cofrestr o Fuddiannau'r Aelodau ar gael gan Wasanaethau Democraidd y Cyngor. Fe'i hadolygir gan y Swyddog Monitro. • Ceir ffurflenni datgan buddiannau a lletygarwch ar gyfer Swyddogion ac Aelodau ar CeriNet. • Mae MO yn anfon negeseuon atgoffa a chyngor rheolaidd i'r staff drwy e-ddiweddariadau newyddion mewnol. • Mae MO yn monitro ac yn adolygu datganiadau'r Prif Swyddogion bob blwyddyn. • Rhoddodd MO wybod i'r Prif Swyddogion fod angen iddynt ddatgan cysylltiadau personol agos â Swyddogion eraill neu Aelodau (gweler e-ddiweddariad newyddion MO ar 20.7.2021 	Codau Ymddygiad	✓	9/10	<p>Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.</p> <p>Bydd y MO yn parhau i gynghori'r Aelodau ynglŷn â'r angen i ddatgan lletygarwch / rhoddion. Bydd MO yn cynghori'r Prif Swyddogion ymhellach am yr angen i ddatgan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • cysylltiadau personol agos â Swyddogion eraill neu Aelodau. <p>Adolygiad parhaus o ddatganiadau busnes Prif Swyddogion</p> <p>Bydd MO a Swyddog Corfforaethol Arweiniol y Gwasanaethau Democraidd yn parhau i gynnal adolygiad o'r Aelodau sy'n dal swyddi cyfarwyddwr, swyddi ymddiriedolwr neu aelodaeth pan gânt eu penodi i gyrff allanol, ac i bwyllgorau. Bydd MO yn ystyried adborth gan yr Aelodau a gwerth ychwanegol, a bydd yn parhau i ddiweddarau Cod Ymddygiad yr Aelodau a'r Swyddogion.</p>
			Llofnod Unigol i gadarnhau cydymffurfio â'r cod	✓		
			Cynefino ar gyfer Aelodau a Staff newydd ynghylch safon yr ymddygiad a ddisgwyilir	✓		
			Arfarnu perfformiad a adwaenir fel arall yn Adolygiadau Datblygiad Personol	✓		
		Ffurflenni Datgelu'r Swyddogion				

		<p>ar CeriNet), gan gynnwys rhoi gwybod i'r Prif Swyddogion yng nghyfarfodydd y Grŵp Arweiniol.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cynhelir adolygiad sylweddol o'r Cod Ymddygiad i Swyddogion ar hyn o bryd. • Cyngor wedi'i ddiweddarau am Ddatganiadau a Chofrestru Buddiannau Cyflogeion y Cyngor (cyhoeddwyd diweddariadau e-bost yn cynnig newyddion ar 16.12.2021 ac 20.7.2021 gan gynnwys ynghylch Grantiau i fusnesau NDR Cronfa Busnes Cyfyngiadau Covid-19 (cyhoeddwyd diweddariad Newyddion ar 8.1.2021). • Mae arfer MO o hysbysu Swyddogion ynghylch datgelu buddiannau yn parhau. Ceir nodiadau atgoffa rheolaidd trwy gyfrwng Diweddariadau Newyddion ar system CeriNet ac yn y Grŵp Arweiniol. Cyhoeddwyd diweddariad am Ddatganiadau Budd a Lletygarwch Cyflogeion y Cyngor ar 20 Gorffennaf 2021 ar Wefan CeriNet y Cyngor, gan gynnwys dolenni i'r ffurflenni perthnasol a'r Cod Ymddygiad i Gyflogeion Llywodraeth Leol, ynghyd â nodyn atgoffa y dylid cyfeirio unrhyw ymholiadau neu geisiadau am gyngor i MO. Hysbysir Prif Swyddogion trwy ddiweddariad newyddion system CeriNet o neges e-bost MO ynghylch datgelu budd a Lletygarwch ac anfonwyd nodyn i atgoffa'r Prif Swyddogion. • Cynhelir adolygiad ar hyn o bryd o'r cyrff allanol sydd wedi penodi Aelodau, gan gynnwys gwerth ychwanegol, a hefyd, diweddarau'r Cyfansoddiad. • Datgelu budd gan Aelodau a Swyddogion mewn cyfarfodydd, ceir cyfle i wneud cyfeiriad at unrhyw rolau/cysylltiadau personol agos ac ati. • Adolygiad parhaus o ddatganiadau busnes Prif Swyddogion. • Cwblhawyd ffurflenni Goddefeb wedi'u diweddarau ar gyfer Aelodau. • Mae gofyn i aelodau ddiweddarau'r Gofrestr Buddiannau yn unol â'r Cod Ymddygiad, ac yn ogystal, bob blwyddyn, sy'n gyfle i gyfeirio at unrhyw rolau/cysylltiadau personol agos ac ati. Bellach, mae hyn yn cynnwys aelodau lleig/annibynnol o'r Pwyllgor Moeseg a Safonau a'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu. Cyhoeddir llyfryn Cofrestr Buddiannau ar gyfer pob Aelod ar Wefan y Cyngor. • Anfonir cyngor rheolaidd rhagweithiol a nodiadau atgoffa i Aelodau a Swyddogion yn ôl y gofyn. • MO i gynghori Swyddogion ymhellach o'r angen i ddatgelu buddiannau mewn sefydliadau sy'n mynd yn groes i fuddiannau'r Cyngor, neu y gallent fynd yn groes iddynt, gan gynnwys: <ul style="list-style-type: none"> ○ Contractwyr; ○ Llywodraethwyr Ysgol; ○ Clercod Cynghorau Tref a Chymuned; ○ Aelodau cynghorau Tref a Chymuned; a 			<p>Diweddarau ffurflen Goddefeb i Aelodau</p> <p>Oedwyd arfarniadau oherwydd Pandemig Covid-19 ond maent bellach wedi ailgychwyn (fe'u cynhaliwyd ym mis Mai 2021 ac maent yn cael eu cynnal dan drefniant rhith o hyd).</p> <p>Caiff Cod Ymddygiad diwygiedig i Swyddogion ei gyhoeddi ar ôl iddo gael ei ddiweddarau a'i gymeradwyo.</p> <p>Swyddogion i gwblhau modiwl e-hyfforddiant Moeseg/Twyll Gorfodol ar ôl iddo gael ei gwblhau a'i gymeradwyo.</p>
--	--	---	--	--	---

		<ul style="list-style-type: none"> ○ Llywodraethwyr Ysgol. • MO i gynghori Swyddogion ymhellach am yr angen i ddatgan: <ul style="list-style-type: none"> ○ Swyddi Cyfarwyddwr; a ○ Chyflogaeth arall <p>Gan gynnwys a yw'n gwrthdaro gyda buddiannau'r Cyngor neu beidio. Anfonodd MO neges e-bost at Swyddogion ar 20.7.2021 yn atgoffa Swyddogion o ofynion datganiadau a Lletygarwch a Buddiannau (gan gynnwys ynghylch Grantiau Cyfnod Clo Estynedig Covid-19 i fusnesau).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Diweddardwyd ffurflenni goddefebau i Aelodau (2020). • Rhaid i Swyddogion Cymwys Proffesiynol ac Athrawon fodloni gofynion eu sefydliad/corff proffesiynol. • Mae aelodau yn cwblhau modiwl hyfforddiant AD. • Rhoddir hyfforddiant am safonau ymddygiad i Reolwyr a Staff. • Mae MO yn dosbarthu i arweinwyr grwpiau gwleidyddol ddiweddariadau/penderfyniadau gan Banel Dyfarnu Cymru, a'i rôl ef yw penderfynu ynghylch achosion honedig o dorri amodau gan aelodau etholedig a chyfetholedig yn erbyn cod ymddygiad statudol eu hawdurdod. • Bydd gan y Pwyllgor Moeseg a Safonau ddyletswyddau newydd (o fis Mai 2022) dan Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 ('Deddf 2021'), a fydd yn cynnwys: • Monitro cydymffurfiaeth gan arweinwyr grwpiau gwleidyddol ar y Cyngor gyda'u dyletswyddau dan A.52A(1) Deddf Llywodraeth Leol 2000; • Cynghori, hyfforddi neu drefnu hyfforddi arweinwyr grwpiau gwleidyddol ar y Cyngor am faterion sy'n ymwneud â'u dyletswyddau dan A.52A(1) Deddf Llywodraeth Leol 2000. • Mae'r ddyletswydd i fonitro cydymffurfiaeth arweinwyr grwpiau gwleidyddol yn ymwneud â safonau ymddygiad, a sicrhau bod hyn yn weladwy ac yn cael ei ddangos yn gyson a gyda thystiolaeth er mwyn diogelu enw da y Cyngor. 				
	<p>Elin Prysor A1.2 Sicrhau bod yr Aelodau'n arwain y blaen o ran sefydlu egwyddorion neu werthoedd gweithredol safonol penodol ar gyfer y Sefydliad a'i Staff, a'u bod yn cael eu mynegi a'u deall. Dylai'r rhain adeiladu ar Saith Egwyddor Bywyd Cyhoeddus (egwyddorion Nolan).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ceir perthynas waith dda â Llywodraeth Cymru, fel un o'r prif reoleiddwyr. Ceir deialog reolaidd â chynrychiolwyr Archwilio Cymru. • Adolygwyd a chymeradwywyd gweledigaeth y Cyngor gan y Cabinet, ac mae'r weledigaeth yn pennu nifer o Amcanion Strategol hirdymor. • Mae Strategaeth Gorfforaethol 2017-2022 yn cynnwys Amcanion Llesiant a Gwella 2019-20 ac yn amlinellu blaenoriaethau ac amcanion lefel uchel y Cyngor gyda chamau gweithredu ategol yn flynyddol. Ystyriodd y Cyngor Adroddiad Blynyddol Amcanion Llesiant a Gwella drafft 2020-21 a chymeradwyodd yr Amcanion Llesiant ar gyfer 2022-23 ar 21.10.21, a gyhoeddir ar wefan y Cyngor. • Cod Ymddygiad yr Aelodau (2016). • Mae Cofrestr o Fuddiannau'r Aelodau ar gael gan Wasanaethau Democraidd y Cyngor. Fe'i hadolygir gan MO. 	<p>Mae'r safonau yn adlewyrchu Gwerthoedd Gwasanaeth Cyhoeddus Llywodraeth Cymru</p>	<p>✓</p>	<p>9/10</p>	<p>Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.</p>
			<p>Cyfathrebu gwerthoedd a rennir â'r Aelodau, Staff, y gymuned a phartneriaid</p>	<p>✓</p>		

		<ul style="list-style-type: none"> Mae'r Aelodau a'r Swyddogion yn datgan buddiannau mewn cyfarfodydd. Mae'r Prif Swyddogion yn datgan buddiannau bob blwyddyn ac yn ysgwyddo rhwymedigaethau parhaus i ddatgan buddiannau. Mae'r Aelodau yn diweddarau eu Cofrestr Buddiannau bob blwyddyn ac yn ysgwyddo rhwymedigaethau parhaus i ddatgan buddiannau (gan gynnwys aelodau lleyg/annibynnol y Pwyllgor Moeseg a Safonau a'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu). Ceir deialog reolaidd ag Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru ('PSOW') a rheoleiddwyr eraill gan gynnwys Estyn, AGC, ICO ac IPCO. 				
<p>Elin Prysor / Lowri Edwards A1.3 Arwain drwy esiampl a defnyddio'r egwyddorion neu'r gwerthoedd gweithredol safonol hyn fel fframwaith ar gyfer y broses benderfynu a gweithredoedd eraill</p>		<ul style="list-style-type: none"> Mae <u>cofnodion pob pwyllgor</u> yn cynnwys eitem lle y mae gofyn i'r Aelodau a'r Swyddogion ddatgan buddiannau. Mae'r <u>Cyfansoddiad</u> yn destun adolygiadau cynhwysfawr, ac yn cael ei ddiweddarau yn ôl y gofyn, gan gynnwys newidiadau arfaethedig i'r Gweithgor Trawsbleidiol ar y Cyfansoddiad, i wneud argymhellion am newidiadau i'r Cyfansoddiad i'r Cyngor. Mae diwygiad pellach yn 2021 yn mynd rhagddo, gan bod y Cyfansoddiad yn ddogfen fyw, er mwyn adlewyrchu newidiadau deddfwriaethol ac yn unol â'r angen. Cymeradwyodd y Cyngor y diwygiadau ar 18.3.21 a 23.9.21. Cynhelir ymarfer cymharu o'r Cyfansoddiad Cyfredol yn erbyn y Cyfansoddiad Enghreifftiol a gyhoeddwyd gan CLILC. Mae Gweithgor Trawsbleidiol ar y Cyfansoddiad, sy'n cynnwys Cydbwysedd Gwleidyddol, yn cyfarfod yn rheolaidd i ystyried cynigion ynghylch diweddariadau i'r Cyfansoddiad. Cynhaliwyd cyfarfodydd ar 15.2.21, 19.4.21, 30.6.21, 10.8.21 ac 8.11.21. Mae MO/Swyddog Llywodraethu yn adrodd i'r Cyngor er mwyn diweddarau dirprwyaethau a'r Cyfansoddiad. Datganiadau Budd blynyddol y Prif Swyddog. Mae'r <u>Strategaeth Gorfforaethol</u> (2017-2022) yn cynnwys blaenoriaethau'r Cyngor. Mae'r Amcanion Llesiant a Gwella yn datblygu'r meysydd blaenoriaeth a nodwyd yn <u>Strategaeth Gorfforaethol 2017-2022</u> ac fe'u hadolygir bob blwyddyn. Datblygir y rhain trwy ymgynghori gyda'r cyhoedd ac Aelodau. Ystyriodd y Cyngor yr Adroddiad Blynyddol Amcanion Llesiant a Gwella 2020-21 drafft, gan gymeradwyo'r Amcanion Llesiant ar gyfer 2022-23 ar 21.10.21, a gyhoeddir ar wefan y Cyngor. Rhaid i'r holl Staff gwblhau modiwl hyfforddiant E-ddysgu gorfodol, a gyflwynwyd ym mis Medi 2017, ynghylch Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015 ('WFGA') (rhwng mis Medi 2017 a mis Tachwedd 2021, fe'i cwblhawyd gan 2,834 o gyflogeion, yr oedd 343 wedi ei gwblhau yn Gymraeg a 2,491 yn Saesneg). Rhwng mis Ebrill a mis Tachwedd 2021, roedd 	<p>Gwerthoedd arweinyddiaeth a osodir gan Lywodraeth Cymru yn cael eu dilyn.</p> <p>Arferion gwneud penderfyniadau</p> <p>Datganiadau o fuddiannau yn cael eu gwneud mewn cyfarfodydd</p> <p>Ymddygiad mewn cyfarfodydd</p> <p>Gwerthoedd cyffredin yn arwain y broses gwneud penderfyniadau</p> <p>Datblygu a chynnal pwyllgor safonau effeithiol</p>	<p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p>	<p>9/10</p>	<p>Tybir bod y trefniadau llywodraethu cyffredinol yn cydymffurfio ac yn bodloni arferion da. Nid oes angen camau pellach.</p> <p>Bydd y Grŵp Arweiniol yn cael ei ddiweddarau am e-ddysgu wrth i'r gwasanaeth Adnoddau Dynol roi adroddiadau i'r Grŵp Arweiniol.</p>

		<p>242 o gyflogeion wedi cwblhau'r modiwl, 40 yn Gymraeg, 202 yn Saesneg (* mae'r ffigurau hyn yn cynnwys y rhai sydd wedi gadael). Anfonwyd nodiadau atgoffa i'r Staff nad ydynt wedi cwblhau'r modiwl eto ac mae Grwpiau Arweiniol yn cael adroddiadau o bryd i'w gilydd.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ystyriwyd materion ynghylch safonau ac ymddygiad aelodau gan <u>Bwyllgor Moeseg a Safonau</u> y Cyngor. Cynhelir cyfarfodydd cyhoeddus yn rheolaidd, ac fe'u cadeirir gan unigolyn annibynnol – pennu goddefebau, ac ystyried materion strategaeth/polisi a chael diweddariadau gan Lyfr Achosion PSOW ac achosion APW. • Prif ddyletswyddau'r Pwyllgor Moeseg a Safonau yw gwella'r safonau o ran ymddygiad yr Aelodau a gweithredu Cod Ymddygiad yr Aelodau. • Mae MO yn cynghori'r Pwyllgor a'r Aelodau. • Mae'r Pwyllgor Safonau a Moeseg yn chwarae rhan weithredol o ran hyfforddi Aelodau. • Cynhaliwyd Cynhadledd Safonau 2018 ar y cyd rhwng Cyngor Sir Ceredigion a Chyngor Sir Powys (ar 14 Medi 2018). Y bwriad oedd y byddai Cynghorau Gogledd Cymru yn cynnal cynhadledd debyg yn 2021- fe'i gohiriwyd oherwydd Covid-19. • Cyflwynwyd Adroddiad Blynyddol y Pwyllgor Moeseg a Safonau i'r Cyngor ym mis Hydref 2021. • Mae'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu yn cynnal ymarfer meincnodi bob blwyddyn er mwyn darparu rhagor o sicrwydd ynglŷn ag adolygu proses y <u>Datganiad Llywodraethu Blynyddol</u> ('AGS'). • Mae IA yn adolygu'r broses ac yn rhoi adroddiad amdani bob blwyddyn. Mae'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu yn cwrdd yn rheolaidd i ystyried trefniadau llywodraethu ac adroddiadau archwilwyr allanol. Caiff ei gadeirio gan Aelod anweithredol. • Cyflwynwyd Adroddiad Blynyddol y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu i'r Cyngor ar 23.9.2021 ac fe'i cymeradwywyd. • <u>Strwythur Llywodraethu Covid-19</u> wedi'i gyflwyno gan y Cyngor, gan gynnwys pwerau dirprwyedig dros dro i Brif Weithredwr a Grŵp Arweiniol y Cyngor trwy ddefnyddio Penderfyniadau Brys ar gyfer penderfyniadau sy'n ymwneud ag ymateb y Cyngor i COVID-19), yn unol â Chyfansoddiad y Cyngor. Adolygwyd Penderfyniadau Brys yr Arweinydd yn rheolaidd, a daeth i ben ar 31.8.2021. • Mae'r Grŵp Rheoli Aur yn parhau dan weithdrefnau gweithredol yn unol â Deddf Argyfyngau Sifil Posibl 2004 • Cyhoeddir Cofnod Penderfyniadau y Grŵp Rheoli Aur ar wefan y Cyngor). • Cyhoeddir <u>Cofnod o'r Penderfyniadau</u> a wneir gan Grŵp Arweiniol Covid-19 ('Grŵp Rheoli Aur') ar Wefan y Cyngor. 				
--	--	---	--	--	--	--

<p>Elin Prysor/Alun Williams A1.4 Arddangos, mynegi ac ymgorffori'r egwyddorion neu'r gwerthoedd gweithredol safonol priodol drwy bolisiau a phrosesau a adolygir yn rheolaidd i sicrhau eu bod yn gweithredu'n effeithiol</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Diweddarwyd a chymeradwywyd '<u>Strategaeth i Atal Twyll, Llygredd a Llwgrwobrwyo (gan gynnwys Atal Gwyngalchu Arian)</u>' effeithiol gan y Cyngor ar 17.6.21(cadarnhawyd y cofnodion ar 23.9.21). • Cyflwynwyd Adroddiad Blynyddol Archwilio Mewnol ynghylch Atal Twyll i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu ar ddiwedd y flwyddyn. • Mae <u>Cofrestr o fuddiannau Aelodau</u> ar gael gan Wasanaethau Democrataidd y Cyngor. • Datganiadau budd/lletygarwch ar gyfer Swyddogion, yn ôl y gofyn. • Mae MO yn anfon negeseuon atgoffa ynghylch datgan buddiannau / lletygarwch at y Staff bob chwarter. • Mae NFI yn tynnu sylw at Staff sy'n gyfarwyddwyr cwmnïau sy'n ymdrin â'r Cyngor – os na fydd hyn wedi'i ddatgan, bydd IA yn ymchwilio ac yn rhoi adroddiad i MO. • Diweddarir y datganiadau o fuddiannau'r Prif Swyddogion bob blwyddyn. • Cedwir cofrestr o'r Swyddogion mewn swyddi â chyfyngiadau gwleidyddol, ac mae'r <u>Polisi Cyfyngiadau Gwleidyddol ar Weithwyr Llywodraeth Leol</u> ar gael i'r gweithwyr ar CeriNet. • Darparwyd hyfforddiant Moeseg/Twyll ar y cyd ag yswiriwr y Cyngor yn ystod y gweithdy chwarterol i Reolwyr Corfforaethol ar 28.5.2021. Mae sleidiau o'r cyflwyniad yn sail ar gyfer modiwl e-ddysgu i'r holl Staff, ac mae IA a Gwasanaethau Llywodraethu yn gweithio gyda'r adran Dysgu a Datblygu i baratoi sefyllfaoedd ar gyfer hyfforddiant. • Caiff yr hyfforddiant ei gynorthwyo gan adolygiad a gynhaliwyd yn ddiweddar o Strategaeth y Cyngor ynghylch Atal Twyll, Llygredd a Llwgrwobrwyo (gan gynnwys Atal Gwyngalchu Arian). • Cynhaliwyd Archwiliad Moeseg yn ystod 2019. Mae Archwiliad Mewnol dilynol o drefniadau'r Cyngor ynghylch Moeseg yn mynd rhagddo hefyd (yn cael ei adolygu ar hyn o bryd). • Mae <u>Polisi Chwythu'r Chwiban</u> ar gael i Gyflogeion a Chontractwyr (diweddarwyd yn 2018) ar CeriNet a chaiff ei ddiweddarau yn ôl yr angen. • MO yw'r Swyddog Arweiniol Corfforaethol ('CLO') ac mae'n cynghori'r sawl sy'n chwythu'r chwiban, pan fo hynny'n briodol. • Rhaid i'r holl Staff gwblhau modiwl hyfforddiant E-ddysgu gorfodol ynghylch Chwythu'r Chwiban. Mae MO yn cadw cofrestr o gyfeiriadau ac yn adrodd i'r Pwyllgor Cydlynw Trosolwg a Chraffu bob 6 mis. • Rhoddir sylw i bob cwyn yn unol â'r gweithdrefnau corfforaethol sy'n cynnwys camau ffurfiol ac anffurfiol a chaiff y rhain eu cyfleu i Staff yn rheolaidd. 	<p>Polisiau gwrth-dwyll a llygredd yn gweithio'n effeithiol ✓</p> <p>Cofrestr buddiannau wedi'i diweddarau (Aelodau a Staff) ✓</p> <p>Cofrestr wedi'i diweddarau o roddion a lletygarwch ✓</p> <p>Polisiau chwythu'r chwiban mewn lle ac yn diogelu unigolion sy'n codi pryderon ✓</p> <p>Polisi chwythu'r chwiban ar gael i aelodau'r cyhoedd, staff, partneriaid a chontractwyr ✓</p> <p>Polisi cwynion ac enghreifftiau o ymateb i gwynion am ymddygiad ✓</p> <p>Newidiadau / gwelliannau o ganlyniad i'r cwynion a dderbyniwyd ac a weithredwyd arnynt ✓</p> <p>Cod ymddygiad Aelodau a Swyddogion yn cyfeirio at ofyniad i ddatgan buddiannau ✓</p> <p>Cofnodion yn dangos bod datganiadau o fuddiannau wedi cael eu ceisio a bod datganiadau priodol wedi cael eu gwneud ✓</p>	<p>9/10</p>	<p>Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach</p> <ul style="list-style-type: none"> • Caiff Cofrestr o Benderfyniadau Dirprwyedig ei chyhoeddi. • Parhau i fonitro'r nifer sy'n gwneud y modiwl e-ddysgu gorfodol ynghylch chwythu'r chwiban. Mae'n is na'r gofyn ar hyn o bryd. • Adolygir Polisi Chwythu'r Chwiban.
--	---	--	-------------	---

		<ul style="list-style-type: none"> • Caiff y system gwynion ei monitro gan y Rheolwr Cwynion a Rhyddid Gwybodaeth Corfforaethol. Adolygwyd y Polisi Cwynion <u>Corfforaethol</u>, cyflwynwyd Polisi newydd i'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Adnoddau Corfforaethol ar 7.7.21 ac i'r Cyngor ar 23.9.2021, a chymeradwywyd Polisi a Gweithdrefnau Pryderon a Chwynion Diwygiedig 2021 gan y Cyngor, ynghyd â'i weithrediad a'i gyhoeddi. • Gweithredir gwelliannau o ganlyniad i gwynion/ argymhellion a gafwyd. • <u>Hysbysiad Preifatrwydd Rhyddid Gwybodaeth a Chwynion y Cyngor.</u> • Ystyrir Adroddiad Cwynion Blynyddol gan y Pwyllgor Archwilio a llywodraethu a'r Cabinet cyn iddo gael ei gymeradwyo gan y Cyngor, ac fe'i cyflwynwyd i'r Cyngor a'i nodi. • Mae'r Adroddiad Cwynion Blynyddol yn cynnwys Gwersi a Ddysgwyd o'r cwynion a gafwyd. • Mae datgan buddiannau yn eitem ar agendâu a chofnodion y <u>Pwyllgor Moeseg a Safonau</u> a'r holl bwyllgorau eraill. • Cyhoeddir <u>cofnodion pob Pwyllgor</u> ar Wefan y Cyngor. • Cyhoeddir <u>Hysbysiadau o Benderfyniadau'r Cabinet</u> ar Wefan y Cyngor. • Mae'r gwaith o baratoi ar gyfer cyhoeddi cofrestr penderfyniadau dirprwyedig yn parhau. Cyhoeddir <u>Log Penderfyniadau y Grŵp Rheoli Aur</u> (cofrestr penderfyniadau) yn rheolaidd, caiff ei gyflwyno i'r Grŵp Rheoli Aur (a'i gymeradwyo) ac ar ôl hynny, i'r Pwyllgor Cydlynu Trosolwg a Chraffu (20.1.2021, 16.6.21 ac 1.12.2021) ac fe'i gyhoeddir ar Wefan y Cyngor. O ran penderfyniadau dirprwyedig eraill, cyhoeddir penderfyniadau dirprwyedig y Pwyllgor Rheoli Datblygiad ar gyfer pob Pwyllgor Rheoli Datblygiad. • Cyhoeddir <u>Cofrestr Contractau</u> ar Wefan y Cyngor. • Mae'r Cyngor yn gwneud paratodau i gydymffurfio gyda Deddf 2021 ynghylch y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu (Cyflwynwyd adroddiad am y newidiadau i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu ar 24.2.2021 a 3.6.2021 (i gynnwys gofyniad gan Gyd-bwyllgor Corfforedig Canolbarth Cymru i gael Is-Bwyllgor Archwilio a Llywodraethu)), a chymeradwywyd newidiadau ynghylch recriwtio gan y Cyngor ar 18.3.2021, fel a ganlyn: <ol style="list-style-type: none"> a) newid enw y Pwyllgor Archwilio i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu, ynghyd â swyddogaethau ychwanegol ynghylch perfformiad a delio gyda chwynion a fyddai'n dod i rym o 1 Ebrill 2021; b) cychwyn y broses o recriwtio aelodau lleyg annibynnol i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu; c) y cynigion ar gyfer y Panel Dethol Rhestr Fer; a'r d) Disgrifiad Rôl a'r Fanyleb Person. 				
--	--	--	--	--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> Cymeradwydd y Cyngor newidiadau angenrheidiol i'r Cyfansoddiad ynghylch y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu ar 23.9.21. Mae newidiadau a wnaethpwyd yn ystod 2021-2022 yn cynnwys paratodau ar gyfer: <ul style="list-style-type: none"> - newidiadau o ran y cylch gorchwyl/cylch gwaith/cyfansoddiad; - newid yr enw i'r 'Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu'; - Yr aelodaeth fydd 2/3 Cynghorydd ac 1/3 Unigolyn Lleyg (yn unol â'r diffiniad yn y Ddeddf) – mae'r broses recriwtio wedi cael ei chwblhau, ac eithrio'r Cyngor yn cymeradwyo ymgeiswyr llwyddiannus. - Dyletswydd y Pwyllgor i benodi ei Gadeirydd a'i Ddirprwy Gadeirydd ei hun; - Rhaid i'r Cadeirydd fod yn unigolyn lleyg. - Ni ddylai'r Dirprwy Gadeirydd fod yn aelod o Bwyllgor Gweithredol yr Awdurdod Lleol; ac - yn absenoldeb y Cadeirydd a'r Dirprwy, dim ond Aelodau anweithredol fydd yn gallu cadeirio. Cyflwynwyd <u>adroddiad</u> am faint y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu i'r Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd ar 21.5.2021, a gytunodd argymhell i'r Cyngor y dylai'r Pwyllgor gynnwys 6 Aelod o'r Cyngor Sir a 3 aelod lleyg (9 at ei gilydd). Cyflwynwyd <u>adroddiad</u> am faint y Pwyllgor i'r Cyngor ar 17.6.2021 a chytunodd y Cyngor i'r un cyfansoddiad o ran aelodau o 5.5.2022. 				
A2 Dangos ymrwymiad cadarn i werthoedd moesegol	Elin Prysor A2.1 Ceisio sefydlu, monitro a chynnal safonau a pherfformiad moesegol y sefydliad	<ul style="list-style-type: none"> Mae'r <u>Pwyllgor Moeseg a Safonau</u> yn hyrwyddo cydymffurfiaeth foesegol i sicrhau bod gan y cyhoedd ffydd a hyder bod yr Aelodau a'r Swyddogion yn gweithio yn unol â'r safonau moesegol a moesol uchaf. 	Craffu ar y broses o wneud penderfyniadau moesegol	✓	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.
			Hyrwyddo cydymffurfiaeth foesegol ar lefel corff llywodraethu	✓		
	Elin Prysor A2.2 Seilio ymddygiad personol ar werthoedd moesegol a sicrhau eu bod yn treiddio i bob agwedd ar ddiwylliant a gweithrediad y sefydliad	<ul style="list-style-type: none"> Mae'r <u>Pwyllgor Moeseg a Safonau</u> wedi bod yn rhagweithiol, gan arwain sesiynau hyfforddi a rhoi gweithdrefnau ar waith ar gyfer y trefniadau goddefebau. Yn ddiweddar, adolygwyd y strwythur i wella effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd. Mae swyddogion, fel Archwilwyr Mewnol, yn llofnodi datganiad blynyddol dan y Cod Moeseg. Cymeradwydd y Siarter Archwilio Mewnol gan y <u>Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu</u> ar 24 Chwefror 2021. Cynhaliodd Cyngor Sir Caerfyrddin archwiliad annibynnol o foeseg o fewn y Cyngor yn ystod 2019. Mae Archwiliad Mewnol dilynol o drefniadau'r Cyngor ynghylch moeseg yn mynd rhagddo (yn cael ei adolygu ar hyn o bryd). Dosbarthwyd Holiadur er mwyn dadansoddi'r anghenion o ran hyfforddiant i'r Staff drwy gylchlythyr y Cyngor. Roedd y neges 	Darparu hyfforddiant ymwybyddiaeth foesegol	✓	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach. Mae'r holl gamau gweithredu wedi dechrau ac maent yn parhau.

		yn gofyn am eu barn am ddiwylliant moesegol y Cyngor a bwriedir llunio modiwl hyfforddi yn sgil yr adborth.				
	Geraint Edwards A2.3 Datblygu a chynnal polisiau a gweithdrefnau cadarn sy'n rhoi pwyslais ar werthoedd moesegol y cytunwyd arnynt	<ul style="list-style-type: none"> Mae Llawlyfr y Gweithwyr wrthi'n cael ei adolygu, mae ar gael ar <u>CeriNet</u>, mae'n nodi'r disgwyliadau o ran <u>ymddygiad staff ac yn cynnwys y Cod Ymddygiad ar gyfer Gweithwyr Llywodraeth Leol</u>. Hyfforddiant ar gydraddoldeb ac amrywiaeth a recriwtio a dethol gan gynnwys cyfleoedd cyfartal yn orfodol i bob un o Reolwyr Cyngor Sir Ceredigion. Rhaid i bob aelod Staff gwblhau modiwl e-ddysgu ar Gydraddoldeb ac Amrywiaeth. Cymeradwywyd <u>Strategaeth Gaffael 2018-22</u> gan y Cyngor ar 19 Mehefin 2018. Mae hyfforddiant caffael hefyd yn cael ei gyflwyno i'r Staff. Polisiau'r Cyngor ar Recriwtio ac ar y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd. 	Prosesau arfarnu yn ystyried gwerthoedd ac ymddygiad moesegol	✓	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.
			Polisi penodiadau staff	✓		
			Polisi caffael	✓		
	Steve Johnson A2.4 Sicrhau ei bod yn ofynnol i gyrff allanol sy'n darparu gwasanaethau ar ran y sefydliad weithredu ag uniondeb ac yn unol â'r safonau moesegol uchel a ddisgwylir gan y sefydliad	<ul style="list-style-type: none"> Mae'r <u>Telerau ac Amodau safonol</u> ar gyfer pawb sy'n Cyflenwi Nwyddau a gwasanaethau yn cynnwys amodau sy'n ymwneud â Chydraddoldeb ac Amrywiaeth, ac maent ar gael ar wefan y Cyngor. <u>Strategaeth Gaffael 2018-2022</u> Defnyddir meddalwedd mewnol yn ôl-weithredol i chwilio am daliadau a allai fod wedi'u talu ddwywaith. Mae'r Cyngor wedi llunio Polisi Atal Caethwasiaeth Fodern (a anfonwyd at gontractwyr y Cyngor), Datganiad Blynyddol 2019-2020 ar Atal Caethwasiaeth, a Chod Ymarfer ar Gyflogaeth Foesegol mewn Cadwyni Cyflenwi. 	Gwerthoedd Cytunedig ar gyfer gweithio mewn partneriaeth - Datganiad o foeseg busnes yn cyfleu ymrwymiad i werthoedd moesegol i gyflenwyr allanol - Gwerthoedd moesegol yn cael sylw mewn contractau gyda darparwyr gwasanaeth allanol	✓	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.
			Protocolau ar gyfer gweithio mewn partneriaeth	✓		
A3 Parchu rheolaeth y gyfraith	Elin Prysor A3.1 Sicrhau bod yr Aelodau a'r Staff yn dangos ymrwymiad cadarn i reolaeth y gyfraith, ac yn glynu wrth ddeddfau a rheoliadau perthnasol	<ul style="list-style-type: none"> <u>Cyfansoddiad y Cyngor</u> Caiff pwerau statudol a goblygiadau cyfreithiol eu cynnwys ym mhob adroddiad lle mae angen i'r Cabinet wneud penderfyniad. Caiff cyngor/goblygiadau cyfreithiol ac ariannol eu cynnwys ym mhob adroddiad priodol y mae angen penderfynu arno. Mae MO a'r Gwasanaeth Cyfreithiol ar gael i roi cyngor fel y bo'n briodol. Mae'r gwasanaeth IA ar gael i roi cyngor fel y bo'n briodol. Mae MO yn mynd i gyfarfodydd y Grŵp Arweiniol / y Cabinet / y Cyngor. 	Darpariaethau statudol	✓	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.
			Canllawiau statudol yn cael eu dilyn	✓		
			Cyfansoddiad	✓		

		<ul style="list-style-type: none"> • Mae MO yn mynd i lawer o gyfarfodydd cyhoeddus fel mater o drefn, yn ôl y gofyn, os yw ar gael. • Os yw MO yn absennol, mae'r Dirprwy MO yn mynd i gyfarfodydd y Cabinet a'r Cyngor. • <u>Strwythur Llywodraethu Covid-19</u> wedi'i gyflwyno gan y Cyngor, gan gynnwys pwerau dirprwyedig dros dro i Brif Weithredwr a Grŵp Arweiniol y Cyngor trwy ddefnyddio Penderfyniadau Brys ar gyfer penderfyniadau sy'n ymwneud ag ymateb y Cyngor i COVID-19), yn unol â Chyfansoddiad y Cyngor. Adolygwyd Penderfyniadau Brys yr Arweinydd yn rheolaidd, a daeth i ben ar 31.8.2021. • Mae'r Grŵp Rheoli Aur yn parhau dan weithdrefnau gweithredol yn unol â Deddf Argyfyngau Sifil Posibl 2004 • Cyhoeddir Cofnod Penderfyniadau y Grŵp Rheoli Aur ar wefan y Cyngor). • Lluniwyd <u>map ffyrdd</u>, sy'n amlinellu'r gwasanaethau a ddarparir gan y Cyngor a'r rhai nas ddarparir ganddo, ynghyd â chynlluniau'r Cyngor, a adolygir yn rheolaidd, ar gyfer Ceredigion, gan gynnig trosolwg o'r gwasanaethau a ddarparir yng ngoleuni Pandemig Covid-19, y canllawiau cyfredol a nifer yr achosion yng Ngheredigion. • Bydd Deddf 2021 yn cael effaith ar gyrff corfforaethol, gan gynnwys y Cyngor, ac mae paratodau er mwyn sicrhau cydymffurfiaeth yn parhau, gan gynnwys trwy gyfrwng y Gweithgor Trawsbleidiol ar y Cyfansoddiad (mae Aelodau o bob grŵp gwleidyddol yn mynychu hwn), adroddiadau i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu a'r Cyngor, ac mae cynllun Gweithredu y Cyngor wedi cael ei baratoi a'i ddiweddarau yn rheolaidd, a chynhaliwyd cyfarfodydd gyda CLOs a Swyddogion perthnasol, pan fo hynny'n briodol. 				
	<p>Elin Prysor / Stephen Johnson/Amanda Roberts / Alex Jenkins</p> <p>A3.2 Creu'r amodau i sicrhau bod y Swyddogion statudol, deiliaid swyddi allweddol eraill, a'r aelodau yn gallu cyflawni eu cyfrifoldebau yn unol â gofynion deddfwriaethol a rheoleiddiol.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mae disgrifiadau swydd a manylebau'r person yn diffinio swyddogaethau a chyfrifoldebau gofynnol swyddi'n glir. • Mae disgrifiadau o rôl y Aelodau'n nodi eu cyfrifoldebau. • Cydymffurfio â Datganiad CIPFA ar Rôl y Prif Swyddog Cyllid mewn Llywodraeth Leol (CIPFA, cyhoeddwyd 13 Ebrill 2016). • Cydymffurfio â Datganiad CIPFA ar Rôl y Pennaeth Archwilio Mewnol mewn Sefydliadau Gwasanaeth Cyhoeddus (CIPFA, cyhoeddwyd 9 Ebrill 2019) a'r cyfraniad a gyhoeddwyd yn nogfen gysylltiedig CIPFA, Rhoi Egwyddorion ar Waith (2019)). • Nodir y cylchoedd gorchwyl yn y Cyfansoddiad. • Adrodd i'r <u>Pwyllgor Archwilio</u> a Llywodraethu. • <u>Rheoliadau Ariannol a Rheolau'r Weithdrefn Ariannol (Dogfen F yn y Cyfansoddiad)</u>. • Rheolau Gweithdrefn <u>Contract</u> (Dogfen G yng <u>Nghyfansoddiad</u> y Cyngor). • Codau Ymddygiad (gweler uchod). 	<p>Disgrifiadau/ manylebion swydd</p> <p>Cydymffurfiaeth gyda datganiad CIPF ynghylch rôl y Prif Swyddog Ariannol mewn llywodraeth leol (CIPFA 2016)</p> <p>Cylch gorchwyl</p> <p>Cefnogaeth pwyllgor</p>	<p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p>	<p>9/10</p>	<p>Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Cydymffurfio â chodau penodol e.e. <u>Safonau Archwilio Mewnol y Sector Cyhoeddus</u> ('PSIAS', Mawrth 2017) • Rhoi diweddariadau i aelodau'r Pwyllgor Archwilio am dwyll, gan gynnwys adroddiad blynyddol y gwasanaeth IA am atal twyll. • Mae'r Swyddogion Statudol yn atebol i'r Prif Weithredwr ('CE') a'r Cyngor. • Cyfarfodydd rheolaidd rhwng CE, Swyddog A.151 ac MO. • Mae gan y Rheolwr Corfforaethol – Archwilio Mewnol ('CMIA') fynediad rhydd a dilyffethair i Aelodau a Swyddogion ar bob lefel, a'r hawl i gael mynediad yn unol â <u>Chyfansoddiad</u> a Siarter Archwilio Mewnol y Cyngor. • Cyhoeddir y Gofrestr o Fuddiannau'r Aelodau ar <u>Wefan y Cyngor</u>. • Sicrhodd Deddf 2021 Gydsyniad Brenhinol ym mis Ionawr 2021 ac mae'n gwneud newidiadau i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu. • Diweddarwyd Cylch Gorchwyl GAC yn unol â'r Ddeddf newydd. 				
Elin Prysor / Steve Johnson A3.3 Ceisio gwneud y defnydd gorau o'r holl bwerau er budd dinasyddion, cymunedau a rhanddeiliaid eraill	<ul style="list-style-type: none"> • Mae'r Prif Swyddogion yn rhoi cymorth a chyngor i'r Aelodau. Mae'n ofynnol cynnwys cyngor/goblygiadau ariannol a chyfreithiol mewn adroddiadau/penderfyniadau a gyhoeddir fel y bo'n briodol. 	Cofnod o'r cyngor cyfreithiol a ddarparwyd gan Swyddogion	✓	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.
Elin Prysor A3.4 Ymdrin yn effeithiol ag achosion o dorri darpariaethau cyfreithiol a rheoleiddiol	<ul style="list-style-type: none"> • Mae gan MO fynediad uniongyrchol at CE ac mae'n adrodd i'r Cyngor yn gyffredinol ac fel rhan o ddyletswydd statudol. • Mae MO neu gynrychiolydd enwebedig yn mynd i holl gyfarfodydd y Cabinet a'r Cyngor. Mae MO yn gweithredu polisi drws 'agored' ar gyfer Aelodau sydd am gael cyngor am 'ymddygiad' a 'llywodraethu'. • Mae MO a Swyddog A.151 yn cyfarfod â CE bob mis. • Mae MO a Swyddog A.151 yn aelodau allweddol o'r Grŵp Arweiniol. • Mae'r eitemau a gyflwynir i'r Aelodau benderfynu arnynt yng nghyfarfodydd y Cabinet, y Cyngor a'r Pwyllgorau yn destun cyngor cyfreithiol ac ariannol, a cheir cyfeiriadau at y cyngor ym mhob adroddiad. • Caiff pwerau statudol a goblygiadau cyfreithiol eu cynnwys ym mhob adroddiad lle mae angen i'r Cabinet wneud penderfyniad. • Caiff cyngor/goblygiadau cyfreithiol ac ariannol eu cynnwys ym mhob adroddiad priodol y mae angen penderfynu arno. • Mae MO a'r Gwasanaeth Cyfreithiol ar gael i roi cyngor cyn cyfarfodydd ac yn ystod cyfarfodydd. 	<p>Darpariaethau MO a darpariaethau Swyddog A.151</p> <p>Cofnod o'r cyngor cyfreithiol a ddarparwyd gan Swyddogion</p> <p>Darpariaethau statudol</p>	<p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p>	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.
Elin Prysor / Amanda Roberts / Alex Jenkins		Polisiau a gweithdrefnau	✓	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn

	<p>A3.5 Sicrhau bod achosion o lygredd a chamddefnyddio pŵer yn cael eu trin a'u trafod yn effeithiol</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Diweddarwyd a chymeradwywyd '<u>Strategaeth i Atal Twyll, Llygredd a Llwgrwobrwyo (gan gynnwys Atal Gwyngalchu Arian)</u>' effeithiol gan y Cyngor ar 17 Mehefin 2021(cadarnhawyd y cofnodion ar 23 Medi 2021). • Ymchwiliadau Mewnol, Archwiliad Allanol effeithiol. • <u>Polisi Chwythu'r Chwiban</u> a Pholisi Disgyblu. • Mae Swyddog yn y tîm IA yn Dechnegydd Atal Twyll achrededig. • Mae swyddog(ion) yn y tîm IA yn meddu ar Dystysgrif mewn Arferion Ymchwilio gan CIPFA ('CCIP'). • Mae'r Cyngor yn cydymffurfio gyda gofynion <u>Menter Twyll Cenedlaethol</u> flynyddol Archwilio Cymru, a gydlynir gan yr Archwilwyr Mewnol ar hyn o bryd. • Cyflwynir adroddiad blynyddol IA ynghylch Atal Twyll i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu ar ddiwedd y flwyddyn. • Monitro ac ymateb i rybuddion o dwyll (NAFN, rhwydweithiau ehangach, cymheiriaid, ac ati). • Aelodaeth a chyfranogiad weithredol mewn grwpiau a rhwydweithiau proffesiynol (Tisonline, KHub, ac ati). • Mae IA yn cynnig cyngor i wasanaethau ynghylch gweithredu systemau a phrosesau newydd i sicrhau y caiff rheolaethau mewnol effeithiol eu cynnal. • Mae Swyddogion Enwebedig y Cyngor yn ymgymryd â hyfforddiant amrywiol ynghylch twyll er mwyn cynnal eu gwybodaeth a'u harbenigedd. • Pan fo hynny'n briodol, cyhoeddir gwybodaeth am erlyniadau llwyddiannus ar wefan y Cyngor (ac yn y wasg leol). • Caiff taliadau grant Covid-19 eu harchwilio cyn eu talu (gan ei bod yn haws stopio taliad na'i adfer). • Ychwanegwyd archwiliadau rheolaeth ariannol allweddol i'r cynllun archwilio, er mwyn archwilio rheolaethau, llywodraethu a risgiau tra bod staff yn gweithio gartref. • Gall cynllun archwilio blynyddol IA roi sylw i unrhyw anghenion i ail-flaenoriaethu gwaith, gan ganiatáu i IA ymateb i unrhyw newidiadau o ran risg yn y Cyngor. 	<p>gwrth-dwyll a llygredd effeithiol</p> <p>Prawf lleol o sicrwydd (lle y bo'n briodol)</p>	<p>✓</p>		<p>cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.</p>
--	---	---	---	----------	--	---

B. Sicrhau ei fod yn agored a'i fod yn ymgysylltu'n helaeth â rhanddeiliaid						
Gan fod llywodraeth leol yn cael ei rhedeg er lles y cyhoedd, dylai sefydliadau sicrhau bod eu gweithgareddau'n agored. Dylid defnyddio sianeli cyfathrebu ac ymgynghori clir y gellir ymddiried ynddynt i ymgysylltu'n effeithiol â phob grŵp o randdeiliaid, fel dinasyddion unigol a defnyddwyr gwasanaethau, yn ogystal â rhanddeiliaid sefydliadol.						
Is-egwyddorion	Ymddygiad	Tystiolaeth	Yn ddisgwyliedig	✓/X	Sgôr	Gweithred
B1 Bod yn agored	Alun Williams B1.1 Sicrhau bod diwylliant agored ar waith, drwy ddangos, cofnodi a mynegi ymrwymiad y sefydliad i fod yn agored	<ul style="list-style-type: none"> Mae'r holl <u>adroddiadau Blynyddol</u> statudol ar gael ar Wefan y Cyngor. <u>Cynllun cyhoeddi y Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth.</u> Mae lluo o feysydd gwasanaeth ar gael ar-lein gan gynnwys <u>gwybodaeth a hunan-wasanaeth treth gyngor.</u> Nodir nodau a gwerthoedd y Cyngor yn <u>Strategaeth Gorfforaethol 2017-2022.</u> <u>Gwefan Cyngor Sir Ceredigion.</u> Darlledir cyfarfodydd y Cyngor a'r Cabinet. Mae cyfeiriadau e-bost generig wedi cael eu creu ar gyfer MO a Moeseg a Safonau. Ymatebion rheolaidd ac amserol i'r wasg ac ymholiadau eraill i Reolwyr ac aelodau, yn ogystal ag ymatebion FOI cynhwysfawr. Mae adolygiad o'r cynllun Cyhoeddi FOI yn mynd rhagddo. <u>Polisi Rhyddid Gwybodaeth (Mawrth 2018).</u> Mae Rheolwr Corfforaethol Cwynion a Rhyddid Gwybodaeth yn ei swydd. <u>Hysbysiad Preifatrwydd Cwynion a Rhyddid Gwybodaeth.</u> <u>Polisi Rheoliadau Gwybodaeth Amgylcheddol (Mawrth 2018).</u> 	<ul style="list-style-type: none"> Adroddiad Blynyddol Cynllun cyhoeddi FOI Gwybodaeth ar-lein am Dreth Gyngor Nodau a Gwerthoedd yr Awdurdod Gwefan yr Awdurdod 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ ✓ ✓ ✓ 	7/8	<p>Efallai y bydd gofyn gwneud Mân addasiadau derbynol</p> <p>Diweddarwyd y polisi FOI a'r polisi EIR. Mae adolygiad o'r Cynllun Cyhoeddi FOI yn mynd rhagddo.</p>
	Lowri Edwards B1.2 Gwneud penderfyniadau sy'n agored ynghylch camau gweithredu, cynlluniau, defnyddio adnoddau, rhagolygon, allbynnau a chanlyniadau. Ceir rhagdybiaeth o blaid bod yn agored. Os na wneir hyn, dylid cyfiawnhau'r rhesymau dros gadw penderfyniad yn gyfrinachol	<ul style="list-style-type: none"> Mae holl gyfarfodydd y Cyngor, y Cabinet a'r Pwyllgorau yn agored i'r cyhoedd, a chyhoeddir yr agendâu a'r cofnodion ar wefan y Cyngor (ac eithrio adroddiadau esempt); Mae'r Cyngor wedi cymeradwyo <u>Protocol Ymgysylltu â'r Cyhoedd Trosolwg a Chraffu (2018) (Dogfen N yn y Cyfansoddiad)</u>, ac fe'i defnyddiwyd ar sawl achlysur. Protocol ar gyfer siarad yn y Pwyllgor Rheoli Datblygiad yn ei le (Rhan 4, Dogfen I yn y <u>Cyfansoddiad</u>). Y Cyngor wedi cymeradwyo protocol ar gyfer mynediad gan Aelodau'r Cabinet i'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu (Rhan 5 Dogfen M2 yn y <u>Cyfansoddiad</u>). 	Cofnod o wneud penderfyniadau a deunyddiau ategol	✓	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.
	Lowri Edwards B1.3 Darparu tystiolaeth a rhesymau clir dros benderfyniadau mewn cofnodion cyhoeddus ac mewn esboniadau i randdeiliaid, a bod yn glir ynghylch y meini prawf, y sail resymegol a'r ystyriaethau a ddefnyddiwyd. Sicrhau maes o	<ul style="list-style-type: none"> Lluniwyd <u>offeryn a chanllawiau Asesu Effaith Integredig ('IIA')</u> i lywio proses benderfynu effeithiol, ac maent yn cael eu rhoi ar waith. Diweddarwyd templed yr adroddiadau i'r Cyngor / Cabinet er mwyn cynnwys cyfeiriad at y goblygiadau cyfreithiol, y goblygiadau o ran staffio, y goblygiadau o ran eiddo / asedau a risgiau. 	<ul style="list-style-type: none"> Protocolau gwneud penderfyniadau Pro-forma ar gyfer adroddiadau Cofnod o gyngor proffesiynol wrth wneud penderfyniadau 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ ✓ ✓ 	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.

	<p>law fod effaith a chanlyniadau'r penderfyniadau hynny'n glir</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Defnyddir <u>templedi safonol a chanllawiau</u> ar gyfer adroddiadau i'r Cyngor, y Cabinet a'r Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu ac mae pob un ohonynt yn cynnwys canlyniadau IIA. • Lle bo'n briodol, mae eitemau y mae angen i'r Cabinet, y Cyngor a'r Pwyllgorau benderfynu arnynt yn destun cyngor cyfreithiol ac ariannol y cyfeirir ato ym mhob adroddiad. • Mae Protocol ar waith ar gyfer perthnasoedd gwaith rhwng Aelodau a Swyddogion (e.e. Protocol Swyddog-Aelod). (<u>Rhan 5 o'r Cyfansoddiad</u>). • Cyhoeddir calendr o <u>ddyddiadau cyfarfodydd</u>, gan gynnwys blaenraglenni gwaith y Cyngor, y Cabinet a'r Pwyllgorau, ar wefan y Cyngor. • Cyhoeddir adroddiadau blynyddol, Datganiadau o'r cyfrifon, adroddiadau cynnydd am wella yn unol â'r amserlen ofynnol ac maent ar gael ar <u>wefan y Cyngor</u>. • Mae hyfforddiant Ymwybyddiaeth Sefydliadol ar gael fel modiwl dewisol o'r Rhaglen Rheolwyr Corfforaethol, sy'n cynnwys gwybodaeth yn ymwneud â'r broses o wneud penderfyniadau, Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol, Cydraddoldeb, y Gymraeg a'r defnydd o'r IIAs. 	<p>Adroddiadau cyfarfodydd yn dangos manylion am y cyngor a roddwyd</p> <p>Trafodaeth rhwng Aelodau a Swyddogion ar anghenion gwybodaeth Aelodau i gefnogi gwneud penderfyniadau</p> <p>Cytundeb ar y wybodaeth a gaiff ei darparu a'r terfynau amser</p> <p>Dilynir calendr o ddyddiadau ar gyfer cyflwyno, cyhoeddi a dosbarthu adroddiadau yn amserol</p>	<p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p>		
	<p>Alun Williams B1.4 Defnyddio dulliau ymgynghori ac ymgysylltu ffurfiol ac anffurfiol i bennu'r ymyriadau/camau gweithredu mwyaf priodol ac effeithiol</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mae <u>Rhestr Wirio Ymgysylltu ac Ymgynghori</u> ar gael i'r Swyddogion i'w cynorthwyo i benderfynu a ddylid cynnal ymgynghoriad ynghylch newid arfaethedig, ynghyd â chanllawiau ynghylch rhannu canlyniadau ymgynghoriad. • Adroddir casgliadau IIA i'r Cyngor, y Cabinet a'r pwyllgor Trosolwg a Chraffu. Aeth 10 IIA gerbron y Cabinet yn ystod 2021-22, tan 1.12.2021. Pwyllgorau, sy'n cynnwys ymgynghori. • Mae'r Cyngor, ar y cyd â phartneriaid, wedi cynnal gweithgarwch ymgysylltu sylweddol er mwyn paratoi <u>Cynllun Llesiant Lleol ac Aseiad Llesiant y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus ('BGC')</u>. • Pennwyd amcanion llesiant ar gyfer 2020-21 er mwyn cyflawni <u>Strategaeth Gorfforaethol 2017-2022</u>. • <u>Adolygwyd y Polisi Cwynion Corfforaethol, cyflwynwyd Polisi newydd i'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Adnoddau Dynol ar 7.7.21 ac i'r Cyngor ar 23.9.2021, ac mae Polisi a Gweithdrefnau Pryderon a Chwynion Diwygiedig 2021, ei weithrediad a'i gyhoeddi wedi cael ei gymeradwyo gan y Cyngor.</u> • <u>Adolygwyd Polisi a Gweithdrefn Cwynion y Gwasanaethau Cymdeithasol.</u> 	<p>Strategaeth Llesiant (BGC) a datganiad (ALI)</p> <p>Defnyddio adborth o'r ymgynghoriad</p> <p>Polisi cwynion a defnyddio cwynion</p> <p>Arolwg dinasyddion</p>	<p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p> <p>x</p>	<p>7/8</p>	<p>Gall Mân addasiadau derbyniol fod yn ofynnol</p>

		<ul style="list-style-type: none"> • Lluniwyd <u>offeryn Penderfynu ar Ymgynghoriadau</u> (Coeden Ymgynghori a siart lif). Mae'n cynnwys defnyddio adborth. • Mae gweithgarwch ymgynghori pellach yn cynnwys: <ul style="list-style-type: none"> ○ Mae swydd Ymgysylltu a Chydraddoldeb newydd wedi cael ei chreu trwy ailstrwythuro'r gwasanaeth Polisi a Pherfformiad; ac ○ Mae'r holl <u>ymgynghoriadau cyfredol</u> ar gael ar wefan y Cyngor; ac • <u>Ymgynghoriadau 2020-2021.</u> • <u>Cyhoeddir ymgynghoriadau yn yr adran Gorfforaethol ar Wefan y Cyngor.</u> • Oherwydd Covid-19, mae'r Cyngor wedi ymgynghori o bell trwy gyfrwng darpariaeth fideogynadledda ac arolygon electronig. • Hyrwyddir <u>ymgynghoriadau</u> trwy Gyfryngau Cymdeithasol • Mae canllawiau wedi'u cyhoeddi ar fewnwyd Cyngor Ceredigion i'r holl staff eu dilyn o ran rhannu adborth â'r rhai sy'n gwneud penderfyniadau. Mae arwyddion diweddar yn dangos bod Swyddogion yn gwneud cynnydd sylweddol yn y maes hwn. 				
B2 Ymgysylltu'n helaeth â rhanddeiliaid sefydliadol	Alun Williams / Diana Davies B2.1 Ymgysylltu'n effeithiol â rhanddeiliaid sefydliadol i sicrhau bod diben, amcanion a chanlyniadau arfaethedig pob perthynas â rhanddeiliaid yn glir er mwyn cyflawni amcanion llwyddiannus a chynaliadwy	<ul style="list-style-type: none"> • Mae <u>Cylch Gorchwyl BGC</u> ar gael wefan y Cyngor. • Mae Cylch Gorchwyl Grwpiau Prosiect BGC ar gael. • Cynhelir ymarferion ymgysylltu ac ymgynghori ar y cyd. • Mae'r holl <u>ymgynghoriadau cyfredol</u> ar gael ar Wefan y Cyngor. • Mae prosiectau cydweithredol ar waith ar y cyd â rhanddeiliaid sefydliadol, ac mae trefniadau llywodraethu clir ar waith. • Rhoddwyd trefniadau craffu ar waith ar gyfer BGC. • Cymeradwywyd <u>offeryn a chanllawiau IIA</u> i'w rhoi ar waith. • Datblygwyd <u>siart llif a Choeden Penderfynu Ymgynghori</u> ac maent ar gael. 	Strategaeth gyfathrebu ac ymgysylltu	✓	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.
	Diana Davies B2.2 Creu partneriaethau ffurfiol ac anffurfiol i sicrhau bod modd defnyddio adnoddau'n fwy effeithlon a chyflawni canlyniadau'n fwy effeithiol	<ul style="list-style-type: none"> • Mae <u>Rhestr Ymgysylltu gyda Defnyddwyr Gwasanaeth</u> gan gynnwys rhanddeiliaid y dylai'r awdurdod ymgysylltu â nhw yn ei lle, ynghyd â <u>Pholisi Ymgysylltu Cymunedol.</u> • <u>Mae Canllawiau a Thempledi Safonau Cydweithio ar gyfer Prosiectau Strategol Newydd ar gael.</u> Mae partneriaethau yn Cynnwys: <ul style="list-style-type: none"> ○ <u>BGC;</u> ○ <u>Bwrdd Partneriaeth Ranbarthol Gorllewin Cymru;</u> ○ <u>Y Bartneriaeth Diogelwch Cymunedol;</u> ○ <u>Bwrdd Diogelu Canolbarth a Gorllewin Cymru;</u> a ○ <u>Tyfu Canolbarth Cymru.</u> 	Cronfa ddata o randdeiliaid y dylai'r awdurdod ymgysylltu â nhw ac am ba ddiben a chofnod o asesiad o effeithiolrwydd unrhyw newidiadau	✓	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.

		<ul style="list-style-type: none"> Mae'r adolygiad ffurfiol o'r partneriaethau sy'n rhan o'r BGC wedi'i gwblhau. Mae strwythur newydd y partneriaethau wedi bod yn weithredol er mis Mehefin 2018 ac adolygir y partneriaethau yn rheolaidd. Cynhaliwyd adolygiad o'r <u>Bartneriaeth Diogelwch Cymunedol</u> yn 2019 a chraffwyd ar y gwaith hwn. 				
	<p>Alun Williams / Diana Davies</p> <p>B2.3 Sicrhau bod partneriaethau'n seiliedig ar:</p> <ul style="list-style-type: none"> ymdiriedaeth cyd-ymrwymiad i newid diwylliant sy'n annog ac yn derbyn her gan bartneriaid sicrhau bod y gwerth ychwanegol sy'n deillio o waith partneriaeth yn glir 	<ul style="list-style-type: none"> Darperir cyngor i'r Aelodau a'r Swyddogion sy'n gwasanaethu ar gyrrff allanol. Cyflwynir adroddiadau rheolaidd i'r Cabinet am gyfarfodydd a gweithgareddau partneriaethau. Sefydlwyd partneriaethau fel <u>Tyfu Canolbarth Cymru</u>, gyda threfniadau llywodraethu. Cyflwynir adroddiadau rheolaidd i'r Grŵp Arweiniol a'r Cabinet am gyfarfodydd a gweithgareddau partneriaethau. Trefniadau craffu yn eu lle ar gyfer BGC. Adolygir metrigau partneriaethau yn fewnol, lle bo'n briodol. Mae'r Tîm Cyfreithiol yn rhan o'r gwaith o ddrafftio ac adolygu Cylchoedd Gorchwyl Cytundebau Rhyngawdurdodol ('IAA') a phwyllgorau ffurfiol. Lluniwyd cyfres o ddogfennau sy'n ymwneud â phrosiectau cydweithredu strategol y mae'r Awdurdod yn ystyried ymuno â nhw. Mae'r <u>dogfennau'n</u> cynnwys canllawiau, safonau a thempledi niferus ar gyfer gwahanol gamau'r prosiectau cydweithredu. Mae'r Grwpiau Gweithredol wedi cynnal Hunanasesiadau. Sefydlwyd Cyd-Bwyllgor Trosolwg a Chraffu Tyfu Canolbarth Cymru. 	<p>Strategaeth Llesiant</p> <p>Protocolau partneriaeth</p>	<p>✓</p> <p>✓</p>	<p>9/10</p>	<p>Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.</p>
<p>B3 Ymgysylltu â rhanddeiliaid yn effeithiol, gan gynnwys dinasyddion unigol a defnyddwyr gwasanaethau</p>	<p>Alun Williams</p> <p>B3.1 Sefydlu polisi clir ar y math o faterion y bydd y sefydliad yn ymgynghori'n ystyrllon â dinasyddion unigol, defnyddwyr gwasanaethau a rhanddeiliaid eraill yn eu cylch i sicrhau bod gwasanaeth (neu ddarpariaeth arall) yn cyfrannu at gyflawni'r canlyniadau arfaethedig</p>	<ul style="list-style-type: none"> Lluniwyd <u>Coeden benderfynu a siart lif ynghylch ymgynghori</u> ar gyfer y Staff a'r Aelodau. <u>Rhestr Wirio Ymgysylltu ac Ymgynghori</u>. <u>Polisi Ymgysylltu â'r Gymuned (11 Ionawr 2013)</u>. Lluniwyd <u>Tudalen Ymgysylltu, Ymgynghoriadau a Phartneriaethau Cymunedol</u> ar <u>CeriNet</u>, sy'n cynnwys dolenni i Bolisi Ymgysylltu Cymunedol, Rhestr Gyfeirio Ymgysylltu ac Ymgynghori, <u>Ymgysylltu gyda Defnyddwyr Gwasanaeth</u> ac <u>Offeryn Gwneud Penderfyniadau wrth Ymgynghori</u>. Mae'r gwaith wedi cychwyn i baratoi Polisi Ymgysylltu Cymunedol a fydd yn bodloni gofynion Deddf 2021, a fydd hefyd yn cynnwys sut y bydd y Cyngor yn annog cyfranogiad wrth wneud penderfyniadau, er ein bod yn aros am ganllawiau terfynol gan Lywodraeth Cymru am y rhan hon o'r ddeddfwriaeth. Paratowyd Polisi Ymgysylltu Drafft newydd i ystyried y fethodoleg ymgysylltu ddiweddaraf, gan gynnwys 	<p>Cofnod o ymgynghoriadau cyhoeddus</p> <p>Fframwaith partneriaeth</p> <p>Cylch Gorchwyl y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus</p>	<p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p>	<p>5/6</p>	<p>Bodhaol, ond angen cymryd camau pellach.</p> <p>Oherwydd pandemig COVID-19, bu angen i'r Grŵp Rheoli Aur wneud penderfyniadau am resymau brys (dan drosglwyddiad pŵer y swyddogaeth weithredol dros dro mewn grym tan 31.8.2021 ac ar gyfer gweithdrefnau gweithredol dan Ddeddf Argyfyngau Sifil Posibl 2004 ar ôl y dyddiad hwnnw), felly mae wedi bod yn amhosibl ymgynghori wyneb yn wyneb gyda'r gymuned ar</p>

		<p>ymsgysylltu digidol. Ymgynghorir am hyn a chytunir arno yn dilyn yr Etholiadau Llywodraeth Leol yn 2022.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mae Strategaeth Ymgysylltu newydd ddrafft ar gyfer Cyngor Sir Ceredigion, 'Siarad, Gwrando a Chydweithio' wedi cael ei pharatoi. Ymgynghorir am hon a chytunir arni yn dilyn yr Etholiadau Llywodraeth Leol yn 2022. • Asesir pob IIA ar gyfer y Cabinet gan y Swyddog Ymgysylltu a Chydraddoldeb, gan gynnwys a oes gweithgarwch ymsgysylltu, cynnwys ac ymgynghori effeithiol wedi digwydd a phroses wybodus er mwyn gwneud penderfyniadau strategol. • Pecyn Cymorth Ymgysylltu â'r Cyhoedd • <u>Rhestr Ymgysylltu â Defnyddwyr Gwasanaethau.</u> • Mae gofyn cynnal ymgynghoriad ffurfiol gyda rhanddeiliaid ar gyfer pob cynnig sy'n ymwneud ag ad-drefnu ysgol, trwy gydymffurfio gyda Chod Trefniadaeth Ysgol Llywodraeth Cymru. • Mae'r holl <u>ymgynghoriadau cyfredol</u> ar gael ar Wefan y Cyngor. <p>Mae fframwaith monitro partneriaethau yn rhoi adroddiadau i'r Grŵp Arweiniol am yr holl benderfyniadau allweddol a wnaed gan y partneriaethau presennol.</p>				<p>hyn o bryd i nifer o wasanaethau, felly diwygiwyd y sgorio er mwyn adlewyrchu hyn.</p> <p>Parhau i ddatblygu'r adolygiad o'r Polisi Ymgysylltu Cymunedol a fydd yn cynnwys darpariaethau ar gyfer y ffordd yr ymgysylltir gyda rhanddeiliaid yn y dyfodol.</p>
Alun Williams / Lowri Edwards B3.2 Sicrhau bod dulliau cyfathrebu'n effeithiol a bod yr Aelodau a'r Swyddogion yn deall eu rôl o ran ymgysylltu â'r gymuned	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Rhestr Wirio Ymgysylltu ac Ymgynghori.</u> • <u>Strategaeth Gorfforaethol (2019-2022).</u> • <u>Mae'r Polisi Ymgysylltu Cymunedol (11 Ionawr 2013) yn cael ei adolygu:</u> paratowyd Polisi Ymgysylltu Drafft newydd i ystyried y fethodoleg ymgysylltu ddiweddaraf, gan gynnwys ymgysylltu digidol. Ymgynghorir am hwn a chytunir arno yn dilyn yr Etholiadau Llywodraeth Leol yn 2022. • <u>Pecyn Cymorth Ymgysylltu â'r Cyhoedd.</u> • <u>Rhestr Ymgysylltu â Defnyddwyr Gwasanaethau.</u> • <u>Pecyn Cymorth IIA.</u> • <u>Polisi'r Cyfryngau Cymdeithasol (diwygiwyd Awst 2018).</u> • <u>Canllawiau ar Frandio Corfforaethol (Mai 2019).</u> • Cofnodion cyfarfodydd a digwyddiadau ymgysylltu strwythuredig. 	<p>Tystiolaeth o drafodaethau strwythuredig â rhanddeiliaid</p> <p>Strategaeth gyfathrebu</p>	✓	✓	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.
B3.3 Alun Williams / Lowri Edwards Annog, casglu a gwerthuso safbwyntiau a phrofiadau cymunedau, dinasyddion, defnyddwyr gwasanaethau a sefydliadau o wahanol gefndiroedd, gan gynnwys cyfeirio at anghenion y dyfodol	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Strategaeth Gyfathrebu Gorfforaethol (2019-2022).</u> • Protocol Ymgysylltu â'r Cyhoedd Trosolwg a Chraffu (2016) (<u>Dogfen N yn y Cyfansoddiad</u>). • Mae'r cyfryngau cymdeithasol yn cael eu defnyddio i gael barn y cyhoedd am faterion sy'n cael eu hystyried gan y Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu. • <u>Pecyn Cymorth IIIA.</u> • Darperir adroddiadau cryno am weithgareddau ymgynghori ac ymgysylltu i'r Aelodau a defnyddwyr gwasanaethau. 	<p>Strategaeth gyfathrebu ac ymgysylltu</p> <p>Cynnwys cymunedau'n effeithiol</p>	✓	✓	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.

		<ul style="list-style-type: none"> Cofnodion grwpiau ymgysylltu â phobl â nodweddion gwarchoddedig Cynnwys y gymuned mewn modd effeithiol wrth gyflawni'r gwaith asesu llesiant. Gwnaed gwaith effeithiol o gynnwys y gymuned gan ymwneud â defnyddwyr gwasanaeth o gefndiroedd gwahanol er mwyn cyfrannu at y Cynllun Cydraddoldeb Strategol newydd. 				
Alun Williams/Lowri Edwards B3.4 Rhoi systemau adborth effeithiol ar waith i ddangos sut yr ystyriwyd y safbwyntiau	<ul style="list-style-type: none"> <u>Strategaeth Gyfathrebu Gorfforaethol (Rhagfyr 2018)</u>. Darperir adroddiadau cryno am weithgareddau ymgynghori ac ymgysylltu i'r Aelodau ac i ddefnyddwyr gwasanaethau. Lledaenu <u>canlyniadau ymgynghori</u> a chaiff adroddiadau am yr ymarferion ymgysylltu a'r ymgynghoriadau a gwblhawyd eu postio ar dudalen gyhoeddus y Cyngor ar y we am <u>ymgynghoriadau</u> er mwyn rhoi adborth i'r cyhoedd. Cyflwynwyd prosesau er mwyn monitro adborth e.e. cyflwynir unrhyw adroddiadau ymgynghori/ymgysylltu i'r pwyllgor Craffu a'r Cabinet er mwyn cyfrannu at eu proses o wneud penderfyniadau. Caiff adborth o weithgarwch ymgysylltu a sut yr ystyriwyd safbwyntiau pobl ei gofnodi yn yr IIAs. 	Strategaeth gyfathrebu ac ymgysylltu	✓	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau.	
Alun Williams B3.5 Cydbwysu adborth gan grwpiau rhanddeiliaid mwy gweithredol ac adborth gan grwpiau rhanddeiliaid eraill i sicrhau bod pawb yn cael eu cynnwys	<ul style="list-style-type: none"> Rydym wedi gweithio mewn partneriaeth ag Awdurdodau Lleol a Gwasanaethau Cyhoeddus ar draws Canolbarth a Gorllewin Cymru ar yr adolygiad o'n Cynlluniau Cydraddoldeb Strategol. Paratowyd cyfres o gwestiynau a fframwaith ymgysylltu ac ymgynghori ar y cyd ac o ganlyniad i hynny, cafwyd adborth gan bobl â nodweddion gwarchoddedig. 	Prosesau ar gyfer delio â gofynion cystadleuol o fewn y gymuned, er enghraifft, ymgynghori	✓	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.	
Diana Davies B3.6 Ystyried buddiannau cenedlaethau'r dyfodol o drethdalwyr a defnyddwyr gwasanaethau	<ul style="list-style-type: none"> Cyflawnwyd <u>Asesiad Llesiant (BGC)</u> sydd wedi llywio'r gwaith o lunio <u>Cynllun Llesiant Lleol BGC</u>, a gyhoeddwyd ym mis Mawrth 2018. Mae'r gwaith wedi cychwyn ar baratoi'r asesiad Llesiant Lleol nesaf a gyhoeddir ym mis Mawrth 2022. Caiff yr <u>Amcanion Llesiant a Gwella</u> eu cynnwys yn <u>Strategaeth Gorfforaethol 2017-2022</u> y Cyngor ac fe'u hadolygir bob blwyddyn. Ystyriodd y Cyngor Adroddiad Blynyddol yr Amcanion Llesiant a Gwella drafft ar gyfer 2020-21 a chymeradwyo'r Amcanion Llesiant ar gyfer 2022-23 ar 21.10.21, a gyhoeddir ar wefan y Cyngor. Cyhoeddir <u>adroddiad blynyddol</u> ar y cynnydd a sicrhawyd yn erbyn amcanion Llesiant a blaenoriaethau Corfforaethol y Cyngor ar Wefan y Cyngor. Mae'r Cyngor wedi mabwysiadu CCUHP - Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn. Mae'r Cyngor wedi mabwysiadu Safonau Cyfranogi. 	Adroddiadau	✓	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.	
		Asesiad Llesiant	✓			
		Datganiad ac Amcanion Llesiant	✓			

C. Diffinio canlyniadau yn nhermau manteision economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol cynaliadwy						
Mae natur ac effaith hirdymor llawer o gyfrifoldebau llywodraeth leol yn golygu y dylai ddiffinio a chynllunio canlyniadau ac y dylai'r rhain fod yn gynaliadwy. Dylai penderfyniadau hybu pwrpas yr awdurdod, cyfrannu at y manteision a'r amcanion arfaethedig, a pharhau i fod o fewn terfynau ei awdurdod a'i adnoddau. Mae cael mewnbwn gan bob grŵp o randdeiliaid, gan gynnwys dinasyddion, defnyddwyr gwasanaethau a rhanddeiliaid sefydliadol yn hollbwysig i lwyddiant y broses hon ac i daro cydbwysedd rhwng galwadau sy'n cystadlu â'i gilydd wrth bennu'r blaenoriaethau ar gyfer yr adnoddau cyfyngedig sydd ar gael.						
Is-egwyddorion	Ymddygiad	Tystiolaeth	Yn ddisgwyliedig	✓/X	Sgôr	Gweithred
C1 Diffinio canlyniadau	Alun Williams C1.1 Llunio gweledigaeth glir sy'n ddatganiad ffurfiol y cytunir arno o bwrpas a chanlyniadau arfaethedig y sefydliad, sy'n cynnwys dangosyddion perfformiad priodol ac sy'n darparu sylfaen ar gyfer strategaeth gyffredinol, cynlluniau a phenderfyniadau eraill y sefydliad	<ul style="list-style-type: none"> Mae <u>Amcanion Llesiant a Gwella'r Cyngor wedi'u cynnwys yn Strategaeth Gorfforaethol 2017-2022</u> y Cyngor a chânt eu hadolygu bob blwyddyn a'u hadrodd yn adroddiad blynyddol yr amcanion Llesiant a Gwella ar wefan Cyngor Sir Ceredigion. Ystyriodd y Cyngor Adroddiad Blynyddol yr Amcanion Llesiant a Gwella drafft ar gyfer 2020-21 a chymeradwyo'r Amcanion Llesiant ar gyfer 2022-23 ar 21.10.21, a gyhoeddir ar wefan y Cyngor. Mae'r Cyngor wedi penderfynu ar bwrpas a gweledigaeth y Cyngor ac maent wedi'u cynnwys yn <u>Strategaeth Gorfforaethol 2017-22</u>. Mae'r strategaeth yn dangos sut y bydd yr awdurdod yn cefnogi ac yn hyrwyddo llesiant dinasyddion Ceredigion. Mae'r holl drefniadau Cynllunio yn adlewyrchu'r Edefyn Aur ac maent yn cyfeirio at gynlluniau Corfforaethol, gan gynnwys: <ul style="list-style-type: none"> Cynlluniau Busnes; Y Cynllun Strategol; Adroddiadau Rheoli Perfformiad Corfforaethol; ac Amcanion Llesiant a Gwella. 	Datganiad ac amcanion llesiant	✓	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.
			Defnyddio'r weledigaeth fel sail ar gyfer cynllunio corfforaethol a chynllunio'r gwasanaeth	✓		
		Alun Williams / Diana Davies C1.2 Pennu'r effaith arfaethedig ar randdeiliaid, neu'r newidiadau ar eu cyfer, gan gynnwys dinasyddion a defnyddwyr gwasanaethau. Gall fod yn uniongyrchol neu dros gyfnod o flwyddyn neu fwy	<ul style="list-style-type: none"> Mae'r <u>offeryn a chanllawiau IIA</u> ar gael ac mae hyfforddiant wedi cael ei ddarparu i Swyddogion ac Aelodau. Mae <u>Polisi Ymgysylltu â'r Gymuned</u> (11 Ionawr 2013) ar gael. Paratowyd <u>Pecyn Adnoddau Ymgysylltu â'r Cyhoedd 2014</u> i ddarparu adnodd hwylus y gall Swyddogion ei ddefnyddio pan fyddant yn paratoi ac yn cynnal ymarfer ymgysylltu effeithiol â chymunedau, yn unol ag Egwyddorion Cenedlaethol Ymgysylltu â'r Cyhoedd. Darperir diweddariadau ar yr arbedion yn y gyllideb a gwaith y Grŵp Datblygu i'r Grŵp Ymgynghorol Trawsbleidiol ar Drawsnewid ac Effeithlonrwydd. Mae <u>Strategaeth Gorfforaethol 2017-2022 yn cynnwys yr amcanion llesiant a gwella</u>. Ystyriodd y Cyngor Adroddiad Blynyddol yr Amcanion Llesiant a Gwella drafft ar gyfer 2020-21 a chymeradwyo'r Amcanion Llesiant ar gyfer 2022-23 ar 21.10.21, a gyhoeddir ar wefan y Cyngor. Roedd adroddiad Blynyddol yr Amcanion Llesiant a Gwella drafft ar gyfer 2020-21 yn cynnwys adolygiad o'r Amcanion Llesiant a Gwella. 	Ymgysylltu â'r gymuned a chynnwys cymunedau	✓	9/10
			Cynlluniau corfforaethol a gwasanaeth	✓		
			Cynllun Llesiant (Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus) a datganiad llesiant (ALI)	✓		
	Alun Williams C1.3 Cyflawni canlyniadau diffiniedig ar sail gynaliadwy o fewn yr adnoddau a fydd ar gael	<ul style="list-style-type: none"> Amlinellir y wybodaeth am <u>berfformiad</u> yn Adroddiad Blynyddol Amcanion Llesiant a Gwella'r Cyngor. Paratwir Cynlluniau Busnes bob blwyddyn a chânt eu monitro bob chwarter gan Fwrdd Perfformiad sy'n cynnwys Aelodau o'r Cabinet a Chadeiryddion ac Is-gadeiryddion y Pwyllgorau 	Adroddiadau rheolaidd ar gynnydd	✓	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.

		<p>Trosolwg a Chraffu a Chadeirydd y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu.</p> <ul style="list-style-type: none"> Mae'r pum Pwyllgor Trosolwg a Craffu'n craffu'n fanwl ar y broses o bennu'r gyllideb. Y Cynllun Ariannol Tymor Canolig. Mae'r trefniadau perfformiad chwarterol yn darparu protocol her i sicrhau bod canlyniadau'n cael eu cyflawni. Mae'r broses cynllunio busnes yn cynnwys dyrannu adnoddau. Mae'r Grŵp Trawsbleidiol ar Drawsnewid ac Effeithlonrwydd yn monitro'r Cynllun Strategol a'r camau i ddarparu gwasanaethau o fewn cyllidebau. 				
	Alun Williams C1.4 Pennu a rheoli'r risgiau rhag cyflawni canlyniadau	<ul style="list-style-type: none"> Mae'r trefniadau rheoli perfformiad corfforaethol yn cynnwys asesiad chwarterol o'r risgiau rhag cyflawni canlyniadau neu ddarparu gwasanaethau. Mae'r gwaith o reoli risgiau'n cynnwys logiau risg ar gyfer: <ul style="list-style-type: none"> Cynlluniau Busnes (Lefel 1); Cynlluniau Gwasanaeth (Lefel 2). 	<p>Tueddiadau perfformiad wedi'u sefydlu ac adroddir arnynt.</p> <p>Protocolau rheoli risg</p>	✓	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.
	Stephen Johnson C1.5 Rheoli disgwyliadau defnyddwyr gwasanaethau yn effeithiol o ran pennu blaenoriaethau a gwneud y defnydd gorau o'r adnoddau sydd ar gael	<ul style="list-style-type: none"> Caiff mesurau perfformiad lleol eu cynnwys mewn cynlluniau Busnes a chynlluniau cyflenwi gwasanaethau. Mae Cynlluniau Cyfalaf yn cynnwys: <ul style="list-style-type: none"> Hawliau Tramwy; Priffyrdd; Cynllun y Gyllideb Flynyddol; a Thrawsnewid. Cymeradwyodd y Cabinet y Polisi a'r Strategaeth Rheoli Risgiau, ynghyd â'r Fframwaith Rheoli Risgiau, ar 24 Medi 2019. Cyflwynir hyfforddiant rheoli risgiau i'r Aelodau a'r Uwch-reolwyr. Lluniwyd pecyn e-ddysgu rheoli risgiau ar gyfer yr holl staff eraill, a darparwyd hyfforddiant yn 2019, a threfnwyd gweithdy gydag yswirwyr ar gyfer yr uwch-reolwyr. Ystyrir data am berfformiad gwasanaeth a gyhoeddir, gan gynnwys costau a gwerth am arian, yn rheolaidd mewn adroddiadau gwasanaeth. 	<p>Cyfres o fesurau safon ansawdd wedi'u cytuno ar gyfer pob elfen o'r gwasanaeth ac wedi'u cynnwys mewn cynlluniau gwasanaeth</p> <p>Protocolau rheoli risg</p>	✓	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Rheoli disgwyliadau Defnyddwyr gwasanaeth
C2 Manteision economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol cynaliadwy	Steve Johnson / Elin Prysor C2.1 Ystyried a chydbwysio effaith gyfun polisiâu, cynlluniau a phenderfyniadau ar yr economi, y gymdeithas a'r amgylchedd wrth benderfynu ar y gwasanaethau a ddarperir	<ul style="list-style-type: none"> Mae'r Archwiliwr penodedig yn ystyried trefniadau'r Cyngor i sicrhau ei fod yn defnyddio ei adnoddau'n ddarbodus, yn effeithlon ac yn effeithiol. Yn ei lythyr, dywed fod y Cyngor wedi cydymffurfio â'i gyfrifoldebau o ran defnyddio ei adnoddau. Cyhoeddwyd yr Archwiliad diweddaraf o Gynllun Gwella'r Cyngor (2020-2021) ym mis Tachwedd 2020. Daeth yr adroddiad i gasgliad cadarnhaol fod y Cyngor wedi cyflawni ei ddyletswyddau a'i fod wedi gweithredu yn unol â chanllawiau Llywodraeth Cymru i raddau digonol i gyflawni ei ddyletswyddau. 	Buddsoddiad cyfalaf wedi'i strwythuro i gyflawni disgwyliadau oes priodol a'r gallu i addasu ar gyfer defnydd yn y dyfodol er mwyn i adnoddau gael eu gwario ar optimeiddio llesiant cymdeithasol,	✓	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.

		<ul style="list-style-type: none"> Llenwir ffurflen arfarnu cyfalaf ar gyfer prosiectau cyfalaf newydd, sy'n cynnwys y gofyniad ar gyfer y prosiect, ac fe'i defnyddir i asesu gwerth am arian a goblygiadau refeniw prosiectau mawr. Mae'r Strategaeth Buddsoddi Cyfalaf yn rhan o'r <u>Strategaeth Ariannol Tymor Canolig</u>. Mae'r Awdurdod wedi cymryd y camau canlynol i roi Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 ar waith: <ul style="list-style-type: none"> Paratoi datganiad ac amcanion llesiant; Cynnwys y Nodau Llesiant a'r egwyddor Datblygu cynaliadwy yn y broses cynllunio busnes; Datblygu <u>canllawiau ac offeryn IIA</u> newydd; Sefydlu grŵp a chynllun gweithredu ar Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol; Mae'r Cyfansoddiad yn cael ei fonitro a'i adolygu o hyd; Cyhoeddwyd <u>asesiad Llesiant Lleol BGC</u> ym mis Mawrth 2017; Cytunwyd ar drefniadau craffu ar gyfer BGC; Bydd adroddiadau'r Cabinet yn cynnwys asesiad o'r effaith gymdeithasol / economaidd / amgylcheddol; Datblygwyd modiwl e-ddysgu gorfodol am y Ddeddf ac fe'i hyrwyddwyd ymhlith holl Staff y Cyngor; Rhaid cyflawni asesiad o'r effaith ar gydraddoldeb, y gymuned a'r Gymraeg ar gyfer unrhyw gynnig i ailstrwythuro ysgolion, fel sy'n ofynnol dan God Trefniadaeth Ysgolion Llywodraeth Cymru; ac Mae'r Aelodau wedi cyfrannu at Fframwaith Craffu Swyddog Cenedlaethau'r Dyfodol o ran WFGA. 	<p>economaidd ac amgylcheddol: rhaglen gyfalaf strategaeth buddsoddi cyfalaf</p>		
	<p>Steve Johnson C2.2 Ystyried cyfnod hirach wrth wneud penderfyniadau, gan ystyried risg a gweithredu'n dryloyw os oes gwrthdaro posibl rhwng canlyniadau arfaethedig y sefydliad a ffactorau byrdymor fel y cylch gwleidyddol neu gyfyngiadau ariannol</p>	<ul style="list-style-type: none"> Mae datganiad polisi caffael Cymru yn cydweddu â <u>Strategaeth Gaffael 2018-2022</u> y Cyngor. Mae'r offeryn a'r canllawiau IIA ar gael ac fe'u defnyddir i gefnogi'r broses benderfynu. Cyhoeddir yr holl adroddiadau a <u>chofnodion</u> yn brydlon ac maent ar gael i'r cyhoedd eu gweld. Mae'r holl gyfarfodydd yn cael eu cynnal yn gyhoeddus, yn amodol ar ystyried gwybodaeth wedi'i heithrio yn ôl y diffiniad ohoni yn Neddf Llywodraeth Leol 1972. Anogir craffu cyn penderfynu lle bo modd. <u>Y Strategaeth Ariannol Tymor Canolig</u>. <u>Strategaeth Gorfforaethol 2017-2022</u>. Y Rhaglen Drawsnewid. 	<p>Rhoi datganiad polisi caffael Cymru ar waith</p>	<p>✓</p>	<p>9/10</p> <p>Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.</p>
			<p>Cynlluniau corfforaethol yn ystyried cynlluniau gwasanaeth tymor canolig a hirdymor</p>	<p>✓</p>	
			<p>Trafodaeth rhwng Aelodau a Swyddogion am y wybodaeth y mae ei hangen ar yr Aelodau i'w cynorthwyo i wneud penderfyniadau</p>	<p>✓</p>	

			Cofnod penderfyniadau a deunyddiau ategol	✓		
	Alun Williams / Diana Davies C2.3 Penderfynu ar fudd ehangach y cyhoedd wrth gydbwysu buddiannau sy'n gwrthdaro rhwng cyflawni'r manteision economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol amrywiol, drwy ymgynghori lle bo modd, i sicrhau cyfaddawd priodol	<ul style="list-style-type: none"> • Cyhoeddwyd <u>Cynllun Llesiant Lleol</u> y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus ym mis Mai 2018. • Cyhoeddir yr holl adroddiadau a <u>chofnodion</u> yn brydlon ac maent ar gael i'r cyhoedd eu gweld. Mae'r holl gyfarfodydd yn cael eu cynnal yn gyhoeddus, yn amodol ar ystyried gwybodaeth wedi'i heithrio yn ôl y diffiniad ohoni yn Neddf Llywodraeth Leol 1972. Mae MO yn rhoi cyngor. • Mae <u>Rhestrau Gwirio Ymgysylltu ac Ymgynghori</u> ar gael ar CeriNet. • Cynllun Gweithredu Grŵp WFGA ar draws y Cyngor. • <u>Offer a chanllawiau IIA.</u> 	Cynllun Llesiant (BGC)	✓	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.
			Cofnod o wneud penderfyniadau a deunyddiau ategol	✓		
			Protocolau ar gyfer ymgynghori	✓		
	Alun Williams / Lowri Edwards C2.4 Sicrhau mynediad teg a chyfartal at wasanaethau	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2020-2024.</u> • Cyflwynir <u>adroddiad monitro Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2020-2021</u> i'w gymeradwyo, ac ar ôl ei gymeradwyo, fe'i cyhoeddir ar wefan y Cyngor. <u>Safonau'r Gymraeg.</u> • <u>Adroddiad Monitro Blynyddol ar Safonau'r Gymraeg.</u> • Cyflwynwyd Adroddiad Cwynion a Chanmoliaeth Blynyddol 2020/21 i'r Pwyllgor Craffu Adnoddau Corfforaethol ar 27.10.21 ac fe'i cymeradwywyd gan y <u>Cyngor</u> ar 9/12/21. • Rhaid i'r holl Staff gwblhau modiwl e-ddysgu gorfodol am Ymwybyddiaeth o'r Gymraeg. 	Datblygu protocolau i sicrhau mynediad teg a bod canllawiau statudol yn cael eu dilyn	✓	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.

D. Penderfynu ar yr ymyriadau sydd eu hangen i wneud y gorau o'r camau i gyflawni'r canlyniadau arfaethedig						
Mae llywodraeth leol yn cyflawni canlyniadau arfaethedig drwy gymysgedd o ymyriadau cyfreithiol, rheoleiddiol, ac ymarferol. Mae penderfynu ar y cymysgedd iawn o ymyriadau yn ddewis strategol hanfodol bwysig y mae'n rhaid i lywodraeth leol ei wneud i sicrhau ei bod yn cyflawni'r canlyniadau arfaethedig. Mae angen prosesau penderfynu cadarn i sicrhau bod modd cyflawni canlyniadau diffiniedig mewn ffordd sy'n darparu'r cyfaddawd gorau rhwng y gwahanol fathau o adnoddau, gan hwyluso gweithrediadau effeithiol ac effeithlon ar yr un pryd. Mae angen adolygu'r penderfyniadau a wnaed yn barhaus i wneud y gorau o'r camau i gyflawni canlyniadau.						
Is-egwyddorion	Ymddygiad	Tystiolaeth	Yn ddisgwyliedig	✓/X	Sgôr	Gweithred
D1 Penderfynu ar ymyriadau	Lowri Edwards / Elin Prysor D1.1 Sicrhau bod penderfynwyr yn cael dadansoddiad gwrthrychol a thrylwyr o amryw o opsiynau sy'n dangos sut y byddai'r canlyniadau arfaethedig yn cael eu cyflawni, ac yn cynnwys y risgiau sy'n gysylltiedig â'r opsiynau hynny. Drwy hynny, gellir sicrhau'r gwerth gorau, waeth sut y caiff gwasanaethau eu darparu	<ul style="list-style-type: none"> Mae <u>canllawiau ac offeryn IIA</u> ar gael, a darparwyd hyfforddiant i Swyddogion ac Aelodau. Sefydlwyd grŵp rheoli prosiectau corfforaethol i ffurfioli'r gwaith o ddatblygu a rheoli prosiectau. Defnyddir templedi adrodd safonol yn y broses benderfynu. Mae hyfforddiant Ymwybyddiaeth Sefydliadol ar gael fel modiwl dewisol o'r Rhaglen Rheolwyr Corfforaethol, sy'n cynnwys gwybodaeth yn ymwneud â'r broses o wneud penderfyniadau, Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol, Cydraddoldeb, y Gymraeg a'r defnydd o'r IIAs, ac mae'r Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd ac MO (CLO-Cyfreithiol a Llywodraethu) yn rhoi cyngor yn ôl yr angen. Cyhoeddwyd Polisi, Strategaeth a Fframwaith Rheoli Risg (cymeradwywyd gan y Cabinet ar 24.9.10) ynghyd â rhaglen hyfforddiant i Aelodau, Rheolwyr Uwch a Rheolwyr, ar CeriNet ac mae ar gael i'r holl Aelodau o Staff. Diwygiwyd y dogfennau i adlewyrchu risgiau ychwanegol a gwybodaeth gefndirol er mwyn gwneud penderfyniadau gwybodus. Adroddir y Gofrestr Risg Corfforaethol yn rheolaidd i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu (9.9.2021, 3.6.2021) 	Trafodaeth rhwng Aelodau a Swyddogion am y wybodaeth y mae ei hangen ar yr Aelodau i'w cynorthwyo i wneud penderfyniadau	✓	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.
	Protocolau gwneud penderfyniadau	✓				
Arfarniadau o'r opsiynau	✓					
Cytundeb ar y wybodaeth a gaiff ei darparu a'r terfynau amser.	✓					
	Steve Johnson D1.2 Ystyried adborth gan ddinasyddion a defnyddwyr gwasanaethau wrth benderfynu ar welliannau i wasanaethau neu wasanaethau nad oes eu hangen mwyach er mwyn blaenoriaethu galwadau sy'n cystadlu â'i gilydd o fewn yr adnoddau cyfyngedig sydd ar gael, gan gynnwys pobl, sgiliau, tir ac asedau, gan gadw'r effaith yn y dyfodol mewn cof	<ul style="list-style-type: none"> Diweddarwyd y <u>Strategaeth Ariannol Tymor Canolig</u> yn rheolaidd, a chymeradwywyd y fersiwn cyfredol sy'n trafod y cyfnod o 2021/22 ymlaen gan y Cyngor ar 5.3.2021. Mae <u>offeryn coeden penderfyniadau ymgynghori</u> yn cynnwys adran sy'n cynnig canllawiau am ledaenu canlyniadau ymgynghori. Ceir her ariannol o ran arbedion ar Wefan y Cyngor. 	Strategaeth Ariannol	✓	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.
D2 Cynllunio ymyriadau	Alun Williams D2.1 Sefydlu a gweithredu cylchoedd cynllunio a rheoli cadarn sy'n cwmpasu cynlluniau, blaenoriaethau a thargedau strategol a gweithredol	<ul style="list-style-type: none"> Mae'r trefniadau Rheoli Perfformiad Corfforaethol yn cynnwys: <ul style="list-style-type: none"> Adroddiad Gwasanaeth y Swyddog Arweiniol Corfforaethol; Bwrdd Perfformiad; a Chyfarfodydd y Panel Gweithredol chwarterol. 	Calendr o'r dyddiadau ar gyfer datblygu a chyflwyno cynlluniau ac adroddiadau yn cael ei ddilyn.	✓	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.

		<ul style="list-style-type: none"> Defnyddir calendr i roi gwybod am derfynau amser, a chyhoeddir dyddiadau'r Bwrdd / Panel Gweithredol gyda'r adroddiadau. 				
Alun Williams / Diana Davies / Lowri Edwards D2.2 Ymgysylltu â rhanddeiliaid mewnol ac allanol i benderfynu sut y dylid cynllunio a darparu gwasanaethau a gweithredoedd eraill	<ul style="list-style-type: none"> <u>Strategaeth Gyfathrebu Gorfforaethol 2019-2022.</u> Mae gan <u>BGC Ceredigion Gynllun Llesiant Lleol</u> a ddatblygwyd ac a ddarparwyd ar y cyd â rhanddeiliaid a phartneriaid allanol. Mae BGC wedi cynnal <u>Asesiad Llesiant Lleol</u> sydd wedi cyfrannu at y <u>Cynllun Llesiant Lleol ac Amcanion Llesiant y Cyngor</u> dros y blynyddoedd nesaf. 	<p>Strategaeth gyfathrebu ac ymgysylltu</p> <p>Cynlluniau llesiant y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus</p>	✓	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.	
Alun Williams D2.3 Ystyried a monitro'r risgiau sy'n wynebu pob partner wrth gydweithio, gan gynnwys risgiau a rennir	<ul style="list-style-type: none"> Mae gan bob prosiect cydweithredu mawr drefniadau llywodraethu a rheoli, gan gynnwys rheoli risg. Ystyrir pob prosiect gan y Panel Rheoli Prosiect Corfforaethol, a fynychir gan IA hefyd ac mae'n fforwm effeithiol ar gyfer cynghori/herio ac amlygu risgiau wrth i feysydd Gwasanaeth ddatblygu prosiectau, gan gynnwys prosiectau cydweithio. Mae'r Panel Rheoli Prosiect Corfforaethol yn helpu i sicrhau bod prosiectau yn rhoi ystyriaeth gynnar i: Ddeddf Llesiant a Chenedlaethau'r Dyfodol; i ganllawiau eraill; i gyllid, caffael, llywodraethu a threfniadau cyfreithiol; i oblygiadau AD; lechyd a Diogelwch; ac Archwilio. Gwella trefniadau prosiect cyn adrodd i'r Grŵp Datblygu a phrosesau awdurdodi eraill. Bydd newidiadau deddfwriaethol yn cael eu hystyried e.e. mae'r gwaith yn parhau mewn perthynas â gweithredu newidiadau deddfwriaethol megis newidiadau Deddf LGEW 2021 ac ystyried/monitro risgiau y mae pob partner yn eu hwynebu wrth gydweithio, gan gynnwys risgiau a rennir. Cynhelir cyfarfodydd ac mae gwaith paratoi yn cael ei wneud, er enghraifft, ynghylch gofyniad Deddf 2021 am Gyd-bwyllgorau Corfforedig, gan gynnwys risgiau posibl ac a rennir (sefydlwyd grŵp CJC, a chynhaliwyd y cyfarfod cyntaf ar 19 Ebrill 2021, er mwyn ystyried y gofyniad i sefydlu CJC Canolbarth Cymru yn unol â Deddf 2021). Mae trefniadau Craffu ar y Cyd priodol yn eu lle mewn perthynas â Bwrdd Tyfu Canolbarth Cymru. Yn yr un modd, bydd gan Gyd-Bwyllgor Corfforedig Canolbarth Cymru drefniadau is-bwyllgor priodol yn eu lle (Cyd-Bwyllgor Craffu, Safonau ac Archwilio a Llywodraethu) – mae'r trefniadau yn cydymffurfio gyda deddfwriaeth a'i Reolau Sefydlog 	<p>Fframwaith partneriaethau / cydweithredu</p> <p>Protocol rheoli risg</p>	✓	9/10	<p>Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.</p> <p>Parhau i ystyried newidiadau deddfwriaethol e.e. Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021.</p> <p>Gweithredu newidiadau deddfwriaethol, megis newidiadau Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 ac ystyried/monitro risgiau y mae pob partner yn eu hwynebu wrth gydweithio, gan gynnwys risgiau a rennir.</p>	
Russell Hughes-Pickering D2.4 Sicrhau bod trefniadau'n hyblyg ac yn ystwyth i sicrhau bod modd addasu'r systemau i	<ul style="list-style-type: none"> Sefydlwyd Grŵp Rheoli Prosiectau Corfforaethol i ffurfioli'r gwaith o ddatblygu a rheoli prosiectau. Sicrhau bod Staff sy'n meddu ar sgiliau rheoli prosiectau ar gael. Mae hyn yn helpu i sicrhau bod prosiectau'n rhoi sylw i'r materion a ganlyn yn gynnar: Deddf Llesiant Cenedlaethau'r 	Protocolau cynllunio	✓	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.	

	gyflawni allbynnau pan fydd amgylchiadau'n newid	Dyfodol; canllawiau eraill; trefniadau cyllid, caffael, llywodraethu a chyfreithiol; goblygiadau o ran Adnoddau Dynol; Iechyd a Diogelwch; ac Archwilio. Gwella trefniadau prosiectau cyn rhoi adroddiadau i'r Grŵp Datblygu ac i brosesau awdurdodi eraill. <ul style="list-style-type: none"> • Helpu i bennu'r gofynion cyfalaf i'w cynnwys mewn rhaglenni cyfalaf yn y dyfodol. 				
	Alun Williams D2.5 Pennu dangosyddion perfformiad lleol priodol (yn ychwanegol at y dangosyddion perfformiad statudol neu genedlaethol perthnasol eraill) fel rhan o'r broses gynllunio i nodi sut i fesur perfformiad gwasanaethau a phrosiectau	<ul style="list-style-type: none"> • Pennwyd a chymeradwywyd dangosyddion perfformiad lleol ar gyfer pob elfen gwasanaeth a'u cynnwys yn y cynllun gwasanaeth, a rhoddir adroddiadau rheolaidd yn eu cylch. • Gweithredir y broses Cynllunio Busnes ar gyfer 2021-22 a rhennir Cynlluniau Busnes Lefel 1 gyda'r Tîm Perfformiad ac Ymchwil. • Nodwyd mesurau perfformiad ym mhob Cynllun Busnes Lefel 1 y maent yn eu tro wedi cael eu trosi i'r Dangosfwrdd adrodd ar gyfer pob gwasanaeth. Mae'r mesurau hyn wedi cael eu craffu yn agos ac wedi cael eu cymeradwyo'n derfynol gan yr arweinwyr uwch. Mae gwasanaethau yn adrodd yn erbyn y mesurau hyn fel rhan o'r broses rheoli perfformiad ar gyfer y flwyddyn. 	Cafodd dangosyddion perfformiad lleol eu pennu a'u cymeradwyo ar gyfer pob elfen o'r gwasanaeth a'u cynnwys yn y cynllun gwasanaeth, ac adroddir arnynt yn rheolaidd	✓	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.
	Alun Williams D2.6 Sicrhau bod capasiti ar gael i baratoi'r wybodaeth sydd ei hangen i adolygu ansawdd gwasanaethau'n rheolaidd	<ul style="list-style-type: none"> • Mae'r trefniadau Rheoli Perfformiad Corfforaethol yn cynnwys: <ul style="list-style-type: none"> ○ Cyfarfodydd wythnosol y Grŵp Arweiniol; ○ Adroddiadau cynnydd chwarterol ynghylch Cynlluniau Busnes lefel 1; ○ Cyfarfodydd y Bwrdd Perfformiad bob chwarter; a ○ Chyfarfodydd y Panel Gweithredol bob chwarter. 	Adroddiadau yn cynnwys canlyniadau perfformiad manwl ac yn tynnu sylw at feysydd lle mae angen cymryd camau cywirol	✓	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.
	Steve Johnson D2.7 Paratoi cyllidebau yn unol ag amcanion, strategaethau a chynllun ariannol tymor canolig y sefydliad	<ul style="list-style-type: none"> • Mae Cynlluniau Busnes yn cynnwys gwybodaeth gyllidebol ac ariannol, ac maent yn rhan o'r trefniadau Rheoli Perfformiad Corfforaethol chwarterol. • Fframwaith y Gyllideb. • Cyfrifyddiaeth Gwasanaethau – Monitro'r gyllideb. 	Tystiolaeth bod cyllidebau, cynlluniau ac amcanion yn cyfateb	✓	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.
	Steve Johnson D2.8 Gosod sylfaen ar gyfer y gwaith o gynllunio adnoddau tymor canol a thymor hir drwy lunio amcangyfrifon realistig o'r gwariant refeniw a'r gwariant cyfalaf er mwyn llunio strategaeth ariannu gynaliadwy	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Mae'r Rheoliadau Ariannol a Rheolau'r Weithdrefn Ariannol (Dogfen F yn y Cyfansoddiad) a'r Canllawiau Rheoli Cyllidebol i gyd yn gyfredol. Datganiadau Sicrwydd y Prif Swyddog.</u> Adolygir y rheolaethau mewnol sydd ar waith yn rheolaidd gan Archwilio Mewnol, yn unol â'r cynllun archwilio blynyddol sy'n seiliedig ar risg. • <u>Strategaeth Ariannol Tymor Canolig.</u> • <u>Strategaeth Gorfforaethol 2017-2022.</u> • Cymeradwywyd Strategaeth a Chynllun Archwilio Mewnol 2021/2022 gan y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu ar 24 Chwefror 2021. 	Canllawiau a phrotocolau'r gyllideb MTFS Cynlluniau Corfforaethol	✓ ✓ ✓	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.
D3 Gwneud y gorau o'r camau i gyflawni'r	Steve Johnson D3.1 Sicrhau bod y strategaeth ariannol tymor	<ul style="list-style-type: none"> • Mae newidiadau trwy'r cynllun arbedion corfforaethol wedi bod trwy broses llywodraethu gadarn er mwyn sicrhau bod yr holl arbedion yn cysylltu â'r canlyniad a ddymunir. 	Adborth o arolygon a strategaethau	✓	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni

canlyniadau arfaethedig	canolig yn integreiddio ac yn cydbwysu blaenoriaethau gwasanaethau, fforddiadwyedd a chyfyngiadau eraill ar adnoddau		ymadael / datgomisiynu			arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.
			Newidiadau o ganlyniad	✓		
	Steve Johnson D3.2 Sicrhau bod y broses gyllidebu yn hollgynhwysol, gan ystyried holl gost gweithrediadau dros y tymor canolig a'r tymor hir	<ul style="list-style-type: none"> Mae'r <u>Rheoliadau Ariannol a Rheolau'r Weithdrefn Ariannol (Dogfen F yn y Cyfansoddiad)</u> a'r Canllawiau Rheoli Cyllidebol i gyd yn gyfredol. Datganiadau Sicrwydd y Prif Swyddog. Adolygir y rheolaethau mewnol sydd ar waith yn rheolaidd gan IA, yn unol â'r cynllun archwilio blynyddol sy'n seiliedig ar risg. Cymeradwywyd Strategaeth a Chynllun Archwilio Mewnol 2021/2022 gan y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu ar 24/2/21. 	Canllawiau a phrotocolau'r gyllideb	✓	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.
	Steve Johnson D3.3 Sicrhau bod y strategaeth ariannol tymor canolig yn amlinellu'r cyd-destun ar gyfer penderfyniadau parhaus ynghylch materion cyflenwi pwysig neu ymatebion i newidiadau yn yr amgylchedd allanol a allai godi yn ystod y cyfnod cyllidebol er mwyn cyflawni canlyniadau gan wneud y defnydd gorau o'r adnoddau	<ul style="list-style-type: none"> Mae'r <u>Strategaeth Ariannol Tymor Canolig</u> ar waith. Mae'r cynllun arbedion corfforaethol wedi bod yn destun proses lywodraethu gadarn i sicrhau bod yr holl arbedion yn gysylltiedig â'r canlyniad arfaethedig. 	Strategaeth Ariannol	✓	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.
		Tueddiadau hirdymor yn cael eu hystyried	✓			
		Oes tystiolaeth ar gyfer hyn?				
Steve Johnson D3.4 Sicrhau bod 'gwerth cymdeithasol' yn cael ei gyflawni drwy gynllunio a chomisiynu gwasanaethau. Mae Deddf Gwasanaethau Cyhoeddus (Gwerth Cymdeithasol) 2012 yn datgan mai hwn yw'r "budd ychwanegol i'r gymuned, yn ychwanegol at brynu nwyddau, gwasanaethau a chanlyniadau'n uniongyrchol"	<ul style="list-style-type: none"> Buddion Cymunedol wedi'u corffori yn ein prosesau a'n polisiau ac wedi cael eu cymhwyso, eu monitro a'u hadrodd arno yn rheolaidd. Caiff Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) ei hintegreiddio yn ein prosesau. 	Cynlluniau gwasanaeth yn dangos ystyriaeth o werth cymdeithasol	✓	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.	
		Cyflawni gwerth cymdeithasol yn cael ei fonitro a'i adrodd arno	✓			

E. Datblygu capasiti'r sefydliad, gan gynnwys gallu ei arweinyddiaeth a'r unigolion tu mewn iddo						
Mae angen arweinyddiaeth a strwythurau priodol, yn ogystal â phobl sy'n meddu ar sgiliau, cymwysterau a meddylfryd priodol, ar lywodraeth leol i weithredu'n effeithlon ac yn effeithiol ac i gyflawni'r canlyniadau arfaethedig o fewn y cyfnodau a bennir. Rhaid i sefydliad llywodraeth leol sicrhau bod ganddo'r capasiti i gyflawni ei fandad ei hun ac i wneud yn siŵr bod polisïau ar waith i sicrhau bod gan ei reolwyr gapasiti gweithredol ar gyfer y sefydliad yn ei gyfanrwydd. Bydd yr unigolion a'r amgylchedd y mae'r sefydliad yn gweithredu ynddo yn newid dros gyfnod, felly bydd angen parhaus i ddatblygu ei gapasiti, yn ogystal â'r sgiliau a'r profiad o ran arwain aelodau staff unigol. Caiff arweinyddiaeth sefydliad llywodraeth leol ei chryfhau wrth i bobl o lawer o gefndiroedd gwahanol gymryd rhan ynddi, gan adlewyrchu strwythur ac amrywiaeth cymunedau.						
Is-egwyddorion	Ymddygiad	Tystiolaeth	Yn ddisgwyliedig	✓/X	Sgôr	Gweithred
E1 Datblygu capasiti'r endid	Geraint Edwards E1.1 Adolygu gweithrediadau, perfformiad a'r defnydd o asedau yn rheolaidd i sicrhau eu bod yn dal i fod yn effeithiol	<ul style="list-style-type: none"> Mae hyfforddiant cynefino corfforaethol a rheoli llinell bellach ar waith. Cyflwynwyd cynlluniau Datblygu Rheolwyr Corfforaethol a chynefino corfforaethol ym mis Ebrill 2018. Mae'r sesiynau cynefino corfforaethol yn rhan o'r gofynion hyn a rhaid i bob aelod newydd o Staff fynychu sesiwn gynefino. Mae Uwch-reolwyr yn bresennol yn y sesiynau hyn a gynhelir wyneb yn wyneb. Caiff <u>CeriNet</u> (y fewnwyd a'r adnodd Adnoddau Dynol i'r Staff a'r rheolwyr) ei hadolygu'n gyson a'i gwella i sicrhau ei bod yn effeithiol. Rheolir Dysgu a Datblygu trwy system CeriNet erbyn hyn, gan ddarparu cyfleoedd i'r holl staff. Cyflwynir modiwlau e-ddysgu i sicrhau bod hyfforddiant a datblyg y'n gost-effeithiol lle bynnag y bo modd. Cynllun Datblygu a Pherfformiad Personol blynyddol parhaus – mae Adolygiadau Perfformiad yn cysylltu gydag amcanion Corfforaethol a strategol. Mae'r trefniadau Rheoli Perfformiad Corfforaethol yn darparu fforwm ar gyfer rheoli perfformiad a pharatoi cynlluniau gweithredu i gyflawni gwelliannau corfforaethol o ran adolygu perfformiad staff. Cryfhawyd y rhain ymhellach trwy gyflwyno arfarniadau blynyddol i'r holl Staff trwy system Adnoddau Dynol Ceri. Darperir rhaglen gynefino i Aelodau newydd. Trefnir hyfforddiant parhaus ar faterion penodol e.e. rheoli'r Trysorlys. Mae Aelodau'n mynd i amryw o ddigwyddiadau, seminarau a chynadledau (gweler uchod). Mae proses Adolygu Datblygiad Personol ar waith ar gyfer yr Aelodau. 	Adolygiadau rheolaidd o weithgareddau, allbynnau a chanlyniadau a gynlluniwyd.	✓	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.
	Geraint Edwards E1.2 Gwella'r defnydd o adnoddau trwy ddefnyddio technegau priodol fel meincnodi ac opsiynau eraill i benderfynu sut i ddyrannu adnoddau'r awdurdod er mwyn cyflawni canlyniadau'n effeithiol ac yn effeithlon	<ul style="list-style-type: none"> Defnyddio ymchwil ac ymarferion meincnodi. Trwy gyflwyno system gyflogres AD Ceri, bu modd sicrhau bod data ystyrion am Staff ar gael i'r Rheolwyr bob mis er mwyn iddynt fonitro costau, trosiant ac absenoldebau. 	Defnyddio ymchwil ac ymarferion meincnodi	✓	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.

	Alun Williams / Diana Davies E1.3 Cydnabod manteision partneriaethau a chydweithio lle gellir sicrhau gwerth ychwanegol	<ul style="list-style-type: none"> Gweithredu partneriaethau sy'n cyflawni canlyniadau y cytunir arnynt yn effeithiol. Datblygwyd Partneriaethau effeithiol mewn nifer o feysydd a gwasanaethau, gan gynnwys: <ul style="list-style-type: none"> Gwella Ysgolion; Iechyd a Gofal cymdeithasol; a Gwastraff. Mae partneriaethau ychwanegol wedi'u cynnwys yn y Rhestr o Brosiectau Cydweithredu strategol. 	Gweithredu partneriaethau sy'n cyflawni canlyniadau y cytunir arnynt yn effeithiol	✓	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.
	Geraint Edwards E1.4 Paratoi a chynnal cynllun gweithlu effeithiol i wella'r broses strategol o ddyrannu adnoddau	<p>Mae Strategaeth Adnoddau Dynol ar gael ar y Fewnrwyd. Mae'r broses o gynllunio'r gweithlu mewn modd Strategol wedi'i rhoi ar waith gan ddefnyddio pecyn cymorth cynllunio'r gweithlu ac mae'n cael ei gwblhau gan bob maes gwasanaeth. Mae canlyniadau'r pecyn cymorth hwn wedi cyfrannu at gynllun y gweithlu ar gyfer 2017-2022. Mae <u>Cynllun y Gweithlu 2017-2022</u> yn canolbwyntio ar 4 thema allweddol:</p> <ol style="list-style-type: none"> Ymgysylltu a Chyfluoedd; Gweithio Hyblyg ac Ystwyth; Hyrwyddo gweithlu dwyieithog; a Datblygu Arweinyddiaeth a Rheolaeth. <ul style="list-style-type: none"> Adroddir diweddariadau am gynnydd y cynllun gweithlu i'r pwyllgor craffu. 	Cynllun y Gweithlu	✓	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.
			Cynllun datblygu sefydliadol	✓		
E2 Datblygu capasiti arweinyddiaeth y sefydliad ac unigolion eraill	Elin Prysor / Geraint Edwards E2.1 Datblygu protocolau i sicrhau bod arweinwyr etholedig a phenodedig yn negodi â'i gilydd ynghylch eu swyddogaethau yn nyddiau cynnar y berthynas, a'u bod yn parhau i ddeall eu swyddogaethau a'u hamcanion	<ul style="list-style-type: none"> Mae'r strwythur Swyddogion Uwch ac Arweinwyr wedi diffinio'r rolau hyn, gan gynnwys sut y maent yn integreiddio â'i gilydd. Mae cyd-gyfarfodydd yr Uwch-reolwyr yn sicrhau bod swyddogaethau, cyfrifoldebau ac atebolrwydd yn glir. Mae disgrifiadau swyddi'n diffinio swyddogaethau a chyfrifoldebau gofynnol y swyddi yn glir. Mae'r <u>Cyfansoddiad</u> yn nodi rolau a chyfrifoldebau'r Aelodau (Rhan 3.4, Tabl 4) a'r Uwch-swyddogion (rhan 2 Erthygl 2) Mae'r Pecyn Cymorth Cynllunio Strategol yn cynnwys elfen o gynllunio olyniaeth a rheoli talent. Darperir cyfleoedd Dysgu a Datblygu i'r rheini sy'n ysgwyddo rôl arweiniol ac i ddarpar arweinwyr. 	Disgrifiadau swyddi	✓	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.
				CE ac arweinwyr yn paru i ystyried y ffordd orau o sefydlu a chynnal dulliau cyfathrebu effeithiol		
	Elin Prysor / Steve Johnson E2.2 Cyhoeddi datganiad sy'n pennu'r mathau o benderfyniadau a ddirprwyir a'r rheini a gedwir er mwyn i'r corff llywodraethu benderfynu arnynt ar y cyd	<ul style="list-style-type: none"> Ceir Cynllun Dirprwyo (Y <u>Cyfansoddiad</u>, Rhan 3.5) sy'n nodi cyfrifoldebau'r Aelodau a'r Swyddogion yn glir. Ceir protocolau ynghylch perthnasoedd gwaith rhwng yr Aelodau a'r swyddogion (e.e. Protocol Swyddog-Aelod). Ceir Codau Ymddygiad ar gyfer Aelodau a Swyddogion. Ceir gweithgorau Swyddogion ac Aelodau ac maent yn gweithredu'n effeithiol. Adolygir <u>Rheolau Gweithdrefn Contract ('CPR') (Rhan 4 Dogfen G yn y Cyfansoddiad)</u> a'r <u>Rheoliadau Ariannol sy'n cyd-fynd â gweithdrefnau ariannol (Rhan 4 Dogfen F yn y Cyfansoddiad)</u> yn rheolaidd e.e. diweddarwyd CPR ym mis Mawrth 2019. 	Cynllun dirprwyo wedi'i adolygu o leiaf yn flynyddol yn sgil newidiadau cyfreithiol a sefydliadol	✓	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.
			Rheolau sefydlog a rheoliadau ariannol a adolygir yn rheolaidd	✓		

	<p>Elin Prysor E2.3 Sicrhau bod gan yr arweinydd a'r prif weithredwr swyddogaethau arweiniol diffiniedig a neilltuol o fewn strwythur lle mae'r prif weithredwr yn arwain yr awdurdod i weithredu'r strategaeth ac i reoli'r gwaith o ddarparu gwasanaethau ac allbynnau eraill a bennwyd gan yr Aelodau, a lle mae'r naill yn cadw cydbwysedd o ran awdurdod y llall</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mae <u>Cyfansoddiad</u> y Cyngor yn nodi'r swyddogaethau a'r cyfrifoldebau. • Sefydlwyd strwythur Corfforaethol y Cyngor i sicrhau bod modd i'r Swyddogion Statudol gyflawni eu rolau mewn ffordd effeithiol. • Mae CE yn gyfrifol am adolygu'r strwythur hwn yn ôl y gofyn. • Penderfynodd Pwyllgor y Gwasanaethau Democrataidd ar 15.10.21 i gytuno ar set ddiwygiedig y Disgrifiadau Rôl Aelodau, a gynlluniwyd i'w defnyddio gyda Fframwaith Datblygiad (Cymhwysedd) aelodau Cymreig, o Fanylebau Person a Disgrifiadau Rôl Aelodau Fframwaith Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru ('CLILC'), sy'n cynnwys disgrifiad rôl o'r Arweinydd (Mae adroddiad er gwybodaeth wedi cael ei baratoi hefyd i'w gyflwyno i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu 19.1.21) 	<p>Datganiad clir o rolau a chyfrifoldebau ein gilydd a sut y cânt eu rhoi yn eu lle</p>	<p>✓</p>	<p>9/10</p>	<p>Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.</p>
	<p>Elin Prysor/Lowri Edwards/Geraint Edwards E2.4 Datblygu gallu'r Aelodau a'r uwch-reolwyr i ddarparu arweinyddiaeth effeithiol ar y cyd ac i sicrhau bod modd i'r sefydliad ymateb yn llwyddiannus i ofynion cyfreithiol a gofynion polisi sy'n newid, yn ogystal â newidiadau a risgiau economaidd, gwleidyddol ac amgylcheddol trwy:</p> <p>– sicrhau bod yr aelodau a'r staff yn gallu cael hyfforddiant cynefino priodol wedi'i deilwra i'w rôl, a bod cyfleoedd hyfforddi a datblygu parhaus sy'n gydnaws ag anghenion unigolion a'r sefydliad ar gael ac yn cael eu hybu</p> <p>– sicrhau bod yr aelodau a'r swyddogion yn meddu ar y sgiliau a'r wybodaeth ac yn cael yr adnoddau a'r cymorth sydd eu hangen arnynt i gyflawni eu swyddogaethau a'u cyfrifoldebau, a sicrhau eu bod yn gallu diweddarau eu gwybodaeth yn barhaus</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mynediad at gyrsiau/briffiau ar ddeddfwriaeth newydd. • Darparu cyfleoedd i Swyddogion gael hyfforddiant sgiliau ac atgoffa parhaus. • Gweithdai i'r Aelodau a drefnir yn ôl yr angen. • Adolygiadau personol ar gyfer Swyddogion. • Darparu cyfleoedd i'r Aelodau gael hyfforddiant sgiliau ac atgoffa, a'u hadolygu'n barhaus (gweler uchod), gan gynnwys Cynllun Adolygu Datblygiad Personol. • Fe'i gwneir fel rhan o fanyleb person swyddi cyllid a chyfreithiol allweddol (cymhwyster gorfodol, gofynion swydd). 	<p>Mynediad at gyrsiau/briffiau ar ddeddfwriaeth newydd</p>	<p>✓</p>	<p>9/10</p>	<p>Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.</p>

	<p>– sicrhau datblygiad personol, sefydliadol a system gyfan drwy ddysgu ar y cyd, gan gynnwys y gwersi a ddysgir o wendidau llywodraethu mewnol ac allanol</p>					
	<p>Lowri Edwards/ Geraint Edwards E2.5 sicrhau bod yr Aelodau a'r Staff yn gallu cael mynediad at raglen gynefino briodol sydd wedi'i theilwra i'w swyddi a bod cyfleoedd hyfforddi a datblygu parhaus sy'n cydweddu â gofynion unigolion a'r sefydliad ar gael ac yn cael eu hybu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nod y Cyngor yw sicrhau lefel safon Siarter Cymru ar gyfer Cymorth a Datblygiad Aelodau. • Mae disgrifiadau rôl aelodau yn eu lle ac yn cael eu diweddarau pan fydd amgylchiadau'n newid. • Datblygwyd proses ar gyfer Adolygiadau Datblygiad Personol Aelodau a defnyddir y wybodaeth i ddatblygu Cynllun Hyfforddiant Aelodau. • Mae cynlluniau Datblygu Rheolwyr Corfforaethol a Chynefino yn eu lle. • Mae cyflwyno <u>CeriNet</u> fel mewnwydd ac adnodd AD i'r staff a'r rheolwyr wedi gwella effeithiolrwydd. Mae gwybodaeth gynefino ar gael, ynghyd â Llawlyfr Staff a Phecyn Adnoddau i Reolwyr. • Caiff pecynnau e-ddysgu eu datblygu a'u cyflwyno yn rheolaidd ar gyfer hyfforddiant gorfodol ac anorfodol. • Cynhelir Adolygiadau Perfformiad gan yr holl Staff fel rhan o fodiwl Rheoli Perfformiad system Ceri. • Mae'r trefniadau Rheoli Perfformiad Corfforaethol yn darparu'r fforwm ar gyfer anghenion rheoli perfformiad ac ar ôl hynny, wrth baratoi cynlluniau gweithredu er mwyn cyflawni gwelliannau corfforaethol wrth adolygu perfformiad Staff. • Darparir rhaglen gynefino ar gyfer Aelodau newydd a darparir rhaglen gynefino gynhwysfawr newydd ar ôl yr etholiad (o fis Mai 2022), a fydd yn cynnwys modiwlau e-ddysgu ychwanegol. Trefnir hyfforddiant parhaus ar gyfer materion penodol. Mae aelodau yn mynychu digwyddiadau, seminarau a chynadleddau amrywiol (gweler uchod). 	<p>Strategaeth datblygu'r Aelodau</p>	<p>✓</p>	<p>9/10</p>	<p>Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.</p>
			<p>Cynefino a hyfforddiant parhaus Aelodau a rhaglen ddatblygu</p>	<p>✓</p>		
			<p>Mentora a rhaglenni cymorth cymheiriaid</p>	<p>✓</p>		
			<p>Cynlluniau datblygu personol ar gyfer Aelodau a Swyddogion</p>	<p>✓</p>		
	<p>Lowri Edwards/ Geraint Edwards E2.6 Sicrhau bod gan yr Aelodau a'r Swyddogion sgiliau, gwybodaeth, adnoddau a chymorth priodol i gyflawni eu swyddogaethau a'u cyfrifoldebau, a sicrhau bod modd iddynt ddiweddarau eu gwybodaeth yn barhaus</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mae cyfleoedd Dysgu a Datblygu ar gael i Staff ac Aelodau ar amryw o bynciau. • Gall yr holl Staff gael mynediad at ddigwyddiadau dysgu a datblygu drwy <u>system hunanwasanaeth Ceri</u>. • Gall rheolwyr hefyd gadw lle i Staff mewn digwyddiadau perthnasol drwy'r system Hunanwasanaeth i Reolwyr. • Darperir hyfforddiant parhaus i'r Aelodau. • Cynhelir hunanasesiad craffu bob blwyddyn. 	<p>Er enghraifft, ar gyfer yr Aelodau, gall hyn gynnwys y gallu i:</p> <ul style="list-style-type: none"> • graffu a herio • cydnabod pan fydd angen cyngor arbenigol allanol • hyrwyddo ffydd 	<p>✓</p>	<p>9/10</p>	<p>Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.</p>

			<ul style="list-style-type: none"> • gweithio mewn partneriaeth • arwain y sefydliad • gweithredu fel arweinydd cymunedol 			
			Systemau a thechnoleg effeithlon yn cael eu defnyddio ar gyfer cymorth effeithiol	✓		
Geraint Edwards E2.7 Sicrhau datblygiad personol, sefydliadol a system gyfan drwy ddysgu ar y cyd, gan gynnwys gwersi a ddysgwyd o wendidau llywodraethu mewnol ac allanol	<ul style="list-style-type: none"> • Rydym yn cynllunio olyniaeth trwy drafod a chymryd camau gweithredu o fewn meysydd gwasanaeth a chyda phartneriaid, ac ni ellir darparu tystiolaeth o hyn bob amser. Datblygir hyn ymhellach trwy becyn cymorth cynllunio'r gweithlu Strategol. • Mae Rhaglen Rheolwyr Ceredigion yn darparu cyfleoedd datblygu personol, gan gynnwys trefniadau llywodraethu a gwybodaeth sefydliadol. 	Trefniadau ar gyfer cynllunio olyniaeth	✓	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.	
Alun Williams E2.8 Sicrhau bod strwythurau ar waith i annog y cyhoedd i gymryd rhan	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Rhestr ymgysylltu â Defnyddwyr Gwasanaethau.</u> • <u>Polisi Ymgysylltu â'r Gymuned.</u> • <u>Craffu Protocol Ymgysylltu â'r Cyhoedd (2016) (Dogfen N yn y Cyfansoddiad)</u> Mae'r Cyngor yn ymgynghori ac yn ymgysylltu'n barhaus â thrigolion lleol, cwsmeriaid a rhanddeiliaid eraill yn y sir i gael gwybod beth yw eu barn a'u safbwyntiau pan fydd yn paratoi cynlluniau a/neu strategaethau newydd. Mae bob amser yn rhoi ystyriaeth ddyledus i'r adborth sy'n dod i law cyn cytuno ar y fersiynau terfynol. • Grwpiau ffocws Defnyddwyr Gwasanaeth. • Y pwyllgor Craffu wedi cwblhau arolwg ynghylch hunanasesu. 	Paneli dinasyddion a phreswylwyr	✓	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.	
		Cylch gorchwyl y fforwm rhanddeiliaid	✓			
		Strategaeth gyfathrebu ac ymgysylltu	✓			
Lowri Edwards E2.9 Mynd ati i ystyried effeithiolrwydd yr arweinyddiaeth a sicrhau bod yr arweinwyr yn barod i gael adborth adeiladol drwy adolygiadau gan gymheiriaid ac arolygiadau	<ul style="list-style-type: none"> • Cynllun datblygu'r Aelodau. • Adolygu datblygiad personol yr Aelodau. • Cyhoeddir cofnodion presenoldeb bob blwyddyn. • Anogir a chynorthwyr Aelodau i gwblhau Adroddiadau Blyneddol, a gyhoeddir ar wefan y Cyngor. • Mae Cadeirydd y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu yn mynychu Grŵp Rhwydweithio Cadeiryddion Pwyllgorau Archwilio a Llywodraethu Cymru i ddatblygu'r rôl a chymharu'r rôl o fewn Awdurdodau Lleol. • Caiff paratodau eu gwneud ar gyfer (fel rhan o'r rhaglen gynefino i Aelodau (o fis Mai 2022)) hyfforddiant Aelodau Cabinet, hyfforddiant y Pwyllgor Moeseg a Safonau (rôl), hyfforddiant Dyletswyddau Arweinydd Grŵp Gwleidyddol a hyfforddiant y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu (rôl). 	Adolygu perfformiad aelodau unigol yn rheolaidd gan ystyried eu presenoldeb ac ystyried unrhyw hyfforddiant neu anghenion datblygu	✓	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.	
		Adolygiadau gan Gymheiriaid	X			

	<p>Geraint Edwards E2.10 Sicrhau bod Staff yn atebol trwy adolygiadau perfformiad rheolaidd sy'n ystyried anghenion hyfforddi neu ddatblygu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pecyn cymorth Cynllunio'r Gweithlu strategol yn cynnwys nodi anghenion hyfforddi a dysgu ar gyfer pob maes gwasanaeth. • Mae Arfarniadau Perfformiad yn cofnodi anghenion hyfforddi a datblygu drwy system CeriNet. • Mae <u>Cynllun y Gweithlu 2017-2022</u> yn cynnwys camau i ddatblygu Staff yn ôl prif themâu. • Caiff cynlluniau datblygu staff wedi'u cysylltu ag arfarniadau eu cryfhau wrth gyflwyno modiwl Rheoli Perfformiad yn CeriNet. • Rhoi polisiâu Adnoddau Dynol priodol ar waith a sicrhau eu bod yn gweithio'n effeithiol. 	<p>Cynllun hyfforddiant a datblygu</p> <p>Mae Cynlluniau datblygu'r staff yn gysylltiedig â'r arfarniadau</p> <p>Rhoi polisiâu adnoddau dynol priodol ar waith a sicrhau eu bod yn gweithio'n effeithiol</p>	<p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p>	<p>9/10</p>	<p>Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.</p>
	<p>Geraint Edwards/Lowri Edwards E2.11 Sicrhau bod trefniadau ar waith i gynnal iechyd a lles y gweithlu ac i gynorthwyo unigolion i gynnal eu lles meddwl a chorfforol</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Polisiâu Adnoddau Dynol. • <u>Polisi Gweithle Di-fwg.</u> • <u>Polisi Camddefnyddio Alcohol a Chyffuriau.</u> • Mae'r Cyngor wedi cyflwyno amryw o adnoddau ac opsiynau i wella iechyd a lles y Staff. • Cyflwynwyd Strategaeth Iechyd a Lles 2021-2026 er mwyn cynorthwyo'r gwelliant yn iechyd a lles y gweithlu. • Mae'r Cyngor wedi penodi Swyddog Iechyd a Llesiant y Gweithwyr er mwyn cydlynw a hybu iechyd a llesiant o fewn y gweithlu. • Cyflwynwyd <u>pecyn cymorth Gofal yn Gyntaf i gyflogeion</u> sy'n cynnig: <ul style="list-style-type: none"> ○ Gwasanaeth cwnsela; a ○ Chyngor am faterion ariannol, cyfreithiol, defnyddwyr, gofalu am bobl hŷn, gofal plant a chyflogaeth. • Mae'r Cymorth arall sydd ar gael i Staff yn cynnwys: <ul style="list-style-type: none"> ○ Rhaglen iechyd a lles Rhyngweithiol Therapi Ymddygiad Gwybyddol; ○ Cynllun gofal llygaid; ○ Cynllun talebau gofal plant; ○ Iechyd Da; a ○ Hyfforddiant ymwybyddiaeth ofalgar ar gyfer Staff a Rheolwyr. 	<p>Polisiâu Adnoddau Dynol</p>	<p>✓</p>	<p>9/10</p>	<p>Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.</p>

F. Rheoli risgiau a pherfformiad drwy reolaeth fewnol gadarn a thrwy reoli arian cyhoeddus mewn ffordd gadarn						
<p>Mae angen i lywodraeth leol sicrhau bod y sefydliadau a'r strwythurau llywodraethu y mae'n eu goruchwyllo wedi rhoi system rheoli perfformiad effeithiol ar waith, a bod modd iddynt gynnal y system honno, i hwyluso darpariaeth effeithiol ac effeithlon o wasanaethau a gynlluniwyd. Mae rheoli risg a rheolaeth fewnol yn rhannau pwysig ac annatod o system rheoli perfformiad ac maent yn hanfodol i gyflawni canlyniadau. Dylid ystyried risg a rhoi sylw iddi fel rhan o bob gweithgaredd penderfynu.</p> <p>Mae system rheolaeth ariannol gadarn yn hanfodol i weithredu polisiau ac i gyflawni canlyniadau arfaethedig, oherwydd ei bod yn gorfodi disgyblaeth ariannol, dyrannu adnoddau'n strategol, cyflenwi gwasanaeth effeithlon, ac atebolrwydd.</p> <p>Mae hefyd yn hanfodol bod diwylliant a strwythur craffu ar waith fel rhan allweddol o brosesau penderfynu, llunio polisiau ac adolygu atebol. Mae diwylliant gweithio cadarnhaol sy'n derbyn, yn hybu ac yn annog her adeiladol yn hollbwysig i graffu llwyddiannus ac i gyflawni llwyddiannus. Mae'n bwysig nodi nad yw diwylliant o'r fath yn digwydd yn awtomatig, ond yn hytrach drwy ymrwymiad cyhoeddus parhaus y rheini sydd mewn awdurdod.</p>						
Is-egwyddorion	Ymddygiad	Tystiolaeth	Yn ddisgwyliedig	✓/X	Sgôr	Gweithred
F1 Rheoli risg	Alun Williams F1.1 Cydnabod bod rheoli risg yn rhan annatod o bob gweithgaredd a bod rhaid ei ystyried ym mhob rhan o'r broses benderfynu	<ul style="list-style-type: none"> • Cymeradwyodd y Cabinet y Fframwaith Rheoli Risgiau Corfforaethol ar 24 Medi 2019, ac mae'n cael ei ddiweddarau o hyd. • Ystyrir y Gofrestr Risg Gorfforaethol yn holl gyfarfodydd y Grŵp Arweiniol a'r Swyddogion Arweiniol Corfforaethol, mewn cyfarfodydd Rheoli Perfformiad Corfforaethol, a chan y Pwyllgor Archwilio fel eitem sefydlog ar ei agendâu. • Mae Rheoli Risg yn rhan annatod o'r broses o baratoi cynlluniau busnes gweithredol, a phennu Polisiau a Strategaethau. • Cofnodir risgiau prosiectau a thrawsnewid. • Mae pob Cynllun yn cynnwys logiau Risg, gan gynnwys <ul style="list-style-type: none"> ○ Y Cynllun Ariannol Tymor Canolig; ○ Cynlluniau Busnes (Lefel 1); a ○ Chynlluniau Gwasanaeth (Lefel 2). • Caiff trefniadau Rheoli Risg corfforaethol eu harchwilio'n rheolaidd. • Mae rheoli risg yn rhan o raglenni archwilio gwasanaethau unigol / y sefydliad. • 'Risgiau' yw sylfaen rhaglenni gwaith archwilio yr Archwiliad Mewnol, yn unol â'r gofyniad gan system meddalwedd rheoli archwilio MKI/Pentana, ac estynnwyd templed adrodd y Cabinet er mwyn cynnwys risgiau a goblygiadau sy'n codi. 	Protocol rheoli risg	✓	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.
	Alun Williams F1.2 Rhoi trefniadau rheoli risg cadarn ac integredig ar waith a sicrhau eu bod yn gweithio'n effeithiol	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Cymeradwyodd y Cabinet y Polisi a'r Strategaeth Rheoli Risgiau</u> ar 24 Medi 2019. • Mae'r Gofrestr Risgiau Corfforaethol yn eitem sefydlog ar agenda pob cyfarfod o'r Grŵp Arweiniol. Adroddir diweddariadau yn ystod pob Cyfarfod o'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu i ddarparu gwybodaeth barhaus a sicrwydd bod risgiau yn parhau i gael eu rheoli. Mae'r Pwyllgor yn cyfeirio materion at Bwyllgorau Craffu, pan fo hynny'n briodol. • Mae gofyn cael diweddariadau rheolaidd ynghylch Risg ar gyfer Perfformiad Corfforaethol. • Mae'r Grŵp Trawsnewid ac Effeithlonrwydd Trawsbleidiol yn monitro'r Risgiau Trawsnewid yn rheolaidd. • Cyflawnir gwaith penodol i Fonitro Risg Prosiect. 	Polisi/strategaeth rheoli risg wedi'i chymeradwyo yn ffurfiol, ei mabwysiadu, ei hadolygu a'i diweddarau yn rheolaidd	✓	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.
	Alun Williams F1.3 Sicrhau bod y cyfrifoldebau ar gyfer	<ul style="list-style-type: none"> • Caiff pob Risg ei dyrannu i Swyddog Arweiniol Corfforaethol (Perchennog Risg). 	Protocol rheoli risg	✓	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni

	rheoli risgiau unigol wedi'u dyrannu'n glir					arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.
F2 Rheoli perfformiad	Alun Williams F2.1 Monitro'r camau i ddarparu gwasanaeth yn effeithiol, gan gynnwys cynllunio, pennu manylion, gweithredu a chynnal adolygiad annibynnol ar ôl ei roi ar waith	<ul style="list-style-type: none"> Mae rheoli perfformiad corfforaethol yn gysylltiedig â'r Amcanion Llesiant a Gwella, <u>Strategaeth Gorfforaethol 2017-2022</u> a chynlluniau BGC. Mae gan y Cyngor nifer o ddangosyddion lleol hefyd sy'n ei helpu i bennu a yw wedi cyflawni'r blaenoriaethau yn ei <u>Strategaeth Gorfforaethol 2017-2022</u>. Ystyriodd y Cyngor <u>Adroddiad Blynyddol Amcanion Llesiant a Gwella 2020-21</u> drafft, gan gymeradwyo'r Amcanion Llesiant ar gyfer 2022-23 ar 21.10.21 ym mis Hydref 2020 (Cymeradwywyd Adroddiad Blynyddol Amcanion Llesiant a Gwella 2020-2021 gan Bwyllgor Cydlynu Trosolwg a Chraffu y Cyngor hefyd ar 15.9.21, a chan y Cabinet ar 5.10.21). Defnyddir gwybodaeth feincnodi wrth ailfodelu gwasanaethau. Asesiadau allanol a mewnol gan: <ul style="list-style-type: none"> Archwilio Cymru; Estyn; Arolygiaeth Gofal Cymru ('ASGC'); Swyddfa'r Comisiynydd Pwerau Ymchwilio ('IPCO'); a Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth ('ICO'). Hunanasesiad (Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu) – mae ymarfer hunanasesu wedi cychwyn i'w gyflwyno yng Nghyfarfod y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu ar 10.3.2022. Mae Gwasanaethau Unigol yn cyflawni hunanasesiadau gan ddefnyddio matrices perfformiad. Mae IA yn cynnal hunanasesiad bob blwyddyn ac mae'n destun adolygiad annibynnol allanol/adolygiad gan gymheiriaid bob 5 mlynedd fel sy'n ofynnol gan PSIAS. Perfformiad o ran costau (gan ddefnyddio mewnbynnau ac allbynnau). Mae Panel Rheoli Perfformiad Corfforaethol yn cwrdd bob chwarter. Mae pob Swyddog Arweiniol Corfforaethol yn adrodd i'r Panel hwn a chyhoeddir y Dyddiadau adrodd yn yr adroddiad. Mae Cadeiryddion ac Is-gadeiryddion y Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu'n mynd i'r cyfarfodydd er mwyn iddynt allu pennu meysydd i'w cynnwys yn eu Blaenraglenni Gwaith. 	Map perfformiad sy'n cynnwys mesurau perfformiad pob gweithgaredd allweddol.	✓	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.
			Gwybodaeth meincnodi	✓		
			Perfformiad o ran costau (gan ddefnyddio mewnbynnau ac allbynnau)	✓		
			Calendr o ddyddiadau ar gyfer cyflwyno, cyhoeddi a dosbarthu adroddiadau amserol a ddilynir.	✓		
	Alun Williams / Lowri Edwards/Elin Prysor F2.2 Gwneud penderfyniadau ar sail dadansoddiad a chyngor perthnasol, clir a gwrthrychol sy'n nodi'r goblygiadau a'r risgiau sy'n ymhlyg yn sefyllfa a rhagolwg ariannol, cymdeithasol ac amgylcheddol y sefydliad	<ul style="list-style-type: none"> Mae'r Prif Swyddogion yn rhoi cymorth a chyngor i'r Aelodau. Mae'n ofynnol cynnwys cyngor/goblygiadau ariannol a chyfreithiol mewn adroddiadau/penderfyniadau a gyhoeddir fel y bo'n briodol. Diweddarwyd templed yr adroddiadau i'r Cyngor / Cabinet er mwyn cynnwys cyfeiriad at y goblygiadau cyfreithiol, y goblygiadau o ran staffio, y goblygiadau o ran eiddo/asedau a risgiau. Mae'r Prif Swyddog Cyllid yn rhoi cyngor. Cyhoeddir yr holl adroddiadau a chofnodion yn brydlon ac maent yn agored i'r cyhoedd eu gweld, gan gynnwys: <ul style="list-style-type: none"> Opsiynau ar gyfer argymhellion. 	Trafodaeth rhwng Aelodau a Swyddogion ar anghenion gwybodaeth Aelodau i gefnogi gwneud penderfyniadau	✓	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.
			Cyhoeddi agendâu a chofnodion cyfarfodydd	✓		

		<ul style="list-style-type: none"> ○ Gofynnir i gadeiryddion pwyllgorau craffu ddwyn materion i sylw'r Cabinet ○ Y Pwyllgor Archwilio yn cyfeirio materion i'r Pwyllgor Craffu ac yn derbyn adroddiadau yn ôl. • Mae'r holl gyfarfodydd yn cael eu cynnal yn gyhoeddus, yn amodol ar ystyried gwybodaeth eithriadig yn ôl y diffiniad ohoni yn Neddf Llywodraeth Leol 1972. • Mae MO yn rhoi cyngor. • Cytundeb ar y wybodaeth y bydd ei hangen a'r terfynau amser. 				
	Lowri Edwards F2.3 Sicrhau bod trefn graffu neu oruchwylio effeithiol ar waith sy'n annog her a thrafodaeth adeiladol ynghylch polisïau ac amcanion cyn penderfynu, yn ystod y broses benderfynu ac ar ôl penderfynu, gan wella perfformiad y sefydliad ac unrhyw sefydliad y mae'n gyfrifol amdano	<ul style="list-style-type: none"> • Mae trefniadau craffu ar waith a gefnogir ac sy'n cynnig cyfleoedd i herio penderfyniadau ac i adolygu'r gwasanaethau a ddarperir. Nod y drefn graffu yw darparu gwerth ychwanegol i'r agenda gwelliant parhaus trwy ei rôl fel "cyfaill beirniadol". Mae'r Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu hefyd yn darparu cyfleoedd i gyflawni gwaith cyn penderfynu a gwaith llunio polisïau. Mae hon yn swyddogaeth sydd wedi datblygu dros y blynyddoedd diwethaf. Nod y Cyngor yw craffu cyn gwneud penderfyniadau lle bo modd. • Cymeradwywyd y Protocol <u>Ymgysylltu â'r Cyhoedd</u> Trosolwg a Chraffu (2016) (<u>Dogfen N, y Cyfansoddiad</u>) gan y Cyngor a'i ddefnyddio ar sawl achlysur. • Mae trefniadau ar waith i gasglu barn y cyhoedd trwy'r cyfryngau cymdeithasol a'i rannu gyda'r Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu er mwyn ei hystyried. • Cyhoeddir yr holl agendâu a chofnodion ar wefan y Cyngor. • Cyhoeddir <u>blaenraglenni gwaith</u> ar wefan y Cyngor. • Cyhoeddir cylchoedd gorchwyl ar wefan y Cyngor. • Hyfforddiant i'r Aelodau. • Mae <u>manylion aelodaeth</u> yr holl Bwyllgorau Craffu ar gael ar wefan y Cyngor. • Bydd Pwyllgor Cydlynw Trosolwg a Chraffu y Cyngor yn gyfrifol am gadw llygad ar effeithiolrwydd cyffredinol <u>BGC</u>. • Ymgwymerwyd â gwaith gyda <u>Swyddfa Cenedlaethau'r Dyfodol</u> i ddatblygu Fframwaith Craffu mewn perthynas â WFGA. • Y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu. 	<p>Cytundeb ar y wybodaeth y bydd ei hangen a'r terfynau amser</p> <p>Rôl a chyfrifoldeb ar gyfer craffu wedi'i sefydlu ac yn glir</p> <p>Agenda a chofnodion cyfarfodydd craffu</p> <p>Tystiolaeth o welliannau o ganlyniad i graffu</p> <p>Cylch gorchwyl</p> <p>Hyfforddiant i Aelodau</p> <p>Aelodaeth</p> <p>Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus yn destun craffu effeithiol</p>	✓	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.
	Lowri Edwards/Alun Williams F2.4 Rhoi adroddiadau rheolaidd i'r Aelodau a'r uwch-reolwyr ynghylch cynlluniau cyflenwi gwasanaethau a'r camau a gymerwyd i gyflawni canlyniadau	<ul style="list-style-type: none"> • Adolygodd y Cyngor ei drefniadau Rheoli Perfformiad Corfforaethol yn 2017 er mwyn gwella'r gwaith o fonitro ei gynlluniau busnes a'i ddangosyddion perfformiad, gan gynnwys Dangosyddion Strategol Cenedlaethol ('NSI'), PAM a Dangosyddion Lleol. Mae'r rhain yn gysylltiedig gyda'r Amcanion Llesiant a Gwella a <u>Strategaeth Gorfforaethol 2017-2022</u> hefyd. • Mae Bwrdd Rheoli Perfformiad Corfforaethol yn cyfarfod bob chwarter, ac estynnir gwahoddiad i Gadeiryddion Pwyllgorau Craffu fynychu'r rhain. • Pennir y dyddiadau adrodd ar ddechrau'r flwyddyn. • Cyfeirir Trawsnewid a Risgiau at Baneli a chyfarfodydd Llywodraeth Leol ar y cyd. 	Calendr o ddyddiadau ar gyfer cyflwyno, cyhoeddi a dosbarthu adroddiadau amserol a ddilynir	✓	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.

		<ul style="list-style-type: none"> Gwahoddir Cadeiryddion y Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu i arsylwi cyfarfodydd y Grŵp Ymgynghori Trawsbleidiol ar Drawsnewid ac Effeithlonrwydd a chyfarfodydd y Bwrdd Perfformiad. Gall Pwyllgorau Craffu ofyn am adroddiadau unrhyw bryd. 				
	Steve Johnson F2.5 Sicrhau bod cysondeb rhwng camau pennu (fel cyllidebau) ac adroddiadau ar ôl gweithredu (e.e. datganiadau ariannol)	<ul style="list-style-type: none"> Mae gwaith monitro ariannol yn digwydd yn rheolaidd ar draws y Cyngor dan drefniadau cyfrifyddu datganoledig, a darperir adroddiadau ffurfiol i'r Cabinet. Mae gwaith monitro hefyd yn rhan o'r adroddiadau rheoli perfformiad chwarterol. Mae'n ofynnol cynnwys goblygiadau ariannol ym mhob adroddiad i'r Cabinet. Mae'r <u>Rheoliadau Ariannol a'r Rheolau'r Weithdrefn Ariannol (Dogfen F yn y Cyfansoddiad) a'r Rheoliadau Contractau (Dogfen G yn y Cyfansoddiad)</u> i gyd yn gyfredol. Cymeradwywyd y <u>Strategaeth Gaffael 2018-2022</u> gyfredol yn 2018. Arferion cyfrifyddu – cydymffurfir â Chodau Ymarfer. Paratoir dangosyddion darbodus a darperir adroddiadau arnynt i'r Cyngor. Cânt eu monitro drwy gydol y flwyddyn. Mae'r gyllideb yn cael ei monitro'n gyson drwy gydol y flwyddyn. Mae IA hefyd yn adolygu'r rheolaethau dros gasglu a monitro incwm. Caiff Cynlluniau Busnes/Gwasanaeth eu monitro i sicrhau bod canlyniadau'n cael eu cyflawni. 	Safonau ariannol, canllawiau	✓	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.
			Rheoliadau ariannol a rheolau sefydlog	✓		
F3 Rheolaeth fewnol gadarn	Alun Williams / Amanda Roberts / Alex Jenkins F3.1 Alinio'r strategaeth rheoli risg a'r polisiâu ar reolaeth fewnol â'r gwaith o gyflawni amcanion	<ul style="list-style-type: none"> Cymeradwywyd y Cabinet y Polisi a'r Strategaeth Rheoli Risgiau ynghyd â'r Fframwaith Rheoli Risgiau ar 24 Medi 2019. Cyflwynir diweddariadau ynghylch trefniadau Parhad Busnes ac Argyfyngau Sifil Posibl yn rheolaidd yn unol â'r Gofrestr Risg Gorfforaethol, Risg CORP04. Mae'r Grŵp Parhad Busnes ac Argyfyngau Sifil Posibl yn cyfarfod bob mis. Mae'r Cynllun Archwilio Mewnol Blynyddol yn cael ei asesu o safbwynt risg ac mae'n ystyried nodau ac amcanion y Cyngor, a'i bolisiâu a'i weithdrefnau corfforaethol, gan gynnwys adolygu'r trefniadau corfforaethol ar gyfer Rheoli Risg a phrofi'r mesurau rheoli lliniarol sydd ar waith ar gyfer sampl o'r risgiau a nodir yn y Gofrestr Risgiau Corfforaethol. Cymeradwywyd Strategaeth a Chynllun Archwilio Mewnol 2021-2022 gan y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu ar 24 Chwefror 2021, ac maent yn parhau i ystyried y risgiau ychwanegol sy'n deillio o'r pandemig. Gall cynllun archwilio blynyddol IA roi sylw i unrhyw angen i ail-flaenoriaethu gwaith, gan ganiatáu i IA ymateb i unrhyw newidiadau o ran risg yn y Cyngor. Mae'r adroddiadau archwilio mewnol a roddir i'r Rheolwyr yn tynnu sylw at y risgiau o beidio â gweithredu unrhyw gamau y mae'r gwasanaeth IA yn eu hargymell. Cynhelir archwiliad dilynol o'r cynlluniau gweithredu a gyhoeddir. Os yw'r CMIA o'r farn nad yw Rheolwr wedi rhoi sylw i unrhyw risgiau sylfaenol, adroddir hyn i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu, y mae ganddo y disgrisiwn i 	Strategaeth rheoli risg	✓	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach
			Cynllun Archwilio 2018/19	✓		
			Adroddiadau archwilio	✓		

		<p>ofyn i'r Rheolwr fynychu ac esbonio'r rheswm dros y diffyg cydymffurfiaeth.</p> <ul style="list-style-type: none"> Mae'r Archwilydd a benodwyd yn ystyried trefniadau'r Cyngor er mwyn sicrhau darbodaeth, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd ac yn ei lythyr, mae wedi nodi bod y Cyngor wedi cydymffurfio â'i gyfrifoldebau ynghylch y defnydd a wneir o'i adnoddau. Mae Amcanion y Cyngor yn cyd-fynd â Strategaethau. 				
Alun Williams / Amanda Roberts / Alex Jenkins F3.2 Gwerthuso a monitro'r prosesau rheoli risg a rheolaeth fewnol yn rheolaidd	<ul style="list-style-type: none"> Cymeradwyodd y Cabinet Fframwaith Rheoli Risgiau'r Cyngor ar 24 Medi 2019, ac mae'r Cyngor yn parhau i lunio strategaethau a chynlluniau sy'n ystyried y risgiau sy'n deillio o bandemig COVID-19. Mae'r Grŵp Rheoli Argyfyngau a Pharhad Busnes yn cwrdd yn rheolaidd i adolygu Cynlluniau a Threfniadau Argyfyngau a Pharhad Busnes Corfforaethol a Meysydd Gwasanaeth, yn ogystal ag argymhellion sy'n codi o ddigwyddiadau ac ymarferion blaenorol i ddarparu tystiolaeth o'r risg, i bennu'r tueddiadau sy'n dod i'r amlwg, ac i gofnodi unrhyw wersi a ddysgwyd er mwyn mynd i'r afael â nhw. Mae gwerthuso risg bob amser yn ymddangos ar agendâu. Cymeradwywyd Strategaeth a Chynllun Archwilio Mewnol 2020/21 gan y Pwyllgor Archwilio ar 24 Chwefror 2021, ac mae'n parhau i ystyried y risgiau ychwanegol sy'n deillio o'r pandemig. Gall cynllun archwilio blynyddol IA roi sylw i unrhyw angen i ail-flaenoriaethu gwaith, gan ganiatáu i IA ymateb i unrhyw newidiadau o ran risg yn y Cyngor. Cyflwynir Adroddiadau Cynnydd Chwarterol rheolaidd ynglŷn ag Archwilio Mewnol i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu at ddibenion monitro (e.e. cyflwynwyd Adroddiad Cynnydd Archwilio Mewnol ar gyfer y cyfnod rhwng 1 Ebrill 2021 a 30 Mehefin 2021 i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu ar 9 Medi 2022). Cyflwynir crynodeb o'r gwaith a'r farn archwilio ar sicrwydd yn yr Adroddiad Archwilio Mewnol Blynyddol ar ddiwedd y flwyddyn. Cymeradwywyd Adroddiad Blynyddol IA ar gyfer 2020/21 gan y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu ar 3 Mehefin 2021 Adolygiadau IA dilynol er mwyn monitro gweithrediad camau gweithredu gofynnol. Caiff y rheolaethau mewnol a'r prosesau risg a llywodraethu eu monitro yn unol â'r Siarter Archwilio Mewnol (cymeradwywyd y fersiwn diwethaf gan y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu 24/2/21) a'r Cynllun a'r Strategaeth Archwilio Mewnol Blynyddol. 	Cafodd y strategaeth/polisi rheoli risg ei chymeradwyo a'i mabwysiadu'n ffurfiol, ac mae'n cael ei hadolygu a'i diweddarau'n rheolaidd.	✓	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach	
Amanda Roberts / Alex Jenkins F3.3 Sicrhau bod trefniadau gwrth-dwyll a llygredd effeithiol ar waith	<ul style="list-style-type: none"> Cydymffurfio â'r Cod Ymarfer ar Reoli'r Risg o Dwyll a Llygredd (CIPFA, 2014). Mae gan yr Archwilwyr Mewnol weithdrefnau ar waith os caiff twyll ei ganfod. Mae Swyddog yn y tîm IA yn Dechnegydd Atal Twyll achrededig. Mae swyddog(ion) yn y tîm IA yn meddu ar Dystysgrif mewn Arferion Ymchwilio gan CIPFA ('CCIP'). 	Cydymffurfio â'r Cod Ymarfer ar Reoli'r Risg o Dwyll a Llygredd (CIPFA, 2014)	✓	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach	

		<ul style="list-style-type: none"> • Mae 'Strategaeth Atal Twyll, Llygredd a Llwgwrwbrwyo (gan gynnwys Atal Gwyngalchu Arian) a ddiweddarwyd ac a gymeradwywyd gan y Cyngor ar 17 Mehefin 2021 (cadarnhawyd y cofnodion ar 23 Medi 2021) wedi'i pharatoi o ran y Cod Ymarfer ac mae wedi'i diweddarau i sicrhau bod yr holl ofynion wedi'u cynnwys. • Mae IA yn ymgymryd â gwaith atal twyll pan fo angen (yn ogystal ag ymdrin ag achosion o dwyll a ganfuwyd fel yr ystyriwyd yn gynharach). • Mae'r Cyngor yn cydymffurfio â gofynion Menter Twyll Cenedlaethol flynyddol Archwilio Cymru. IA sy'n cydgysylltu'r gwaith hwn ar hyn o bryd. • Mae IA yn cyflwyno Adroddiad Atal Twyll i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu bob blwyddyn (<u>cyflwynwyd Adroddiad Atal Twyll 2020/21 i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu ar 3 Mehefin 2021</u>). • Monitro ac ymateb i rybuddion ynghylch twyll (NAFN, rhwydweithiau ehangach, cymheiriaid, ac ati); • Aelodaeth a chyfranogiad gweithredol mewn grwpiau a rhwydweithiau proffesiynol (Tisonline, KHub, ac ati); • Mae IA yn cynnig cyngor i wasanaethau ynghylch gweithredu systemau a phrosesau newydd er mwyn sicrhau y caiff rheolaethau mewnol effeithiol eu cynnal; • Mae Swyddogion enwebedig yn y Cyngor yn cael hyfforddiant twyll amrywiol er mwyn cynnal eu gwybodaeth a'u harbenigedd; • Pan fo hynny'n briodol, cyhoeddir gwybodaeth am erlyniadau llwyddiannus ar wefan y Cyngor (ac yn y wasg leol) • Caiff taliadau grant Covid-19 eu harchwilio cyn iddynt gael eu talu (gan ei bod yn haws stopio taliad na'i adfer); • Ychwanegwyd archwiliadau rheolaeth ariannol allweddol i'r cynllun archwilio, er mwyn archwilio rheolaethau, llywodraethu a risgiau tra bod staff yn gweithio gartref • Gall cynllun archwilio blynyddol IA roi sylw i unrhyw angen i ail-flaenoriaethu gwaith, gan ganiatáu i IA ymateb i unrhyw newidiadau o ran risg yn y Cyngor. 				
	<p>Amanda Roberts / Alex Jenkins F3.4 Sicrhau bod yr archwiliwr mewnol yn rhoi sicrwydd ychwanegol o ran digonolrwydd ac effeithiolrwydd cyffredinol y fframwaith llywodraethu, rheoli risg a rheolaeth</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Cymeradwywyd <u>AGS 2020/21</u> gan y Cyngor ar 25 Tachwedd 2021 gyda'r Datganiad o'r Cyfrifon. Mae AGS yn cynnwys barn flynyddol CMIA ynghylch sicrwydd. • Tan 31/12/21, roedd CMIA a oedd yn meddu ar gymhwyster CIPFA yn bennaeth ar y swyddogaeth IA, ac mae'r CMIA o 1/1/22 ymlaen yn astudio am gymhwyster IIA. Mae gan y ddau CMIA brofiad sylweddol ym maes llywodraeth leol, ac maent yn cael eu cynorthwyo gan dîm sy'n meddu ar sgiliau a gwybodaeth briodol. Adroddir yn rheolaidd i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu am weithgarwch IA. Mae blaenraglen waith gadarn sy'n seiliedig ar risg a gweithgarwch cynllunio busnes yn eu lle. • Mae IA yn gwerthuso ac yn gwella effeithiolrwydd prosesau rheoli risg, rheolaeth a llywodraethu yn unol â PSOAS, a gaiff ei hunanasesu a'i adrodd i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu bob blwyddyn, ynghyd ag unrhyw welliannau gofynnol. Cynhelir 	<p>Datganiad Llywodraethu Blynyddol</p>	<p>✓</p>	<p>9/10</p>	<p>Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.</p>
			<p>Gwasanaeth Archwilio Mewnol effeithiol gydag adnoddau ac yn cael ei gynnal</p>	<p>✓</p>		

		<p>adolygiad gan gymheiriaid bob 5 mlynedd (cynhelir yr un nesaf tua mis Mawrth 2022, ac mae'r gwaith paratoi eisoes wedi cychwyn ar gyfer hwn trwy gyfrwng Grŵp Prif Archwilwyr Cymru – gweler pwynt G3.2 isod).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mae Archwilio Mewnol yn rhoi sicrwydd i reolwyr unigol ar ôl pob adolygiad archwilio – yna defnyddir y rhain i ddarparu lefel gorfforaethol gyffredinol o sicrwydd yn flynyddol, sy'n bwydo i mewn i'r <u>AGS</u>. • Ailstrwythurwyd y gwasanaeth Archwilio Mewnol ym mis Mai 2019 ac eto ym mis Tachwedd 2020. Mae pob swydd wedi'i llenwi er 1 Rhagfyr 2020. • Bydd CMIA newydd yn eu lle o 1 Ionawr 2022, ac mae ganddynt brofiad sylweddol o faes IA, a bydd ganddynt ffenestr 6-wythnos i 'gysgodi' y CMIA presennol, ac maent yn cael eu cynorthwyo gan Reolwr Archwilio gwybodus a medrus (gweler pwynt G3.2 isod). • Mae dau aelod staff wrthi'n astudio ar gyfer cymhwyster hyfforddiant proffesiynol Sefydliad yr Archwilwyr Mewnol ar hyn o bryd. 				
<p>Elin Prysor F3.5 Sicrhau bod pwyllgor Archwilio a Llywodraethu neu grŵp neu swyddogaeth o'r fath sy'n annibynnol ar y weithrediaeth ac sy'n atebol i'r corff llywodraethu yn: darparu ffynhonnell arall o sicrwydd effeithiol ynghylch y trefniadau i reoli risg ac i gynnal amgylchedd rheoli effeithiol, gan sicrhau bod ei argymhellion yn cael sylw a'u rhoi ar waith</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Sefydlwyd <u>Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu</u> sy'n pennu ei gynllun gwaith ei hun. Mae aelod o'r wrthblaid yn cadeirio'r Pwyllgor (tan mis Mai 2022 pan fydd Unigolyn Lleyg yn Gadeirydd, yn unol â darpariaethau Deddf 2021). • Gwaith paratoi parhaus a gweithredu newidiadau sy'n effeithio ar y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu yng ngoleuni Deddf 2021. Hysbyswyd y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu, mewn adroddiad yn ystod y Cyfarfod ar 24.2.2021, o newidiadau i'w rôl ynghylch adroddiadau hunanasesu y Cyngor, ac ynghylch asesiadau perfformiad panel, yn ogystal â'r ffaith bod yr enw yn cael ei newid, ynghyd â'r newidiadau i'r Cadeirydd/Is-Gadeirydd a'r cyfansoddiad. • Diweddarwyd cylch gorchwyl y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu ar 6 Rhagfyr 2018. • Cyflwynwyd adroddiad a oedd yn cynnig diweddariad am Ddeddf 2021 i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu ar 3.6.2021, a fyddai'n cynnwys rhoi diweddariad i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu ynghylch newidiadau i'r Cyfansoddiad sy'n effeithio ar y Pwyllgor, gan gynnwys: <ul style="list-style-type: none"> - Recriwtio aelodau lleyg ac Is-Bwyllgor Archwilio a Llywodraethu CJC Canolbarth Cymru; ac - Ynghylch swyddogaethau'r Pwyllgor sy'n ymwneud ag: <ul style="list-style-type: none"> o adolygu ac asesu asesiad perfformiad y Cyngor; o ystyried adroddiad Hunanasesu blynyddol drafft y Cyngor; o ystyried unrhyw adroddiad gan yr Archwilydd Cyffredinol ac ymateb drafft y Cyngor; o adolygu swyddogaeth trin cwynion y Cyngor; a'r rôl ynghylch Asesiadau Perfformiad y Panel (o fis Mai 2022). 	<p>Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu yn cydymffurfio ag arferion gorau – gweler Pwyllgorau Archwilio: Canllawiau Ymarferol ar gyfer Awdurdodau Lleol a'r Heddlu (CIPFA, 2013)</p> <p>Cylch gorchwyl</p> <p>Aelodaeth</p> <p>Hyfforddiant</p>	<p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p>	<p>9/10</p>	<p>Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.</p>

		<ul style="list-style-type: none"> • Mae newidiadau a wnaethpwyd yn ystod 2021-2022 yn cynnwys paratodau ar gyfer: <ul style="list-style-type: none"> - newidiadau i'r cylch gorchwyl/cylch gwaith/cyfansoddiad (gan gynnwys argymhellion i'r Cyngor gan y Gweithgor Trawsbleidiol ar y Cyfansoddiad a newidiadau i'r Cyfansoddiad a gymeradwywyd gan y Cyngor yn ystod ei Gyfarfod ar 23.9.2021); - newid yr enw i'r 'Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu'; - yr Aelodaeth fydd 2/3 Cynghorydd ac 1/3 Unigolyn Lleyg (yn unol â'r diffiniad yn y Ddeddf) – recriwtio wedi cael ei gwblhau (cymeradwywyd y penodiadau gan y Cyngor ar 9.12.21); - Dyletswydd y Pwyllgor i benodi ei Gadeirydd a'i Ddirprwy Gadeirydd ei hun; - Rhaid i'r Cadeirydd fod yn unigolyn lleyg – recriwtio wedi cael ei gwblhau (cymeradwywyd y penodiadau gan y Cyngor ar 9.12.21) a phenodir y Cadeirydd/Dirprwy Gadeirydd o blith yr Aelodau Lleyg; - Ni ddylai'r Dirprwy Gadeirydd fod yn aelod o Bwyllgor Gweithredol yr Awdurdod Lleol; ac - Yn absenoldeb y Cadeirydd a'r Dirprwy, dim ond Aelodau anweithredol fydd yn gallu cadeirio. • Cwblhawyd adolygiad o faint y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu a chymeradwywyd y ffaith y bydd ei faint yn newid o fis Mai 2022 (9). • Mae gan y Pwyllgor Archwilio aelod lleyg effeithiol. Ystyrir aelodaeth y Pwyllgor Archwilio Llywodraethu yn unol â Deddf 2021: cwblhawyd y broses o recriwtio aelodau lleyg, gan ystyried gofynion Deddf 2021 a'r ffaith bod cyfnod yr aelod lleyg presennol yn y swydd wedi dod i ben. • Cymeradwywyd Cyfeiriad Swydd, Manyleb person a meini prawf gan y Cyngor ar 10/12/20. • Hunanasesiad y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu – mae'r ymarfer hunanasesu yn mynd rhagddo a bwriedir ei gyflwyno yn ystod Gyfarfod y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu ar 10.3.2022. • Cyhoeddir adroddiadau a chofnodion ar wefan y Cyngor. • Diweddarwyd cylch gorchwyl y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu. • Mae <u>manyion aelodaeth</u> y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu a'r holl bwyllgorau craffu ar gael ar wefan y Cyngor. • Mae'r CMIA a Chadeirydd y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu yn cwrdd yn rheolaidd. • Mae MO a Chadeirydd y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu yn cwrdd yn ôl y gofyn. • Cyfarfodydd rheolaidd rhwng MO a CMIA. • Cyfarfodydd rheolaidd rhwng MO a CMIA ac Archwilio Cymru yn ôl yr angen. • Cyfarfodydd rheolaidd rhwng Aelodau'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu a'r rheolydd allanol Archwilio Cymru (gyda Swyddogion a heb Swyddogion) • Darperir hyfforddiant / diweddariadau rheolaidd i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu. 				
--	--	---	--	--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> Mae Cadeirydd y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu yn mynd i Grŵp Rhwydweithio Cadeiryddion Pwyllgorau Archwilio a Llywodraethu Cymru i ddatblygu'r rôl a chymharu'r rôl o fewn Awdurdodau Lleol. 				
F4 Rheoli data	Arwyn Morris F4.1 Sicrhau bod trefniadau effeithiol ar waith i gasglu, storio, defnyddio a rhannu data'n ddiogel, gan gynnwys prosesau i ddiogelu data personol	<ul style="list-style-type: none"> Mae <u>Strategaeth TGCh a Digidol newydd ar gyfer 2018-2022</u> wedi'i chymeradwyo. Mae'r holl bolisiau'n gyfredol gan gynnwys; (y rhain oll wedi'u cymeradwyo yn ystod mis Chwefror 2019). <ul style="list-style-type: none"> <u>Polisi Diogelu Data a GDPR</u>; <u>Polisi Diogelu Gwybodaeth</u>; a <u>Pholisi Rheoli Cofnodion</u>. Rhaid i'r holl Staff gwblhau modiwl e-ddysgu gorfodol am Ddiogelu Gwybodaeth. Rhaid i'r holl Staff gwblhau modiwl e-ddysgu gorfodol am Ddiogelu Data. Swyddog Diogelu Data Dynodedig. Cyswllt Cwsmeriaid y Swyddog Arweiniol Corfforaethol yw'r Perchennog Risg Gwybodaeth Uwch ('SIRO') ac mae wedi mynychu hyfforddiant priodol ar gyfer y rôl hwnnw. Pennwyd y Swyddogion cyfrifol canlynol: <ul style="list-style-type: none"> Swyddog Diogelwch TG ('ITSO'); a Swyddog Rheoli Gwybodaeth a Chofnodion ('IRMO') Yn ogystal, mae'r grwpiau/pwyllgorau a ganlyn yn ystyried diogelwch Gwybodaeth: <ul style="list-style-type: none"> Y Grŵp Diogelu Data Corfforaethol; a'r Pwyllgor Argyfyngau a Pharhad Busnes. Cynhelir asesiadau allanol, gan gynnwys cydymffurfiaeth â'r Cod Ymddygiad. Cynhelir Archwiliad Mewnol rheolaidd o'r gofynion Cofrestru diogelu data. Rhodddwyd gweithdrefnau ar waith yn sgil archwiliad Archwilio Cymru. 	Fframwaith a gweithdrefnau rheoli data. Allem ni ychwanegu'r dyddiadau i'r polisiau os gwelwch yn dda	✓	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.
			Swyddog diogelu data dynodedig	✓		
			Polisiau a gweithdrefnau Diogelu Data.	✓		
	Arwyn Morris F4.2 Sicrhau bod trefniadau effeithiol ar waith a gweithredu'n effeithiol wrth rhannu data â chyrrff eraill	<ul style="list-style-type: none"> Mae Cyngor Sir Ceredigion wedi llofnodi Cytundeb Cymru ar Rannu Gwybodaeth Bersonol (WASPI) ac felly mae'n defnyddio fframwaith WASPI ar gyfer ei Gytundebau Rhannu Gwybodaeth. Fel rheol, anfonir cytundebau at y Swyddog Diogelu Data. Ceir cofrestr gyhoeddus ar <u>Wefan WASPI</u> hefyd. Cynhelir asesiadau allanol rheolaidd e.e. Cydymffurfiaeth â'r Cod Ymddygiad. <p>***Cyfres gyffredin o egwyddorion a safonau sydd ar waith pan fydd sefydliadau sy'n bartneriaid yn rhannu gwybodaeth bersonol yw'r Cytundeb. Bydd y sefydliadau sy'n mabwysiadu'r Cytundeb yn dangos eu hymrwymiad i fodloni'r amodau, y rhwymedigaethau a'r gofynion y cytunwyd arnynt o fewn y fframwaith.</p>	Cytundeb rhannu data	✓	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.
			Cofrestr rhannu data	✓		
			Cytundebau prosesu data	✓		

	<p>Arwyn Morris F4.3 Adolygu ac archwilio'n rheolaidd ansawdd a chywirdeb y data a ddefnyddir i wneud penderfyniadau ac i fonitro perfformiad</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Polisi Rheoli Cofnodion.</u> • <u>Polisi Diogelu Data / GDPR.</u> • Monitro perfformiad mewnol a thystiolaeth. • Mae croes-gyfateb data yn digwydd ar draws y gwahanol wasanaethau. • Caiff gwerthoedd Dangosyddion Perfformiad eu dilysu gyda thystiolaeth. • Amserlen Cadw Dogfennau – wedi'i <u>chyhoeddi</u> ar y fewnwyd erbyn hyn. 	<p>Data gweithdrefnau ac adroddiadau ansawdd. Allem ni ychwanegu'r dyddiadau i'r polisiau os gwelwch yn dda Oes enghraifft o Fonitro perfformiad mewnol</p>	<p>✓</p>	<p>9/10</p>	<p>Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.</p>
			<p>Gweithdrefnau dilysu data Pa weithgarwch dilysu data a gyflawnir</p>	<p>✓</p>		
<p>F5 Rheoli arian cyhoeddus mewn ffordd gadarn</p>	<p>Steve Johnson F5.1 Sicrhau bod rheolaeth ariannol yn cefnogi'r gwaith o gyflawni canlyniadau hirdymor a pherfformiad ariannol a gweithredol byrdymor</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sefydlwyd y <u>Strategaeth Ariannol Tymor Canolig</u> ('MTFS') gyfredol yn ystod 2013-14 a chafodd ei diweddaru'n helaeth a'i chymeradwyo gan y Cyngor ar 24 Chwefror 2016. Mae'r MTFS gyfredol yn trafod y cyfnod o <u>2018/2019 ymlaen</u>, ond mae bellach wedi'i diwygio i adlewyrchu setliad refeniw dros dro 2021/2022 ac wedi'i diweddaru i: <ul style="list-style-type: none"> ○ Adlewyrchu effaith Covid-19 ○ Adlewyrchu 'Hybu Economi Ceredigion – Strategaeth Weithredu 2020-35' ○ Diwygio'r cynllun arbedion trawsnewid ○ Rhagamcanu y pwysau o ran costau ○ Adlewyrchu newidiadau o ran data, rheoliadau, cynlluniau, polisiau a strategaethau <p>ac mae'n cael ei chyflwyno i'r Cabinet i'w chymeradwyo 23.2.2021 ac wedyn yn cael ei chyflwyno i'r Cyngor ar 5.2.2021.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mae hwn bellach yn cynnwys fframwaith polisi er mwyn pennu'r cyllidebau bob blwyddyn, yn ogystal â chynllun tair blynedd. Mae MTFS yn ymddangos fel risg corfforaethol a gaiff ei ddiweddaru o leiaf dair gwaith y flwyddyn. Roedd y gwaith blyneddol o osod cyllideb yn cynnwys asesiad risg hefyd. Mae'r Cyngor yn ymateb i'r cynnig yn Adroddiad Gwella Blyneddol Swyddfa Archwilio Cymru 2016 (Archwilio Cymru bellach), gan ystyried yr adroddiad yng ngoleuni'r MTFS trwy sicrhau bod trefniadau rheoli ariannol y Cyngor yn ddigon cadarn i ymateb i'r sialensiau sylweddol yn y dyfodol. • ofynnol i ystyried blaenoriaethau gwasanaethau, gan roi sylw i'r cyfyngiadau ariannol ar yr un pryd. 	<p>Rheolaeth ariannol yn ategu darparu gwasanaethau a thrawsnewid yn ogystal â sicrhau stiwardiaeth dda.</p>	<p>✓</p>	<p>9/10</p>	<p>Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.</p>

		<ul style="list-style-type: none"> Sefydlwyd cynllun/amserlen ar gyfer prosiect y gyllideb flynyddol i sicrhau bod cyllideb gytbwys yn cael ei chymeradwyo o fewn y cyfnod statudol yn unol â fframwaith cyllideb y Cyngor. Darperir adroddiadau rheolaidd am y gyllideb i'r Cabinet a'r Grŵp Arweiniol trwy gydol y flwyddyn, ac mae'r cyllidebau gweithredol yn cael eu monitro bob mis. 				
Steve Johnson F5.2 Sicrhau bod rheolaeth ariannol ddatblygedig yn cael ei hintegreiddio i bob lefel gynllunio a rheoli, gan gynnwys rheoli risgiau a rheolaethau ariannol	<ul style="list-style-type: none"> Caiff y gyllideb ei monitro'n rheolaidd trwy gydol y flwyddyn, o fewn gwasanaethau, gan y Cabinet a chan weithgorau Aelodau a Swyddogion e.e. Grŵp Datblygu a CMG ac arbedion y rhaglen trawsnewid i'r Grŵp Ymgynghorol Trawsbleidiol ar Drawsnewid ac Effeithlonrwydd. Cynhelir cyfarfodydd chwarterol o'r Panel Gweithredol, os oes angen, gyda'r Swyddogion Arweiniol Corfforaethol ynghyd ag Arweinydd y Cyngor, CE, y Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Cyllid a'r Aelod Cabinet gyda chyfrifoldeb am Gyllid. 	Adroddiadau monitro cyllideb	✓	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.	

G. Defnyddio arferion gweithio da o ran tryloywder, adrodd ac archwilio i sicrhau atebolrwydd effeithiol						
Mae atebolrwydd yn ymwneud â sicrhau bod y rhai sy'n gwneud penderfyniadau ac yn darparu gwasanaethau yn atebol amdanynt. Mae atebolrwydd effeithiol yn ymwneud nid yn unig ag adrodd ar gamau gweithredu a gwblhawyd, ond hefyd sicrhau bod rhanddeiliaid yn gallu deall ac ymateb pan fydd y sefydliad yn cynllunio ac yn cyflawni ei weithgareddau mewn modd tryloyw. Mae'r swyddogaeth archwilio allanol a mewnol yn cyfrannu at atebolrwydd effeithiol.						
Is-egwyddorion	Ymddygiad	Tystiolaeth	Yn ddisgwyliedig	✓/X	Sgôr	Gweithred
G1 Defnyddio arferion gwaith da o ran tryloywder	Lowri Edwards/Arwyn Morris G1.1 Ysgrifennu a rhannu adroddiadau â'r cyhoedd a rhanddeiliaid eraill mewn ffordd ddealladwy sy'n briodol ar gyfer y gynulleidfa darged a sicrhau eu bod yn hawdd cael gafael arnynt a'u pwysu a'u mesur	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Gwefan y Cyngor</u>. • Darlledir cyfarfodydd y Cyngor a'r Cabinet ar y we. • Ceir templedi safonol ar gyfer y Cabinet, y Pwyllgorau Craffu a'r Cyngor. • Cydymffurfio â <u>Safonau'r Gymraeg</u>. • Defnyddio Modern.Gov er mwyn cyhoeddi agendâu a Gwybodaeth am Gynghorwyr. • Mae'r Cyngor yn ymbaratoi ar gyfer y newidiadau a ddaw yn sgil Deddf 2021, gan gynnwys y gofyniad i'r Cyngor ymgynghori a chyhoeddi strategaeth cyfranogiad y cyhoedd i gynyddu cyfranogiad y cyhoedd mewn democratiaeth leol ac i wella tryloywder. • Mae'r Cyngor yn cydymffurfio â Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Coronafeirws) (Cyfarfodydd) (Cymru) 2020 sy'n caniatáu mynediad o bell i gyfarfodydd ac sy'n nodi'r gofynion o ran mynediad y cyhoedd at ddogfennau/cyhoeddi dogfennau. • Mae'r gwaith yn mynd rhagddo i baratoi Polisi Ymgysylltu Cymunedol a fydd yn bodloni gofynion Deddf 2021, a fydd yn cynnwys sut y byddwn yn annog cyfranogiad wrth wneud penderfyniadau hefyd, er ein bod yn aros am ganllawiau terfynol gan Lywodraeth Cymru am y rhan hon o'r ddeddfwriaeth. • Mae <u>map ffyrdd</u> y Cyngor yn darparu'r wybodaeth ddiweddaraf i ddinasyddion am y gwasanaethau a ddarparir oherwydd pandemig Covid-19, er mwyn cynnig eglurder i breswylwyr y Sir. • Mae'r Cyngor wedi bod allan i dendr, gan ddyfarnu'r contract er mwyn gosod offer yn Siambr y Cyngor a fydd yn galluogi i gyfarfodydd hybrid gael eu cynnal, yn ogystal â bod yn gallu darlledu'r cyfarfodydd hynny. Gosodir yr offer dros y gaeaf. • Mae'r Cyngor yn darparu ffyrdd amgen i ddinasyddion droi at wybodaeth os nad ydynt yn gallu manteisio ar wasanaethau digidol. Gall y Dinesydd ffonio Canolfan Gyswllt y Cyngor neu ymweld â'i Lyfrgelloedd, lle y gellir troi at gyfrifiaduron neu fanteisio ar wasanaeth Wi-Fi 4G am ddim y gall unrhyw un ei ddefnyddio ar eu dyfais eu hunain. 	Gwefan	✓	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.
			Darlledir cyfarfodydd y Cyngor ar y we	✓		
	Lowri Edwards G1.2 Taro cydbwysedd rhwng darparu swm priodol	<ul style="list-style-type: none"> • Mae manylion cyswllt y Cynghorwyr, eu cofnodion presenoldeb ac aelodaeth y Pwyllgorau ar gael ar <u>Wefan y Cyngor</u>. 	Adroddiadau blynyddol y Cynghorwyr	✓	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni

	o wybodaeth i fodloni'r galwadau am dryloywder a gwella craffu cyhoeddus, heb iddi fod yn rhy feichus i'w darparu nac i ddefnyddwyr ei deall	<ul style="list-style-type: none"> Mae adroddiadau blynyddol Cyngorwyr ar gael ar Wefan y Cyngor. Mae'r Adroddiad Blynyddol Trosolwg a Chraffu ar gael ar <u>Wefan y Cyngor</u>. <u>Mae Adroddiad Blynyddol y Gwasanaethau Democraidd ar gael ar Wefan y Cyngor</u>. 	Adroddiad blynyddol	✓		arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.
G2 Defnyddio arferion gwaith da o ran adrodd	Alun Williams G2.1 Adrodd o leiaf bob blwyddyn ar berfformiad, gwerth am arian a gwarchod adnoddau	<ul style="list-style-type: none"> Cyhoeddir <u>Adroddiad Blynyddol y Cyngor am yr Amcanion Llesiant a Gwella</u> ar wefan Sir Ceredigion i roi gwybod i ddinasyddion Ceredigion am weithgareddau a chamau gweithredu a gyflawnir gan y Cyngor er mwyn cynorthwyo ei Amcanion Llesiant a Gwella. Mae hwn hefyd yn rhan o hunanasesiad y Cyngor. Mae crynodeb o'r cynllun hefyd ar gael mewn swyddfeydd cyhoeddus i'n dinasyddion ei weld. Cyhoeddir <u>datganiadau ariannol blynyddol</u> ar Wefan y Cyngor. 	Adroddiad blynyddol ffurfiol sy'n cynnwys pwyntiau allweddol a godwyd gan graffwyr allanol ac adborth gan ddefnyddwyr gwasanaeth ar ddarparu gwasanaethau	✓	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.
			Datganiadau cyllid blynyddol	✓		
	Alun Williams G2.2 Sicrhau bod yr Aelodau a'r uwch-reolwyr yn ysgwyddo perchnogaeth dros y canlyniadau	<ul style="list-style-type: none"> Cymeradwyaeth briodol. Trefniadau Rheoli Perfformiad Corfforaethol. Perchnogaeth dros gynllunio a thrawsnewid. 	Cymeradwyaeth briodol	✓	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.
	Elin Prysor G2.3 Sicrhau bod trefniadau cadarn ar waith i asesu'r graddau y mae'r egwyddorion a geir yn y Fframwaith wedi'u rhoi ar waith, a chyhoeddi canlyniadau'r asesiad hwn, gan gynnwys cynllun gweithredu ar gyfer gwella a thystiolaeth o lywodraethu da (datganiad llywodraethu blynyddol)	<ul style="list-style-type: none"> Mae <u>AGS</u> y Cyngor yn dangos sut y mae'n cydymffurfio â saith egwyddor graidd y Fframwaith Llywodraethu a'r is-egwyddorion a geir yn y Fframwaith ac yn y Cod Llywodraethu Corfforaethol Lleol, gan gynnwys y modd y mae'n rhoi trefniadau priodol ar waith i lywodraethu ei waith, yn hwyluso defnydd effeithiol o'i swyddogaethau, ac yn trefnu i reoli risgiau (lluniwyd y Fframwaith Llywodraethu yn 2010 ac fe'i hadolygwyd yn unol â Fframwaith CIPFA/SOLACE, <i>Delivering Good Governance in Local Government</i> (2016)). Mae hefyd yn cydymffurfio â Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009 a Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. Cynhaliwyd asesiad o'r fframwaith llywodraethu corfforaethol i sicrhau cydymffurfiaeth e.e. fe'i ddiweddarwyd yng ngoleuni'r newidiadau y bu'n rhaid eu gwneud oherwydd pandemig COVID-19. Y Cyngor sy'n penderfynu a ddylid cymeradwyo'r <u>AGS</u> e.e. diweddarwyd a chymeradwywyd y Datganiad gan y Cyngor ar 25 Tachwedd 2021 (ochr yn ochr â'r cyfrifon). Mae <u>Cod Llywodraethu Corfforaethol Lleol</u> y Cyngor yn dangos sut y mae wedi rhoi'r trefniadau llywodraethu corfforaethol angenrheidiol ar waith i gyflawni'i waith yn effeithiol. Mae'r Cod Llywodraethu Corfforaethol Lleol yn ddatganiad cyhoeddus sy'n nodi sut y bydd y Cyngor yn bodloni'r ymrwymiad hwnnw. 	Datganiad Llywodraethu Blynyddol	✓	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.

	Elin Prysor G2.4 Sicrhau bod y Fframwaith yn cael ei ddefnyddio ar gyfer sefydliadau a reolir ar y cyd neu a rennir, fel y bo'n briodol	<ul style="list-style-type: none"> • Caiff <u>AGS</u> ei rannu gyda'r cyfrifon, ei adolygu a'i ddiweddarau, gydag Aelodau a Swyddogion yn darparu proses ymgysylltu ehangach. 	Datganiad Llywodraethu Blynyddol	✓	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.
	Steve Johnson G2.5 Sicrhau bod y wybodaeth am berfformiad a ddarperir gyda'r datganiadau ariannol yn cael ei pharatoi ar sail gyson ac amserol a bod modd cymharu'r datganiadau â sefydliadau tebyg	<ul style="list-style-type: none"> • Mae'n ofynnol cynnwys goblygiadau ariannol ym mhob adroddiad i'r Cabinet. Mae'r <u>Rheoliadau Ariannol a Rheolau'r Weithdrefn Ariannol (Dogfen F yn y Cyfansoddiad) a Rheolau'r Weithdrefn Gontractau (Dogfen G yn y Cyfansoddiad)</u> yn gyfredol. Cymeradwywyd <u>Strategaeth Gaffael 2018-2022</u> yn 2018. • Arferion cyfrifyddu – Codau Ymarfer yn cael eu dilyn. Paratoir dangosyddion darbodus a darperir adroddiadau arnynt i'r Cyngor. Cânt eu monitro trwy gydol y flwyddyn. Mae'r gyllideb yn cael ei monitro'n gyson drwy gydol y flwyddyn. Mae IA hefyd yn adolygu'r rheolaethau dros gasglu a monitro incwm. 	Y fformat yn dilyn arferion gorau	✓	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.
G3 Sicrwydd ac atebolrwydd effeithiol	Elin Prysor G3.1 Sicrhau bod y sefydliad yn gweithredu ar sail y camau unioni a argymhellir gan archwilwyr allanol	<ul style="list-style-type: none"> • Ceir perthynas waith dda â'r rheoleiddwyr allanol, gan gynnwys Archwilio Cymru, Estyn, AGC, yr Awdurdod Gwasanaethau Ariannol ('FSA') a'r Asiantaeth Safonau Bwyd, fel rheoleiddwyr allweddol. • Cofnodwyd Protocol Archwilio Cymru ac mae gweithdrefnau yn eu lle i sicrhau y rhoddir sylw i'r holl 'Ffurflenni Ymateb Rheolwyr' o bob adroddiad Archwilio Cymru ac y cyflwynir ymatebion y Gwasanaeth i'r Grŵp Arweiniol, y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu ac Archwilio Cymru. • O ran monitro cynnydd camau gweithredu/argymhellion, y Swyddog Llywodraethu yw pwynt cyswllt Archwilio Cymru ar gyfer Ffurflenni Ymateb Rheolwyr ('MRFs') heb eu llenwi ar gyfer 2019/20 & 2020/21, a materion parhaus ynghylch llywodraethu/MRFs sy'n ymwneud â pherfformiad. Nodir y system hon mewn Protocol, a gymeradwywyd gan y Grŵp Arweiniol ac a gyflwynwyd i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu, a chyflwynwyd fersiwn wedi ddiweddarau (i adlewyrchu'r ffaith bod y Swyddog Perfformiad a Gwella Corfforaethol yn ei swydd) yn ystod Cyfarfod y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu ar 9.9.2021. • Cynhelir cyfarfodydd misol gydag Archwilio Cymru hefyd i drafod gwaith parhaus a materion i'w cyflwyno i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu a chynhelir deialog reolaidd gyda chynrychiolwyr o Archwilio Cymru. • Caiff argymhellion gan Archwilio Cymru eu cyflawni fel rhan o'r trefniadau Rheoli Perfformiad Corfforaethol. • Cyflwynir holl adroddiadau Archwilio Cymru i'r grŵp Arweiniol a'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu, sy'n monitro'r gwaith o gyflawni'r camau unioni. 	Argymhellion wedi llywio gwelliant cadarnhaol	✓	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Monitro cynnydd Camau Gweithredu/argymhellion.

		<ul style="list-style-type: none"> Mae'r broses o fonitro'r cynnydd a wneir o ran y Camau Gweithredu yn cael ei datblygu. 				
	<p>Amanda Roberts / Alex Jenkins G3.2 Sicrhau bod gwasanaeth archwilio mewnol effeithiol, sy'n gallu cysylltu'n uniongyrchol â'r Aelodau, ar waith, ei fod yn rhoi sicrwydd o ran trefniadau llywodraethu, a bod ei argymhellion yn cael eu rhoi ar waith</p>	<ul style="list-style-type: none"> Tan 31/12/21, roedd CMIA a oedd yn meddu ar gymhwyster CIPFA yn bennaeth ar y swyddogaeth IA, ac mae'r CMIA o 1/1/22 ymlaen yn astudio am gymhwyster IIA. Mae gan y ddau CMIA brofiad sylweddol ym maes llywodraeth leol, ac maent yn cael eu cynorthwyo gan dîm sy'n meddu ar sgiliau a gwybodaeth briodol. Mae dau aelod o Staff yn astudio am gymhwyster gan y Sefydliad Siartredig Archwilwyr Mewnol ar hyn o bryd, ac mae dau yn datblygu sgiliau archwilio TGCh. Mae Swyddogion IA yn dilyn cymwysterau archwilio er mwyn gwella eu gwybodaeth, eu sgiliau a'u cymhwysedd. Cwblhawyd proses i ailstrwythuro IA ym mis Mai 2019, ac un arall ym mis Tachwedd 2020. Mae pob swydd wedi'i llenwi er 1 Rhagfyr 2020. Bydd CMIA newydd yn eu lle o 1 Ionawr 2022, ac mae ganddynt brofiad sylweddol o faes IA, a bydd ganddynt ffenestr 6-wythnos i 'gysgod' y CMIA presennol, ac maent yn cael eu cynorthwyo gan Reolwr Archwilio gwybodus a medrus. Mae gan rôl CMIA fynediad rhydd a dilyffethair i Gadeirydd y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu ac mae'r ddau yn cyfarfod yn rheolaidd yn ystod y flwyddyn (ac mae'r cyfarfodydd hyn yn parhau o bell yn ystod pandemig Covid-19). Mae blaenraglen waith gadarn sy'n seiliedig ar risg a gweithgarwch cynllunio busnes yn ei lle. Adroddir yn rheolaidd i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu am weithgarwch IA, h.y. Adroddiadau Cynnydd Archwilio Mewnol chwarterol i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu er mwyn monitro perfformiad cynnydd a gwelliant a rhoddir crynodeb o'r gwaith a'r farn archwilio ynghylch sicrwydd bob blwyddyn mewn Adroddiad Blyneddol Archwilio Mewnol ar ddiwedd y flwyddyn. Cynhelir adolygiadau dilynol er mwyn monitro bod camau gweithredu cywirol yn cael eu cymryd. Adolygir Siarter Archwilio Mewnol yn rheolaidd a chaiff ei chymeradwyo gan y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu (cymeradwywyd y fersiwn diwethaf gan y Pwyllgor Archwilio ar 24/2/21). Mae CMIA yn rhoi barn wrthrychol flynyddol ar sicrwydd ym mhrosesau rheoli risg, rheolaeth a llywodraethu'r Cyngor yn seiliedig ar y sicrwydd unigol a roddir i Reolwyr ar ôl pob adolygiad archwilio ac mae hyn yn cyfrannu at yr <u>AGS</u>. Cyflwynir adroddiadau blyneddol i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu am gydymffurfiaeth â PSIAS gyda chynllun gwella sy'n deillio o hynny. Adolygiad asesu gan gymheiriaid bob pum mlynedd (cynhelir yr un nesaf tua mis Mawrth 2022, y mae'r paratodau eisoes wedi cychwyn ar ei gyfer trwy gyfrwng Grŵp Prif Archwilwyr Cymru). 	<p>Cydymffurfio â Datganiad CIPFA ar Rôl y Pennaeth Archwilio Mewnol (2010) a datganiad 2019 CIPFA ar rôl Archwilio Mewnol</p>	<p>✓</p>	<p>9/10</p>	<p>Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.</p> <p>Mae'r swyddogaeth Archwilio Mewnol yn cynnwys nifer lawr y staff bellach. Mae hyfforddiant yn mynd rhagddo.</p> <p>Mae camau gweithredu yn eu lle i sicrhau pontio esmwyth wrth gyfnewid rôl CMIA</p> <p>Trefnu adolygiad cymheiriaid 5 mlynedd gydag Ynys Môn</p>
			<p>Cydymffurfio â PSIAS</p>	<p>✓</p>		

		<ul style="list-style-type: none"> Cenhadaeth IA yw gwella a diogelu gwerth sefydliadol trwy ddarparu sicrwydd, cyngor a mewnwelediad gwrthrychol sy'n seiliedig ar risg. Nodir manylion hyn yn y Siarter Archwilio mewnol, sy'n nodi hawl mynediad IA hefyd (yn unol â Rheoliadau Ariannol/Cyfansoddiad y Cyngor). 				
Amanda Roberts / Alex Jenkins G3.3 Croesawu her gan gymheiriaid, adolygiadau ac arolygiadau gan gyrrff rheoleiddiol, a rhoi'r argymhellion ar waith	<ul style="list-style-type: none"> Ceir perthynas waith dda â Llywodraeth Cymru, y prif reoleiddiwr. Ceir deialog reolaidd â chynrychiolwyr Archwilio Cymru. Rhoddir argymhellion Archwilio Cymru ar waith trwy'r trefniadau Rheoli Perfformiad Corfforaethol. Mae'r Cyngor yn dysgu ac mae'n mynd ati i wella o hyd. Cynhelir asesiad allanol bob pum mlynedd o IA, yn unol â'r hyn sy'n ofynnol gan PSIAS. Cynhaliwyd yr Asesiad Allanol diwethaf o'r gwasanaeth Archwilio Mewnol ym mis Tachwedd 2016 gan Gyngor Sir Conwy ac adroddwyd amdano i'r Pwyllgor Archwilio, ynghyd â'r Cynllun Gwella dilynol (bydd yr nesaf yn barod tua mis Mawrth 2022, ac mae'r paratodau eisoes wedi cael eu gwneud ar ei gyfer trwy gyfrwng Grŵp Prif Archwilwyr Cymru). Adroddir am gynnydd, perfformiad a gwelliant IA i'r Pwyllgor Archwilio bob chwarter. 	Argymhellion wedi llywio gwelliant cadarnhaol	✓	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.	
Elin Prysor G3.4 Cael sicrwydd o ran y risgiau sy'n gysylltiedig â darparu gwasanaethau trwy drydydd parti, a darparu tystiolaeth o hyn yn y datganiad llywodraethu blynyddol	<ul style="list-style-type: none"> <u>AGS.</u> Mae'r Aelodau a'r Swyddogion yn cynnal adolygiad o'r <u>AGS</u> bob blwyddyn. 	Datganiad llywodraethu blynyddol	✓	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.	
Alun Williams / Diana Davies G3.5 Wrth weithio mewn partneriaeth, sicrhau bod y trefniadau atebolrwydd yn glir a bod yr angen am atebolrwydd cyhoeddus ehangach wedi'i gydnabod a'i fodloni	<ul style="list-style-type: none"> Cylch gorchwyl a <u>Chynllun Llesiant BGC.</u> Adroddiad blynyddol gan BGC. Mae Pwyllgor Cydlynu Trosolwg a Chraffu Cyngor Sir Ceredigion yn gyfrifol am gadw llygad ar effeithiolrwydd cyffredinol y Bwrdd. Caiff cytundebau Partneriaeth ac Atebolrwydd eu sefydlu mewn prosiectau cydweithredol. 	<p>Cylch gorchwyl Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus a'r cynlluniau llesiant</p> <p>Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus yn ymgysylltu â chraffu</p>	<p>✓</p> <p>✓</p>	9/10	Ystyrir bod y llywodraethu cyffredinol da yn cydymffurfio ac yn bodloni arfer gorau. Nid oes angen camau pellach.	

Datganiad Llywodraethu Blynyddol 2021-22

Cymeradwywyd gan y Cyngor [x]

Cynnwys

1	Crynodeb Gweithredol.....	3
2	Asesiad o effeithiolrwydd prif elfennau'r fframwaith llywodraethu	5
3	Cyflawniadau ym maes Llywodraethu Corfforaethol yn ystod 2021-22	7
4	Barn am lefel y sicrwydd y gall y trefniadau llywodraethu ei rhoi.....	36
5	Y materion a nodwyd ar gyfer y llynedd (2021-2022)	42
6	Cynllun gweithredu y cytunwyd arno ar gyfer materion i'w hystyried yn ystod 2022-2023.....	67
7	Casgliad.....	72
8	Ardystio'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol.....	72

DRAFT

1 CRYNODEB GWEITHREDOL

Mae Cyngor Sir Ceredigion ('y Cyngor') yn gyfrifol am sicrhau bod ei fusnes yn cael ei gyflawni yn unol â'r gyfraith a safonau priodol, a bod arian cyhoeddus yn cael ei ddiogelu, bod cyfrif priodol amdano a'i fod yn cael ei ddefnyddio mewn ffordd ddarbodus, effeithlon ac effeithiol.

Mae'r Cyngor hefyd wedi ymrwymo i wella llesiant cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol ei ddinasyddion. Caiff yr ymrwymiad hwnnw ei egluro yn Strategaeth Gorfforaethol 2017-2022 y Cyngor ac mae'n disgrifio sut y bydd y Cyngor yn mynd i'r afael â'r heriau sydd o'i flaen ac yn manteisio i'r eithaf ar gyfleoedd. Gweledigaeth y Cyngor ar gyfer y cyfnod hwn yw bod y Cyngor *'yn darparu gwasanaethau cyhoeddus dwyieithog cynaliadwy sy'n rhoi gwerth am arian er mwyn cynnal economi gref, amgylchedd iach a hyrwyddo lles ein pobl a'n cymunedau'* a bwriedir gwireddu'r weledigaeth trwy gyflawni'r Blaenoriaethau Corfforaethol, sef:

1. Hybu'r Economi;
2. Buddsoddi yn Nyfodol y Bobl;
3. Galluogi Cydnerthedd Unigolion a Theuluoedd; a
4. Hyrwyddo Cydnerthedd Amgylcheddol a Chymunedol.

I fod yn llwyddiannus, rhaid bod gan y Cyngor sylfaen gref o drefniadau llywodraethu da a rheolaeth ariannol gadarn. Mae Cod Llywodraethu Corfforaethol Lleol y Cyngor yn sicrhau ein bod yn gwneud y pethau iawn, yn y ffordd iawn, yn unol â'n gwerthoedd. Ategir y Cod Lleol gan Fframwaith Sicrwydd Llywodraethu sy'n egluro'r sicrwydd y bydd y Cyngor yn ceisio ei gael, a'r modd y gwneir hynny.

Mae copi o God Llywodraethu Corfforaethol Lleol a Datganiad Llywodraethu Blynnyddol y Cyngor ar gael ar wefan y Cyngor yn <https://www.ceredigion.gov.uk/your-council/councillors-committees/annual-governance-statement/>.

Dan Fesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009, mae dyletswydd ar y Cyngor hefyd i drefnu ei fod yn sicrhau gwelliant parhaus yn y modd y caiff ei swyddogaethau eu cyflawni, gan ystyried cyfuniad o ddarbodaeth, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd. Wrth gyflawni'r cyfrifoldeb cyffredinol hwn, rhaid i'r Cyngor sicrhau bod trefniadau priodol ar waith ar gyfer llywodraethu ei fusnes a hwyluso camau i gyflawni ei swyddogaethau'n effeithiol, sy'n cynnwys trefniadau ar gyfer rheoli risgiau. Mae Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) mewn grym i raddau helaeth ac mae'r Cyngor yn parhau i wneud y gwaith paratoi angenrheidiol er mwyn sicrhau cydymffurfiaeth yr adrannau hyn o'r Ddeddf a chydymffurfiaeth gydag adrannau o'r Ddeddf nad ydynt mewn grym eto.

Datblygwyd Fframwaith Llywodraethu yn 2010 ac mae wedi'i ddiwygio yn unol â fframwaith CIPFA/SOLACE, *Delivering Good Governance in Local Government 2016*. Defnyddir y fframwaith i adolygu'r trefniadau llywodraethu bob blwyddyn.

Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 hefyd yn cyflwyno trefniadau llywodraethu newydd ar gyfer gwasanaethau cyhoeddus yng Nghymru. Mae'n ofynnol i gyrff cyhoeddus ymgymryd â datblygu cynaliadwy. Mae'r Ddeddf yn rhoi dyletswydd llesiant ar gyrff cyhoeddus i bennu a chyhoeddi amcanion llesiant y bwriedir iddynt gyfrannu cymaint ag y modd i'r saith nod llesiant cenedlaethol. Mae disgwyl hefyd iddynt gymryd pob cam rhesymol tuag at gyflawni eu hamcanion.

Yn dilyn yr adolygiad ac yn unol â gofynion y Fframwaith, cymeradwywyd y Cod Llywodraethu Corfforaethol Lleol yn wreiddiol gan y Cyngor ar 29 Mehefin 2017 a chymeradwywyd fersiwn wedi'i ddiweddarau gan y Cyngor ar 19 Mawrth 2020.

Mae'r Cod Llywodraethu Corfforaethol Lleol yn dod â holl drefniadau'r Cyngor ar gyfer llywodraethu ac atebolrwydd ynghyd mewn un ddogfen. Mae'r Cod yn seiliedig ar y canllawiau arfer gorau a nodir yn fframwaith CIPFA/SOLACE, *Delivering Good Governance in Local Government*.

Adolygwyd y Cod 2022/23 ymhellach er mwyn ystyried newidiadau parhaus i drefniadau llywodraethu oherwydd pandemig y coronafeirws.

Mae Fframwaith Llywodraethu y Cyngor yn seiliedig ar y fframwaith rhyngwladol *International Framework: Good Governance in the Public Sector* (CIPFA/IFAC, 2014) a'r saith egwyddor a ganlyn:

- A: Ymddwyn gydag uniondeb, gan ddangos ymrwymiad cadarn i werthoedd moesegol, a pharchu rheolaeth y gyfraith
- B: Sicrhau ei fod yn agored a'i fod yn ymgysylltu mewn modd cynhwysfawr â rhanddeiliaid
- C: Diffinio canlyniadau yn nhermau manteision economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol cynaliadwy
- D: Penderfynu ar yr ymyriadau sy'n angenrheidiol i gyflawni'r canlyniadau arfaethedig gystal ag y bo modd
- E: Datblygu capasiti'r sefydliad, gan gynnwys gallu ei arweinwyr a'r unigolion oddi mewn iddo
- F: Rheoli risgiau a pherfformiad drwy reolaeth fewnol gadarn a thrwy reoli arian cyhoeddus yn gadarn
- G: Gweithredu arferion da o ran tryloywder, adrodd ac archwilio i sicrhau atebolrwydd effeithiol

Bob blwyddyn, mae'n ofynnol i'r Cyngor lunio Datganiad Llywodraethu Blynyddol (y ddogfen hon), sy'n esbonio sut y mae'r Cyngor wedi cydymffurfio â'r saith egwyddor craidd a'r is-egwyddorion sydd yn ei Fframwaith Llywodraethu a'r Cod Llywodraethu

Corfforaethol Lleol, a sut y mae'n bodloni gofyniad Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014. Mae'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol hwn yn rhoi sicrwydd ynghylch cydymffurfio ar gyfer y flwyddyn sy'n dod i ben ar 31 Mawrth 2021 a hyd at ddyddiad cymeradwyo'r Datganiad o Gyfrifon.

Mae Arweinydd y Cyngor a'r Prif Weithredwr yn cydnabod pwysigrwydd cael sylfaen gref o ran trefniadau llywodraethu da a rheolaeth ariannol gadarn. Maent yn addo ymrwymo i fynd i'r afael â'r materion a gaiff eu hamlygu yn y Datganiad Llywodraethu Blynyddol hwn, a gwella trefniadau llywodraethu'r Cyngor ymhellach.

Mae'r Arweinydd a'r Prif Weithredwr yn cadarnhau eu bod wedi cael eu hysbysu ynghylch goblygiadau'r adolygiad gan yr uwch-reolwyr a'r Pwyllgor Archwilio, ac maent yn fodlon y bydd y camau a amlinellir yn y Datganiad Llywodraethu Blynyddol hwn yn mynd i'r afael â'r meysydd ar gyfer gwella.

Llofnodwyd ar ran **Cyngor Sir Ceredigion**

Arweinydd y Cyngor

Dyddiad: xx/xx/xxxx

Prif Weithredwr

Dyddiad: xx/xx/xxxx

2 Asesiad o effeithiolrwydd prif elfennau'r Fframwaith Llywodraethu

Mae'r Cyngor wedi ymrwymo i ddangos bod ganddo'r trefniadau llywodraethu corfforaethol angenrheidiol ar waith i berfformio'n effeithiol.

Mae Arweinydd y Cyngor yn darparu cyfeiriad strategol clir ac mae'r Cyfansoddiad yn diffinio rolau'r Cyngorwyr a'r Swyddogion yn glir. Mae Timau Archwilio Mewnol ac Allanol, y Pwyllgor Moeseg a Safonau a'r Pwyllgor Archwilio wedi ymrwymo i sicrhau bod y trefniadau llywodraethu yn effeithiol ac yn gadarn.

Mae'r Cyngor wedi cynnal adolygiad blynyddol o effeithiolrwydd ei drefniadau llywodraethu yn erbyn fframwaith CIPFA/SOLACE, *Delivering Good Governance in Local Government (2016)*. Roedd yr adolygiad yn cynnwys gweithdy ar gyfer Aelodau/Swyddogion, lle y dadansodwyd ac adolygwyd dogfen Fframwaith Llywodraethu y Cyngor, ac roedd yr Aelodau canlynol yn bresennol ynddo: Cadeirydd ac Is-gadeirydd y Pwyllgor Archwilio, Aelod Lleyg y Pwyllgor Archwilio a Chadeirydd y Pwyllgor Cydlynu Trosolwg a Chraffu. Yn ogystal, roedd y Swyddog Monitro; y Rheolwr Corfforaethol – Archwilio Mewnol; y Swyddog Llywodraethu; y Swyddog Arweiniol Corfforaethol – Gwasanaethau

Democrataidd; y Swyddog Perfformiad a Gwelliant Corfforaethol a'r Rheolwr Corfforaethol – Polisi, Perfformiad a Diogelu'r Cyhoedd wedi cymryd rhan. Yn dilyn y gweithdy, bu cyfle pellach i'r sawl a oedd yn bresennol i ystyried dogfen Fframwaith Llywodraethu y Cyngor a bu cyfle i'r Swyddog Arweiniol Corfforaethol – Polisi, Perfformiad a Diogelu'r Cyhoedd; y Swyddog Arweiniol Corfforaethol – Pobl a Threfniadaeth; y Swyddog Arweiniol Corfforaethol – Economi ac Adfywio; y Swyddog Arweiniol Corfforaethol – Cyllid a Chaffael; a'r Swyddog Arweiniol Corfforaethol – Cyswllt Cwsmeriaid, i ystyried y ddogfen Fframwaith Llywodraethu.

Yn ystod y gweithdy, cyflwynwyd a sgoriwyd pob ymddygiad ar sail system sgorio, fel a ganlyn:

- 1/2 Annerbyniol – angen gweithredu'n syth
- 3/4 Yn llai na boddhaol – angen gweithredu ar frys (cyn pen 3-6 mis)
- 5/6 Boddhaol – angen gweithredu (cyn diwedd y flwyddyn, 9-12 mis)
- 7/8 Derbyniol – gallai fod angen mân addasiadau
- 9/10 Da – ystyrir bod y Llywodraethu, yn gyffredinol, yn dda a'i fod yn bodloni arfer gorau – nid oes angen unrhyw gamau gweithredu pellach

Mae pob sgôr yn y Ddogfen Fframwaith Reoleiddio yn sgôr allan o 10 e.e. mae sgôr 7/8 yn golygu sgôr rhwng 7 a 8 allan o gyfanswm o 10 marc.

Dosbarthwyd y Fframwaith Llywodraethu i swyddogion eraill sydd â chyfrifoldebau llywodraethu/rheoli yn y Cyngor hefyd. Cyflwynir y fframwaith adolygu i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu ym mis Ionawr 2022.

Mae effeithiolrwydd y Fframwaith Llywodraethu yn seiliedig ar dystiolaeth a sicrwydd sy'n deillio o:

- Archwiliadau ac Arolygiadau Mewnol ac Allanol;
- Rheolaeth Ariannol;
- Rheoli Risgiau a Pherfformiad;
- Safonau Moesegol a Chyfreithiol;
- Y Cyfarwyddwyr Corfforaethol ac Uwch-Reolwyr Eraill, gan gynnwys Swyddog Adran 151 a'r Swyddog Monitro;
- Y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu; a'r
- Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu.

Yn ogystal, mae'r Rheolwr Corfforaethol – Archwilio Mewnol yn cynnal adolygiad annibynnol o'r Fframwaith Llywodraethu ac o'r dull sgorio a'r dystiolaeth bob blwyddyn. Cwblhawyd yr adolygiad o Fframwaith 2020/21 ym mis Ebrill 2021, gan

gynnig sicrwydd 'uchel' bod system gadarn o ran craffu a chadernid yn ei lle. Adroddwyd hyn i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu ym mis Ebrill 2021. Mae'r adolygiad o Fframwaith 2021/22 yn mynd rhagddo o hyd.

Mae'r Cyngor wedi llunio Cod Llywodraethu Corfforaethol Lleol sy'n amlinellu'r systemau a'r prosesau, y diwylliannau a'r gwerthoedd a ddefnyddir i gyfarwyddo a rheoli'r awdurdod, ac sy'n amlinellu'r gweithgareddau a ddefnyddir ganddo i fod yn atebol i'r gymuned, ymgysylltu â hi a'i harwain. Mae'n galluogi'r awdurdod i fonitro'r modd y caiff ei amcanion strategol eu cyflawni, gan ystyried a yw'r amcanion hynny wedi arwain at ddarparu gwasanaethau priodol cost-effeithiol.

Mae'r system rheolaeth fewnol yn rhan bwysig o'r cod hwnnw, a bwriedir iddi reoli risg at lefel resymol. Ni all ddileu pob risg y bydd yr awdurdod yn methu â chyflawni ei bolisiau, ei nodau a'i amcanion, ac felly dim ond sicrwydd rhesymol o effeithiolrwydd y gall ei roi. Mae'r system rheolaeth fewnol yn seiliedig ar broses barhaus y bwriedir iddi adnabod a blaenoriaethu'r risgiau sy'n ymwneud â chyflawni polisiau, nodau ac amcanion y Cyngor; gwerthuso'r tebygolrwydd y bydd y risgiau hynny'n digwydd a'u heffaith os byddant yn digwydd; a rheoli'r risgiau mewn ffordd effeithlon, effeithiol a darbodus.

Mae'r Cod Llywodraethu Corfforaethol Lleol ar gael ar wefan y Cyngor yn <https://www.ceredigion.gov.uk/your-council/councillors-committees/annual-governance-statement/>.

3 Cyflawniadau ym maes Llywodraethu Corfforaethol yn ystod 2021-22

Mae'r Cod Llywodraethu Corfforaethol Lleol yn amlinellu ymrwymiad yr awdurdod lleol i egwyddorion llywodraethu da. Yn y paragraffau canlynol, amlinellir y cyflawniadau ym maes Llywodraethu Corfforaethol yn ystod 2021-22.

A. Ymddwyn gydag uniondeb, gan ddangos ymrwymiad cadarn i werthoedd moesegol, a pharchu rheolaeth y gyfraith:

- Cod Ymddygiad i Aelodau (diweddarwyd yn 2016) sydd ar gael ar wefan y Cyngor, ei fewnrwyd (CeriNet) dan Adnoddau Cynghorwyr, ac yn y Cyfansoddiad. Yn ogystal, Siart Llif Cod Ymddygiad yr Aelodau (diweddarwyd yn 2016).
- Cod Ymddygiad i Swyddogion* (sy'n cael ei adolygu'n sylweddol ar hyn o bryd), sydd ar gael gyda'r holl bolisiau a strategaethau Corfforaethol trwy wefan y Cyngor/CeriNet.
- Rhoddir darpariaeth ymsefydlu a hyfforddiant dilynol am y Cod Ymddygiad a moeseg i'r holl Aelodau.
- Cynhaliwyd Archwiliad Moeseg yn ystod 2019. Mae Archwiliad Mewnol dilynol o drefniadau'r Cyngor ynghylch Moeseg yn mynd rhagddo hefyd (yn destun adolygiad ar hyn o bryd).
- Darparwyd hyfforddiant ynghylch Moeseg/Twyll ar y cyd ag yswiriwr y Cyngor yn ystod gweithdy chwarterol y Rheolwyr Corfforaethol ar 28.5.2021. Mae sleidiau o'r cyflwyniad yn ffurfio sail modiwl e-ddysgu ar

gyfer yr holl Staff a Gwasanaethau Llywodraethu ac Archwilio Mewnol ('IA') sy'n gweithio gyda Dysgu a Datblygu i baratoi sefyllfaoedd ar gyfer hyfforddiant. Cefnogwyd yr hyfforddiant gan adolygiad a gynhaliwyd yn ddiweddar o Strategaeth Gwrth-dwyll, Llygredd a Llwgrwobrwyo (gan gynnwys Atal Gwyngalchu Arian) y Cyngor. Rhoddir cyngor dydd i ddydd gan y Swyddog Monitro ('MO') a'r Swyddog Cymorth Craffu.

- Mae MO yn cynghori'r Pwyllgor a'r Aelodau ac anfonir cyngor rheolaidd rhagweithiol a nodiadau atgoffa i Aelodau a Swyddogion yn ôl y gofyn. Rhoddir cyngor/goblygiadau Cyfreithiol ac Ariannol am yr holl adroddiadau priodol y mae gofyn gwneud penderfyniad amdanynt, mae Prif Swyddogion yn darparu cymorth a chynghori i Aelodau ac mae gweithgarwch adrodd yn mynnu bod cyngor ariannol a chyfreithiol/goblygiadau yn cael eu cynnwys mewn adroddiadau/penderfyniadau, a gyhoeddir pan fo hynny'n briodol. Mae eitemau yr adroddir amdanynt i Aelodau er mwyn gwneud penderfyniadau amdanynt trwy'r Cabinet, y Cyngor a Phwyllgorau yn destun cyngor ariannol a chyfreithiol, y cyfeirir ato ym mhob adroddiad. Yn ogystal, mae MO yn gweithredu polisi drws 'agored' i Aelodau sy'n dymuno cael cyngor ynghylch 'ymddygiad' a 'llywodraethu'.
- Adolygiad Datblygiad Personol.
- Cymeradwyaeth unigol o ran cydymffurfiaeth.
- Cofrestr o fuddiannau Aelodau, sydd ar gael gan Wasanaethau Democrataidd y Cyngor, a adolygir gan MO ac a gyhoeddir ar wefan y Cyngor.
- Mae ffurflenni Datgelu Budd a Lletygarwch i Swyddogion ac Aelodau ar CeriNet.
- Mae MO yn dosbarthu nodyn atgoffa ynghylch datganiadau budd/lletygarwch i Staff bob chwarter.
- Mae datganiadau budd gan Aelodau a Swyddogion yn ystod cyfarfodydd ac mae Cofnodion yr holl bwyllgorau yn cynnwys Datganiadau Budd-Swyddogion ac Aelodau.
- Nodiadau atgoffa rheolaidd trwy gyfrwng Diweddariadau Newyddion ar system CeriNet, MO yn monitro ac yn adolygu datganiadau Prif Swyddogion bob blwyddyn ac yn rhoi cyngor i Brif Swyddogion am yr angen i ddatgelu cysylltiadau personol agos gyda Swyddogion neu Aelodau eraill, gan gynnwys cynghori Prif Swyddogion yn y Grŵp Arweiniol. Hysbysir Prif Swyddogion trwy gyfrwng diweddariad newyddion system CeriNet o neges e-bost MO ynghylch datgelu buddiannau a Lletygarwch ac anfonir nodyn atgoffa at Brif Swyddogion.
- Datganiadau Buddiannau blynyddol Prif Swyddogion a'u hymrwymiaadau parhaus i ddatgelu buddiannau. Adolygiad parhaus o ddatganiadau busnes Prif Swyddogion.
- Cyhoeddwyd diweddariad i'r cyngor am Ddatganiadau Budd a Lletygarwch ar 16 Rhagfyr 2021 ac ar 20 Gorffennaf 2021 ar CeriNet, hefyd ynghylch Grantiau NDR Cronfa Busnes Cyfyngiadau Covid-19 ar gyfer busnesau (Diweddariad newyddion a gyhoeddwyd ar 8.1.2021) a dolenni i'r ffurflenni perthnasol a'r Cod Ymddygiad i Gyflogaion Llywodraeth Leol, ynghyd â nodyn atgoffa y dylid cyfeirio unrhyw ymholiadau neu geisiadau am gyngor i'r MO.
- Datganiadau budd gan Aelodau a Swyddogion yn ystod cyfarfodydd, cyfle i gyfeirio at unrhyw rolau/cysylltiadau personol agos ac ati. MO i roi cyngor

pellach i Swyddogion am yr angen i ddatgelu buddiannau mewn sefydliadau sy'n gwrthdaro gyda buddiannau'r Cyngor, neu y gallent wneud hynny, gan gynnwys:

- Contractwyr;
- Llywodraethwyr Ysgol;
- Clercod cynghorau Tref a Chymuned;
- Aelodau cynghorau Tref a Chymuned;
- Llywodraethwyr Ysgol.
- MO i roi cyngor pellach i Swyddogion am yr angen i ddatgan:
- Swyddi cyfarwyddwyr; a
- Chyflogaeth arall

Gan gynnwys os ydynt yn gwrthdaro gyda buddiannau'r Cyngor neu beidio.

- Mae gofyn i aelodau ddiweddarau'r Gofrestr Fuddiannau yn unol â'r Cod Ymddygiad, ac yn ogystal, bob blwyddyn, sy'n gyfle i gyfeirio at unrhyw rolau/cysylltiadau personol agos ac ati. Mae hyn bellach yn cynnwys aelodau annibynnol/lleyg o'r Pwyllgor Moeseg a Safonau a'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio. Cyhoeddwyd llyfryn Cofrestr Buddiannau ar gyfer pob Aelod ar Wefan y Cyngor.
- Mae cyfatebiaeth NFI yn amlygu Staff sy'n gyfarwyddwyr cwmnïau y maent wedi cael cyswllt gyda'r Cyngor – bydd IA yn ymchwilio i unrhyw achos o beidio datgan ac yn adrodd amdano i MO.
- Cynhelir adolygiad ar hyn o bryd o'r cyrff allanol sydd wedi penodi Aelodau, gan gynnwys gwerth ychwanegol, a hefyd, caiff y Cyfansoddiad ei ddiweddarau.
- Ffurflenni Goddefebau wedi'u diweddarau ar gyfer Aelodau wedi'u llenwi (2020).
- Rhaid i Athrawon a Swyddogion Cymwys Proffesiynol fodloni gofynion eu sefydliad/corff proffesiynol.
- Mae aelodau yn cwblhau modiwl hyfforddiant AD.
- Darparir hyfforddiant am safonau ymddygiad i Reolwyr ar gyfer Staff.
- Mae'r Llawlyfr i Gyflogeion yn cael ei adolygu ar hyn o bryd, mae ar gael ar CeriNet, mae'n nodi'r ymddygiad a ddisgwylir gan Gyflogeion ac mae'n cynnwys y Cod Ymddygiad i Gyflogeion Llywodraeth Leol.
- Mae MO yn dosbarthu diweddariadau/penderfyniadau Panel Dyfarnu Cymru i arweinwyr grwpiau gwleidyddol, a'u rôl nhw yw pennu'r achosion honedig o dorri'r amodau gan aelodau etholedig a chyfetholedig yn erbyn cod ymddygiad statudol eu hawdurdod.
- Prif ddyletswyddau'r Pwyllgor Moeseg a Safonau yw gwella safonau ymddygiad Aelodau a gweithrediad y Cod Ymddygiad i Aelodau. Bydd gan y Pwyllgor Moeseg a Safonau ddyletswyddau newydd nawr (o fis Mai 2022) dan Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 ('Deddf 2021'), a fydd yn cynnwys:
 - Monitro cydymffurfiaeth arweinwyr grwpiau gwleidyddol ar y Cyngor gyda'u dyletswyddau dan A.52(1) Deddf Llywodraeth Leol 2000;
 - Cynghori, hyfforddi neu drefnu hyfforddi arweinwyr grwpiau gwleidyddol ar y Cyngor am faterion sy'n ymwneud â'u dyletswyddau dan A.52A (1) Deddf Llywodraeth Leol 2000.
 - Mae'r ddyletswydd i fonitro cydymffurfiaeth arweinwyr grwpiau gwleidyddol yn ymwneud â safonau ymddygiad, a sicrhau bod hyn

yn amlwg ac yn cael ei ddangos yn gyson a gyda thystiolaeth er mwyn diogelu enw da y Cyngor.

- Pwyllgor Moeseg a Safonau yn hyrwyddo cydymffurfiaeth foesebol er mwyn sicrhau bod gan y cyhoedd ymddiriedaeth a hyder bod Aelodau a Swyddogion yn gweithio yn unol â'r safonau moesegol a moesol uchaf.
- Mae'r Pwyllgor Moeseg a Safonau wedi bod yn rhagweithiol, gan arwain ar sesiynau hyfforddiant a rhoi gweithdrefnau yn eu lle ar gyfer trefniadau goddefebau. Adolygwyd y strwythur yn ddiweddar er mwyn gwella effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd.
- Materion ynghylch ymddygiad a safonau aelodau a ystyrir gan Bwyllgor Moeseg a Safonau y Cyngor. Cynhelir cyfarfodydd cyhoeddus yn rheolaidd, ac fe'u cadeirir gan unigolyn annibynnol – pennu goddefebau, ac ystyried materion strategol/polisi a chael diweddariadau gan achosion APW a Llyfr Achosion Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru.
- Adroddwyd Adroddiad Pwyllgor Moeseg a Safonau Blynnyddol i'r Cyngor ym mis Hydref 2021.
- Cynhaliodd Cyngor Sir Gâr archwiliad annibynnol o foesebol o fewn y Cyngor yn ystod 2019. Cynhelir Archwiliad Mewnol dilynol o drefniadau'r Cyngor ynghylch Moeseg ar hyn o bryd (yn cael ei adolygu ar hyn o bryd).
- Mae perthynas waith dda yn bodoli gyda Llywodraeth Cymru fel rheolydd allweddol. Cynhelir deialog reolaidd gyda chynrychiolwyr o Archwilio Cymru.
- Mae'r Cabinet wedi adolygu a chymeradwyo'r weledigaeth hon ar gyfer y Cyngor ac mae'r weledigaeth yn nodi nifer o Amcanion Strategol dros y tymor hir.
- Mae'r Strategaeth Gorfforaethol (2017-2022) yn cynnwys blaenoriaethau'r Cyngor.
- Mae'r Amcanion Llesiant a Gwella yn datblygu'r meysydd blaenoriaeth a nodwyd yn Strategaeth Gorfforaethol 2017-2022 ac fe'u hadolygir bob blwyddyn. Datblygir y rhain trwy ymgynghori â'r cyhoedd ac Aelodau. Ystyriodd y Cyngor Adroddiad Blynnyddol Amcanion Llesiant a Gwella 2020-21, gan gymeradwyo'r Amcanion Llesiant ar gyfer 2022-23 ar 21.10.21, a gyhoeddir ar wefan y Cyngor.
- Deialog reolaidd gydag Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru a rheolyddion eraill gan gynnwys Estyn, AGC, ICO ac IPCO.
- Cyfansoddiad y Cyngor, sy'n destun adolygiadau rheolaidd, gyda diweddariadau parhaus yn ôl y gofyn, gan gynnwys cyflwyno newidiadau arfaethedig i Weithgor Trawsbleidiol gyda Chydbwysedd Gwleidyddol am y Cyfansoddiad, i wneud argymhellion am newidiadau i'r Cyfansoddiad i'r Cyngor. Mae diwygiad pellach yn 2021 yn mynd rhagddo, gan bod y Cyfansoddiad yn ddogfen fyw, er mwyn adlewyrchu newidiadau deddfwriaethol ac yn unol â'r angen. Cymeradwyodd y Cyngor y diwygiadau ar 18.3.21 a 23.9.21. Mae'r Gweithgor Trawsbleidiol am y Cyfansoddiad yn cyfarfod yn rheolaidd i ystyried cynigion ynghylch diweddariadau i'r Cyfansoddiad. Cynhaliwyd cyfarfodydd ar 15.2.21, 19.4.21, 30.6.21, 10.8.21 ac 8.11.21. MO/Swyddog Llywodraethu i adrodd i'r Cyngor er mwyn diweddarau dirprwyaethau a'r Cyfansoddiad.
- Rhaid i bob aelod o Staff gwblhau modiwl hyfforddiant E-ddysgu gorfodol, a gyflwynwyd ym mis Medi 2017, ynghylch Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015 ('WFGA') (rhwng mis medi 2017 a mis Tachwedd 2021, fe'i cwblhawyd gan 2,834 o gyflogeion, yr oedd 343 o'r rhain wedi gwneud

hynny yn Gymraeg a 2,491 yn Saesneg). Rhwng mis Ebrill a mis Tachwedd 2021, roedd 242 o gyflogeion wedi cwblhau'r modiwl at ei gilydd, 40 yn Gymraeg, 202 yn Saesneg (mae'r ffigurau yn cynnwys y rhai sydd wedi gadael hefyd). Rhoddwyd nodiadau atgoffa i Staff nad oeddent wedi cwblhau'r modiwl eto, ac mae Grwpiau Arwain yn cael adroddiadau achlysurol.

- Cynhaliwyd Cynhadledd Safonau 2018 ar y cyd gan Gyngor Sir Powys a Cheredigion (fe'i chynhaliwyd ar 14 Medi 2018). Y bwriad oedd cynnal cynhadledd debyg gan Gynghorau Gogledd Cymru yn 2021 – fe'i gohiriwyd oherwydd Covid.
- Mae'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn cynnal ymarfer meincnodi bob blwyddyn er mwyn cynnig sicrwydd pellach am yr adolygiad o'r broses DLIB.
- Mae IA yn adolygu ac yn adrodd am y broses bob blwyddyn. Mae'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu yn cyfarfod yn rheolaidd i ystyried adroddiadau llywodraethu a chan reolydd allanol. Caiff ei gadeirio gan aelod anweithredol.
- Adroddwyd Adroddiad Blynyddol y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu i'r Cyngor ar 23.9.2021 ac fe'i cymeradwywyd.
- Cyflwynwyd Strwythur Llywodraethu Covid-19 gan y Cyngor, i gynnwys pwerau dirprwyedig dros dro ar gyfer Prif Weithredwr a Grŵp Arweiniol y Cyngor trwy ddefnyddio Penderfyniadau Brys ar gyfer penderfyniadau sy'n ymwneud ag ymateb COVID-19 y Cyngor), yn unol â Chyfansoddiad y Cyngor. Adolygwyd Penderfyniad Brys yr Arweinydd yn rheolaidd, a daeth i ben ar 31.8.2021.
- Mae'r grŵp Rheoli Aur yn parhau dan weithdrefnau gweithredol yn unol â Deddf Argyfyngau Sifil Posibl 2004
- Cyhoeddir Cofnod o Benderfyniadau'r grŵp Rheoli Aur ar wefan y Cyngor). O ganlyniad i bandemig Covid-19, bu'n rhaid i'r grŵp Rheoli Aur wneud penderfyniadau am resymau brys (dan drosglwyddiad pŵer y swyddogaeth weithredol dros dro a oedd mewn grym tan 31.8.2021 ac ar gyfer gweithdrefnau gweithredol dan Deddf Argyfyngau Sifil Posibl 2004 yn dilyn y dyddiad hwnnw).
- Cynhyrwyd map ffyrdd, sy'n amlinellu'r gwasanaethau a ddarparir gan y Cyngor a'r rhai nas darparir gan y Cyngor, ynghyd â chynlluniau'r Cyngor, a gaiff ei adolygu'n rheolaidd, ar gyfer Ceredigion, gan gynnig trosolwg o'r gwasanaethau a ddarparir yng ngoleuni Pandemig Covid-19, y canllawiau presennol a nifer yr achosion yng Ngheredigion.
- Diweddarwyd a chymeradwywyd 'Strategaeth i Oresgyn Twyll, Llygredd a Llwgwrwobrwyo (gan gynnwys Atal Gwyngalchu Arian)' effeithiol gan y Cyngor ar 17.6.21(cadarnhawyd y cofnodion ar 23.9.21).
- Cyflwynir Adroddiad Blynyddol Archwilio Mewnol ynghylch Atal Twyll i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu ar ddiwedd y flwyddyn.
- Diweddarir aelodau'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu am dwyll gan gynnwys adroddiad atal twyll blynyddol Archwilio Mewnol a gyflwynir i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu ar ddiwedd y flwyddyn.
- Cedwir Cofrestr Swyddi dan Gyfyngiadau Gwleidyddol i Swyddogion ac mae Polisi Cyfyngiadau Gwleidyddol ar Gyflogeion Llywodraeth Leol ar gael i gyflogeion ar CeriNet.
- Mae Polisi Chwythu'r Chwiban ar gael i Gyflogeion ar Chontractwyr (diweddarwyd 2018) ar CeriNet a chaiff ei ddiweddarau yn ôl yr angen.

- MO yw'r Swyddog Arweiniol Corfforaethol ('CLO'), ac mae'n cynghori'r sawl sy'n Chwythu'r Chwiban, pan fo hynny'n briodol.
- Rhaid i bob aelod o Staff gwblhau modiwl hyfforddiant E-ddysgu gorfodol ynghylch Chwythu'r Chwiban. Mae MO yn cadw cofrestr o gyfeiriadau ac yn adrodd i'r Pwyllgor Cydlynu Trosolwg a Chraffu bob 6 mis. O ran manteisio ar y modiwl e-ddysgu Gorfodol ynghylch Chwythu'r Chwiban, rhwng mis Ebrill a mis Tachwedd 2021, cwblhaodd 237 o Staff y Modiwl, 42 yn Gymraeg a 195 yn Saesneg (*mae'r ffigurau hyn yn cynnwys y rhai sydd wedi gadael).
- Rhoddir sylw i'r holl gwynion yn unol â'r gweithdrefnau corfforaethol, sy'n cynnwys camau ffurfiol ac anffurfiol, a chaiff y rhain eu cyfleu i Staff yn rheolaidd.
- Caiff y system gwynion ei monitro gan y Rheolwr Cwynion a Rhyddid Gwybodaeth Corfforaethol. Adolygwyd y Polisi Cwynion Corfforaethol, cyflwynwyd y Polisi newydd i'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Adnoddau Corfforaethol ar 7.7.21 ac i'r Cyngor ar 23.9.2021, ac mae Polisi a Gweithdrefnau Pryderon a Chwynion Diwygiedig 2021, ei weithrediad a'i gyhoeddiad wedi cael ei gymeradwyo gan y Cyngor.
- Gweithredir gwelliannau o ganlyniad i'r cwynion/argymhellion a gafwyd.
- Hysbysiad Preifatrwydd Cwynion a Rhyddid Gwybodaeth y Cyngor.
- Mae'r Adroddiad Cwynion Blynyddol, gan gynnwys y Gwersi a Ddysgwyd o'r cwynion, wedi cael ei ystyried gan y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu a'r Cabinet cyn iddo gael ei gymeradwyo gan y Cyngor, ei gyflwyno i'r Cyngor a'i nodi.
- Cyhoeddir cofnodion yr holl bwyllgorau ar Wefan y Cyngor. Mae holl agendâu/cofnodion Pwyllgorau yn cynnwys eitem am ddatgelu buddiannau.
- Cyhoeddir Hysbysiadau o Benderfyniadau'r Cabinet ar Wefan y Cyngor.
- Caiff pwerau statudol a goblygiadau cyfreithiol eu cynnwys ym mhob adroddiad Cabinet lle y gwneir penderfyniad.
- Mae'r gwaith o baratoi ar gyfer cyhoeddi cofrestr penderfyniadau dirprwyedig yn parhau. Cyhoeddir Cofnod Penderfyniadau y Grŵp Rheoli Aur (cofrestr penderfyniadau) yn rheolaidd, fe'i cyflwynir i'r Grŵp Rheoli Aur (a'i gymeradwyo) ac ar ôl hynny i'r Pwyllgor Cydlynu Trosolwg a Chraffu (20.1.2021, 16.6.21 ac 1.12.2021) ac fe'i cyhoeddir ar Wefan y Cyngor. O ran penderfyniadau dirprwyedig eraill, cyhoeddir penderfyniadau dirprwyedig y Pwyllgor Rheoli Datblygu ar gyfer pob Pwyllgor Rheoli Datblygu.
- Cyhoeddir Cofrestr o Gontractau ar Wefan y Cyngor.
- Mae'r Cyngor yn gwneud paratodau i gydymffurfio â Deddf 2021 ynghylch y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu (cyflwynwyd Adroddiad am newidiadau i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu ar 24.2.2021 a 3.6.2021 (gan gynnwys gofyniad gan Gyd-bwyllgor Corfforedig Canolbarth Cymru i gael Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu)), a chymeradwywyd newidiadau ynghylch recriwtio gan y Cyngor ar 18.3.2021, fel a ganlyn:
 - a) newid enw'r Pwyllgor Archwilio i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu, a swyddogaethau ychwanegol ynghylch perfformiad a delio â chwynion a ddaeth i rym ar 1 Ebrill 2021;
 - b) cychwyn y broses recriwtio ar gyfer aelodau lleyg annibynnol i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu;
 - c) y cynigion ar gyfer Panel Dethol y Rhestr Fer; a'r

d) Disgrifiad Rôl a'r Fanyleb Person.

- Newidiadau angenrheidiol i'r Cyfansoddiad ynghylch y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu yn unol â Deddf 2021 a gymeradwywyd gan y Cyngor ar 23.9.21. Mae'r newidiadau a wnaethpwyd yn ystod 2021-2022 yn cynnwys paratodau ar gyfer:
 - newidiadau i'r cylch gorchwyl/cylch gwaith/cyfansoddiad;
 - newid yr enw i'r 'Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu';
 - Yr aelodaeth fydd 2/3 Cynghorydd ac 1/3 Unigolyn Lleyg (fel y'u diffinnir yn y Ddeddf) – recriwtio wedi'i gwblhau, ac eithrio cymeradwyaeth y Cyngor ar gyfer yr ymgeiswyr llwyddiannus.
 - Dyletswydd y Pwyllgor i benodi ei Gadeirydd a'i Is-Gadeirydd ei hun;
 - Rhaid i'r Cadeirydd fod yn unigolyn lleyg.
 - Ni ddylai'r Dirprwy Gadeirydd fod yn aelod o Bwyllgor Gweithredol yr Awdurdod Lleol; ac
 - yn absenoldeb y Cadeirydd a'r Dirprwy, dim ond Aelodau anweithredol sy'n gallu cadeirio.
- Cyflwynwyd Adroddiad am faint y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu i'r Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd ar 21.5.2021, a oedd yn cytuno argymhell i'r Cyngor y dylai'r Pwyllgor gynnwys 6 Aelod o'r Cyngor Sir a 3 aelod lleyg (9 at ei gilydd). Cyflwynwyd adroddiad am faint y Pwyllgor i'r Cyngor ar 17.6.2021 a chytunodd y Cyngor i'r un cyfansoddiad o ran aelodau o 5.5.2022.
- Mae swyddogion megis Archwilwyr Mewnol yn llofnodi datganiad blynyddol am y Cod Moeseg.
- Cymeradwywyd y Siarter Archwilio Mewnol a gymeradwywyd gan y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu ar 24 Chwefror 2021.
- Dosbarthwyd yr Holiadur Dadansoddi Anghenion Hyfforddiant ar ffurf cylchlythyr gan y Cyngor i'r Staff, yn holi eu barn am ddiwylliant moesegol y Cyngor a'r modiwl hyfforddiant bwriadedig er mwyn ymateb i'r adborth.
- Mae hyfforddiant ynghylch cydraddoldeb ac amrywiaeth a recriwtio a dethol, gan gynnwys cyfle cyfartal, yn orfodol i holl Reolwyr Cyngor Sir Ceredigion.
- Cymeradwywyd Strategaeth Gaffael 2018-2022 gan y Cyngor ar 19 Mehefin 2018 a chyflwynir hyfforddiant ynghylch caffael i'r Staff hefyd.
- Polisi DBS a Pholisi Recriwtio y Cyngor.
- Mae Amodau a Thelerau safonol ar gyfer yr holl Gyflenwyr Nwyddau a gwasanaethau yn cynnwys amodau sy'n ymwneud â Chydraddoldeb ac Amrywiaeth ac maent ar gael ar wefan y Cyngor.
- Defnyddir meddalwedd fewnol i ôl-wirio taliadau dyblyg drwgdybiedig.
- Mae'r Cyngor wedi datblygu Polisi Caethwasiaeth Fodern (a anfonir at gontractwyr y Cyngor), Datganiad Blynyddol Atal Caethwasiaeth 2019-2020 a Chod Ymarfer Cyflogaeth Foesebol mewn Cadwyni Cyflenwi.
- Mae MO a'r Gwasanaethau Cyfreithiol ar gael i roi cyngor pan fo hynny'n briodol, gan gynnwys ymlaen llaw ac yn ystod cyfarfodydd ac mae'r Gwasanaeth Archwilio Mewnol ar gael i roi cyngor pan fo hynny'n briodol.
- Mae MO yn mynychu cyfarfodydd y Grŵp Arweiniol/Cabinet/Cyngor ac mae'n mynychu nifer o gyfarfodydd cyhoeddus yn rheolaidd, yn ôl y gofyn, os bydd ar gael ar y pryd. Yn absenoldeb yr MO, bydd y Dirprwy MO yn mynychu cyfarfodydd y Cabinet a'r Cyngor.
- Bydd Deddf 2021 yn cael effaith ar gyrff corfforaethol, gan gynnwys y Cyngor, ac mae'r paratodau er mwyn cydymffurfio yn parhau, gan

gynnwys trwy gyfrwng y Gweithgor Trawsbleidiol ar y Cyfansoddiad (mae aelodau pob grŵp gwleidyddol yn mynychu hwn), adroddiadau i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu a'r Cyngor, ac mae Cynllun gweithredu y Cyngor wedi cael ei baratoi a'i ddiweddarau'n rheolaidd, a chynhelir cyfarfodydd gyda Swyddogion a CLOs perthnasol, pan fo hynny'n briodol.

- Mae disgrifiadau swydd a manylebau person yn diffinio'r rolau a'r cyfrifoldebau sy'n ofynnol ar gyfer swyddi yn glir ac mae disgrifiadau Rôl Aelodau yn nodi eu gwahanol gyfrifoldebau.
- Cydymffurfiaeth gyda Datganiad CIPFA ynghylch Rôl y Prif Swyddog Ariannol mewn Llywodraeth Leol (CIPFA, cyhoeddwyd 13 Ebrill 2016).
- Cydymffurfiaeth gyda Datganiad CIPFA ynghylch Rôl y Pennaeth Archwilio Mewnol mewn Sefydliadau Gwasanaeth Cyhoeddus (CIPFA, cyhoeddwyd 9 Ebrill 2019) a chyhoeddwyd y cyfraniad yn nogfen gysylltiedig CIPFA, *Putting Principles into Practice* (2019)).
- Caiff Cylch gorchwyl ei gynnwys yn y Cyfansoddiad a diweddarwyd Cylch Gorchwyl y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu yn unol â Deddf 2021.
- Adrodd i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu.
- Rheolau Gweithdrefn Ariannol a Rheoliadau Ariannol (Dogfen F Cyfansoddiad).
- Rheolau Gweithdrefn Contract (Dogfen G yng Nghyfansoddiad y Cyngor).
- Cydymffurfiaeth gyda Chodau Penodol e.e. Safonau Archwilio Mewnol y Sector Cyhoeddus i Archwilwyr Mewnol ('PSIAS', Mawrth 2017)
- Swyddogion statudol sy'n atebol i'r Prif Weithredwr ('CE') a'r Cyngor.
- Cyfarfodydd rheolaidd rhwng CE, Swyddog A.151 ac MO, y mae ganddynt fynediad uniongyrchol i'r CE ac sy'n adrodd i'r Cyngor yn gyffredinol ac fel rhan o ddyletswydd statudol. Mae'r MO a'r Swyddog A.151 yn aelodau allweddol o'r Grŵp Arweiniol.
- Mae gan y Rheolwr Corfforaethol – archwilio Mewnol ('CMIA') fynediad rhydd a dilyffethair i Aelodau a Swyddogion ar bob lefel, a hawl fynediad yn unol â Chyfansoddiad y Cyngor a'r Siarter Archwilio Mewnol.
- Ymchwiliadau mewnol, Archwilio Allanol effeithiol.
- Polisi Disgyblu (Tachwedd 2017).
- Mae Swyddog yn y tîm IA yn Dechnegydd Atal Twyll achrededig ac mae Swyddog(ion) yn y tîm IA yn meddu ar Dystysgrif CIPFA mewn Arferion Ymchwilio ('CCIP').
- Mae'r Cyngor yn cydymffurfio gyda gofynion Menter Twyll Genedlaethol flynyddol Archwilio Cymru, a gaiff ei chydlynu gan yr Archwilwyr Mewnol ar hyn o bryd.
- Monitro ac ymateb i rybuddion ynghylch twyll (NAFN, rhwydweithiau ehangach, cymheiriaid, ac ati).
- Aelodaeth a chyfranogiad weithredol mewn grwpiau a rhwydweithiau proffesiynol (Tisonline, KHub, ac ati).
- Mae IA yn cynnig cyngor i wasanaethau ynghylch gweithredu systemau a phrosesau newydd er mwyn sicrhau y caiff trefniadau rheoli mewnol effeithiol eu cynnal.
- Mae Swyddogion Enwebedig y Cyngor yn ymgymryd â hyfforddiant amrywiol ynghylch twyll er mwyn cynnal eu gwybodaeth a'u harbenigedd.
- Pan fo hynny'n briodol, cyhoeddir erlyniadau llwyddiannus ar wefan y Cyngor (ac yn y wasg leol).
- Caiff taliadau grant Covid-19 eu harchwilio cyn eu talu (gan ei bod yn haws stopio taliad na'i adfer).

- Ychwanegir archwiliadau rheoli ariannol allweddol i'r cynllun archwilio, i archwilio camau rheoli, llywodraethu a risgiau pan fo'r staff yn gweithio gartref.
- Gall cynllun archwilio blynyddol IA roi sylw i unrhyw weithgarwch ail-flaenoriaethu gwaith sy'n angenrheidiol, gan ganiatáu i'r IA ymateb i unrhyw newidiadau o ran y risg yn y Cyngor.

B. Sicrhau ei fod yn agored a'i fod yn ymgysylltu mewn modd cynhwysfawr â rhanddeiliaid:

- Mae'r holl adroddiadau Blynyddol statudol ar gael ar Wefan y Cyngor.
- Cynllun cyhoeddi y Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth, Polisi Rhyddid Gwybodaeth (Mawrth 2018) a Hysbysiad Preifatrwydd Cwynion a Rhyddid Gwybodaeth. Ymatebion rheolaidd ac amserol i'r wasg ac ymholiadau eraill i Reolwyr ac aelodau, yn ogystal ag ymatebion FOI cynhwysfawr. Mae'r adolygiad o gynllun Cyhoeddi FOI yn mynd rhagddo.
- Mae'r Rheolwr Cwynion a Rhyddid Gwybodaeth Corfforaethol yn eu swydd.
- Mae lluo o feysydd gwasanaeth ar gael ar-lein gan gynnwys gwybodaeth a hunan-wasanaeth treth gyngor.
- Nodir nodau a gwerthoedd y Cyngor yn Strategaeth Gorfforaethol 2017-2022. Caiff yr Amcanion Llesiant a Gwella eu cynnwys yn Strategaeth Gorfforaethol 2017-2022 y Cyngor ac fe'u hadolygir bob blwyddyn. Ystyriodd y Cyngor yr Adroddiad Blynyddol Amcanion Llesiant a Gwella 2020-21 drafft, gan gymeradwyo'r Amcanion Llesiant ar gyfer 2022-23 ar 21.10.21, a gyhoeddir ar wefan y Cyngor.
- Darlledir cyfarfodydd y Cyngor a'r Cabinet. Mae holl gyfarfodydd y Cyngor, y Cabinet a Phwyllgorau yn agored i'r cyhoedd a chyhoeddir agendâu a phapurau ar wefan y Cyngor (ac eithrio adroddiadau wedi'u heithrio).
- Caiff cyfeiriadau e-bost MO a Moeseg a Safonau generig eu creu.
- Polisi Rheoliadau Gwybodaeth Amgylcheddol (Mawrth 2018).
- Cymeradwywyd Protocol Ymgysylltu â'r Cyhoedd Trosolwg a Chraffu (2018) (Dogfen N Cyfansoddiad) gan y Cyngor ac fe'i ddefnyddiwyd sawl gwaith. Yn ogystal, Pecyn Cymorth Ymgysylltu â'r Cyhoedd a Rhestr Ymgysylltu gyda Defnyddwyr Gwasanaeth.
- Protocol er mwyn siarad yn y Pwyllgor Rheoli Datblygu (Cyfansoddiad I Dogfen Rhan 4).
- Mae Protocol mewn grym ar gyfer perthnasoedd gwaith rhwng Aelodau a Swyddogion e.e. Protocol Swyddog-Aelod) (Rhan 5 Cyfansoddiad) a chymeradwywyd Protocol mynediad gan Aelodau'r Cabinet i'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu gan y Cyngor (Cyfansoddiad M2 Dogfen Rhan 5).
- Cymeradwywyd offeryn ac arweiniad Asesiad Effaith Integredig ('IIA') i'w weithredu.
- Datblygwyd canllawiau ac offeryn IIA er mwyn cyfrannu at wneud penderfyniadau effeithiol ac maent yn cael eu gweithredu, ac adroddir casgliadau IIA i'r Cyngor, y Cabinet ac i Drosolwg a Chraffu. Aeth 10 IIA i'r Cabinet yn ystod 2021-22 tan 1.12.2021. Pwyllgorau, sy'n cynnwys ymgynghori.
- Defnyddir canllawiau a thempledi safonol er mwyn adrodd i'r Cyngor, y Cabinet a Phwyllgorau Trosolwg a Chraffu ac mae'r rhain oll yn cynnwys canlyniadau IIA.

- Asesir yr holl IIA ar gyfer y Cabinet gan y Swyddog Ymgysylltu a Chydraddoldeb, gan gynnwys a oes gweithgarwch ymgysylltu, cynnwys ac ymgynghori wedi digwydd a phroses wybodus o wneud penderfyniadau.
- Mae hyfforddiant Ymwybyddiaeth Sefydliadol ar gael fel modiwl dewisol yn y Rhaglen Rheolwr Corfforaethol, sy'n cynnwys gwybodaeth sy'n ymwneud â'r broses o wneud penderfyniadau, Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol, Cydraddoldeb, yr Iaith Gymraeg a defnyddio'r IIAs.
- Cyflwynwyd prosesau i fonitro adborth e.e. cyflwynir unrhyw adroddiadau ymgynghori/ymgysylltu i'r pwyllgor Craffu ac i'r Cabinet er mwyn cyfrannu at eu penderfyniadau.
- Cofnodir adborth o weithgarwch ymgysylltu a sut yr ystyriwyd safbwyntiau pobl yn yr IIAs.
- Diweddarwyd templed adrodd y Cyngor/Cabinet er mwyn cynnwys cyfeiriad at oblygiadau cyfreithiol, goblygiadau staffio, goblygiadau o ran eiddo/asedau a risgiau.
- Pan fo hynny'n briodol, mae eitemau yr adroddir amdanynt er mwyn cael penderfyniadau trwy'r Cabinet, y Cyngor a Phwyllgorau yn destun cyngor cyfreithiol ac ariannol, a gwneir cyfeiriad at y cyngor hwn ym mhob adroddiad.
- Cyhoeddir calendr o ddyddiadau cyfarfodydd, gan gynnwys blaenraglenni gwaith y Cyngor, y Cabinet a Phwyllgorau ar wefan y Cyngor.
- Cyhoeddir yr holl adroddiadau blynyddol, Datganiadau o gyfrifon, adroddiadau cynnydd Gwelliant o fewn amserlenni ac maent ar gael ar wefan y Cyngor.
- Mae'r Rhestr Gyfeirio Ymgysylltu ac Ymgynghori yn cynorthwyo wrth wneud penderfyniadau ynghylch a ddylid cynnal ymgynghoriad am newid arfaethedig ac mae canllawiau ynghylch lledaenu canlyniadau ymgynghori ar gael i Swyddogion.
- Mae tudalen Ymgysylltu Cymunedol, Ymgynghoriadau a Phartneriaethau wedi cael ei chreu ar CeriNet, sy'n cynnwys dolenni i'r Polisi Ymgysylltu Cymunedol (11 Ionawr 2013), Rhestr Gyfeirio Ymgysylltu ac Ymgynghori, Ymgysylltu gyda Defnyddwyr Gwasanaeth ac Offeryn Gwneud Penderfyniadau Ymgynghori
- Mae'r gwaith wedi cychwyn i baratoi Polisi Ymgysylltu Cymunedol a fydd yn bodloni gofynion Deddf 2021, a fydd yn cynnwys sut y bydd y Cyngor yn annog cyfranogiad mewn gweithgarwch gwneud penderfyniadau hefyd, er ein bod yn aros am ganllawiau terfynol gan Lywodraeth Cymru ynghylch y rhan hon o'r ddeddfwriaeth.
- Mae'r Cyngor wedi mabwysiadu Safonau Cyfranogi.
- Mae Rhestr Ymgysylltu gyda Defnyddwyr Gwasanaeth gan gynnwys rhanddeiliaid y dylai'r awdurdod ymgysylltu â nhw yn ei lle.
- Adroddir adroddiadau cryno am weithgareddau ymgynghori ac ymgysylltu yn ôl i'r Aelodau a defnyddwyr gwasanaeth.
- Cofnodion cyfarfodydd ymgysylltu strwythuredig, digwyddiadau a grwpiau ymgysylltu gyda phobl y mae ganddynt nodweddion gwarchoddedig.
- Lluniwyd Polisi Ymgysylltu Drafft newydd er mwyn ystyried y fethodoleg ymgysylltu ddiweddaraf, gan gynnwys ymgysylltu digidol. Ymgynghorir am hwn a chytunir arno yn dilyn yr Etholiadau Llywodraeth Leol yn 2022.
- Mae Strategaeth Ymgysylltu newydd ddrafft ar gyfer Cyngor Sir Ceredigion, 'Siarad, Gwrando a Chydweithio' wedi cael ei pharatoi. Ymgynghorir am hon a chytunir arni yn dilyn yr Etholiadau Llywodraeth Leol yn 2022.

- Mae'r Cyngor, ar y cyd â phartneriaid, wedi cyflawni gwaith ymgysylltu sylweddol er mwyn paratoi Asesiad Llesiant a Chynllun Llesiant Lleol y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus ('BGC').
- Mae'r gwaith wedi cychwyn ar y broses o baratoi'r asesiad Llesiant Lleol nesaf a gyhoeddir ym mis Mawrth 2022.
- Ymgynghoriadau 2020-21.
- Caiff ymgynghoriadau eu hyrwyddo trwy gyfrwng Cyfryngau Cymdeithasol.
- Lledaenir canlyniadau gweithgarwch ymgynghori a chaiff adroddiadau am ymarferion ymgysylltu ac ymgynghoriadau a gwblhawyd eu postio ar dudalen y Cyngor ar y we ynghylch ymgynghoriadau cyhoeddus er mwyn rhoi adborth i'r cyhoedd.
- Mae Cylch Gorchwyl BGC ar gael ar Wefan y Cyngor, mae Cylch Gorchwyl Grwpiau Prosiect BGC ar gael ac mae trefniadau Craffu ar gyfer BGC wedi cael eu gwneud.
- Cynhaliwyd Asesiad Llesiant (BGC) sydd wedi cyfrannu at ddatblygiad Cynllun Llesiant Lleol BGC, a gyhoeddwyd ym mis Mawrth 2018.
- Adolygwyd y Polisi Cwynion Corfforaethol, cyflwynwyd Polisi newydd i'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Adnoddau Corfforaethol ar 7.7.21 ac i'r Cyngor ar 23.9.2021, ac mae Polisi a Gweithdrefnau Pryderon a Chwynion 2021 Diwygiedig, ei weithrediad a'i gyhoeddi, wedi cael ei gymeradwyo gan y Cyngor.
- Adolygwyd Polisi a Gweithdrefn Cwynion y Gwasanaethau Cymdeithasol.
- Datblygwyd offeryn gwneud Penderfyniadau Ymgynghori (siart llif a Choeden Ymgynghori) ar gyfer Staff ac Aelodau ac mae'n cynnwys defnyddio adborth.
- Mae gweithgarwch ymgynghori pellach yn cynnwys:
 - Mae swydd Ymgysylltu a Chydraddoldeb newydd wedi cael ei chreu trwy ailstrwythuro'r gwasanaeth Polisi a Pherfformiad; ac
 - Mae'r holl ymgynghoriadau cyfredol ar gael ar wefan y Cyngor.
- Polisi Cyfryngau Cymdeithasol (diwygiwyd Awst 2018).
- Defnyddir cyfryngau cymdeithasol er mwyn ceisio safbwyntiau'r cyhoedd ynghylch materion a ystyrir gan Bwyllgorau Trosolwg a Chraffu.
- Oherwydd Covid-19, mae'r Cyngor wedi ymgynghori o bell trwy gyfrwng cynadleddau fideo ac arolygon electronig.
- Cyhoeddwyd canllawiau ar fewnwyd Cyngor Ceredigion i'r holl Staff eu dilyn ynghylch lledaenu adborth i'r sawl sy'n gwneud penderfyniadau. Mae'r arwyddion a welwyd yn ddiweddar yn dynodi bod Swyddogion yn gwneud cynnydd sylweddol yn y maes hwn.
- Cynhelir ymarferion ymgysylltu ac ymgynghori ar y cyd.
- Cynhelir prosiectau ar y cyd gyda rhanddeiliaid sefydliadol ac mae trefniadau llywodraethu clir mewn grym.
- Mae Templedi a Chanllawiau Safonau Cydweithio ar gyfer Prosiectau Strategol Newydd ar gael.
- Mae partneriaethau yn cynnwys:
 - BGC;
 - Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol Gorllewin Cymru;
 - Partneriaeth Diogelwch Cymunedol (adolygwyd yn 2019 ac yn destun gweithgarwch Craffu);
 - Bwrdd Diogelu Canolbarth a Gorllewin Cymru; a
 - Thyfu Canolbarth Cymru.

- Cwblhawyd yr adolygiad ffurfiol o bartneriaethau sy'n eistedd dan BGC. Mae'r strwythur partneriaeth newydd wedi bod yn weithredol er mis Mehefin 2018 ac adolygir y partneriaethau yn gyson.
- Gweithgarwch rheolaidd i adrodd am gyfarfodydd partneriaeth a gweithgarwch i'r Grŵp Arweiniol a'r Cabinet.
- Sefydlwyd partneriaethau megis Tyfu Canolbarth Cymru gyda threfniadau llywodraethu. Sefydlwyd Cyd-bwyllgor Trosolwg a Chraffu Tyfu Canolbarth Cymru
- Mae metrigau partneriaeth yn destun gweithgarwch adolygu mewnol, pan fo hynny'n briodol.
- Adroddir am fframwaith partneriaeth monitro sy'n adrodd am yr holl benderfyniadau allweddol a wneir gan bartneriaethau sy'n bodoli eisoes i'r Grŵp Arweiniol.
- Rhoddir cyngor i Aelodau a Swyddogion sy'n gwasanaethu ar gyrrff allanol.
- Mae'r Tîm Cyfreithiol yn ymwneud â'r gwaith o ddrafftio ac adolygu'r Cylch Gorchwyl ar gyfer Cytundebau Rhyng-Awdurdod ('IAAs') a phwyllgorau ffurfiol.
- Datblygwyd cyfres o ddogfennau sy'n ymwneud â phrosiectau cydweithio strategol y mae'r Awdurdod yn ystyried ymrwymo iddynt. Mae'r dogfennau yn cynnwys canllawiau, safonau a thempledi niferus ar gyfer camau amrywiol prosiectau cydweithio.
- Cynhaliwyd Hunanasesiad o'r Grŵp Gweithredol.
- Mae gofyn i'r holl gynigion ynghylch ad-drefnu ysgolion fod wedi ymgynghori'n ffurfiol gyda rhanddeiliaid trwy gydymffurfio gyda Chod Trefniadaeth Ysgolion Llywodraeth Cymru.
- Canllawiau ynghylch Brandio Corfforaethol (Mai 2019).
- Strategaeth Cyfathrebu Corfforaethol (2019-2022).
- Cyflawnwyd cyswllt Cymunedol Effeithiol gyda'r gwaith asesu llesiant a gyda defnyddwyr gwasanaeth o wahanol gefndiroedd er mwyn cyfrannu at y Cynllun Cydraddoldeb Strategol newydd.
- Rydym wedi gweithio mewn partneriaeth gydag Awdurdodau Lleol a Gwasanaethau Cyhoeddus ar draws Canolbarth a Gorllewin Cymru ar yr adolygiad o'n Cynlluniau Cydraddoldeb Strategol. Lluniwyd fframwaith ymgynghori ac ymgysylltu a set o gwestiynau ar y cyd ac o ganlyniad, cafwyd adborth gan bobl sy'n meddu ar nodweddion gwarchoddedig.
- Cyhoeddir adroddiad blynyddol am y cynnydd a sicrhawyd yn erbyn amcanion Llesiant a blaenoriaethau Corfforaethol y Cyngor ar Wefan y Cyngor.
- Mae'r Cyngor wedi mabwysiadu CCUHP – Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn.

C. Diffinio canlyniadau yn nhermau manteision economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol cynaliadwy:

- Strategaeth Gorfforaethol 2017-2022.
- Caiff Amcanion Llesiant a Gwella y Cyngor eu cynnwys yn Strategaeth Gorfforaethol 2017-2022 y Cyngor ac fe'u hadolygir bob blwyddyn a'u hadrodd yn adroddiad blynyddol yr amcanion Llesiant a Gwella a gyhoeddir ar wefan Cyngor Sir Ceredigion. Ystyriodd y Cyngor yr Adroddiad Blynyddol Amcanion Llesiant a Gwella 2020-21 drafft, gan gymeradwyo'r

Amcanion Llesiant ar gyfer 2022-23 ar 21.10.21, a gyhoeddir ar wefan y Cyngor.

- Amlinellir gwybodaeth ynghylch perfformiad yn Adroddiad Blynyddol Amcanion Llesiant a Gwella y Cyngor.
- Mae'r Cyngor wedi pennu diben a gweledigaeth y Cyngor ac mae'r rhain yn cael eu cynnwys yn Strategaeth Gorfforaethol 2017-22. Mae'r strategaeth hon yn dangos sut y bydd yr awdurdod yn cynorthwyo ac yn hyrwyddo llesiant dinasyddion Ceredigion.
- Cyhoeddwyd Cynllun Llesiant Lleol BGC ym mis Mai 2018.
- Mae'r Awdurdod wedi cymryd y camau canlynol tuag at weithredu Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015:
Paratoi datganiad ac amcanion llesiant;
 - Ymgorffori'r Nodau Llesiant a'r egwyddor datblygiad Cynaliadwy yn y broses cynllunio busnes;
 - Datblygu canllawiau ac offeryn IIA newydd (cyflwynwyd hyfforddiant i Swyddogion ac Aelodau);
 - Sefydlu grŵp a chynllun gweithredu Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol;
 - Caiff y Cyfansoddiad ei fonitro a'i adolygu yn barhaus;
 - Cyhoeddwyd asesiad Llesiant Lleol BGC ym mis Mawrth 2017;
 - Cytunwyd ar drefniadau craffu ar gyfer BGC;
 - Adroddiadau Cabinet, gan gynnwys yr asesiad effaith Cymdeithasol/economaidd/amgylcheddol;
 - Datblygwyd modiwl e-ddysgu gorfodol am y Ddeddf ac mae wedi cael ei hyrwyddo ymhlith holl Staff y Cyngor;
 - Rhaid cynnal Asesiad Effaith Cydraddoldeb, cymunedol a'r iaith Gymraeg am yr holl gynigion ynghylch ailstrwythuro ysgolion fel sy'n ofynnol dan God Trefniadaeth Ysgolion Llywodraeth Cymru; ac
 - Mae aelodau wedi cyfrannu at Fframwaith Craffu Swyddog Cenedlaethau'r Dyfodol mewn perthynas â DLICD
- Mae'r holl drefniadau Cynllunio yn adlewyrchu'r Edau Aur ac yn ffurfio'r cysylltiadau gyda chynlluniau Corfforaethol, gan gynnwys;
 - Cynllun Strategol;
 - Adrodd am Reoli Perfformiad Corfforaethol; ac
 - Amcanion Gwella Llesiant
- Mae Polisi Cymunedol ac Ymgysylltu (11 Ionawr 2013) ar gael.
- Datblygwyd Pecyn Cymorth Ymgysylltu â'r Cyhoedd 2014 er mwyn darparu adnodd hawdd i'w ddefnyddio i Swyddogion wrth ddatblygu a chynnal gweithgarwch ymgysylltu effeithiol â'r cyhoedd gyda'u cymunedau, yn unol ag Egwyddorion Cenedlaethol Ymgysylltu â'r Cyhoedd.
- Adroddir diweddariadau am arbedion yn y gyllideb ac am waith y Grŵp Datblygu i'r Grŵp Ymgynghori Trawsbleidiol ar Drawsnewid ac Effeithlonrwydd.
- Mae'r broses o bennu cyllidebau yn destun gweithgarwch craffu manwl gan y pum Pwyllgor Trosolwg a Chraffu.
- Mae'r broses cynllunio busnes yn cynnwys neilltuo adnoddau a chaiff Cynlluniau Busnes eu paratoi bob blwyddyn a'u monitro bob chwarter gan Fwrdd Perfformiad, sy'n cynnwys aelodau'r Cabinet a Chadeiryddion ac Is-Gadeiryddion y Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu a Chadeirydd y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu.

- Mae trefniadau perfformiad chwarterol yn darparu protocol herio er mwyn sicrhau y cyflawnir canlyniadau.
- Mae trefniadau rheoli perfformiad corfforaethol yn cynnwys asesiad chwarterol o'r risgiau wrth geisio cyflawni canlyniadau neu ddarparu'r gwasanaeth.
- Mae gweithgarwch rheoli risg yn cynnwys cofnodion risg ar gyfer;
 - Cynlluniau Busnes (Lefel 1); a
 - Chynlluniau Gwasanaeth (Lefel 2).
- Caiff mesurau perfformiad lleol eu cynnwys mewn cynlluniau cyflawni Busnes a gwasanaeth.
- Mae Cynlluniau Cyfalaf yn cynnwys;
 - Hawliau Tramwy;
 - Priffyrdd;
 - Cynllun Cyllideb Blynyddol; a
 - Thrawsnewid.
- Cymeradwywyd y Strategaeth a'r Polisi Rheoli Risg a'r Fframwaith Rheoli Risg gan y Cabinet ar 24 Medi 2019.
- Cyflwynir hyfforddiant Rheoli Risg i Aelodau a Rheolwyr Uwch.
- Datblygwyd pecyn e-ddysgu rheoli risg i'r holl Staff eraill a chynhaliwyd hyfforddiant yn 2019, a threfnwyd gweithdy gydag yswirwyr ar gyfer Rheolwyr uwch.
- Caiff cyhoeddi perfformiad gwasanaeth, gan gynnwys data ynghylch costau a gwerth am arian, ei ystyried yn rheolaidd mewn adroddiadau gwasanaeth.
- Mae'r Archwilydd a benodir yn ystyried trefniadau'r Cyngor er mwyn sicrhau darbodaeth, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd. Yn ei lythyr, mae wedi datgan bod y Cyngor wedi cydymffurfio â'i gyfrifoldebau ynghylch ei ddefnydd o adnoddau.
- Cyhoeddwyd yr Archwiliad mwyaf diweddar o Gynllun Gwella y Cyngor (2020-2021) ym mis Tachwedd 2020. Daeth yr adroddiad i'r canlyniad cadarnhaol bod y Cyngor wedi cyflawni ei ddyletswyddau a'i fod wedi gweithredu yn unol â chanllawiau Llywodraeth Cymru mewn ffordd ddigonol er mwyn cyflawni ei ddyletswyddau.
- Caiff ffurflen arfarnu cyfalaf ei llenwi ar gyfer prosiectau cyfalaf newydd, sy'n cynnwys y gofyniad ar gyfer y prosiect, ac fe'i ddefnyddir i asesu gwerth am arian a goblygiadau refeniw prosiectau mawr.
- Strategaeth Ariannol Tymor Canolig, sy'n cynnwys Strategaeth Buddsoddiad Cyfalaf hefyd.
- Mae datganiad polisi caffael Cymru yn cyd-fynd â Strategaeth Caffael 2018-2022 y Cyngor.
- Mae canllawiau ac offeryn IIA ar gael ac yn cael ei ddefnyddio er mwyn cynorthwyo gweithgarwch gwneud penderfyniadau.
- Cyhoeddir pob adroddiad a'r holl gofnodion mewn ffordd amserol ac mae modd eu harchwilio. Mae pob cyfarfod yn gyfarfod cyhoeddus, yn unol ag ystyriaethau gwybodaeth wedi'i heithrio yn unol â diffiniad Deddf Llywodraeth Leol 1972.
- Anogir gweithgarwch Craffu cyn gwneud penderfyniadau pan fo modd.
- Y Rhaglen Trawsnewid.
- Mae Rhestrau Cyfeirio Ymgysylltu ac Ymgynghori ar gael ar CeriNet.
- Cynllun Gweithredu Grŵp DLICD.

- Cyflwynir Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2020-2024, ac adroddiad monitro 2020-2021 y Cynllun Cydraddoldeb Strategol Blynyddol i'w gymeradwyo, ac ar ôl eu cymeradwyo, fe'u cyhoeddir ar wefan y Cyngor.
- Safonau'r Gymraeg ac adroddiad monitro Safonau'r Gymraeg Blynyddol.
- Rhaid i'r holl Staff gwblhau modiwl hyfforddiant e-ddysgu gorfodol am Ymwybyddiaeth o'r Gymraeg.
- Cyflwynwyd Adroddiad Cwynion a Chanmoliaeth Blynyddol 2020/21 i'r Pwyllgor Craffu Adnoddau Corfforaethol ar 27.10.21 ac fe'i cymeradwywyd gan y Cyngor ar 9/12/21.

D. Penderfynu ar yr ymyriadau sy'n angenrheidiol i gyflawni'r canlyniadau arfaethedig gystal ag y bo modd:

- Mae arweiniad ac offeryn IIA ar gael a chyflwynwyd hyfforddiant i Swyddogion ac Aelodau.
- Defnyddir templedi adrodd safonol yn y broses o wneud penderfyniadau.
- Mae hyfforddiant Ymwybyddiaeth Sefydliadol ar gael fel modiwl dewisol yn y Rhaglen i Reolwyr Corfforaethol, sy'n cynnwys gwybodaeth ynghylch y broses o wneud penderfyniadau, Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol, Cydraddoldeb, yr Iaith Gymraeg a defnyddio'r IIAs, ac mae'r Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd ac MO (CLO-Cyfreithiol a Llywodraethu) yn rhoi cyngor yn ôl yr angen.
- Cyhoeddir Polisi, Strategaeth a Fframwaith Rheoli Risg (a gymeradwywyd gan y Cabinet ar 24.9.10) gyda rhaglen hyfforddiant ar gyfer Aelodau, Rheolwyr Uwch a Rheolwyr ar CeriNet ac maent ar gael i bob Aelod o Staff.
- Diwygiwyd dogfennau i adlewyrchu risgiau ychwanegol a gwybodaeth gefndirol er mwyn gwneud penderfyniadau gwybodus. Adroddir y Gofrestr Risg Corfforaethol i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu yn rheolaidd (9.9.2021, 3.6.2021).
- Mae'r Strategaeth Ariannol Tymor Canolig wedi cael ei diweddarau'n rheolaidd a chymeradwywyd y fersiwn cyfredol dyddiedig 2021/22 Ymlaen gan y Cyngor ar 5.3.2021.
- Mae offeryn coeden benderfynu ymgynghori yn cynnwys adran sy'n cynnig arweiniad ynghylch lledaenu canlyniadau ymgynghori.
- Her gyllid ynghylch arbedion ar Wefan y Cyngor.
- Mae trefniadau Rheoli Perfformiad Corfforaethol yn cynnwys yr elfennau chwarterol canlynol:
 - Adroddiad Gwasanaeth y Prif Swyddog Corfforaethol;
 - Bwrdd Perfformiad; a
 - Chyfarfodydd Panel Gweithredol.
- Gweithredir y broses Cynllunio Busnes ar gyfer 2021-22 a rhennir Cynlluniau Busnes Lefel 1 gyda'r Tîm Perfformiad ac Ymchwil.
- Nodwyd mesurau perfformiad ym mhob Cynllun Busnes Lefel 1 ac mae'r rhain yn eu tro yn cael eu trosi i'r Dangosfwrdd adrodd ar gyfer pob gwasanaeth. Craffwyd y mesurau hyn yn ofalus ac fe'u cymeradwywyd yn derfynol gan arweinwyr uwch. Mae gwasanaethau yn adrodd yn erbyn y mesurau hyn fel rhan o'r broses rheoli perfformiad ar gyfer y flwyddyn.
- Mae Cynlluniau Busnes yn cynnwys gwybodaeth ynghylch y gyllideb a chyllid ac maent yn rhan o'r trefniadau Rheoli Perfformiad Corfforaethol chwarterol.

- Defnyddir calendr i adrodd terfynau amser a chyhoeddir dyddiadau Bwrdd/Panel Gweithredol gydag adroddiadau.
- Strategaeth Cyfathrebu Corfforaethol 2019-2022.
- Mae gan BGC Ceredigion Gynllun Llesiant Lleol a ddatblygwyd ac a gyflawnwyd ar y cyd gyda phartneriaid a rhanddeiliaid allanol.
- Cynhaliwyd Aseiad Llesiant Lleol gan y BGC sydd wedi cyfrannu at y Cynllun Llesiant Lleol ac Amcanion Llesiant y Cyngor ar gyfer y dyfodol.
- Mae'r holl brosiectau cydweithio mawr wedi pennu trefniadau llywodraethu a rheoli gan gynnwys rheoli risg.
- Ystyrir pob prosiect gan Banel Rheoli Prosiectau Corfforaethol, a fynychir gan IA hefyd ac mae'n fforwm effeithiol ar gyfer cynghori/herio ac amlygu risgiau wrth i feysydd Gwasanaeth ddatblygu prosiectau, gan gynnwys prosiectau cydweithio.
- Mae'r Panel Rheoli Prosiectau Corfforaethol yn helpu i sicrhau bod prosiectau yn ystyried yr elfennau canlynol yn gynnar: Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol; arweiniad arall; cyllid, caffael, llywodraethu a threfniadau cyfreithiol; goblygiadau AD; Iechyd a Diogelwch; ac Archwilio. Gwella trefniadau prosiect cyn adrodd i'r Grŵp Datblygu a phrosesau awdurdodi eraill.
- Ystyrir newidiadau deddfwriaethol e.e. mae gwaith yn mynd rhagddo mewn perthynas â gweithredu newidiadau deddfwriaethol megis newidiadau Deddf LGEW 2021 ac ystyried/monitro risgiau y mae pob partner yn eu hwynebu wrth gydweithio, gan gynnwys risgiau a rennir. Cynhelir cyfarfodydd ac mae gwaith paratoi yn cael ei wneud, er enghraifft, ynghylch gofyniad Deddf 2021 am Gyd-bwyllgorau Corfforedig, gan gynnwys risgiau posibl ac a rennir (sefydlwyd grŵp CJC, a chynhaliwyd y cyfarfod cyntaf ar 19 Ebrill 2021, i ystyried y gofyniad i sefydlu CJC Canolbarth Cymru yn unol â Deddf 2021).
- Sefydlwyd Grŵp Rheoli Prosiect Corfforaethol er mwyn ffurfioli gweithgarwch datblygu a rheoli prosiectau.
- Sicrhau bod Staff sy'n meddu ar sgiliau rheoli prosiect ar gael.
- Mae hyn yn helpu i sicrhau bod prosiectau yn ystyried y canlynol yn gynnar: Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol; arweiniad arall; cyllid, caffael, llywodraethu a threfniadau cyfreithiol; goblygiadau AD; Iechyd a Diogelwch; ac Archwilio. Gwella trefniadau prosiect cyn adrodd i'r Grŵp Datblygu a phrosesau awdurdodi eraill.
- Mae'n helpu i nodi'r gofynion ynghylch cyfalaf i'w cynnwys mewn rhaglenni cyfalaf yn y dyfodol.
- Pennwyd a chymeradwywyd dangosyddion perfformiad lleol ar gyfer pob elfen gwasanaeth ac maent wedi cael eu cynnwys yn y cynllun gwasanaeth, ac adroddir amdanynt yn rheolaidd.
- Fframwaith Cyllideb.
- Cyfrifyddu Gwasanaeth – Monitro cyllideb.
- Mae Rheoliadau Ariannol a Rheolau am y Weithdrefn Ariannol (Dogfen F Cyfansoddiad), ynghyd â Chanllawiau Rheoli Cyllidebol wedi cael eu diweddarau. Datganiadau Sicrwydd Prif Swyddog.
- Mae'r trefniadau rheoli mewnol sydd mewn grym yn destun gweithgarwch adolygu rheolaidd gan Archwilywyr Mewnol, yn unol â'r cynllun archwilio blynyddol sy'n seiliedig ar risg.
- Strategaeth Gorfforaethol 2017-2022.
- Cymeradwywyd Cynllun a Strategaeth Archwilio Mewnol 2021/2021 gan y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu ar 24 Chwefror 2021.

- Mae'r cynllun arbedion corfforaethol wedi bod trwy broses lywodraethu gadarn er mwyn sicrhau bod yr holl arbedion yn cysylltu â'r canlyniadau gwasanaeth a ddymunir.
- Caiff Buddion Cymunedol eu hymwreiddio yn ein Prosesau a'n Polisiâu ac maent wedi cael eu gweithredu a'u monitro ac adroddwyd amdanynt yn rheolaidd.
- Caiff Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) ei hintegreiddio yn ein prosesau.

E. Datblygu capasiti'r sefydliad, gan gynnwys gallu ei arweinwyr a'r unigolion oddi mewn iddo:

- Mae trefniadau ymsefydlu corfforaethol ac ar gyfer rheolwyr llinell bellach mewn grym. Cyflwynwyd cynlluniau Datblygu Rheolwyr Corfforaethol ac ymsefydlu Corfforaethol ym mis Ebrill 2018. Mae sesiynau ymsefydlu corfforaethol yn rhan o'r gofynion hyn, rhaid i bob aelod o Staff newydd fynychu sesiwn ymsefydlu. Mae Rheolwyr Uwch yn cyflwyno yn y sesiynau wyneb-yn-wyneb hyn.
- Darparir rhaglen ymsefydlu ar gyfer Aelodau newydd. Darparir hyfforddiant parhaus i Aelodau a threfnir darpariaeth ynghylch materion penodol e.e. rheoli Trysorlys, a hefyd, cynhelir adolygiad parhaus o gyfleoedd ar gyfer hyfforddiant sgiliau a diweddarau, gan gynnwys Cynllun Adolygu Datblygiad Personol (defnyddir y wybodaeth i ddatblygu Cynllun Hyfforddiant Aelodau) a darparir rhaglen ymsefydlu gynhwysfawr newydd ar ôl yr etholiad (o fis Mai 2022), a fydd yn cynnwys modiwlau e-ddysgu ychwanegol.
- Cynllun datblygu aelodau.
- Mae paratodau yn cael eu gwneud ar gyfer (fel rhan o'r rhaglen ymsefydlu i Aelodau (o fis Mai 2022)) hyfforddiant i Aelodau'r Cabinet, hyfforddiant i'r Pwyllgor Safonau a Moeseg (rôl), hyfforddiant am Ddyletswyddau Arweinydd Grŵp Gwleidyddol a hyfforddiant ar gyfer y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu (rôl).
- Cyflawnwyd Datblygiad/Hyfforddiant fel rhan o fanylebion person ar gyfer prif swyddi cyllid a chyfreithiol (cymhwyster gorfodol, gofynion y swydd).
- Adolygiadau personol ar gyfer Swyddogion a darparu cyfleoedd i Swyddogion gael hyfforddiant diweddarau a sgiliau parhaus.
- Caiff CeriNet (yr adnodd a'r mewnrwyd AD i Staff a rheolwyr) ei adolygu'n barhaus a'i wella er mwyn sicrhau ei effeithiolrwydd. Mae ei gyflwyno wedi gwella effeithiolrwydd. Mae gwybodaeth ynghylch ymsefydlu ar gael, ynghyd â'r Pecyn Cymorth i Rheolwyr a'r llawlyfr Staff.
- Bellach, rheolir Dysgu a Datblygu trwy system Ceri a chynigir cyfleoedd i bob aelod o Staff, a hefyd, cynigir cyfleoedd i'r rhai sy'n cyflawni Rôl Arwain neu y maent yn dymuno bod yn arweinwyr. Cyflwynir modiwlau e-ddysgu er mwyn sicrhau bod hyfforddiant a datblygu yn gost-effeithiol lle bynnag y bo modd.
- Caiff pecynnau e-ddysgu eu datblygu a'u cyflwyno'n rheolaidd ar gyfer hyfforddiant gorfodol ac anorfodol.
- Mae pecyn cymorth cynllunio Gweithlu Strategol yn cynnwys adnabod anghenion hyfforddiant a dysgu pob maes gwasanaeth.
- Mae Arfarniadau Perfformiad yn cofnodi anghenion hyfforddiant a datblygu trwy system Ceri.

- Cynllun Perfformiad a Datblygiad Personol blynyddol parhaus – mae Adolygiadau Perfformiad yn cysylltu ag amcanion Corfforaethol a strategol.
- Mae proses Adolygu Datblygiad Personol yn ei lle ar gyfer Aelodau.
- Nod y Cyngor yw sicrhau'r lefel safonol ar gyfer Siarter Cymru o ran Cymorth a Datblygiad Aelodau.
- Mae'r trefniadau Rheoli Perfformiad Corfforaethol yn darparu'r fforwm ar gyfer anghenion rheoli perfformiad ac ar ôl hynny, paratoi'r cynlluniau gweithredu er mwyn darparu gwelliannau corfforaethol wrth adolygu perfformiad Staff. Cryfhawyd y rhain ymhellach wrth gyflwyno arfarniadau blynyddol ar gyfer yr holl Staff trwy gyfrwng system AD Ceri.
- Gall yr holl Staff fanteisio ar ddigwyddiadau dysgu a datblygu trwy gyfleuster hunan-wasanaeth Ceri. Yn ogystal, gall rheolwyr archebu lle i Staff ar ddigwyddiadau perthnasol trwy'r cyfleuster Hunan-wasanaeth i Reolwyr.
- Cryfhawyd cynlluniau datblygu staff sy'n gysylltiedig ag arfarniadau wrth gyflwyno'r modiwl Rheoli Perfformiad yn Ceri.
- Mae Rhaglen Rheolwyr Ceredigion yn cynnig datblygiad personol gan gynnwys trefniadau llywodraethu a gwybodaeth sefydliadol.
- Mae Cynllun Gweithlu 2017-2022 yn cynnwys camau gweithredu ar gyfer datblygiad Staff mewn themâu allweddol.
- Mae aelodau yn mynychu digwyddiadau, seminarau a chynadleddau amrywiol (gweler uchod).
- Defnyddio ymarferion meincnodi ac ymchwil.
- Mae system gyflogres AD Ceri wedi sicrhau bod data ystyrlon am Staff bellach ar gael i Reolwyr bob mis er mwyn monitro costau, trosiant ac absenoldeb.
- Gweithrediad effeithiol partneriaethau sy'n cyflawni canlyniadau y cytunwyd arnynt. Datblygwyd Partneriaethau effeithiol mewn sawl maes a gwasanaeth gan gynnwys:
 - Gwella Ysgolion;
 - Iechyd a Gofal cymdeithasol;
 - Porth Agored; a
 - Gwastraff.
- Caiff partneriaethau ychwanegol eu cynnwys yn y Rhestr Prosiectau Cydweithio strategol.
- Mae Strategaeth Adnoddau Dynol ar gael ar y Fewnrwyd.
- Cyflawnir gwaith cynllunio gweithlu strategol gan ddefnyddio'r pecyn offer cynllunio gweithlu Strategol a chaiff hwn ei gwblhau gan bob maes gwasanaeth. Cyfrannodd canlyniadau'r pecyn cymorth hwn at y cynllun gweithlu ar gyfer 2017-2022. Mae Cynllun Gweithlu 2017-2022 yn canolbwyntio ar 4 thema allweddol:
 1. Ymgysylltu a Chyfle;
 2. Gweithlu Hyblyg ac Ystwyth;
 3. Hyrwyddo gweithlu dwyieithog; a
 4. Datblygu Rheolaeth ac Arweinyddiaeth.
- Adroddir diweddariadau am gynnydd y cynllun gweithlu i'r pwyllgor craffu.
- Mae'r strwythur Arwain a Rheolwyr Uwch wedi diffinio'r rolau hyn, gan gynnwys sut y maent yn integreiddio â'i gilydd.
- Cynhelir gweithgarwch cynllunio ar gyfer olyniaeth trwy gyfrwng trafodaethau a chymau gweithredu o fewn meysydd gwasanaeth a gyda phartneriaid ac ni ellir wastad dangos tystiolaeth o hyn. Datblygir hyn ymhellach trwy gyfrwng y pecyn cymorth cynllunio gweithlu Strategol.

- Mae cyfarfod ar y cyd o Reolwyr Uwch yn sicrhau bod rolau, cyfrifoldebau ac atebolrwydd yn glir.
- Mae disgrifiadau swydd yn diffinio'r rolau a'r cyfrifoldebau sy'n ofynnol gan swyddi mewn ffordd glir.
- Mae'r Cyfansoddiad yn nodi rolau a chyfrifoldebau Aelodau (Rhan 3.4 Tabl 4) a Swyddogion uwch (rhan 2 Erthygl 2) ac mae Cynllun Dirprwyo (Y Cyfansoddiad Rhan 3.5) yn bodoli ac yn nodi cyfrifoldebau Aelodau a Swyddogion yn glir.
- Mae'r Pecyn Cymorth Cynllunio Strategol yn cynnwys elfen o gynllunio ar gyfer olyniaeth a rheoli talent.
- Mae protocolau yn eu lle ar gyfer perthnasoedd gwaith rhwng Aelodau a Swyddogion (e.e. Protocol Swyddog-Aelod).
- Mae Codau Ymddygiad i Swyddogion ac Aelodau mewn grym.
- Mae gweithgorau Swyddogion ac Aelodau mewn grym ac yn gweithio'n effeithiol.
- Adolygir Rheolau Gweithdrefnau Contract ('CPR') (Rhan 4 Dogfen G Cyfansoddiad) a Rheoliadau Ariannol a gweithdrefnau ariannol cysylltiedig (Rhan 4 Dogfen F Cyfansoddiad) yn rheolaidd e.e. diweddarwyd CPR ym mis Mawrth 2019.
- Sefydlwyd strwythur Corfforaethol y Cyngor er mwyn sicrhau y gall y Swyddogion Statudol gyflawni eu rolau mewn ffordd effeithiol.
- Mae'r CE yn gyfrifol am adolygu'r strwythur hwn, yn ôl yr angen.
- Ar 15.10.21, penderfynodd y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd ar y set ddiwygiedig o Ddisgrifiadau Rôl Aelodau, a gynlluniwyd i gael eu defnyddio law yn llaw â Fframwaith Datblygu aelodau (Cymhwysedd) Cymru, Manylebau Person a Disgrifiadau Rôl Aelodau Fframwaith Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru ('CLILC'), sy'n cynnwys disgrifiad o rôl yr Arweinydd (Paratowyd adroddiad er gwybodaeth i'w gyflwyno i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu hefyd ar 19.1.21).
- Mynediad i sesiynau briffio gwybodaeth/cyrsiau am ddeddfwriaeth newydd.
- Trefnir Gweithdai Aelodau yn ôl yr angen.
- Rhestr Ymgysylltu gyda Defnyddwyr Gwasanaeth a grwpiau ffocws Defnyddwyr Gwasanaeth.
- Polisi Ymgysylltu Cymunedol.
- Protocol Ymgysylltu â'r Cyhoedd y Pwyllgor Craffu (2016) (Dogfen N Cyfansoddiad) Mae'r Cyngor yn ymgynghori ac yn ymgysylltu gyda phreswylwyr lleol, cwsmeriaid a rhanddeiliaid eraill yn y sir yn barhaus er mwyn deall eu safbwyntiau a'u barn wrth ddatblygu cynlluniau a/neu strategaethau newydd. Rhoddir ystyriaeth briodol i adborth cyn cytuno ar fersiynau terfynol.
- Cyflawnir gweithgarwch hunan-asesu craffu bob blwyddyn gan gynnwys arolwg.
- Cyhoeddir cofnodion presenoldeb bob blwyddyn.
- Anogir a chynorthwyr aelodau i gwblhau Adroddiadau Blynyddol, a gyhoeddir ar wefan y Cyngor.
- Mae Cadeirydd y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu yn mynychu Cyfarfodydd Rhwydweithio Cadeiryddion Pwyllgorau Archwilio a Llywodraethu Cymru Gyfan er mwyn datblygu a chymharu'r rôl o fewn Awdurdodau Lleol.
- Gweithredu polisiâu Adnoddau Dynol priodol a sicrhau eu bod yn gweithio mewn ffordd effeithiol.
- Polisi Gweithle Di-Fwg a Pholisi Camddefnyddio Alcohol a Chyffuriau.

- Mae'r Cyngor wedi cyflwyno amrediad o adnoddau a dewisiadau er mwyn gwella iechyd a lles Staff e.e. cyflwynwyd Strategaeth Iechyd a Llesiant 2021-2026 er mwyn cynorthwyo'r gwelliant yn iechyd a lles y gweithlu.
- Mae'r Cyngor wedi penodi Swyddog Iechyd a Lles Cyflogeion er mwyn cydlynu a hyrwyddo iechyd a lles yn y gweithlu.
- Cyflwynwyd pecyn cymorth Gofal yn Gyntaf i gyflogeion, sy'n cynnig:
 - Gwasanaeth cwnsela; a
 - Chyngor ynghylch materion ariannol, cyfreithiol, defnyddwyr, gofal i'r henoed, gofal plant a chyflogaeth.
- Mae'r cymorth arall sydd ar gael i Staff yn cynnwys:
 - Rhaglen Iechyd a Lles Rhyngweithiol Therapi Ymddygiad Gwybyddol;
 - Cynllun gofal llygaid;
 - Cynllun talebau gofal plant;
 - Iechyd Da; a
 - Hyfforddiant ymwybyddiaeth ofalgar ar gyfer Staff a Rheolwyr.

F. Rheoli risgiau a pherfformiad drwy reolaeth fewnol gadarn a thrwy reoli arian cyhoeddus yn gadarn:

- Cymeradwywyd y Strategaeth a'r Polisi Rheoli Risg a'r Fframwaith Rheoli Risg gan y Cabinet ar 24 Medi 2019 ac mae'r Fframwaith yn cael ei ddiweddarau o hyd. Mae'r Cyngor yn parhau i ffurfio strategaethau a chynlluniau, gan ystyried y risgiau a achosir gan bandemig Covid-19
- Ystyrir y Gofrestr Risg Corfforaethol yn ystod holl gyfarfodydd y Grŵp Arweiniol, cyfarfodydd y Swyddogion Arweiniol Corfforaethol a'r cyfarfodydd Rheoli Perfformiad Corfforaethol, a chan y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu fel eitem sefydlog ar gyfer y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu. Adroddir diweddiadau yn ystod pob Cyfarfod o'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu er mwyn cynnig gwybodaeth a sicrwydd parhaus bod risgiau yn parhau i gael eu rheoli. Mae'r Pwyllgor yn cyfeirio materion i Bwyllgorau Craffu pan fo hynny'n briodol.
- Mae Rheoli Risg yn rhan annatod o weithgarwch cynllunio busnes gweithredol a phennu Strategaethau a Pholisïau.
- Cofnodir holl Risgiau trawsnewid a phrosiectau. Mae'r Grŵp Trawsbleidiol ar Drawsnewid ac Effeithlonrwydd yn monitro Risgiau Trawsnewid yn rheolaidd a chyfeirir Trawsnewid a Risgiau i Baneli a chyfarfodydd Llywodraeth Leol ar cyd.
- Roedd yr holl Gynlluniau yn cynnwys cofnodion Risgiau, gan gynnwys:
 - Y Cynllun Ariannol tymor Canolig;
 - Cynlluniau Busnes (lefel 1); a
 - Chynlluniau Gwasanaeth (lefel 2).
- Caiff cynlluniau Busnes/Gwasanaeth eu monitro er mwyn sicrhau y cyflawnir canlyniadau cyflawni.
- Caiff trefniadau Rheoli Risg Corfforaethol eu harchwilio'n rheolaidd a chaiff gweithgarwch rheoli risg ei gynnwys mewn rhaglenni archwilio sefydliad/gwasanaeth Gwasanaethau unigol.
- Mae 'risgiau' yn sail i raglenni gwaith archwilio yr Archwilwyr Mewnol, fel sy'n ofynnol gan system meddalwedd rheoli archwilio MKI/Pentana. Diweddarwyd templed adroddiadau Cyngor / Cabinet er mwyn cynnwys cyfeiriad at oblygiadau cyfreithiol, goblygiadau staffio, goblygiadau eiddo/asedau a risgiau.

- Mae Perfformiad Corfforaethol yn gofyn am ddiweddariadau rheolaidd o ran Risg.
- Diwygiodd y Cyngor ei drefniadau Rheoli Perfformiad Corfforaethol yn 2017 er mwyn gwella'r broses o fonitro ei gynlluniau busnes a'i ddangosyddion perfformiad, gan gynnwys Dangosyddion Strategol Cenedlaethol ('NSI'), PAM a Dangosyddion Lleol. Mae'r rhain yn gysylltiedig â'r Amcanion Gwella a Llesiant a Strategaeth Gorfforaethol 2017-2022 hefyd.
- Mae Panel Rheoli Perfformiad Corfforaethol yn cyfarfod bob chwarter. Mae pob Swyddog Arweiniol Corfforaethol yn adrodd i'r Panel hwn a chyhoeddir y Dyddiadau ar gyfer adrodd yn yr adroddiad. Mae Cadeiryddion ac Is-Gadeiryddion y Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu yn mynychu ar sail yr egwyddor y gallant nodi meysydd y mae gofyn eu cynnwys yn eu Blaenraglenni Gwaith priodol nhw.
- Cyflawnir gweithgarwch Monitro Risg Prosiectau Penodol a chaiff yr holl Risgiau eu neilltuo i Swyddog Arweiniol Corfforaethol (Perchennog y Risg).
- Ystyriodd y Cyngor Adroddiad Blynyddol Amcanion Gwella a Llesiant 2020-21 a chymeradwyodd yr Amcanion Llesiant ar gyfer 2022-23 ar 21.10.21 ym mis Hydref 2020 (Yn ogystal, cymeradwywyd Adroddiad Blynyddol Amcanion Gwella a Llesiant 2020-2021 gan Bwyllgor Cydlynw Trosolwg a Chraffu y Cyngor ar 15.9.21, a chan y Cabinet ar 5.10.21).
- Casglwyd gwybodaeth feincnodi fel rhan o weithgarwch ailfodelu gwasanaeth.
- Aseidiadau mewnol ac allanol gan:
 - Archwilio Cymru;
 - Estyn;
 - Arolygiaeth Gofal Cymru ('AGGC'); Swyddfa'r Comisiynydd Pwerau Ymchwilio ('ICPO'); a
 - Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth ('ICO').
- Aseidiadau allanol, gan gynnwys y Cod Ymddygiad.
- Hunanasesiad (Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu) – mae ymarfer hunanasesu yn mynd rhagddo i'w gyflwyno yn ystod Cyfarfod y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu ar 10.3.2022.
- Mae Gwasanaethau unigol yn cynnal gweithgarwch hunanasesu trwy gyfrwng matrices perfformio.
- Mae IA yn cynnal hunanasesiad blynyddol ac maent yn cael adolygiad cymheiriaid / asesiad allanol annibynnol bob 5 mlynedd gan PSIAS.
- Perfformiad costau (gan ddefnyddio mewnbynnau ac allbynnau).
- Mae Prif Swyddogion yn darparu cymorth a chynghor i Aelodau. Darparir cynghor gan y Prif Swyddog Ariannol hefyd.
- Mae gofynion adrodd yn mynnu bod goblygiadau/cynghor cyfreithiol ac ariannol yn cael eu cynnwys mewn adroddiadau/penderfyniadau, a chyhoeddir pan fo hynny'n briodol.
- Cyhoeddir pob adroddiad a'r holl gofnodion mewn ffordd amserol ac maent ar gael i'w harchwilio gan gynnwys.
- Dewisiadau ar gyfer argymhellion.
- Gall Pwyllgorau Craffu ofyn am adroddiadau ar unrhyw adeg a gwahoddir Cadeiryddion Craffu i fynd â materion yn ôl gerbron y Cabinet
- Mae'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu yn cyfeirio materion i'r pwyllgor Craffu ac mae'n cael adroddiadau yn ôl.
- Mae croeso i'r cyhoedd fynychu pob cyfarfod, yn unol ag ystyriaethau gwybodaeth wedi'i heithrio yn unol â'r diffiniad yn Neddf Llywodraeth Leol 1972.

- Cytundeb am y wybodaeth y bydd gofyn ei chael a'r amserlenni
- Mae trefniadau craffu mewn grym a gefnogir ac sy'n cynnig cyfleoedd i herio gweithgarwch gwneud penderfyniadau ac adolygu darpariaeth gwasanaethau. Nod y swyddogaeth graffu yw cynnig gwerth ychwanegol i'r agenda gwelliant parhaus yn eu rôl fel "cyfaill beirniadol". Yn ogystal, mae Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu yn cynnig cyfleoedd i wneud gwaith datblygu polisi a chyn gwneud penderfyniadau, sy'n swyddogaeth craffu, a ddatblygwyd dros y blynyddoedd diwethaf. Nod y Cyngor yw craffu, pan fo modd, cyn y caiff penderfyniadau eu gwneud.
- Mae'r Cyngor wedi cymeradwyo Protocol Trosolwg a Chraffu Ymgysylltu â'r Cyhoedd (2016) (Dogfen N Cyfansoddiad) ac fe'i ddefnyddiwyd sawl gwaith.
- Mae trefniadau wedi cael eu gwneud i geisio safbwyntiau'r cyhoedd, a gesglir trwy gyfryngau cymdeithasol a'u rhannu gyda Phwyllgorau Trosolwg a Chraffu er mwyn iddynt eu hystyried.
- Bydd Pwyllgor Cydlynu Trosolwg a Chraffu y Cyngor yn gyfrifol am gymryd trosolwg o effeithiolrwydd cyffredinol BGC.
- Gwaith a gyflawnir gyda Swyddfa Cenedlaethau'r Dyfodol er mwyn datblygu Fframwaith Craffu mewn perthynas â DLICD.
- Cyhoeddir adroddiadau a hefyd, yr holl agendâu, cofnodion, Blaenraglen Waith a phob Cylch Gorchwyl ar wefan y Cyngor.
- Mae Bwrdd Rheoli Perfformiad Corfforaethol yn cyfarfod bob chwarter, ac estynnir gwahoddiad i Gadeiryddion Pwyllgorau Craffu fynychu.
- Pennir dyddiadau adrodd ar ddechrau pob blwyddyn.
- Mae gweithgarwch monitro'r gyllideb yn digwydd yn gyson trwy gydol y flwyddyn, o fewn gwasanaethau, i weithgorau Swyddogion sy'n Aelodau a'r Cabinet e.e. Grŵp Datblygu a CMG ac arbedion y rhaglen drawsnewid i'r Grŵp Trawsbleidiol Ymgynghorol am Drawsnewid ac Effeithlonrwydd, y caiff Cadeiryddion Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu eu gwahodd i'w harsylwi law yn llaw â chyfarfodydd y Bwrdd Perfformiad.
- Cyflawnir gwaith monitro ariannol yn rheolaidd ar draws y Cyngor dan drefniant cyfrifyddu datganoledig a chaiff gwaith adrodd ffurfiol ei gyflwyno i'r Cabinet. Caiff gwaith monitro ei gynnwys yn yr adroddiadau rheoli perfformiad chwarterol hefyd.
- Mae goblygiadau ariannol yn ofyniad i'w gynnwys yn holl adroddiadau Cyfarfodydd y Cabinet.
- Mae'r Rheoliadau Ariannol a'r Rheolau Gweithdrefn Ariannol (Dogfen F Cyfansoddiad) a'r Rheolau Gweithdrefn Contract (Dogfen G Cyfansoddiad) oll wedi cael eu diweddarau. Cymeradwywyd y Strategaeth Gaffael 2018-2022 gyfredol yn 2018.
- Arferion cyfrifyddu – cydymffurfir â Chodau Ymarfer. Caiff Dangosyddion Darbodus eu paratoi ac fe'u hadroddir i'r Cyngor a'u monitro trwy gydol y flwyddyn. Cyflawnir gweithgarwch rheolaidd i fonitro'r gyllideb trwy gydol y flwyddyn. Mae IA yn adolygu trefniadau rheoli o ran monitro a chasglu incwm hefyd.
- Cyflwynir diweddariadau mewn perthynas â Pharhad Busnes ac Argyfyngau Sifil Posibl yn rheolaidd yn unol â'r Gofrestr Risg Corfforaethol, CORP04 Risg ac mae'r Grŵp Parhad Busnes ac Argyfyngau Sifil Posibl yn cyfarfod bob mis.
- Asesir risg y Cynllun Archwilio Mewnol blynyddol ac mae'n ystyried nodau ac amcanion y Cyngor, a'i bolisiau a'i weithdrefnau corfforaethol; i gynnwys adolygiad o'r trefniadau corfforaethol Rheoli Risg, a phrofi'r trefniadau rheoli

lliniarol sydd mewn grym ar gyfer sampl o risgiau a nodir yn y Gofrestr Risg Corfforaethol.

- Cymeradwywyd y Strategaeth Archwilio Mewnol a Chynllun Blynnyddol 2021-2022 gan y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu ar 24 Chwefror 2021, ac mae'n parhau i ystyried risgiau ychwanegol a gyflwynir gan y pandemig.
- Gall cynllun archwilio blynnyddol IA roi sylw i unrhyw weithgarwch angenrheidiol i ail-flaenoriaethu gwaith, gan ganiatáu i IA fod yn ymatebol i unrhyw newidiadau o ran risg yn y Cyngor.
- Mae adroddiadau archwilio mewnol a gyflwynir i Reolwyr yn amlygu'r risgiau o beidio gweithredu unrhyw gamau IA a argymhellir. Cynhelir archwiliad dilynol o'r cynlluniau gweithredu a gyflwynir. Os bydd CMIA o'r farn nad yw Rheolwr wedi rhoi sylw i unrhyw risgiau sylfaenol, adroddir am hyn i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu, ac mae gan hwn y disgresiwn i ofyn i'r Rheolwr hwnnw fynychu ac esbonio'r rheswm dros beidio sicrhau cydymffurfiaeth.
- Bydd yr Archwilydd a benodir yn ystyried trefniadau'r Cyngor er mwyn sicrhau darbodaeth, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd yn ei lythyr lle y mae'n nodi bod y Cyngor wedi cydymffurfio â'i gyfrifoldebau ynghylch defnyddio ei adnoddau.
- Mae Amcanion y Cyngor yn cyd-fynd â Strategaethau.
- Cynhelir cyfarfodydd rheolaidd o'r Grŵp Rheoli Parhad Busnes a Materion Brys i adolygu Cynlluniau a Threfniadau Parhad Busnes a Materion Brys Meysydd Gwasanaeth a Chorfforaethol, yn ogystal ag argymhellion sy'n codi o ddigwyddiadau yn y gorffennol ac ymarferion i ddangos tystiolaeth o risg, nodi tueddiadau sy'n dod i'r amlwg, a chofnodi unrhyw wersi a ddysgwyd er mwyn ymateb iddynt.
- Mae gwerthuso risg wastad yn ymddangos ar agendâu.
- Adroddiadau Cynnydd Archwilio Mewnol Chwarterol rheolaidd i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu at ddibenion monitro (e.e. cyflwynwyd Adroddiad Cynnydd Archwilio mewnol ar gyfer y cyfnod rhwng 1 Ebrill 2021 a 30 Mehefin 2021 i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu ar 9 Medi 2021).
- Darparir crynodeb o'r gwaith a'r farn archwilio ynghylch y sicrwydd a roddir yn flynyddol yn yr Adroddiad Archwilio Mewnol Blynnyddol ar ddiwedd y flwyddyn. Cymeradwywyd yr Adroddiad Blynnyddol IA ar gyfer 2020/21 gan y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ar 3 Mehefin 2021.
- Adolygiadau IA dilynol i fonitro gweithrediad y camau gweithredu gofynnol.
- Caiff trefniadau rheoli mewnol, risg a phrosesau llywodraethu eu monitro yn unol â'r Siarter Archwilio Mewnol (cymeradwywyd y fersiwn diwethaf gan y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu ar 24/2/21) a'r Cynllun a'r Strategaeth Archwilio Mewnol Blynnyddol.
- Cydymffurfiaeth gyda'r Cod Ymarfer ynghylch Rheoli Risg Twyll a Llygredd ('CIPFA', 2014).
- Mae gan Archwilwyr Mewnol weithdrefnau yn eu lle os darganfyddir twyll.
- Mae Swyddog yn y tîm IA yn Dechnegydd Gwrth Dwyll achrededig.
- Mae Swyddog(ion) yn y tîm IA yn dal Tystysgrif CIPFA mewn Arferion Ymchwilio ('CCIP').
- Diweddarwyd a chymeradwywyd 'Strategaeth i Atal Twyll, Llygredd a Llwgwrwbrwyo (gan gynnwys Atal Gwyngalchu Arian)' gan y Cyngor ar 17 Mehefin 2021 (cadarnhawyd y cofnodion ar 23 Medi 2021) ac fe'i hysgrifennwyd mewn perthynas â'r Cod Ymarfer a'i diweddarau i sicrhau y caiff yr holl ofynion eu cynnwys.
- Mae IA yn gwneud gwaith atal twyll yn ôl y gofyn (yn ogystal â delio gyda gweithgarwch darganfod twyll fel yr ystyriwyd yn gynharach) ac mae'n

cyflwyno Adroddiad Atal Twyll i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu bob blwyddyn (Cyflwynwyd Adroddiad Atal Twyll 2020/21 i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu ar 3 Mehefin 2021).

- Mae'r Cyngor yn cydymffurfio gyda gofynion Menter Twyll Genedlaethol flynyddol Archwilio Cymru, a gydlynir gan IA ar hyn o bryd.
- Monitro ac ymateb i rybuddion o dwyll (NAFN, rhwydweithiau ehangach, cymheiriaid, ac ati);
- Aelodaeth a chyfranogiad gweithredol mewn rhwydweithiau a grwpiau proffesiynol (Tisonline, KHub, ac ati);
- Mae IA yn cynnig cyngor i wasanaethau ynghylch gweithredu systemau a phrosesau newydd er mwyn sicrhau y caiff trefniadau rheoli mewnol effeithiol eu cynnal;
- Mae Swyddogion enwebedig o'r Cyngor yn ymgymryd â hyfforddiant twyll amrywiol er mwyn cynnal eu gwybodaeth a'u harbenigedd;
- Pan fo hynny'n briodol, cyhoeddir erlyniadau llwyddiannus ar wefan y Cyngor (ac yn y wasg leol).
- Archwiliwyd taliadau grant Covid-19 cyn eu talu (gan ei bod yn haws stopio taliad na'i adfer);
- Ychwanegwyd archwiliadau rheolaeth ariannol allweddol i'r cynllun archwilio, er mwyn gwirio trefniadau rheoli, llywodraethu a risgiau tra bod staff yn gweithio gartref
- Cymeradwywyd DLIB 2020/21 gan y Cyngor ar 25 Tachwedd 2021 gyda'r Datganiad o'r Cyfrifon. Mae DLIB yn cynnwys barn flynyddol CMIA ynghylch sicrwydd.
- Tan 31/12/21, mae pennaeth y swyddogaeth IA yn CMIA sy'n meddu ar gymhwyster CIPFA, ac mae'r CMIA o 1/1/22 ymlaen yn astudio er mwyn sicrhau cymhwyster IIA. Mae gan y ddau CMIA brofiad helaeth ym maes llywodraeth leol, ac maent yn cael eu cynorthwyo gan dîm sy'n meddu ar sgiliau a gwybodaeth briodol. Cynhelir gwaith adrodd rheolaidd i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ynghylch gweithgarwch IA. Mae gweithgarwch cynllunio busnes a blaenraglen waith gadarn sy'n seiliedig ar risg yn eu lle.
- Mae IA yn gwerthuso ac yn gwella effeithiolrwydd prosesau rheoli risg, rheolaeth a llywodraethu yn unol â PSIAS, a gaiff ei hunanasesu a'i adrodd i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu bob blwyddyn, ynghyd ag unrhyw welliannau sy'n ofynnol. Cynhelir adolygiad cymheiriaid bob 5 mlynedd (bydd gofyn cynnal yr un nesaf tua mis Mawrth 2022, ac mae'r paratodau ar gyfer hwn eisoes wedi cychwyn trwy gyfrwng Grŵp Prif Archwilwyr Cymru – gweler isod).
- Mae IA yn cynnig sicrwydd unigol i Reolwyr ar ôl pob adolygiad archwilio – yna, defnyddir y rhain i gynnig lefel gorfforaethol gyffredinol o sicrwydd bob blwyddyn, sy'n cyfrannu i'r DLIB.
- Gweithredwyd proses i ailstrwythuro IA ym mis Mai 2019, a chynhaliwyd un arall ym mis Tachwedd 2020. Mae'r gwasanaeth wedi bod yn manteisio ar adnoddau llawn er 1 Rhagfyr 2020.
- Bydd CMIA newydd yn y swydd o 1 Ionawr 2022, ac mae ganddynt brofiad sylweddol ym maes IA, a bydd ganddynt ffenestr 6-wythnos i 'gysgodi'r' CMIA presennol, ac maent yn cael eu cynorthwyo gan Reolwr Archwilio gwybodus a medrus (gweler pwynt G3.2 isod).
- Mae dau aelod o'r tîm yn astudio am gymhwyster hyfforddiant proffesiynol Sefydliad yr Archwilwyr Mewnol ar hyn o bryd.

- Sefydlwyd Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu sy'n pennu ei gynllun gwaith ei hun. Cadeirir y Pwyllgor gan Aelod o grŵp y gwrthbleidiau (tan fis Mai 2022, pan fydd Unigolyn Lleyg yn Gadeirydd, yn unol â darpariaethau Deddf 2021).
- Gwaith paratoi parhaus a gweithredu newidiadau sy'n effeithio ar y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu yng ngoleuni Deddf 2021. Hysbyswyd y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu, mewn adroddiad yn ystod Cyfarfod ar 24.2.2021, o'r newidiadau i'w rôl ynghylch adroddiadau hunanasesu y Cyngor, ac ynghylch asesiadau perfformiad panel, yn ogystal â'r newid enw, ynghyd â newidiadau i'r Cadeirydd/Is-Gadeirydd a'r cyfansoddiad.
- Diweddarwyd Cylch Gorchwyl y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu ar 6 Rhagfyr 2018.
- Cyflwynwyd adroddiad am y diweddaraf am Ddeddf 2021 i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu ar 3.6.2021, gan gynnwys rhoi diweddariad i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu ynghylch newidiadau i'r Cyfansoddiad sy'n effeithio ar y Pwyllgor, gan gynnwys:
 - Recriwtio aelodau lleyg ac Is-Bwyllgor Archwilio a Llywodraethu CJC Canolbarth Cymru; ac
 - Ynghylch swyddogaethau'r Pwyllgor sy'n ymwneud ag:
 - adolygu ac asesu asesiad perfformiad y Cyngor;
 - ystyried adroddiad Hunanasesu blynyddol drafft y Cyngor;
 - ystyried unrhyw adroddiad gan yr Archwilydd Cyffredinol ac ymateb drafft y Cyngor;
 - adolygu swyddogaeth delio gyda chwynion y Cyngor; a'r
 - rôl ynghylch Asesiadau Perfformiad Panel (o fis Mai 2022).
- Mae'r newidiadau a wnaethpwyd yn ystod 2021-2022 yn cynnwys paratodau ar gyfer:
 - newidiadau i'r cylch gorchwyl/cylch gwaith/cyfansoddiad (gan gynnwys argymhellion i'r Cyngor gan y Gweithgor Trawsbleidiol ar y Cyfansoddiad a newidiadau i'r Cyfansoddiad a gymeradwywyd gan y Cyngor yn ystod ei Gyfarfod ar 23.9.2021);
 - newid yr enw i'r 'Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu;
 - Bydd yr aelodaeth yn cynnwys 2/3 Chynghorydd ac 1/3 Unigolyn Lleyg (fel y diffinnir yn y Ddeddf) – cwblhawyd y broses recriwtio (cymeradwyodd y Cyngor y penodiadau ar 9.12.21);
 - Dyletswydd y pwyllgor i benodi ei Gadeirydd a'i Dirprwy Gadeirydd ei hun;
 - Rhaid i'r cadeirydd fod yn unigolyn lleyg – cwblhawyd y broses recriwtio (cymeradwyodd y Cyngor y penodiadau ar 9.12.21) a phenodir y Cadeirydd/Dirprwy Gadeirydd o blith yr Aelodau Lleyg;
 - Ni ddylai'r Dirprwy Gadeirydd fod yn aelod o Bwyllgor Gweithredol yr Awdurdod Lleol; ac
 - Yn absenoldeb y Cadeirydd a'r Dirprwy, dim ond Aelodau anweithredol fydd yn gallu cadeirio.
- Cwblhawyd adolygiad o faint y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu a chymeradwywyd y penderfyniad i newid ei faint o fis Mai 2022 (9).
- Mae gan y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu Aelod Lleyg effeithiol ac ystyrir bod Aelodaeth y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu yn cyd-fynd â Deddf 2021: cwblhawyd y broses o recriwtio aelod Lleyg, gan ystyried gofynion Deddf 2021 a therfynu cyfnod yr aelodau lleyg presennol yn y rôl. Cymeradwywyd Cyfeiriad Swydd, Manyleb person a meini prawf gan y Cyngor ar 10/12/20.

- Mae manylion aelodaeth ar gyfer y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu a'r holl Bwyllgorau Craffu ar gael ar wefan y Cyngor.
- Cyfarfodydd rheolaidd rhwng CMIA a Chadeirydd y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu, rhoddir cyngor gan MO a chyfarfodydd rheolaidd hefyd, yn ôl yr angen rhwng MO a'r Cadeirydd, ac MO, CMIA ac Archwilio Cymru.
- Cyfarfodydd rheolaidd rhwng Aelodau'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu a'r rheolydd allanol, Archwilio Cymru (gyda a heb Swyddogion)
- Hyfforddiant i Aelodau a rhoddir hyfforddiant/diweddariadau rheolaidd i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu.
- Mae Cadeirydd y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu yn mynychu grŵp rhwydwaith Cadeiryddion Pwyllgorau Archwilio a Llywodraethu Cymru i ddatblygu a chymharu'r rôl o fewn Awdurdodau Lleol.
- Cymeradwywyd Strategaeth TGCh a Digidol newydd ar gyfer 2018-2022 ac mae'r holl bolisiau wedi cael eu diweddarau, gan gynnwys (cymeradwywyd pob un ym mis Chwefror 2019):
 - Polisi Diogelu Data a GDPR;
 - Polisi Diogelwch Gwybodaeth; a
 - Pholisi Rheoli Cofnodion.
- Rhaid i'r holl Staff gwblhau modiwlau hyfforddiant E-ddysgu gorfodol ynghylch Diogelu Data a Diogelwch Gwybodaeth.
- Swyddog Diogelu Data Dynodedig.
- Cyswllt Cwsmeriaid y Swyddog Arweiniol Corfforaethol yw'r Perchennog Risg Gwybodaeth Uwch ('SIRO') ac mae wedi mynychu hyfforddiant priodol ar gyfer y rôl hwnnw.
- Nodir y Swyddogion cyfrifol canlynol:
 - Swyddog Diogelwch TG ('ITSO'); a
 - Swyddog Rheoli Cofnodion a Gwybodaeth ('IRMO')
- Yn ogystal, mae'r Grŵp Diogelu Data Corfforaethol a'r Cyfarfod Parhad Busnes ac Argyfyngau yn ystyried diogelwch Gwybodaeth.
- Gweithredwyd Archwiliad Mewnol Rheolaidd o ofynion a gweithdrefnau Cofrestru diogelu data yn dilyn archwiliad Archwilio Cymru.
- Llofnododd Cyngor Sir Ceredigion Gytundeb Rhannu Gwybodaeth Bersonol Cymru ('WASPI'), felly mae'n defnyddio fframwaith WASPI ar gyfer Cytundebau Rhannu Gwybodaeth.

***Mae'r cytundeb yn set gyffredin o egwyddorion a safonau y bydd sefydliadau partner yn rhannu gwybodaeth bersonol oddi tanynt. Bydd sefydliadau sy'n mabwysiadu'r Cytundeb yn dangos eu hymrwymiad wrth fodloni'r amodau, y rhwymedigaethau a'r gofynion cytunedig o fewn y fframwaith.
- Yn rhan fwyaf yr achosion, anfonir cytundebau ymlaen i'r Swyddog Diogelu Data.
- Ceir cofrestr gyhoeddus ar Wefan WASPI hefyd.
- Asesiadau allanol rheolaidd e.e. Cydymffurfio gyda'r Cod Ymddygiad.
- Tystiolaeth a monitro perfformiad mewnol.
- Caiff data ei groes-gyfateb ar draws y gwahanol wasanaethau.
- Caiff gwerthoedd Dangosyddion Perfformiad eu dilysu gyda chymorth tystiolaeth.
- Amserlen Gadw – fe'i chyhoeddir ar y fewnrwyd bellach.
- Sefydlwyd y Strategaeth Ariannol Tymor Canolig ('MTFS') gyfredol yn ystod blwyddyn 2013-14 ac fe'i diweddarwyd mewn ffordd sylfaenol a'i chymeradwyo gan y Cyngor ar 24 Chwefror 2016. Mae'r MTFS Gyfredol ar

gyfer y cyfnod ar ôl 2018/2019 ond mae bellach wedi cael ei diwygio i adlewyrchu setliad refeniw amodol 2021/2022 a'i diweddarau i:

- Adlewyrchu effaith Covid-19
- Adlewyrchu 'Rhoi Hwb i Economi Ceredigion – Strategaeth ar gyfer Gweithredu 2020-35'
- Diwygio'r cynllun arbedion trawsnewid
- Rhagweld pwysau o ran y costau yn y dyfodol
- Adlewyrchu newidiadau data, rheoliadau, cynlluniau, polisiau a strategaethau

ac fe'i chyflwynir i'r Cabinet i'w chymeradwyo ar 23,2,2021, gyda'r nod o gyflwyno'r gymeradwyaeth i'r Cyngor ar 5.2.2021.

- Bellach, mae hwn yn cynnwys fframwaith polisi er mwyn pennu'r cyllidebau bob blwyddyn, yn ogystal â chynllun tair blynedd. Mae'r MTFS yn cynnwys risg corfforaethol a gaiff ei ddiweddarau o leiaf dair gwaith y flwyddyn. Roedd y gweithgarwch blyneddol er mwyn pennu'r gyllideb yn cynnwys asesiad risg hefyd. Mae'r Cyngor yn ymateb i'r cynnig yn Adroddiad Gwella Blyneddol Swyddfa Archwilio Cymru (Archwilio Cymru bellach) 2016, gan ystyried yr adroddiad yng ngoleuni MTFS trwy sicrhau bod trefniadau rheolaeth ariannol y Cyngor yn ddigon cadarn i fodloni'r sialensiau sylweddol a fydd yn codi yn y dyfodol.
- Datblygwyd Cynllun Strategol ac mae wedi gwella'r rhaglen waith sy'n angenrheidiol er mwyn ystyried blaenoriaethau gwasanaeth wrth roi sylw i gyfyngiadau ariannol.
- Pennir amserlen/cynllun prosiect cyllideb flynyddol er mwyn sicrhau y caiff cyllideb gytbwys ei chymeradwyo o fewn y cyfnod statudol yn unol â fframwaith cyllideb y Cyngor.
- Cyflwynir adroddiadau cyllideb rheolaidd i'r Cabinet a'r Grŵp Arweiniol trwy gydol y flwyddyn a chaiff cyllidebau gweithredol eu monitro bob mis.
- Cynhelir cyfarfodydd chwarterol o'r Panel Gweithredol yn ôl y gofyn gyda Swyddogion Arweiniol Corfforaethol, ynghyd ag Arweinydd y Cyngor, y CE, y Swyddog Arweiniol Corfforaethol dros Gyllid a'r Aelod Cabinet sy'n meddu ar gyfrifoldeb dros Gyllid.

G. Gweithredu arferion da o ran tryloywder, adrodd ac archwilio i sicrhau atebolrwydd effeithiol:

- Gwefan y Cyngor.
- Darlledir cyfarfodydd y Cyngor a'r Cabinet.
- Templedi safonol ar gyfer y Cabinet, Craffu a'r Cyngor.
- Cydymffurfiaeth gyda Safonau'r Gymraeg.
- Defnyddio Modern.Gov er mwyn cyhoeddi agendâu a Gwybodaeth am Gynghorwyr.
- Mae'r Cyngor yn paratoi i weithredu newidiadau a gyflwynir gan Ddeddf 2021, sy'n cynnwys bod y Cyngor yn ymgynghori ac yn cyhoeddi strategaeth cyfranogi â'r cyhoedd gyda'r nod o gynyddu cyfranogiad y cyhoedd mewn democratiaeth leol a gwella tryloywder.
- Cydymffurfiaeth y Cyngor gyda Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Coronafeirws)(Cyfarfodydd)(Cymru) 2020, sy'n caniatáu mynediad o bell i gyfarfodydd a gofynion ynghylch mynediad i'r cyhoedd/cyhoeddi dogfennau.
- Mae gwaith yn mynd rhagddo i baratoi Polisi Ymgysylltu Cymunedol a fydd yn bodloni gofynion Deddf 2021, a fydd yn cynnwys sut y byddwn yn annog

cyfranogiad mewn gweithgarwch gwneud penderfyniadau hefyd, er ein bod yn aros am ganllawiau terfynol gan Lywodraeth Cymru ynghylch y rhan hon o'r ddeddfwriaeth.

- Mae Map ffyrdd y Cyngor yn darparu'r wybodaeth ddiweddaraf i ddinasyddion ynghylch y gwasanaethau ddarparir oherwydd pandemig Covid-19, er mwyn cynnig eglurder i breswylwyr y Sir.
- Mae'r Cyngor wedi bod allan i dendr ac wedi dyfarnu'r contract am osod offer yn Siambr y Cyngor a fydd yn galluogi i gyfarfodydd hybrid gael eu cynnal, yn ogystal â'r gallu i ddarparu'r cyfarfodydd hynny. Gosodir yr offer yn ystod y gaeaf.
- Mae'r Cyngor yn cynnig ffyrdd amgen i ddinasyddion droi at wybodaeth os nad ydynt yn gallu manteisio ar wasanaethau digidol. Gallant ffonio Canolfan Gyswilt y Cyngor neu ymweld â'i Lyfrgelloedd lle y gall y cyhoedd droi at gyfrifiaduron sydd ar gael neu wasanaeth Wi-Fi 4G am ddim, sy'n caniatáu i unrhyw un ddefnyddio eu dyfais eu hunain.
- Mae manylion cyswilt Cynghorwyr, eu cofnodion presenoldeb, eu haelodaeth o Bwyllgorau a'r Datganiadau Diddordeb ar gael ar Wefan y Cyngor.
- Mae adroddiadau blynyddol Cynghorwyr ar gael ar Wefan y Cyngor.
- Mae'r Adroddiad Blynyddol Trosolwg a Chraffu ar gael ar Wefan y Cyngor.
- Mae Adroddiad Blynyddol y Gwasanaethau Democrataidd ar gael ar Wefan y Cyngor.
- Cyhoeddir Adroddiad Blynyddol am Amcanion Gwella a Llesiant y Cyngor Sir ar wefan Sir Ceredigion er mwyn hysbysu dinasyddion Ceredigion o'r gweithgareddau a'r camau y mae'r Cyngor yn eu cymryd er mwyn cefnogi ei Amcanion Gwella a Llesiant. Mae hyn yn rhan o hunanasesiad y Cyngor hefyd. Mae cynllun cryno ar gael hefyd mewn swyddfeydd cyhoeddus ar gyfer ein dinasyddion.
- Cyhoeddir datganiadau ariannol blynyddol ar Wefan y Cyngor.
- Cymeradwyaeth briodol.
- Trefniadau Rheoli Perfformiad Corfforaethol.
- Perchnogaeth o waith cynllunio a thrawsnewid.
- DLIB.
- Mae DLIB y Cyngor yn dangos tystiolaeth o'r ffordd y mae'n cydymffurfio â saith Egwyddor graidd y Fframwaith Llywodraethu a'r is-egwyddorion sydd yn y Fframwaith ac yn y Cod Llywodraethu Corfforaethol Lleol, gan gynnwys sut y mae'n gweithredu trefniadau cywir er mwyn llywodraethu ei faterion, yn hwyluso gweithrediad effeithiol ei swyddogaethau ac yn gwneud trefniadau ar gyfer rheoli risg (datblygwyd y Fframwaith Llywodraethu yn 2010 ac fe'i ddiwygiwyd yn unol â Fframwaith *Delivering Good Governance in Local Government* CIFA/SOLACE 2016). Mae'n cydymffurfio hefyd gyda Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009 a Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.
- Cynhaliwyd asesiad o'r fframwaith ar gyfer llywodraethu corfforaethol er mwyn sicrhau cydymffurfiaeth e.e. wedi'i ddiweddarau i adlewyrchu'r newidiadau sy'n angenrheidiol oherwydd pandemig Covid-19. Penderfyniad gan y Cyngor ynghylch a gymeradwyir DLIB e.e. ei ddiweddarau a'i gymeradwyo gan y Cyngor ar 25 Tachwedd 2021 (gyda chyfrifon).
- Mae Cod Llywodraethu Corfforaethol Lleol y Cyngor yn dangos sut y mae'n meddu ar y trefniadau llywodraethu corfforaethol angenrheidiol mewn grym er mwyn sicrhau perfformiad effeithiol, ac mae'n ddatganiad cyhoeddus sy'n nodi'r ffordd y bydd y Cyngor yn cyflawni'r ymrwymiad hwnnw.

- Rhannwyd DLIB gyda chyfrifon, fe'i adolygwyd a'i ddiweddarwyd gydag Aelodau a Swyddogion gan gynnig proses ymgysylltu ehangach. Mae Aelodau a Swyddogion yn cynnal adolygiad o'r DLIB bob blwyddyn.
- Mae goblygiadau ariannol yn ofyniad er mwyn eu cynnwys yn holl adroddiadau Cyfarfodydd y Cabinet. Diweddarwyd Rheoliadau Ariannol a'r Rheolau Gweithdrefn Ariannol (Dogfen F Cyfansoddiad), a'r Rheolau Gweithdrefn Contract (Dogfen G Cyfansoddiad). Cymeradwywyd y Strategaeth Gaffael 2018-2022 gyfredol yn 2018.
- Arferion cyfrifyddu – cydymffurfir â Chodau Ymarfer, caiff Dangosyddion Darbodus eu paratoi a'u hadrodd i'r Cyngor a'u monitro trwy gydol y flwyddyn. Cynhelir gweithgarwch rheolaidd er mwyn monitro'r gyllideb trwy gydol y flwyddyn. Yn ogystal, mae IA yn adolygu trefniadau rheoli ynghylch casglu a monitro incwm.
- Mae perthynas waith dda yn bodoli gyda Llywodraeth Cymru fel rheolydd allweddol a gyda rheolyddion allanol, gan gynnwys Archwilio Cymru, Estyn, AGC, yr Awdurdod Gwasanaethau Ariannol ('FSA') a'r Asiantaeth Safonau Bwyd fel rheolyddion allweddol. Cynhelir deialog reolaidd gyda chynrychiolwyr o Archwilio Cymru.
- Cofnodir Protocol Archwilio Cymru ac mae gweithdrefnau mewn grym er mwyn sicrhau y rhoddir sylw i'r holl 'Ffurflenni Ymateb Rheolwyr' o bob adroddiad Archwilio Cymru, a bod ymatebion Gwasanaeth yn cael eu cyflwyno i'r Grŵp Arweiniol, y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu ac Archwilio Cymru.
- O ran monitro cynnydd camau gweithredu/argymhellion, y Swyddog Llywodraethu yw pwynt cyswllt Archwilio Cymru ar gyfer Ffurflenni Ymateb Rheolwyr ('MRFs') heb eu cyflwyno ar gyfer 2019/20 a 2020/21, a materion llywodraethu/MRFs sy'n ymwneud â llywodraethu parhaus. Cyflwynir y system hon mewn Protocol, a gymeradwywyd gan y Grŵp Arweiniol ac a gyflwynwyd i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu, a chyflwynwyd fersiwn wedi'i ddiweddarau (er mwyn adlewyrchu'r ffaith bod y Swyddog Gwella a Pherfformiad Corfforaethol yn eu swydd) i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu yn ystod ei gyfarfod ar 9.9.2021.
- Cynhelir cyfarfodydd misol gydag Archwilio Cymru hefyd er mwyn trafod gwaith parhaus a materion i'w cyflwyno i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu a cheir deialog reolaidd gyda chynrychiolwyr o Archwilio Cymru.
- Rhoddir sylw i argymhellion gan Archwilio Cymru yn y trefniadau Rheoli Perfformiad Corfforaethol.
- Cyflwynir holl adroddiadau Archwilio Cymru i'r grŵp Arweiniol a'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu, sy'n monitro gweithrediad y camau gweithredu cywiro gofynnol.
- Mae proses er mwyn monitro cynnydd Camau Gweithredu yn cael ei datblygu.
- Tan 31/12/21, mae pennaeth y swyddogaeth IA yn CMIA sy'n meddu ar gymhwyster CIPFA, ac mae'r CMIA o 1/1/22 ymlaen yn astudio er mwyn sicrhau cymhwyster IIA. Mae gan y ddau CMIA brofiad helaeth ym maes llywodraeth leol, ac maent yn cael eu cynorthwyo gan dîm sy'n meddu ar sgiliau a gwybodaeth briodol. Mae dau aelod o Staff yn astudio ar gyfer cymhwyster Sefydliad Siartredig yr Archwilwyr Mewnol ar hyn o bryd, ac mae dau yn datblygu sgiliau archwilio TGCh.
- Mae Swyddogion IA yn astudio am gymwysterau archwilio er mwyn gwella eu gwybodaeth, eu sgiliau a'u cymhwysedd.

- Gweithredwyd proses i ailstrwythuro IA ym mis Mai 2019, a chynhaliwyd un arall ym mis Tachwedd 2020. Mae'r gwasanaeth wedi bod yn manteisio ar adnoddau llawn er 1 Rhagfyr 2020.
- Bydd CMIA newydd yn y swydd o 1 Ionawr 2022, ac mae ganddynt brofiad sylweddol ym maes IA, a bydd ganddynt ffenestr 6-wythnos i 'gysgodi'r' CMIA presennol, ac maent yn cael eu cynorthwyo gan Reolwr Archwilio gwybodus a medrus.
- Mae rôl CMIA yn cael mynediad rhydd a dilyffethair i Gadeirydd y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu ac mae'r ddau yn cyfarfod yn rheolaidd yn ystod y flwyddyn (ac mae'r cyfarfodydd hyn yn parhau o bell yn ystod pandemig Covid-19).
- Mae gweithgarwch cynllunio busnes a blaenraglen waith gadarn sy'n seiliedig ar risg yn eu lle.
- Cyflawnir gwaith adrodd rheolaidd i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu ynghylch gweithgarwch IA, h.y. Adroddiadau Cynnydd Archwilio Mewnol chwarterol i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu er mwyn monitro perfformiad cynnydd a gwella a rhoddir crynodeb o'r gwaith a'r farn archwilio ynghylch sicrwydd mewn Adroddiad Blynyddol Archwilio Mewnol bob blwyddyn ar ddiwedd y flwyddyn. Cynhelir adolygiadau dilynol er mwyn monitro camau gweithredu cywirol.
- Mae'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu yn adolygu ac yn cymeradwyo'r Siarter Archwilio Mewnol yn rheolaidd (cymeradwywyd y fersiwn diwethaf gan y Pwyllgor Archwilio ar 24/2/21).
- Mae CMIA yn cynnig barn wrthrychol flynyddol am sicrwydd ynghylch prosesau rheoli risg, rheoli a llywodraethu y Cyngor, ar sail y sicrwydd unigol a roddir i Reolwyr ar ôl pob adolygiad archwilio, ac mae'n cyfrannu i'r DLIB.
- Adroddir am gydymffurfiaeth gyda PSIAS bob blwyddyn i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu a bydd cynllun gwella yn dilyn hyn. Cynhelir gweithgarwch adolygu asesu gan gymheiriaid bob pum mlynedd (bydd gofyn cynnal yr un nesaf tua mis Mawrth 2022, ac mae'r gwaith paratoi eisoes wedi cychwyn ar gyfer hwn trwy gyfrwng Grŵp Prif Archwilwyr Cymru).
- Cenhadaeth IA yw gwella a diogelu gwerth sefydliadol trwy gynnig sicrwydd, cyngor a dirnadaeth wrthrychol ac sy'n seiliedig ar risg. Nodir manylion hyn yn y Siarter Archwilio fewnol, sy'n nodi hawl mynediad IA hefyd (yn unol â Rheoliadau Ariannol/Cyfansoddiad y Cyngor).
- Rhoddir sylw i argymhellion gan Archwilio Cymru yn y trefniadau Rheoli Perfformiad Corfforaethol.
- Mae'r Cyngor yn dysgu ac mae'n ceisio sicrhau gwelliant yn barhaus.
- Cynhelir asesiad allanol bob pum mlynedd o IA yn ôl yr hyn sy'n ofynnol gan PSIAS.
- Cynhaliwyd yr Asesiad Allanol Archwilio Mewnol diwethaf ym mis Tachwedd 2016 gan Gyngor Sir Conwy ac adroddwyd amdano i'r Pwyllgor Archwilio, ynghyd â'r Cynllun gwella a oedd wedi deillio ohono (bydd gofyn cynnal yr un nesaf tua mis Mawrth 2022, ac mae'r gwaith paratoi eisoes wedi cychwyn ar gyfer hwn trwy gyfrwng Grŵp Prif Archwilwyr Cymru).
- Adroddir am gynnydd, perfformiad a gwelliant i'r Pwyllgor Archwilio bob chwarter.
- Cynllun Llesiant a chylch gorchwyl BGC, ac adroddiad blynyddol gan BGC.
- Mae Pwyllgor Cydlynu Trosolwg a Chraffu Cyngor Sir Ceredigion yn gyfrifol am gymryd trosolwg o effeithiolrwydd cyffredinol y Bwrdd.
- Pennir cytundebau Atebolrwydd a Phartneriaeth mewn prosiectau ar y cyd.

4 Barn am lefel y sicrwydd y gall y trefniadau llywodraethu ei rhoi

Mae'r Rheolwr Corfforaethol – Archwilio Mewnol (CMIA) yn paratoi Adroddiad Blynyddol Archwilio Mewnol ar ddiwedd y flwyddyn, a gyflwynir i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu yn ei gyfarfod ym mis Mehefin fel rheol (cyflwynwyd ar 3 Mehefin 2021). Mae'r adroddiad yn amlinellu canlyniadau unigol a chyfunol yr adolygiadau archwilio a gynhaliwyd yn ystod y flwyddyn, ac mae'n rhoi'r farn archwilio gyffredinol am sicrwydd yn seiliedig ar y gwaith archwilio hwnnw. Mae'r sicrwydd a roddir hefyd yn rhoi sylw i gynnydd o ran gweithredu gwelliannau, ystyriaeth o'r gofrestr risgiau, a'r sicrwydd a roddir mewn adroddiadau a gyhoeddwyd gan reoleiddwyr allanol. Caiff manylion ynghylch cwmpas y gwaith archwilio, a'r angen i ailflaenoriaethu'n gyson er mwyn sicrhau bod gwaith digonol yn cael ei gyflawni ar gyfer rhoi sicrwydd, eu nodi yn yr adroddiad.

Mae'r Adroddiad Blynyddol ar ddiwedd y flwyddyn yn cynnwys canlyniadau hunanasesiad blynyddol y gwasanaeth archwilio mewnol, sy'n seiliedig ar dempled Nodyn Cymhwys CIPFA i Lywodraeth Leol. Roedd y templed yn destun adolygiad allanol gan gymheiriaid yn ystod 2016-17, a'r bwriad yw ailadrodd asesiad allanol bob pum mlynedd fel sy'n ofynnol gan Safonau Archwilio Mewnol y Sector Cyhoeddus (PSIAS) (cynhelir yr adolygiad nesaf yn 2022). Mae'r cynlluniau gwella sy'n deillio o'r asesiadau hyn yn cael eu cynnwys yn yr Adroddiadau Cynnydd chwarterol a gyflwynir i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu, a chânt eu hadolygu'n flynyddol yn yr Adroddiad Blynyddol Archwilio Mewnol.

Mae'r Cynlluniau Gwella yn nodi'r gwelliannau a wnaed ac y bwriedir eu gwneud yn sgil yr argymhellion sy'n codi o'r asesiadau, ynghyd â chanlyniadau Rhaglen Gwella Sicrwydd Ansawdd y gwasanaeth yn unol â gofynion PSIAS, er mwyn sicrhau bod y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu yn medru monitro cynnydd y gwasanaeth.

Darparwyd Adroddiad am Gynllun Gweithredu Cynnydd a Blwyddyn Gyfredol Datganiad Llywodraethu Blynyddol 2021-2022 i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu ar 3 Mehefin 2021.

Mae Adroddiad Cynnydd Archwilio Mewnol 1/4/2021-30/6/2021 (a gyflwynwyd i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu ar 9 Medi 2021) ac Adroddiad Cynnydd Chwarter 3 (a gyflwynir i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu ar 19 Ionawr 2022) yn cynnwys y camau gweithredu a gymerwyd hyd yma er mwyn cyflawni'r gwelliannau arfaethedig a nodwyd.

Mae strwythur staffio y gwasanaeth Archwilio Mewnol wedi bod yn gyflawn yn ystod y flwyddyn 2021-2022.

Ar 24 Chwefror 2021 hefyd, cyflwynodd CMIA y Strategaeth a'r Cynllun Archwilio Mewnol ar gyfer 2021/22 i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu. Diben hwn yw sicrhau bod gwaith yn cael ei gyflawni ar lefel ddigon eang i ategu'r farn flynyddol

am effeithiolrwydd y systemau llywodraethu, gwaith rheoli risgiau, a rheolaeth fewnol ar draws y Cyngor. Roedd y Strategaeth a'r Cynllun Archwilio Mewnol ar gyfer 2021/22 yn crynhoi'r meysydd gwaith yr oedd yr Adran Archwilio Mewnol yn bwriadu canolbwyntio arnynt yn ystod y flwyddyn, gan ystyried y sefyllfa oherwydd y pandemig.

Mae'r gwasanaeth wedi cael ei ddarparu ar sail fwy adweithiol eleni, yn yr un modd â'r flwyddyn flaenorol, oherwydd yr amryw risgiau a gyflwynwyd yn sgil newidiadau angenrheidiol i arferion gweithio'r Cyngor, er enghraifft grantiau untro'n cael eu rhoi, grwpiau'n cael eu sefydlu i dargedu meysydd penodol lle'r oedd newid yn digwydd, mwy o staff yn gweithio gartref, ac ati. Mae gwaith archwilio mewnol wedi'i asesu yn barhaus ac mae anghenion a blaenoriaethau cyfnewidiol y Cyngor wedi cael eu hystyried yn rheolaidd. Yn ychwanegol i'r gwaith adweithiol hwn, rhoddir sicrwydd ar gyfer 2021/22 ar adolygiadau a gynllunnir ac sy'n cael eu cario ymlaen neu'n cael eu cynnal yn ystod y flwyddyn er mwyn asesu lefel flynyddol y sicrwydd ar gyfer y Cyngor. Mae'r holl gamau gweithredu a gymerwyd wedi bod yn gyson â'r nodyn cyfarwyddyd a gyhoeddwyd gan y Bwrdd Cyngori ar Safonau Archwilio Mewnol. At hynny, mae rhagor o adnoddau wedi'u neilltuo i ddatblygu'r system mapio sicrwydd er mwyn ategu ymhellach y sicrwydd a roddir ar ddiwedd y flwyddyn.

Mae gan y Cyngor, er enghraifft, rwymedigaeth daer i ddyfarnu grantiau amrywiol i fusnesau cymwys yn y Sir, ac oherwydd hawliadau twyllodrus posibl, mae'r Archwiliad Mewnol wedi parhau i adolygu sampl o geisiadau cyn talu (mae'n haws stopio taliadau nag adfer yr arian wedi hynny), gan ychwanegu gwerth i weithrediadau'r Cyngor o ganlyniad i amgylchiadau sy'n newid, fel y'i cefnogir gan nodiadau arweiniad y Bwrdd Cyngori Safonau Archwilio Mewnol.

Mae CMIA yn disgwyl dod i'r casgliad yn ei Hadroddiad Blynyddol 2021/22 a gyflwynir i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu, sy'n seiliedig ar:

- y nifer, y cwmpas a'r sicrwydd a gafwyd o'r adolygiadau mewnol ac allanol a gynhaliwyd yn ystod y flwyddyn hyd at 31 Mawrth 2022,
- a'r ffaith bod y rheolwyr (pan ar gael) wedi derbyn y camau a gymrwyd, bod y Cyngor yn meddu ar fframwaith llywodraethu boddhaol, trefniadau rheoli risg a bod rheolaethau mewnol yn eu lle i gyflawni amcanion y sefydliad yn ystod y flwyddyn.

Fodd bynnag, oherwydd effaith barhaus y pandemig, dylid nodi na chafodd unrhyw ysgolion eu hadolygu yn ystod y flwyddyn. Fodd bynnag, cynhaliwyd archwiliadau penodol wrth archwilio grantiau EIG a PDG.

Bydd y Datganiad Llywodraethu Blynyddol yn destun adolygiad gan Lywodraethu ac Archwilio Cymru er mwyn sicrhau ei fod yn gyson â'r wybodaeth sydd ganddo ac â deddfwriaeth. Yn ogystal, mae'r Adran Archwilio Mewnol yn cynnal adolygiad annibynnol blynyddol o'r Fframwaith Llywodraethu Blynyddol ac o'r dull sgorio a'r dystiolaeth, fel y nodir ym Mhwynt 2 uchod.

Swyddog Arweiniol Corfforaethol – Cyswllt Cwsmeriaid y Cyngor yw Uwchberchennog Risg Gwybodaeth yr awdurdod, ac mae'n gyfrifol hefyd am Ddiogelu Data a Diogelwch TGCh.

Yn draddodiadol, roedd Fforwm SIRO yn cynnwys arbenigwyr am faterion: E.e. Cyfleusterau, Diogelu Data, Diogelwch TG, Pennaeth TG, Cyfreithiol, AD a rhywfaint o gynrychiolaeth adrannol. Mae hwn yn cyfarfod bob chwarter i drafod materion sy'n ymwneud â risg gwybodaeth a rheoli gwybodaeth.

Mae rolau allweddol a threfniadau craffu presennol y Tîm Asedau Gwybodaeth fel a ganlyn:

- Swyddog Diogelwch TG ('ITSO') sy'n cynghori ynghylch diogelwch data, a chynghorwyr ac ymgynghorwyr allanol a ddefnyddir o bryd i'w gilydd i roi prawf ar drefniadau diogelwch yr Awdurdod a chynghori yn eu cylch;
- Swyddog Rheoli Gwybodaeth a Chofnodion ('IRMO') sy'n cynghori ynghylch cydymffurfio â'r gyfraith ac sy'n sicrhau bod polisiau a gweithdrefnau ar waith ac y glynir wrthynt;
- Mae'r Grŵp Corfforaethol Diogelu Data (a elwir yn fewnol yn gyfarfod Grŵp Corfforaethol Diogelu Data / Rhyddid Gwybodaeth / Rheoliadau Gwybodaeth Amgylcheddol) yn cwrdd bob chwarter, a chaiff ei gadeirio gan y Pennaeth Polisi Gwasanaeth (Dirprwy HOS ICT&CS); a
- Chyflwynir Adroddiadau Blynyddol yn ôl yr angen i Bwyllgor Archwilio a Llywodraethu y Cyngor.

Yn ogystal:

- ITSO yw Is-gadeirydd Fforwm Diogelwch Sector Cyhoeddus Cenedlaethol Cymru (Cymru WARP) sy'n cwrdd bob chwarter.
- IRMO yw Cadeirydd Cymdeithas Rheoli Gwybodaeth a Chofnodion Cymru ac mae'n trefnu digwyddiadau ar draws Cymru.
- Mae IRMO yn aelod o Banel Sicrhau Ansawdd Cytundeb Rhannu Gwybodaeth Bersonol Cymru ar gyfer Canolbarth a Gorllewin Cymru.

Yn dilyn yr adolygiad o'r Fframwaith Llywodraethu, bernir bod y trefniadau llywodraethu cyffredinol yn dda ar y sail bod mwyafrif y sgorau a roddwyd yn 9/10.

Mae cyflwyno'r Cod Llywodraethu Corfforaethol Lleol sy'n amlinellu'r ffordd y mae'r Cyngor wedi ymrwymo i egwyddorion craidd Fframwaith *Delivering Good Governance in Local Government* CIPFA/SOLACE yn cynnig arweiniad i'r holl Aelodau a Swyddogion am yr agenda llywodraethu.

Bydd adolygu'r Cod Llywodraethu Lleol yn rheolaidd yn rhoi lefel uchel o sicrwydd bod y trefniadau llywodraethu'n addas i'w diben.

Pandemig y Coronafeirws

Oherwydd argyfwng pandemig y coronafeirws, caewyd holl swyddfeydd y Cyngor i'r cyhoedd ar 23 Mawrth 2020.

Yng ngoleuni'r argyfwng cenedlaethol a'r sefyllfa frys a gododd o ganlyniad i'r pandemig, ac er mwyn diogelu buddiannau'r Cyngor a'r cyhoedd, mewn amgylchiadau lle y bernir bod y penderfyniad yn un brys ac y byddai unrhyw oedi'n niweidio buddiannau'r Cyngor neu'r cyhoedd yn ddifrifol, rhoddodd Arweinydd y Cyngor bwerau dirprwyedig dros dro i Brif Weithredwr a Grŵp Arweiniol y Cyngor wneud penderfyniadau ynghylch ymateb y Cyngor i COVID-19.

Gwnaethpwyd y penderfyniad yn unol â rhan 4 Cyfansoddiad y Cyngor.

Mae Hysbysiad y Cofnod o Benderfyniadau Brys ar gael ar wefan y Cyngor ar dudalen y Cyngor ar gyfer Strwythur Llywodraethu er mwyn gwneud penderfyniadau yn ystod COVID-19 (<https://www.ceredigion.gov.uk/resident/coronavirus-covid-19/governance/>).

Adolygwyd y penderfyniad, ac ym mis Hydref 2020, Chwefror 2021, Mawrth 2021 a Mai 2021, cymeradwyodd yr Arweinydd benderfyniadau diwygiedig (ar gael ar wefan y Cyngor hefyd).

Yn ystod y cyfnod dan sylw, mae cyfarfodydd y Grŵp Rheoli Aur wedi'u cynnal er mwyn trafod pandemig Covid-19 a dulliau o ymdrin yn effeithiol â'r sefyllfa. Mae'r Grŵp Rheoli Aur yn dal i gwrdd sawl gwaith yr wythnos.

Sefydlwyd fforwm y Grŵp Rheoli Aur ar unwaith i hwyluso gweithrediadau a darparu proses gadarn ar gyfer gwneud penderfyniadau o'r cychwyn cyntaf, ac roedd yn cynnal cyfarfodydd rhith bob dydd.

Daeth swyddogaeth Weithredol Dros Dro i drosglwyddo pwerau i ben ar 31 Awst 2021. O 1 Medi 2021 tan nawr, mae'r Grŵp Rheoli Aur wedi bod yn gwneud penderfyniadau gweithredol dan Ddeddf Argyfyngau Sifil Posibl 2004.

Mae llythyr Archwilio Cymru i'r Cyngor ynghylch Adfer yn sgil Covid-19 – Sicrwydd Dros Dro, dyddiedig 19 Hydref 2020, yn crynhoi ei gasgliadau dros dro ar sail camau parhaus i fonitro'r broses o addasu i effaith barhaus y pandemig. Yn yr Atodiad, mae Archwilio Cymru yn cyfeirio at y bwriad, yn rhan o drefniadau addasu'r Cyngor ar gyfer gwneud penderfyniadau, i'r Lòg Penderfyniadau gael ei gyhoeddi ar wefan y Cyngor ac i adroddiad gael ei gyflwyno yng nghyfarfod nesaf y Pwyllgor Cydlynu Trosolwg a Chraffu. Nododd y Pwyllgor Archwilio gynnwys y llythyr hwn yn ei gyfarfod ar 12 Tachwedd 2020 a chyflwynwyd adroddiad gan y Swyddog Arweiniol Corfforaethol – Cyfreithiol a Llywodraethu/Swyddog Monitro i'r Pwyllgor Cydlynu Trosolwg a Chraffu ar 20 Ionawr 2020, a oedd yn nodi cynnwys yr Adroddiad a chynnwys Lòg Penderfyniadau cyfarfodydd y Grŵp Arwain Covid-19, sef y Grŵp Rheoli Aur.

Cyhoeddwyd y Lòg gyntaf ar wefan y Cyngor ar 5 Tachwedd 2020 (ar gyfer penderfyniadau a wnaed hyd at 30 Medi 2020). Mae'r penderfyniadau a wnaed

rhwng 1 Hydref 2020 a 30 Tachwedd 2020 wedi'u cyhoeddi erbyn hyn hefyd ac mae'r penderfyniadau a wnaethpwyd tan ddiwedd mis Rhagfyr 2021 yn cael eu paratoi i'w cyhoeddi.

Roedd gan y Cyngor weledigaeth glir y gallai pob unigolyn, busnes a gwasanaeth yn ddieithriad ei deall a chytuno arni er mwyn sicrhau bod Ceredigion yn llwyddo nid yn unig i leihau nifer y marwolaethau a ragwelid yn ystod penllanw cyntaf yr haint ond, yn bwysicach na hynny, nifer y marwolaethau a ragwelid yn ystod unrhyw benllanw yn y dyfodol. Mae'r weledigaeth wedi'i gweithredu mewn tri chfnod hyd yma:

- Cyfnod 1: Bod yn barod – Cau pob gwasanaeth nad yw'n hanfodol
- Cyfnod 2: Gweithredu – Darparu gwasanaethau dan amodau cyfnod clo
- Cyfnod 3: Addasu a chydnerthedd hirdymor

Mae Cyfnod 3 yn darparu cyfnod addasu rhwng y ddau gyfnod cyntaf a phedwerydd cyfnod, sef y cyfnod adfer. Er mwyn i hynny allu digwydd, rhaid i'r cyfnod addasu ystyried tair prif elfen a fydd yn hollbwysig ar gyfer delio â COVID-19, gan sicrhau ar yr un pryd bod elfennau o'r cyfnod clo yn cael eu llacio'n ddiogel ac mewn dull strwythuredig a reolir. Y tair elfen yw:

Cyfyngu + Ynysu + Dileu

Wrth i gyfyngiadau'r cyfnod clo gael eu llacio'n raddol ac wrth i Lywodraeth Cymru ddiwygio ei chanllawiau, mae'r Cyngor wrthi'n ystyried sut a phryd y gall ailgyflwyno ei wasanaethau neu sut y byddant yn cael eu darparu mewn ffordd wahanol. Nodir hynny mewn '[Cynllun y ffordd ymlaen](#)' ar wefan y Cyngor.

Gobeithir y bydd sectorau busnes a grwpiau cymunedol hefyd yn cyfrannu at y cynllun hwn er mwyn sicrhau eglurder i holl drigolion Ceredigion.

Ar ôl rhoi'r gorau yn syth ar y dechrau i gynnal cyfarfodydd cyhoeddus, mae cyfarfodydd y Cyngor wedi'u hailgyflwyno ar lwyfan rhith.

Gall aelodau'r cyhoedd fynychu'r cyfarfodydd o bell drwy anfon e-bost i'r Gwasanaethau Democraidd er mwyn cael y manylion cofrestru. Mae rhestr lawn o gyfarfodydd o bell ar gael ar wefan y Cyngor. Gellir gwyllo'r cyfarfodydd hyn ar dudalen Facebook y Cyngor hefyd.

5 Y materion a nodwyd ar gyfer y llynedd (2021-2022)

Mae'r tabl canlynol yn cofnodi'r camau gweithredu a gymerwyd yn ystod 2021-22 i ddatrys y materion a nodwyd yn y Datganiad Llywodraethu Blynyddol ar gyfer 2020-2021:

Mater	Cam gweithredu	Canlyniad / Cynnydd hyd yma	Swyddog Arweiniol	Dyddiad cwblhau
A1.1 Sicrhau bod yr Aelodau a'r Swyddogion yn ymddwyn gydag uniondeb ac yn arwain diwylliant lle maent yn gweithredu'n amlwg ac yn gyson er budd y cyhoedd, gan warchod enw da'r sefydliad drwy wneud hynny	<p>Y Swyddog Monitro i roi cyngor pellach i Swyddogion am yr angen i ddatgelu buddiannau mewn sefydliadau sy'n gwrthdaro gyda buddiannau'r Cyngor, neu y gallent wneud hynny, gan gynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Contractwyr; • Llywodraethwyr Ysgol; • Clercod cynghorau Tref a Chymuned; • Aelodau cynghorau Tref a Chymuned; • Llywodraethwyr Ysgol. <p>MO a CLO Gwasanaethau Democraataidd i barhau i gynnal adolygiad o Aelodau sy'n dal swyddi cyfarwyddwr, ymddiriedolaethau neu aelodaeth pan gânt eu penodi i gyrff allanol, a phwyllgorau, y Swyddog Monitro i ystyried adborth aelodau a gwerth ychwanegol, gan barhau i ddiweddarau'r Cod Ymddygiad ar gyfer Swyddogion ac Aelodau.</p>	<p>Mae hon yn ddyletswydd barhaus. Bydd gan y Pwyllgor Moeseg a Safonau ddyletswyddau newydd nawr (o fis Mai 2022) dan Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021, a fydd yn cynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Monitro cydymffurfiaeth arweinwyr grwpiau gwleidyddol ar y Cyngor gyda'u dyletswyddau dan A.52(1) Deddf Llywodraeth Leol 2000; • Cynghori, hyfforddi neu drefnu hyfforddi arweinwyr grwpiau gwleidyddol ar y Cyngor am faterion sy'n ymwneud â'u dyletswyddau dan A.52A (1) Deddf Llywodraeth Leol 2000. • Ar ddiwedd pob blwyddyn ariannol, paratoi adroddiad blynyddol i'r Cyngor ynghylch y flwyddyn honno yn unol â 56B Pennod 1 Rhan 3 Deddf Llywodraeth Leol 2000. 	EP/LE	Mawrth 2022

Mater	Cam gweithredu	Canlyniad / Cynnydd hyd yma	Swyddog Arweiniol	Dyddiad cwblhau
	<p>Y Swyddog Monitro i roi cyngor pellach i Swyddogion am yr angen i ddatgan</p> <ul style="list-style-type: none"> • Swyddi cyfarwyddwyr; a • Chyflogaeth arall <p>Gan gynnwys os ydynt yn gwrthdaro gyda buddiannau'r Cyngor neu beidio.</p> <p>Y Swyddog Monitro i barhau i gynghori Aelodau ymhellach am yr angen i ddatgan lletygarwch/rhoddion.</p> <p>Y Swyddog Monitro i roi cyngor i Brif Swyddogion ymhellach am yr angen i ddatgan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • cysylltiadau personol agos gyda Swyddogion neu Aelodau eraill, 	<p>Mae'r ddyletswydd i fonitro cydymffurfiaeth arweinwyr grwpiau gwleidyddol yn ymwneud â safonau ymddygiad, a sicrhau bod hyn yn amlwg ac yn cael ei ddangos yn gyson a gyda thystiolaeth er mwyn diogelu enw da y Cyngor.</p> <p>Mae cyngor y Swyddog Monitro i Swyddogion ynghylch datgelu buddiannau yn gam gweithredu sy'n parhau, a gyflawnir yn rheolaidd trwy gyfrwng Diweddariadau Newyddion ar system Cerinet.</p> <p>Yn fwyaf diweddar, cyhoeddwyd Diweddariad am Ddatgelu Buddiannau a Lletygarwch Cyflogeion y Cyngor ar 20 Gorffennaf 2021 ar Safle CeriNet y Cyngor, gan gynnwys dolenni i ffurflenni perthnasol a'r Cod Ymddygiad i Gyflogeion Llywodraeth Leol, ynghyd â nodyn atgoffa y dylid cyfeirio unrhyw ymholiadau neu geisiadau am gyngor i'r Swyddog Monitro.</p> <p>Cyhoeddwyd diweddariad am y Datganiad Cyflogeion a'r Gofrestr Buddiannau, gan gynnwys ynghylch</p>		

Mater	Cam gweithredu	Canlyniad / Cynnydd hyd yma	Swyddog Arweiniol	Dyddiad cwblhau
		<p>Grantiau NDR Cronfa Busnes Cyfyngiadau COVID-19 ar gyfer busnesau ar 8 Ionawr 2021 ar Safle CeriNet y Cyngor.</p> <p>Cynhelir adolygiad ar hyn o bryd o'r cyrff allanol sydd wedi penodi Aelodau, gan gynnwys gwerth ychwanegol, a hefyd, diweddarau'r Cyfansoddiad.</p> <p>Ar hyn o bryd, cynhelir adolygiad sylweddol o'r Cod Ymddygiad i Gyflogeion Llywodraeth Leol, a hefyd, y Datganiadau Budd a Lletygarwch ar gyfer Staff. Cynhaliwyd cyfarfodydd rheolaidd a chafwyd mewnbyn gan y Swyddog Monitro, y Swyddog Llywodraethu, y Swyddog Arweiniol Corfforaethol – Pobl a Threfniadaeth a'r Swyddog Rheoli Cofnodion a Gwybodaeth Diogelu Data.</p> <p>Yn ogystal, anfonwyd Asesiad drafft o'r Effaith ar Ddiogelu Data i'r Swyddog Diogelu Data ei ystyried mewn perthynas â'r newidiadau a gynigiwyd i'r Cod Ymddygiad a'r Datganiadau, a rhoddwyd</p>		

Mater	Cam gweithredu	Canlyniad / Cynnydd hyd yma	Swyddog Arweiniol	Dyddiad cwblhau
		<p>diweddariadau cynnydd i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu yn ystod ei Gyfarfod ar 25.11.2021 (rhoddir diweddariad cynnydd pellach yn ystod ei Gyfarfod ar 19.1.2022).</p> <p>Ar ôl cwblhau proses DPIA, anfonir y dogfennau drafft at y Grŵp Arweiniol, Undebau Llafur a'r Cyngor.</p> <p>Yn ogystal, ystyrir a ddylid cyhoeddi Buddiannau Busnes Prif Swyddogion ar wefannau'r Cyngor, a chynhelir Cyfarfodydd rhwng yr MO, y Swyddog Llywodraethu, y Swyddog Diogelu Data a CLO – Pobl a Threfniadaeth.</p>		
<p>A1.3 Arwain trwy esiampl a defnyddio'r gwerthoedd neu'r egwyddorion gweithredol safonol hyn fel fframwaith er mwyn gwneud penderfyniadau a chymryd camau eraill</p>	<p>Y Grŵp Arweiniol i gael diweddariad am e-ddysgu gydag AD yn adrodd i'r Grŵp Arweiniol (Rhaid i'r holl Staff gwblhau modiwl hyfforddiant E-ddysgu gorfodol am Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol ('WFGA').</p>	<p>Cyflwynwyd y modiwl e-ddysgu gorfodol ym mis Medi 2017 a than fis Tachwedd 2021, mae wedi cael ei gwblhau gan 2,834 o gyflogeion. O blith y rhain, cwblhaodd 343 y modiwl Cymraeg a chwblhaodd 2,491 y modiwl Saesneg.</p> <p>Rhwng mis Ebrill a mis Tachwedd 2021, roedd 242 o gyflogeion wedi</p>	<p>GE</p>	<p>Mawrth 2022</p>

Mater	Cam gweithredu	Canlyniad / Cynnydd hyd yma	Swyddog Arweiniol	Dyddiad cwblhau
	<p>Parhau i adolygu'r Cyfansoddiad er mwyn adlewyrchu newidiadau deddfwriaethol ac yn unol â'r angen.</p>	<p>cwblhau'r modiwl e-ddysgu, 40 yn Gymraeg a 202 yn Saesneg (mae'r ffigurau yn cynnwys y rhai sydd wedi gadael). Anfonir nodiadau atgoffa i staff nad ydynt wedi cyflawni'r modiwl eto a bydd y Grŵp Arweiniol yn cael adroddiadau am weithgarwch cwblhau modiwlau e-ddysgu gorfodol o bryd i'w gilydd.</p> <p>Mae adolygu'r Cyfansoddiad er mwyn adlewyrchu newidiadau deddfwriaethol ac yn unol â'r angen yn dasg barhaus, gan bod y Cyfansoddiad yn ddogfen fyw. Cyflwynwyd diwygiadau arfaethedig i'r Cyfansoddiad ddiwethaf i'r Cyngor yn ystod y Cyfarfod ar 23 Medi 2021, a chyn hyn, yn ystod ei gyfarfod ar 18 Mawrth 2021. Mae Gweithgor Trawsbleidiol y Cyngor ar y Cyfansoddiad yn cyfarfod yn rheolaidd, a chynhaliwyd cyfarfodydd ar 15 Chwefror 2021, 19 Ebrill 2021, 30 Mehefin 2021, 10 Awst 2021 ac 8</p>	EP/HR	Mawrth 2022

Mater	Cam gweithredu	Canlyniad / Cynnydd hyd yma	Swyddog Arweiniol	Dyddiad cwblhau
		<p>Tachwedd 2021, a bwriedir cynnal y Cyfarfod nesaf ar 11 Chwefror 2022.</p> <p>Mae diwygiadau arwyddocaol i'r Cyfansoddiad wedi cynnwys diwygiadau er mwyn cydymffurfio â Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 ac mae gwaith yn mynd rhagddo ar hyn o bryd i weithredu newidiadau fel yr argymhellwyd gan Archwilio Cymru yn ei Adolygiad o Wasanaeth Cynllunio Cyngor Sir Ceredigion 2020-21 (Cyhoeddwyd yr adroddiad ym mis Hydref 2021).</p> <p>Cynhelir ymarfer cymharu o'r Cyfansoddiad Cyfredol yn erbyn y Cyfansoddiad Enghreifftiol a gyhoeddwyd gan CLILC.</p>		
A1.4 Arddangos, mynegi ac ymgorffori'r egwyddorion neu'r gwerthoedd gweithredu	Mae'r Cyngor yn gwneud paratoadau i gydymffurfio gyda Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 ynghylch y Pwyllgor Archwilio (cylch	Cyflwynwyd newidiadau arfaethedig i'r Cyfansoddiad er mwyn cydymffurfio gyda Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 i Weithgor	EP/AW/HR	Mawrth 2022

Mater	Cam gweithredu	Canlyniad / Cynnydd hyd yma	Swyddog Arweiniol	Dyddiad cwblhau
<p>safonol drwy bolisiau a phrosesau priodol a adolygir yn rheolaidd i sicrhau eu bod yn gweithredu'n effeithiol</p>	<p>gorchwyl, cylch gwaith a chyfansoddiad i'w hadolygu): Mae newidiadau'n cynnwys: - newid yr enw i'r 'Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu; - Yr Aelodaeth fydd 2/3 Cynghorydd ac 1/3 Unigolyn Lleyg (yn unol â'r diffiniad yn y Ddeddf); - mae dyletswydd ar y Pwyllgor i benodi ei Gadeirydd a'i Ddirprwy Gadeirydd ei hun; -Rhaid i'r Cadeirydd fod yn unigolyn lleyg; -Ni ddylai'r Dirprwy Gadeirydd fod yn aelod o Bwyllgor Gweithredol yr Awdurdod Lleol; ac - yn absenoldeb y Cadeirydd a'r Dirprwy, dim ond Aelodau anweithredol fydd yn gallu cadeirio.</p>	<p>Trawsbleidiol y Cyngor ar y Cyfansoddiad ar 19 Ebrill 2021, 30 Mehefin 2021 a 10 Awst 2021, a wnaeth argymhellion priodol i'r Cyngor. Cyflwynwyd Adroddiad am y newidiadau arfaethedig hyn i'r Cyngor yn ystod ei Gyfarfod ar 23 Medi 2021. Penderfynodd y Cyngor gytuno i'r newidiadau arfaethedig.</p> <p>Cyflwynwyd Adroddiad pellach am newidiadau sy'n ymwneud â'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu yn deillio o Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 i Bwyllgor Archwilio a Llywodraethu y Cyngor yn ystod ei Gyfarfod ar 3 Mehefin 2021, gan gynnwys diweddariadau i'r Cyfansoddiad, gan hysbysu am y gofynion i CJC Canolbarth Cymru i gael Is-bwyllgor Archwilio a Llywodraethu.</p> <p>Yn ogystal, cyflwynwyd adroddiad am newidiadau dan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 sy'n</p>		<p>Newidiadau ynghylch y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu a Deddf 2021 wedi'u Cwblhau</p>

Mater	Cam gweithredu	Canlyniad / Cynnydd hyd yma	Swyddog Arweiniol	Dyddiad cwblhau
		<p>effeithio ar y Pwyllgor i'r Pwyllgor yn ystod cyfarfod y Pwyllgor ar 24 Chwefror 2021, gan gynnwys recriwtio aelodau lleyg i'r Pwyllgor. Yna cyflwynwyd y newidiadau a'r cynigion hyn ynghylch recriwtio i'r Cyngor ar 18 Mawrth 2021, ac fe'u cymeradwywyd ganddo. Nododd y Cyngor gynnwys yr Adroddiad, ynghyd â'r dyddiadau gweithredu perthnasol, gan gymeradwyo:</p> <p>a) newid enw y Pwyllgor Archwilio i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu, ynghyd â swyddogaethau ychwanegol yn ymwneud â delio gyda chwynion a pherfformiad y byddent yn dod i rym o 1 Ebrill 2021;</p> <p>b) cychwyn ar y broses recriwtio am aelodau lleyg annibynnol i'r Pwyllgor Archwilio;</p> <p>c) y cynigion ar gyfer Panel Dethol y Rhestr Fer; a'r</p> <p>d) Disgrifiad Rôl a'r Fanyleb Person.</p>		

Mater	Cam gweithredu	Canlyniad / Cynnydd hyd yma	Swyddog Arweiniol	Dyddiad cwblhau
		<p>Cyflwynwyd Adroddiad am faint y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu i'r Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd ar 21 Mai 2021, a gytunodd argymhell i'r Cyngor y dylai'r Pwyllgor gynnwys 6 Aelod o'r Cyngor Sir a 3 aelod lleyg (9 at ei gilydd). Yna, cyflwynwyd Adroddiad am faint y Pwyllgor i'r Cyngor ar 17 Mehefin 2021 a chytunodd y Cyngor ar y cyfansoddiad hwnnw o ran aelodau o 5 Mai 2022. Mae'r broses recriwtio wedi cael ei chwblhau erbyn hyn, a phenderfynodd y Cyngor ar 9 Rhagfyr 2021 benodi tri ymgeisydd a argymhellwyd gan Banel Dethol y Rhestr Fer.</p> <p>Mae'r broses o gyhoeddi cofrestr y penderfyniadau dirprwyedig yn parhau. Mae Lòg Penderfyniadau y Grŵp Rheoli Aur, cofrestr penderfyniadau, wedi cael ei</p>		

Mater	Cam gweithredu	Canlyniad / Cynnydd hyd yma	Swyddog Arweiniol	Dyddiad cwblhau
	<ul style="list-style-type: none"> • Cyhoeddi'r Gofrestr Penderfyniadau Dirprwyedig. 	<p>chyhoeddi a'i diweddarau bob chwarter, a'i chyflwyno i'r Grŵp Rheoli Aur (ac yna ei chymeradwyo), ac wedi hynny, i'r Pwyllgor Cydlynu Trosolwg a Chraffu (yn fwyaf diweddar ar 1 Rhagfyr 2021 a chyn hyn, ar 16 Mehefin 2021) ac fe'i chyhoeddwyd ar wefan y Cyngor.</p> <p>Cynigiwyd yn y Cyfarfod hwn y dylid cyhoeddi'r Lòg Penderfyniadau yn fwy rheolaidd ac mae MO/Swyddog Llywodraethu yn trefnu y bydd yn cael ei gyhoeddi yn fwy rheolaidd (cyhoeddwyd penderfyniadau a wnaethpwyd tan 30 Tachwedd 2021 a chyhoeddir penderfyniadau a wnaethpwyd tan 31 Rhagfyr 2021 cyn bo hir (Rhagfyr 2021).</p> <p>Yna, cyflwynir y Log Penderfyniadau ar gyfer penderfyniadau a wnaethpwyd rhwng 1 Rhagfyr 2021 a 31 Rhagfyr 2021 i'r Pwyllgor Cydlynu Trosolwg a Chraffu yn ystod ei Gyfarfod ar 10 Chwefror 2022.</p>		

Mater	Cam gweithredu	Canlyniad / Cynnydd hyd yma	Swyddog Arweiniol	Dyddiad cwblhau
	<ul style="list-style-type: none"> Gwaith parhaus i fonitro'r niferoedd sy'n dilyn y modiwl e-ddysgu Gorfodol ynghylch Chwythu'r Chwiban. Mae'n is na'r hyn sy'n ofynnol ar hyn o bryd. 	<p>Mewn perthynas â phenderfyniadau dirprwyedig eraill, cyhoeddir penderfyniadau dirprwyedig y Pwyllgor Rheoli Datblygiad ar gyfer pob Pwyllgor Rheoli Datblygiad. Mae unrhyw waith penderfyniadau eraill yn mynd rhagddo, fodd bynnag, yn arbennig, mae gwaith yn cael ei gyflawni ar hyn o bryd i baratoi Cofrestr Gorchymyn Cadw Coed (TPO).</p> <p>O ran y niferoedd a fanteisiodd ar y modiwl Chwythu'r Chwiban e-ddysgu Gorfodol, rhwng mis Ebrill a mis Tachwedd 2021, cwblhaodd 237 o Staff y Modiwl, 42 yn Gymraeg a 195 yn Saesneg (*mae'r ffigurau hyn yn cynnwys y rhai sydd wedi gadael)</p> <p>Mae'r adolygiad o'r Polisi Cwynion Corfforaethol wedi cael ei gwblhau. Cyflwynwyd y polisi newydd i'r</p>		<p>Mae'r adolygiad o'r Polisi Cwynion / Canmoliaeth wedi cael ei gwblhau</p>

Mater	Cam gweithredu	Canlyniad / Cynnydd hyd yma	Swyddog Arweiniol	Dyddiad cwblhau
	<ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="611 300 1153 379">Adolygir y polisi Cwynion / Canmoliaeth yn ystod 2020- 2021. <p data-bbox="611 754 1137 794">Darparir hyfforddiant Moeseg / Twyll.</p>	<p data-bbox="1205 300 1747 595">Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Adnoddau Corfforaethol ar 7 Gorffennaf ac fe'i cyflwynwyd i'r Cyngor ar 23 Medi. Penderfynodd y Cyngor gymeradwyo'r Polisi a'r Gweithdrefnau Cwynion 2021 diwygiedig.</p> <p data-bbox="1205 683 1747 1329">Bellach, mae'r modiwl hyfforddiant Moeseg / Twyll, a baratwyd ar y cyd â Zurich (yswiriwr y Cyngor), wedi cael ei gwblhau. Cyflwynwyd yr hyfforddiant gan Anthony Connolly o Zurich ar 28 Mai 2021 yn ystod gweithdy chwarterol y Rheolwyr Corfforaethol. Defnyddir y sleidiau o'r cyflwyniad fel sylfaen modiwl e-ddysgu ar gyfer yr holl staff. Mae'r Gwasanaethau Archwilio a Llywodraethu Mewnol wedi paratoi cwestiynau ac atebion drafft ar gyfer y modiwl e-ddysgu ac mae wedi darparu'r rhain i'r adran Dysgu a</p>		

Mater	Cam gweithredu	Canlyniad / Cynnydd hyd yma	Swyddog Arweiniol	Dyddiad cwblhau
		<p>Datblygu, a byddant yn eu defnyddio fel sylfaen y modiwl.</p> <p>Cefnogir hyn hefyd gan yr adolygiad a gynhaliwyd yn ddiweddar o Strategaeth Atal Twyll, Llygredd a Llwgwrwbrwyo (gan gynnwys Atal Gwyngalchu Arian) y Cyngor.</p> <p>Mae archwiliad mewnol dilynol o drefniadau'r Cyngor ynghylch Moeseg yn mynd rhagddo hefyd (yn cael ei adolygu ar hyn o bryd).</p>		

DRAFT

Mater	Cam gweithredu	Canlyniad / Cynnydd hyd yma	Swyddog Arweiniol	Dyddiad cwblhau
A3.1 Sicrhau bod aelodau a Staff yn dangos ymrwymiad cadarn i'r gyfraith, yn ogystal â chydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau perthnasol	<ul style="list-style-type: none"> Bydd Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 yn cael effaith ar gyrrff corfforaethol, gan gynnwys y Cyngor, ac mae'r paratodau er mwyn sicrhau cydymffurfiaeth yn mynd rhagddynt. 	Fel yr uchod, mae cydymffurfiaeth gyda Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 yn parhau, gan gynnwys trwy gyfrwng y Gweithgor Trawsbleidiol ar y Cyfansoddiad (Aelodau o bob grŵp gwleidyddol yn bresennol), adroddiadau i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu a'r Cyngor, ac mae cynllun Gweithredu y Cyngor wedi cael ei baratoi a'i ddiweddarau'n rheolaidd, a chynhaliwyd cyfarfodydd gyda Swyddogion a CLOs perthnasol, pan fo hynny'n briodol.	EP	Mawrth 2022
B1.1 Sicrhau bod diwylliant agored ar waith, drwy ddangos, cofnodi a mynegi ymrwymiad y sefydliad i fod yn agored	Diweddarwyd y polisi FOI ac EIR. Mae adolygiad o'r Cynllun Cyhoeddi FOI yn mynd rhagddo.	Bwriedir cynnal adolygiad o Gynllun Cyhoeddi FOI yn ystod y flwyddyn nesaf.	LE/AW/MNH	Mawrth 2022
B3.1 Sefydlu polisi clir ar y math o faterion y bydd y sefydliad yn ymgynghori'n ystyrlon â dinasyddion unigol, defnyddwyr	O ganlyniad i bandemig Covid-19, mae angen i benderfyniadau gael eu gwneud gan y Grŵp Rheoli Aur ar hyn o bryd am resymau brys, felly mae'n amhosibl i nifer o wasanaethau	Lluniwyd Tudalen Ymgysylltu, Ymgynghoriadau a Phartneriaethau Cymunedol ar safle newydd Ceri Net. https://cerinet.ceredigion.gov.uk/our-	AW/LE/MS	Mawrth 2022

Mater	Cam gweithredu	Canlyniad / Cynnydd hyd yma	Swyddog Arweiniol	Dyddiad cwblhau
<p>gwasanaethau a rhanddeiliaid eraill yn eu cylch, neu'n eu cynnwys ynddynt, i sicrhau bod gwasanaeth (neu ddarpariaeth arall) yn cyfrannu at gyflawni'r canlyniadau arfaethedig</p>	<p>ymgyngori wyneb yn wyneb yn y gymuned ar hyn o bryd, felly diwygiwyd y sgorio i adlewyrchu hyn.</p>	<p><u>council/community-engagement-consultation-and-partnerships/#</u></p> <p>Mae hyn yn cynnwys dolenni i'n Rhestr Gyfeirio Polisi Ymgysylltu Cymunedol, Ymgysylltu ac Ymgynghori cyfredol, Ymgysylltu gyda Defnyddwyr Gwasanaeth ac Offeryn Gwneud Penderfyniadau Ymgynghori.</p> <p>Bellach, asesir yr holl Aseidiadau Effaith Integredig (IIAs) ar gyfer y Cabinet gan y Swyddog Ymgysylltu a Chydraddoldeb. Mae hyn yn cynnwys a yw gweithgarwch ymgysylltu, cynnwys ac ymgynghori effeithiol wedi digwydd, gan gyfrannu at ein proses strategol o wneud penderfyniadau.</p> <p>Lluniwyd Strategaeth Ymgysylltu ddrafft newydd i Gyngor Sir</p>		

Mater	Cam gweithredu	Canlyniad / Cynnydd hyd yma	Swyddog Arweiniol	Dyddiad cwblhau
	<p>Mae'r Polisi Ymgysylltu Cymunedol yn destun adolygiad a bydd yn cynnwys darpariaethau ynghylch sut yr ymgysylltir gyda rhanddeiliaid yn y dyfodol.</p>	<p>Ceredigion, 'Siarad, Gwranddo a Gweithio gyda'n Gilydd. Ymgynghorir am hon a chytunir arni yn dilyn yr Etholiadau Llywodraeth Leol yn 2022.</p> <p>Mae'r gwaith wedi cychwyn i baratoi Polisi Ymgysylltu Cymunedol a fydd yn bodloni gofynion Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021, a fydd yn cynnwys sut y byddwn yn annog cyfranogiad wrth wneud penderfyniadau hefyd, er ein bod yn aros am ganllawiau gan Lywodraeth Cymru ynghylch y rhan hon o'r ddeddfwriaeth.</p>		
<p>B3.4 Gweithredu mecanweithiau adborth effeithiol er mwyn dangos sut yr ystyriwyd eu safbwyntiau</p>	<p>Mae gofyn gwneud gwaith pellach ynghylch monitro adborth a bydd y swydd Cydraddoldeb ac Ymgysylltu newydd yn rhoi sylw i hyn.</p>	<p>Cofnodir adborth o weithgarwch ymgysylltu a sut yr ystyriwyd safbwyntiau pobl yn yr IIAs.</p> <p>Cyhoeddir adroddiadau am ymarferion ymgysylltu ac ymgynghoriadau ar ein tudalen ar y we ynghylch ymgynghoriadau</p>	<p>AW/MS</p>	<p>Mawrth 2022</p>

Mater	Cam gweithredu	Canlyniad / Cynnydd hyd yma	Swyddog Arweiniol	Dyddiad cwblhau
		<p>cyhoeddus er mwyn rhoi adborth i'r cyhoedd.</p> <p>http://www.ceredigion.gov.uk/your-council/consultations/</p> <p>Cyflwynir unrhyw adroddiadau ymgysylltu / ymgynghori i'r pwyllgor Craffu a'r Cabinet er mwyn cyfrannu at eu gweithgarwch gwneud penderfyniadau.</p>		
<p>C1.5 Rheoli disgwyliadau defnyddwyr gwasanaethau'n effeithiol o ran pennu blaenoriaethau a gwneud y defnydd gorau o'r adnoddau sydd ar gael</p>	<p>Cyhoeddi perfformiad y gwasanaeth gan gynnwys data am y costau a gwerth am arian.</p>	<p>Caiff data perthnasol ynghylch costau a gwerth am arian ei ystyried yn gyson mewn adroddiadau gwasanaeth.</p> <p>Nid yw data ynghylch costau a gwerth am arian yng nghyd-destun rheoli disgwyliadau defnyddwyr gwasanaeth, ar gael i nac yn cael ei ddal gan y Gwasanaeth Perfformiad.</p>	<p>AW</p>	<p>Mawrth 2022 – Wedi'i gwblhau</p>
<p>D2.3 Ystyried a monitro risgiau y mae pob partner yn eu hwynebu wrth</p>	<p>Ystyrir newidiadau deddfwriaethol e.e. Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021.</p>	<p>Fel yr uchod, mae'r gwaith yn parhau mewn perthynas â gwneud newidiadau deddfwriaethol, megis</p>	<p>AW/EP</p>	<p>Mawrth 2022</p>

Mater	Cam gweithredu	Canlyniad / Cynnydd hyd yma	Swyddog Arweiniol	Dyddiad cwblhau
gydweithio, gan gynnwys risgiau a rennir		<p>newidiadau Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 ac ystyried/monitro risgiau y mae pob partner yn eu hwynebu wrth gydweithio, gan gynnwys risgiau a rennir.</p> <p>Cynhelir cyfarfodydd ac mae gwaith paratoi yn cael ei wneud, er enghraifft, ynghylch gofyniad Deddf 2021 am Gyd-bwyllgorau Corfforedig, gan gynnwys risgiau posibl a risgiau a rennir (sefydlwyd grŵp CJC, a chynhaliwyd y cyfarfod cyntaf ar 19 Ebrill 2021, i ystyried y gofyniad i sefydlu CJC Canolbarth Cymru yn unol â Deddf 2021).</p> <p>Mae trefniadau Craffu ar y Cyd priodol yn eu lle mewn perthynas â Bwrdd Tyfu Canolbarth Cymru. Yn yr un modd, bydd gan Gyd-bwyllgor Corfforedig Canolbarth Cymru</p>		

Mater	Cam gweithredu	Canlyniad / Cynnydd hyd yma	Swyddog Arweiniol	Dyddiad cwblhau
		drefniadau priodol yn eu lle (Pwyllgor Craffu, Safonau a Llywodraethu ac Archwilio ar y cyd) – trefniadau sy'n cydymffurfio gyda deddfwriaeth a'i Rheolau Sefydlog.		
D2.5 Pennu dangosyddion perfformiad lleol priodol (yn ogystal â dangosyddion perfformiad statudol perthnasol neu genedlaethol eraill) fel rhan o'r broses gynllunio er mwyn nodi sut y caiff perfformiad gwasanaethau a phrosiectau ei fesur	Mae gwaith pellach yn mynd yn ei flaen i gysylltu'r mesurau Perfformiad Lleol gyda holl Amcanion cynllun Busnes lefel 1.	Gweithredir y broses Cynllunio Busnes ar gyfer 2021-22 a rhennir Cynlluniau Busnes Lefel 1 gyda'r Tîm Perfformiad ac Ymchwil. Nodwyd mesurau perfformiad ym mhob Cynllun Busnes Lefel 1 a fydd yn eu tro yn trosi i'r Dangosfwrdd adrodd ar gyfer pob gwasanaeth. Craffwyd y mesurau hyn ac fe'u cymeradwywyd yn derfynol gan arweinwyr uwch. Yna, bydd gwasanaethau yn adrodd yn erbyn y mesurau hyn fel rhan o'r broses rheoli perfformiad ar gyfer y flwyddyn.	AW	Mawrth 2022
F3.5 Sicrhau pwyllgor archwilio neu grŵp neu swyddogaeth gyfatebol	Adolygu cylch gorchwyl, cylch gwaith a chyfansoddiad y Pwyllgor Archwilio yng ngoleuni Deddf Llywodraeth Leol ac	Fel yr uchod, mae gwaith yn parhau mewn perthynas â newidiadau sy'n effeithio ar y Pwyllgor Archwilio a	EP/AR/HR	Mawrth 2022 – Wedi'i gwblhau

Mater	Cam gweithredu	Canlyniad / Cynnydd hyd yma	Swyddog Arweiniol	Dyddiad cwblhau
<p>sy'n annibynnol ar y pwyllgor gweithredol ac sy'n atebol i'r corff llywodraethu: mae'n cynnig ffynhonnell bellach sicrwydd effeithiol ynghylch trefniadau i reoli risg a chynnal amgylchedd rheoli effeithiol y gwrandawir ar ei argymhellion ac y gweithredir yn eu cylch</p>	<p>Etholiadau (Cymru) 2021. Mae newidiadau'n cynnwys: - newid yr enw i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu;</p> <p>-- Yr aelodaeth fydd 2/3 Cynghorydd ac 1/3 Unigolyn Lleyg (fel y cânt eu diffinio yn y Ddeddf); - mae dyletswydd ar y Pwyllgor i benodi ei Gadeirydd a'i Ddirprwy Gadeirydd ei hun;</p> <p>-Rhaid i'r Cadeirydd fod yn unigolyn lleyg;</p> <p>-Ni ddylai'r Dirprwy Gadeirydd fod yn aelod o Bwyllgor Gweithredol yr Awdurdod Lleol; ac</p> <p>- yn absenoldeb y Cadeirydd a'r Dirprwy, dim ond Aelodau anweithredol fydd yn gallu cadeirio.</p> <p>Mae adolygiad yn mynd rhagddo o faint y Pwyllgor Archwilio.</p> <p>Caiff aelodau lleyg eu recriwtio yn ystod 2020/21, gan ystyried unrhyw ofynion Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau</p>	<p>Llywodraethu yng ngoleuni Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021. Mewn adroddiad yn ystod y cyfarfod ar 24 Chwefror 2021, hysbyswyd y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu o'r newidiadau i'w rôl ynghylch adroddiadau hunanasesu y Cyngor, ac ynghylch asesiadau perfformiad panel, yn ogystal â'r cam o newid enw, a'r newidiadau i'r Cadeirydd/Is-Gadeirydd a'r cyfansoddiad.</p> <p>Fel yr uchod, cyflwynwyd adroddiad yn cynnig diweddariad am Ddeddf 2021 i'r Pwyllgor yn ystod y Cyfarfod ar 3 Mehefin 2021, a oedd yn cynnwys rhoi diweddariad i'r pwyllgor Archwilio a Llywodraethu am newidiadau i'r Cyfansoddiad sy'n effeithio ar y Pwyllgor, gan gynnwys:</p>		

Mater	Cam gweithredu	Canlyniad / Cynnydd hyd yma	Swyddog Arweiniol	Dyddiad cwblhau
	(Cymru) 2021 a therfynu cyfnod aelod lleyg presennol yn y swydd.	<ul style="list-style-type: none"> - Recriwtio aelodau lleyg ac Is-Bwyllgor Archwilio a Llywodraethu CJC Canolbarth Cymru; ac - Ynghylch swyddogaethau'r Pwyllgor sy'n ymwneud ag: <ul style="list-style-type: none"> o adolygu ac asesu asesiad perfformiad y Cyngor; o ystyried adroddiad Hunanasesu blynyddol drafft y Cyngor; o ystyried unrhyw adroddiad gan yr Archwilydd Cyffredinol ac ymateb drafft y Cyngor; o adolygiad o swyddogaeth y Cyngor er mwyn delio gyda chwynion; a'r o rôl ynghylch Aseidiadau Perfformiad Panel (o fis Mai 2022). <p>Mae'r Cyngor wedi cymeradwyo (Cyfarfod 23 Medi 2021) diwygiadau i gylich gorchwyl y Pwyllgor</p>		

Mater	Cam gweithredu	Canlyniad / Cynnydd hyd yma	Swyddog Arweiniol	Dyddiad cwblhau
		<p>Llywodraethu ac Archwilio, yn dilyn argymhellion y Gweithgor Trawsbleidiol ar y Cyfansoddiad. Diweddarwyd y Cyfansoddiad gyda chylch gorchwyl er mwyn adlewyrchu dyletswyddau cyfredol y Pwyllgor o Ddeddf 2021, a chaiff dyletswyddau ar gyfer y Pwyllgor yn y dyfodol eu cynnwys yn y cylch gorchwyl ar yr dyddiad priodol.</p>		
<p>G1.1 Ysgrifennu a chyfleu adroddiadau i'r cyhoedd ac i randdeiliaid eraill mewn arddull dealladwy sy'n briodol i'r gynulleidfa dan sylw a sicrhau eu bod yn hawdd troi atynt a'u cwestiynu</p>	<p>Mae'r Cyngor yn parhau i weithredu newidiadau i'w cyflwyno gan Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021, sy'n cynnwys bod y Cyngor yn ymgynghori ac yn cyhoeddi strategaeth gyfranogi gyhoeddus gyda'r nod o gynyddu cyfranogiad y cyhoedd mewn democratiaeth leol, a gwella tryloywder.</p>	<p>Mae'r gwaith yn mynd rhagddo i baratoi Polisi Ymgysylltu Cymunedol a fydd yn bodloni gofynion Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021, a fydd hefyd yn cynnwys sut y byddwn yn annog cyfranogiad wrth wneud penderfyniadau, er ein bod yn aros am arweiniad gan Lywodraeth Cymru am y rhan hon o'r ddeddfwriaeth.</p> <p>Mae'r Cyngor wedi bod allan i dendr ac mae wedi dyfarnu'r contract am osod offer yn Siambr y Cyngor, a</p>	<p>LE/AM</p>	<p>Mawrth 2022 (– Wedi'i gwblhau erbyn Mawrth 2022)</p>

Mater	Cam gweithredu	Canlyniad / Cynnydd hyd yma	Swyddog Arweiniol	Dyddiad cwblhau
		<p>fydd yn galluogi i gyfarfodydd hybrid gael eu cynnal, yn ogystal â gallu darlledu'r cyfarfodydd hynny.</p> <p>Gosodir yr offer dros y gaeaf a bydd y system yn ei lle erbyn mis Mawrth 2022.</p>		
<p>G3.1 Sicrhau y gweithredir ynghylch argymhellion sy'n ymwneud â chamau cywiro gan archwilwyr allanol</p>	<p>Monitro cynnydd Camau gweithredu/argymhellion</p>	<p>Dogfennwyd 'Protocol Archwilio Cymru' ac mae gweithdrefnau yn eu lle i sicrhau y rhoddir sylw i'r holl 'Ffurflenni Ymateb Rheolwyr' o bob adroddiad AW ac y cyflwynir ymatebion gwasanaeth i LG, GAC ac AW.</p> <p>Y Swyddog Llywodraethu yw pwynt cyswllt AW ar gyfer Ffurflenni Ymateb Rheolwyr ('MRFs') heb eu cyflwyno ar gyfer 2019/20 a 2020/21, a materion parhaus sy'n ymwneud â llywodraethu/MRFs sy'n ymwneud â llywodraethu. Y Swyddog Perfformiad a Gwella Corfforaethol yw'r pwynt cyswllt AW ar gyfer MRFs sy'n ymwneud â pherfformiad a</p>	<p>EP/AW/SJ</p>	<p>Mawrth 2022</p>

Mater	Cam gweithredu	Canlyniad / Cynnydd hyd yma	Swyddog Arweiniol	Dyddiad cwblhau
		<p>materion perfformiad. Nodir y system hon mewn Protocol, a gymeradwywyd gan y Grŵp Arweiniol ac a gyflwynwyd i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu. Cyflwynwyd fersiwn wedi'i ddiweddarau o'r Protocol (i adlewyrchu'r ffaith bod y Swyddog Perfformiad a Gwella Corfforaethol yn ei swydd) i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu yn ystod ei Gyfarfod ar 9 Medi 2021.</p> <p>Yn ogystal, mae'r Swyddog Llywodraethu a'r Swyddog Perfformiad a Gwella Corfforaethol wedi paratoi taenlen ar gyfer MRFs cyfredol, yn ogystal ag MRFs hanesyddol (a gaiff ei monitro gan y Swyddog Llywodraethu), i'w chyflwyno i'r Pwyllgor Archwilio a Monitro er mwyn monitro ymatebion MRF.</p> <p>Yn ogystal, cynhelir cyfarfodydd misol gydag AW i drafod gwaith parhaus a</p>		

Mater	Cam gweithredu	Canlyniad / Cynnydd hyd yma	Swyddog Arweiniol	Dyddiad cwblhau
		<p>materion i'w cyflwyno i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu.</p> <p>Felly, mae'r camau gweithredu hyn yn parhau, ond mae'r systemau/archwiliadau priodol yn eu lle.</p>		

Sylwer: Caiff unrhyw gamau gweithredu heb eu cwblhau'n llawn erbyn y dyddiad cwblhau eu cario ymlaen i Gynllun Gweithredu 2021-2022

DRAFT

6 Cynllun gweithredu y cytunwyd arno ar gyfer materion i'w hystyried yn ystod 2022-2023

Yn sgil gweithredu ac adolygu fframwaith CIPFA/SOLACE, *Delivering Good Governance in Local Government (2016)*, nodwyd y materion a ganlyn i'w datrys yn ystod 2022-23:

Mater	Cam gweithredu	Canlyniad	Swyddog Arweiniol	Dyddiad cwblhau
A1.1 Sicrhau bod yr Aelodau a'r Swyddogion yn ymddwyn gydag uniondeb ac yn arwain diwylliant lle maent yn gweithredu'n amlwg ac yn gyson er budd y cyhoedd, gan warchod enw da'r sefydliad drwy wneud hynny	<p>MO i barhau i gynghori Aelodau ymhellach am yr angen i ddatgan am letygarwch/rhoddion.</p> <p>MO i barhau i gynghori'r Prif Swyddogion ymhellach am yr angen i ddatgan:</p> <ul style="list-style-type: none"> cysylltiadau personol agos gyda Swyddogion neu Aelodau eraill, Adolygiad parhaus o ddatganiadau busnes Prif Swyddogion <p>MO a CLO Gwasanaethau Democrataidd i barhau i adolygu Aelodau sy'n dal swyddi cyfarwyddwr, ymddiriedolaethau, neu aelodaeth pan gânt eu penodi i gyrrff allanol, a phwyllgorau, MO i ystyried adborth gan aelodau a gwerth ychwanegol a</p>	Ymgorffori ymddwyn gydag uniondeb ymhellach.	EP/LE	Mawrth 2023

Mater	Cam gweithredu	Canlyniad	Swyddog Arweiniol	Dyddiad cwblhau
	<p>pharhau i ddiweddaru'r Cod Ymddygiad i Swyddogion ac Aelodau</p> <p>Diweddaru ffurflenni Goddefebau i Aelodau</p> <p>Stopiwyd yr arfarniadau oherwydd Pandemig Covid-19 ond maent bellach wedi ailgychwyn (fe'u cynhaliwyd ym mis Mai 2021 ac maent yn parhau i gael eu gynnal dan drefniant rhith.)</p> <p>Cyhoeddir y Cod Ymddygiad diwygiedig i Swyddogion ar ôl iddo gael ei ddiweddaru a'i gymeradwyo.</p> <p>Swyddogion i gwblhau modiwl e-hyfforddiant Gorfodol ynghylch Moeseg/Twyll ar ôl iddo gael ei gwblhau a'i gymeradwyo.</p>			
<p>A1.3 Arwain drwy esiampl a defnyddio'r egwyddorion neu'r gwerthoedd gweithredu safonol hyn fel fframwaith ar gyfer gwneud penderfyniadau a chamau gweithredu eraill</p>	<p>Rhoddir diweddariad i'r Grŵp Arweiniol am e-ddysgu a bydd AD yn adrodd i'r Grŵp Arweiniol.</p>	<p>Ymgorffori'r egwyddorion Gweithredu Safonol ymhellach ac arwain drwy esiampl er mwyn gwneud penderfyniadau'n effeithiol.</p>	<p>GE</p>	<p>Mawrth 2023</p>

Mater	Cam gweithredu	Canlyniad	Swyddog Arweiniol	Dyddiad cwblhau
A1.4 Arddangos, mynegi ac ymgorffori'r egwyddorion neu'r gwerthoedd gweithredu safonol drwy bolisïau a phrosesau priodol a adolygir yn rheolaidd i sicrhau eu bod yn gweithredu'n effeithiol	<p>Cyhoeddi'r Gofrestr Penderfyniadau Dirprwyedig.</p> <p>Monitro parhaus o'r niferoedd sy'n ymgymryd â'r modiwl e-ddysgu Gorfodol am Chwythu'r Chwiban. Mae'n is na'r hyn sy'n ofynnol ar hyn o bryd.</p> <p>Adolygu Polisi Chwythu'r Chwiban.</p>	<p>Ymgorffori'r egwyddorion Gweithredu Safonol ymhellach a chyfathrebu drwy gyhoeddi dogfennau.</p> <p>Ymgorffori'r egwyddorion Gweithredu Safonol ymhellach ac arwain drwy esiampl.</p> <p>Ymgorffori'r egwyddorion Gweithredu Safonol ymhellach.</p>	EP/ HR	Mawrth 2023
B1.1 Sicrhau bod diwylliant agored ar waith, drwy ddangos, cofnodi a mynegi ymrwymiad y sefydliad i fod yn agored	Cwblhau adolygiad o'r Cynllun Cyhoeddi FOI, sy'n mynd rhagddo ar hyn o bryd.	Dangos ymrwymiad i fod yn agored.	LE/AW/MNH	Mawrth 2023
B3.1 Sefydlu polisi clir ar y math o faterion y bydd y sefydliad yn ymgynghori'n ystyrlon â dinasyddion unigol, defnyddwyr gwasanaethau a rhanddeiliaid eraill yn eu cylch, neu'n eu	Oherwydd pandemig Covid-19, bu'n rhaid i'r Grŵp Rheoli Aur wneud penderfyniadau am resymau brys (dan drosglwyddiad pŵer y swyddogaeth weithredol dros dro sydd mewn grym tan 31.8.2021 ac ar gyfer gweithdrefnau	Gwella Ymgysylltu â'r Gymuned.	AW	Mawrth 2023

Mater	Cam gweithredu	Canlyniad	Swyddog Arweiniol	Dyddiad cwblhau
cynnwys ynddynt, i sicrhau bod gwasanaeth (neu ddarpariaeth arall) yn cyfrannu at gyflawni'r canlyniadau arfaethedig	<p>gweithredol dan Ddeddf Argyfyngau Sifil Posibl 2004), felly mae wedi bod yn amhosibl i nifer o wasanaethau ymgynghori wyneb yn wyneb yn y gymuned ar hyn, felly diwygiwyd y sgorio i adlewyrchu hyn.</p> <p>Parhau i symud ymlaen gyda'r adolygiad o'r Polisi Ymgysylltu Cymunedol a fydd yn cynnwys darpariaethau ynghylch sut yr ymgysylltir gyda rhanddeiliaid yn y dyfodol.</p>			
D2.3 Ystyried a monitro'r risgiau sy'n wynebu pob partner wrth gydweithio gan gynnwys risgiau a rennir	<p>Parhau i ystyried newidiadau deddfwriaethol e.e. Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021.</p> <p>Gweithredu newidiadau deddfwriaethol, megis ynghylch Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 ac ystyried/monitro risgiau y mae pob partner yn eu hwynebu wrth gydweithio, gan gynnwys risgiau a rennir.</p>	Rheoli risg a chydymffurfio gyda deddfwriaeth er mwyn dangos ymrwymiad i'r gyfraith.	AW/EP	Mawrth 2023

Mater	Cam gweithredu	Canlyniad	Swyddog Arweiniol	Dyddiad cwblhau
G3.1 Sicrhau y gweithredir ar sail argymhellion ynghylch camau cywiro, a wneir gan archwilwyr allanol	Monitro cynnydd camau gweithredu/argymhellion.	Sicrwydd a rheoli risg	EP/AW/SJ	Mawrth 2023

DRAFT

7 Casgliad

Mesurodd yr adolygiad blynyddol o'r fframwaith llywodraethu gynnydd yn erbyn Fframwaith newydd *Delivering Good Governance* (2016) CIPFA/SOLACE a chanfuwyd bod y trefniadau llywodraethu cyffredinol yn dderbyniol neu'n dda.

Mae'r Cyngor wedi gwneud cynnydd da yn ystod y flwyddyn, gan gofnodi llwyddiant yn erbyn pob un o'r saith egwyddor graidd.

Mae datblygu Cod Llywodraethu Corfforaethol Lleol sy'n dod â'r holl godau a'r holl ddogfennau lleol ynghyd mewn un ddogfen yn rhoi sicrwydd bod trefniadau llywodraethu clir ar waith. Galluogodd hynny y Cyngor i ymateb yn gyflym i'r bygythiadau a ddaeth yn sgil pandemig y coronafeirws.

Mae'r Cyngor wedi nodi nifer o fân faterion i'w datrys yn ystod 2022/23 ac mae wedi'u nodi mewn cynllun gweithredu er mwyn eu cwblhau (gweler uchod). Caiff y camau gweithredu a gymrwyd o ganlyniad uniongyrchol i'r pandemig eu cofnodi, fel y bo'n briodol.

8 Ardystio'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol

Dros y flwyddyn nesaf, rydym yn bwriadu cymryd camau i fynd i'r afael â'r materion uchod er mwyn gwella ein trefniadau llywodraethu ymhellach. Rydym yn fodlon y bydd y camau hyn yn mynd i'r afael â'r angen am welliannau a nodwyd yn ein hadolygiad o effeithiolrwydd, trwy gydol 2022/23, a byddwn yn monitro'r modd y caiff y camau eu rhoi ar waith a'r modd y maent yn gweithredu, fel rhan o'n hadolygiad blynyddol nesaf. Cydnabyddir y gallai'r pandemig atal rhai o'r camau hyn, a rhoddir sylw i hynny ac adroddir yn briodol wrth y Cyngor yn ei gylch yn Natganiad Llywodraethu Blynyddol 2022/23.

Cod Llywodraethu Corfforaethol Lleol

Cymeradwywyd gan y Cyngor ar [nodwch ddyddiad]

Cod Llywodraethu Corfforaethol Lleol

Cynnwys

1	Cyflwyniad	3
2	Pandemig y Coronafeirws	3
3	Cyfrifoldebau dros Lywodraethu Corfforaethol	4
4	Monitro ac Adolygu	4
5	Y Datganiad Llywodraethu Blynyddol	5
6	Y Fframwaith Llywodraethu	6
	○ Egwyddor A: Ymddwyn ag uniondeb, gan ddangos ymrwymiad cadarn i werthoedd moesegol, a pharchu rheolaeth y gyfraith.	7
	○ Egwyddor B: Sicrhau ei fod yn agored a'i fod yn ymgysylltu'n helaeth â rhanddeiliaid.	14
	○ Egwyddor C: Diffinio canlyniadau yn nhermau manteision economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol cynaliadwy.	17
	○ Egwyddor D: Penderfynu ar yr ymyriadau sydd eu hangen i wneud y gorau o'r camau i gyflawni'r canlyniadau arfaethedig	19
	○ Egwyddor E: Datblygu capasiti'r sefydliad, gan gynnwys gallu ei arweinyddiaeth a'r unigolion tu mewn iddo.	22
	○ Egwyddor F: Rheoli risgiau a pherfformiad drwy reolaeth fewnol gadarn a thrwy reoli arian cyhoeddus mewn ffordd gadarn	26
	○ Egwyddor G Defnyddio arferion gweithio da o ran tryloywder, adrodd ac archwilio i sicrhau atebolrwydd effeithiol	35
7	Dogfennau Cysylltiedig	39

1. Cyflwyniad

Mae Cyngor Sir Ceredigion wedi ymrwmo i ddangos ei fod wedi rhoi'r trefniadau llywodraethu corfforaethol angenrheidiol ar waith er mwyn iddo berfformio'n effeithiol. Mae'r Cod Llywodraethu Lleol hwn yn ddatganiad cyhoeddus sy'n nodi sut y bydd y Cyngor yn bodloni'r ymrwymiad hwn.

Defnyddir y term llywodraethu corfforaethol i ddisgrifio'r ffordd y mae sefydliadau'n cyfarwyddo ac yn rheoli'r hyn y maent yn ei wneud i gyflawni'r canlyniadau a fwriedir ar gyfer defnyddwyr gwasanaethau a rhanddeiliaid, gan weithredu er budd y cyhoedd ar bob adeg.

Mae llywodraethu corfforaethol da yn peri iddi fod yn ofynnol i awdurdodau lleol gyflawni eu swyddogaethau mewn ffordd sy'n dangos atebolrwydd, tryloywder, effeithiolrwydd, uniondeb, didueddrwydd a chynwysoldeb. Llywodraethu corfforaethol yw'r strwythur hefyd ar gyfer pennu amcanion strategol a monitro perfformiad.

2. Pandemig y Coronafeirws

Oherwydd argyfwng pandemig y coronafeirws, caewyd pob un o swyddfeydd y Cyngor i'r cyhoedd ar 23 Mawrth 2020.

Yng ngoleuni'r argyfwng cenedlaethol a'r sefyllfa argyfyngus a oedd yn codi o ganlyniad i'r pandemig, ac i ddiogelu'r Cyngor a buddiannau'r cyhoedd, rhoddodd Arweinydd y Cyngor bwerau dirprwyedig dros dro i Brif Weithredwr a Grŵp Arweiniol y Cyngor wneud penderfyniadau o ran ymateb y Cyngor i COVID-19, a hynny mewn sefyllfaoedd lle y tybir bod angen gwneud penderfyniadau ar fyrder oherwydd y byddai oedi'n gwneud niwed difrifol i fuddiannau'r Cyngor neu i fuddiannau'r cyhoedd.

Gwnaed y penderfyniad yn unol â Rhan 4 Cyfansoddiad y Cyngor. Mae'r Cofnod o'r Penderfyniad Brys ar gael ar wefan y Cyngor ar dudalen y Cyngor am y Strwythur Llywodraethu i wneud penderfyniadau yn ystod COVID-19 (<https://www.ceredigion.gov.uk/preswylwr/coronafeirws-covid-19/llywodraethiant/>). Adolygwyd y penderfyniad, ac ym mis Hydref 2020, mis Chwefror 2021, mis Mawrth 2021 a mis Mai 2021, cymeradwyodd yr Arweinydd benderfyniadau diwygiedig (y maent ar gael ar wefan y Cyngor hefyd).

Yn ystod y cyfnod, cynhaliwyd cyfarfodydd Grŵp Rheoli Aur i drafod pandemig Covid-19 a sut i ymdrin yn effeithiol â'r sefyllfa. Mae'r Grŵp Rheoli Aur yn parhau i gwrdd yn rheolaidd.

Sefydlwyd y fforwm Rheoli Aur ar unwaith i hwyluso gweithrediadau ac i ddarparu proses benderfynu gadarn o'r dechrau'n deg trwy gynnal cyfarfodydd rhithwir dyddiol.

Daeth trosglwyddiad pwerau y swyddogaeth Weithredol Dros Dro i ben ar 31 Awst 2021. O 1 Medi 2021 tan nawr, mae'r grŵp Rheoli Aur wedi bod yn gwneud penderfyniadau gweithredol dan Ddeddf Argyfyngau Sifil Posibl 2004.

Mae llythyr Archwilio Cymru at y Cyngor ar 19 Hydref 2020 am Adfer yn sgil COVID-19 – Sicrwydd Dros Dro yn crynhoi ei gasgliadau dros dro ar sail gwaith parhaus i fonitro'r broses o addasu i effaith barhaus y pandemig. Yn yr Atodiad, mae Archwilio

Cymru'n cyfeirio, fel rhan o'r camau a gymerwyd gan y Cyngor i addasu ei drefniadau penderfynu, at y bwriad i gyhoeddi'r Cofnod Penderfyniadau ar wefan y Cyngor ac i roi adroddiad yng nghyfarfod nesaf y Pwyllgor Cydlynu Trosolwg a Chraffu. Nododd y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu gynnwys y llythyr hwn yn ei gyfarfod ar 12 Tachwedd 2020 ac ar 20 Ionawr 2021, cyflwynwyd Adroddiad gan y Swyddog Arweiniol Corfforaethol – Cyfreithiol a Llywodraethu/Swyddog Monitro i'r Pwyllgor Cydlynu Trosolwg a Chraffu a oedd yn nodi cynnwys yr Adroddiad a chynnwys Cyfarfodydd Grŵp Rheoli Aur COVID-19 y Grŵp Arweiniol ar sail y Cofnod Penderfyniadau.

Cyhoeddwyd y Cofnod Penderfyniadau ar wefan y Cyngor ar 5 Tachwedd 2020 (ar gyfer penderfyniadau a wnaed hyd at 30 Medi 2020). Erbyn hyn, cyhoeddwyd y penderfyniadau a wnaed rhwng 1 Hydref 2020 a 30 Tachwedd 2021 hefyd (ac mae paratoadau yn mynd rhagddynt i gyhoeddi'r Cofnod Penderfyniadau tan fis Rhagfyr 2021).

Roedd gan y Cyngor weledigaeth glir y gallai pob unigolyn, busnes a gwasanaeth ei deall a chytuno arni i sicrhau bod Ceredigion yn llwyddo nid yn unig i leihau nifer y marwolaethau a ragwelwyd yn ystod ton gyntaf y pandemig ond, yn bwysicach na hynny, y rheini y gallent godi yn ystod unrhyw donnau eraill. Gwnaed hyn mewn tri cham hyd yma:

Cam 1: Paratoi – Cau pob gwasanaeth nad yw'n hanfodol

Cam 2: Gweithredu – Darparu gwasanaethau dan amodau cyfnod clo

Cam 3: Addasu a chydnerthedd hirdymor

Mae Cam 3 yn darparu cyfnod addasu ar ôl y ddau gam cyntaf cyn camu ymlaen at bedwerydd cam adfer. I sicrhau bod modd i hyn ddigwydd, rhaid i'r cyfnod addasu ystyried tair prif elfen a fydd yn hollbwysig i ymdrin â COVID-19, gan fynd ati ar yr un pryd i lacio rhai o gyfyngiadau'r cyfnod clo yn ddiogel ac mewn modd strwythuredig a rheoledig.

Y tair elfen yw:

Cyfyngu + Ynysu + Dileu

Wrth i gyfyngiadau'r cyfnod clo gael eu llacio'n raddol ac wrth i Lywodraeth Cymru ddiwygio ei chanllawiau, mae'r Cyngor yn ystyried sut a phryd y gall ailddechrau ei wasanaethau neu sut y gall eu darparu'n wahanol. Cofnodir hyn yng 'Nghynllun y Ffordd Ymlaen i Geredigion' ar wefan y Cyngor.

Y gobaith yw y bydd sectorau busnes a grwpiau cymunedol hefyd yn cyfrannu at y cynllun hwn ar gyfer y ffordd ymlaen i roi eglurder i holl breswylwyr Ceredigion.

Ar ôl atal cyfarfodydd cyhoeddus ar unwaith ar ddechrau'r pandemig, mae cyfarfodydd y Cyngor wedi ailddechrau trwy lwyfan rhithwir.

Gall aelodau'r cyhoedd fynychu'r cyfarfodydd o bell trwy anfon neges e-bost at y Gwasanaethau Democraidd i ofyn am y manylion cofrestru. Mae rhestr lawn o'r cyfarfodydd a gynhelir o bell ar gael ar wefan y Cyngor. Gellir gwyllo'r cyfarfodydd hyn ar dudalen Facebook y Cyngor hefyd.

3. Cyfrifoldebau dros Lywodraethu Corfforaethol

Mae cyfrifoldeb ar bob Aelod a Swyddog i gynnal egwyddorion llywodraethu da. Hwn yw un o brif gyfrifoldebau Arweinydd y Cyngor a'r Prif Weithredwr.

Mae'r Grŵp Arweiniol, sy'n cynnwys y Prif Weithredwr, y Cyfarwyddwyr Corfforaethol a'r Swyddogion Arweiniol Corfforaethol, yn gyfrifol am ddatblygu, cyflwyno ac adolygu trefniadau llywodraethu corfforaethol cadarn.

4. Monitro ac Adolygu

Mae'n ofynnol i'r Arweinydd a'r Prif Weithredwr sicrhau bod trefniadau llywodraethu corfforaethol yn cael eu hadolygu'n flynyddol i fesur i ba raddau y mae'r Cyngor yn bodloni gofynion yr egwyddorion craidd a'r is-egwyddorion a geir yng Nghod Fframwaith y Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth (CIPFA).

Y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu sy'n gyfrifol am fonitro ac adolygu'r trefniadau llywodraethu fel y'u disgrifir yn y Cod hwn. Mae cylch gorchwyl llawn y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu wedi'i gynnwys yn y Cyfansoddiad.

Adroddir ar ganlyniadau'r adolygiad trwy'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol. Adolygir unrhyw newidiadau i'r Cod Llywodraethu Corfforaethol Lleol gan y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu ac fe'u cymeradwyir gan y Cyngor.

Trwy'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu, bydd y Cyngor yn sicrhau bod y trefniadau hyn yn cael eu hadolygu'n barhaus. Bydd hyn yn cynnwys ystyried:

- Gwaith Archwilio Mewnol ac Archwilio Allanol
- Barn arolygiaethau ac asiantaethau adolygu eraill
- Barn Swyddogion Statudol y Cyngor
- Materion cyffredinol sy'n ymwneud â gweithredu'r Cod
- Y broses o baratoi'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol a'r camau y bwriedir eu cymryd i fynd i'r afael â'r materion llywodraethu sy'n codi

5. Y Datganiad Llywodraethu Blynyddol ('DLIB')

Bob Blwyddyn, bydd y Cyngor yn cyhoeddi DLIB.

Bydd yn darparu asesiad cyffredinol o drefniadau llywodraethu corfforaethol y Cyngor ac arfarniad o'r trefniadau rheoli sydd ar waith i reoli prif risgiau'r Cyngor.

Bydd y Datganiad hefyd yn rhoi manylion y meysydd lle y mae angen gwneud gwelliannau.

Adolygir y Datganiad gan y Grŵp Arweiniol a'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu, cyn i'r Cyngor ei gymeradwyo'n derfynol ac i Arweinydd y Cyngor a'r Prif Weithredwr ei lofnodi.

Cyhoeddir y Datganiad ar wefan y Cyngor ac fel rhan o Ddatganiad Cyfrifon Blynyddol y Cyngor ac fe'i adolygir gan ein Harchwilwyr Allanol.

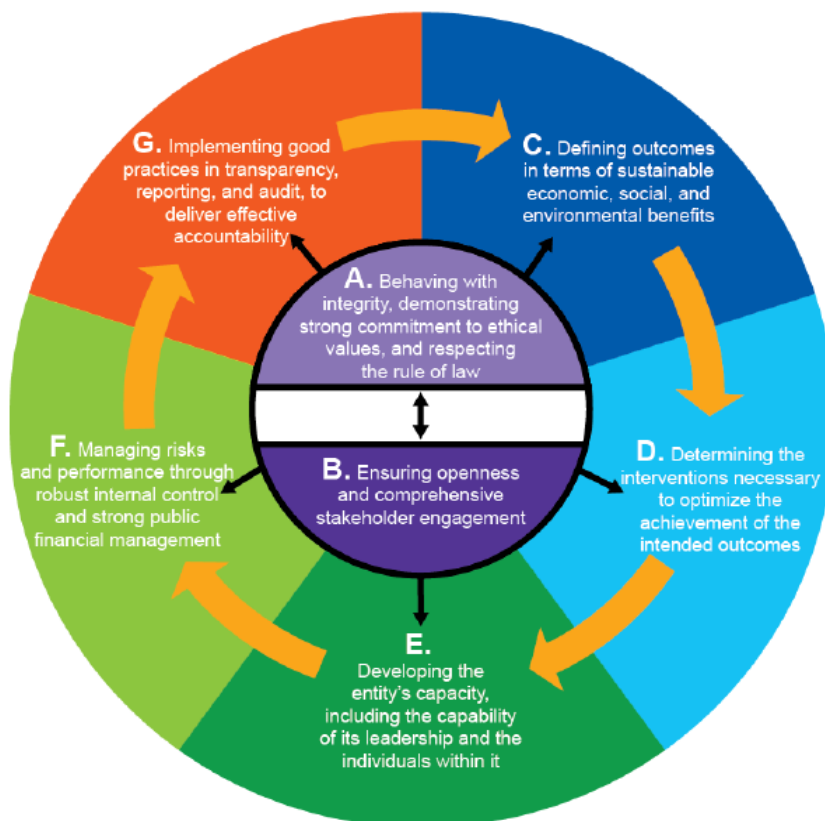
6. Y Fframwaith Llywodraethu

Datblygwyd y Cod yn unol â fframwaith *Delivering Good Governance in Local Government* (Rhifyn 2016) a gyhoeddwyd gan y Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth (CIPFA)/Cymdeithas Prif Weithredwyr Awdurdodau Lleol (SOLACE), a nodiadau cyfarwyddyd fframwaith *Delivering Good Governance in Local Government – Guidance notes for Welsh authorities* (Rhifyn 2016) gan (CIPFA)/Cymdeithas Prif Weithredwyr Awdurdodau Lleol.

Mae Ffigur 1 isod yn diffinio'r perthnasoedd rhwng yr Egwyddorion ar gyfer Llywodraethu Da yn y Sector Cyhoeddus:

Figure 1: Relationships between the Principles for Good Governance in the Public Sector

**Achieving the Intended Outcomes
While Acting in the Public Interest at all Times**

Diben y Cod Llywodraethu Corfforaethol hwn yw dangos bod strwythurau llywodraethu'r Cyngor yn cydymffurfio â'r egwyddorion craidd a'r is-egwyddorion a geir yn y Fframwaith, ac mae'r tabl isod yn dangos trefniadau llywodraethu'r Cyngor mewn perthynas ag ef.

Egwyddor Llywodraethu Da	Sut ydym ni'n bodloni'r Egwyddorion hyn
<p>A: Ymddwyn ag uniondeb, gan ddangos ymrwymiad cadarn i werthoedd moesegol, a pharchu rheolaeth y gyfraith</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Cod Ymddygiad i Aelodau</u> (diweddarwyd yn 2016) sydd ar gael ar wefan y Cyngor, ei fewnrwyd (CeriNet) dan Adnoddau Cyngorwyr, ac yn y <u>Cyfansoddiad</u>. Yn ogystal, <u>Siart Llif Cod Ymddygiad yr Aelodau</u> (diweddarwyd yn 2016). • <u>Cod Ymddygiad i Swyddogion*</u> (sy'n cael ei adolygu'n sylweddol ar hyn o bryd), sydd ar gael gyda'r holl bolisiâu a strategaethau Corfforaethol trwy wefan y Cyngor/CeriNet. • Rhoddir darpariaeth ymsefydlu a hyfforddiant dilynol am y Cod Ymddygiad a moeseg i'r holl Aelodau. • Cynhaliwyd Archwiliad Moeseg yn ystod 2019. Mae Archwiliad Mewnol dilynol o drefniadau'r Cyngor ynghylch Moeseg yn mynd rhagddo hefyd (yn destun adolygiad ar hyn o bryd). • Darparwyd hyfforddiant ynghylch Moeseg/Twyll ar y cyd ag yswiriwr y Cyngor yn ystod gweithdy chwarterol y Rheolwyr Corfforaethol ar 28.5.2021. Mae sleidiau o'r cyflwyniad yn ffurfio sail modiwl e-ddysgu ar gyfer yr holl Staff a Gwasanaethau Llywodraethu ac Archwilio Mewnol ('IA') sy'n gweithio gyda Dysgu a Datblygu i baratoi sefyllfaoedd ar gyfer hyfforddiant. Cefnogwyd yr hyfforddiant gan adolygiad a gynhaliwyd yn ddiweddar o Strategaeth Gwrth-dwyll, Llygredd a Llwgwrwobrwyo (gan gynnwys Atal Gwyngalchu Arian) y Cyngor. Rhoddir cyngor dydd i ddydd gan y Swyddog Monitro ('MO') a'r Swyddog Cymorth Craffu. • Mae MO yn cynghori'r Pwyllgor a'r Aelodau ac anfonir cyngor rheolaidd rhagweithiol a nodiadau atgoffa i Aelodau a Swyddogion yn ôl y gofyn. Rhoddir cyngor/goblygiadau Cyfreithiol ac Ariannol am yr holl adroddiadau priodol y mae gofyn gwneud penderfyniad amdanynt, mae Prif Swyddogion yn darparu cymorth a chyngor i Aelodau ac mae gweithgarwch adrodd yn mynnu bod cyngor ariannol a chyfreithiol/goblygiadau yn cael eu cynnwys mewn adroddiadau/penderfyniadau, a gyhoeddir pan fo hynny'n briodol. • Mae eitemau yr adroddir amdanynt i Aelodau er mwyn gwneud penderfyniadau amdanynt trwy'r Cabinet, y Cyngor a Phwyllgorau yn destun cyngor ariannol a chyfreithiol, y cyfeirir ato ym mhob adroddiad. Yn ogystal, mae MO yn gweithredu polisi drws 'agored' i Aelodau sy'n dymuno cael cyngor ynghylch 'ymddygiad' a 'llywodraethu'. • Adolygiad Datblygiad Personol. • Cymeradwyaeth unigol o ran cydymffurfiaeth. • <u>Cofrestr o fuddiannau Aelodau</u>, sydd ar gael gan Wasanaethau Democrataidd y Cyngor, a adolygir gan MO ac a gyhoeddir ar wefan y Cyngor. • Mae ffurflenni <u>Datgelu Budd a Lletygarwch</u> i Swyddogion ac Aelodau ar CeriNet. • Mae MO yn dosbarthu nodyn atgoffa ynghylch datganiadau budd/lletygarwch i Staff bob chwarter. • Mae datganiadau budd gan Aelodau a Swyddogion yn ystod cyfarfodydd ac mae <u>Cofnodion</u> yr holl bwyllgorau yn cynnwys Datganiadau Budd-Swyddogion ac Aelodau.

- Nodiadau atgoffa rheolaidd trwy gyfrwng Diweddariadau Newyddion ar system CeriNet, MO yn monitro ac yn adolygu datganiadau Prif Swyddogion bob blwyddyn ac yn rhoi cyngor i Brif Swyddogion am yr angen i ddatgelu cysylltiadau personol agos gyda Swyddogion neu Aelodau eraill, gan gynnwys cynghori Prif Swyddogion yn y Grŵp Arweiniol. Hysbysir Prif Swyddogion trwy gyfrwng diweddariad newyddion system CeriNet o neges e-bost MO ynghylch datgelu buddiannau a Lletygarwch ac anfonir nodyn atgoffa at Brif Swyddogion.
- Datganiadau Buddiannau blynyddol Prif Swyddogion a'u hymrwymiaid parhaus i ddatgelu buddiannau. Adolygiad parhaus o ddatganiadau busnes Prif Swyddogion.
- Cyhoeddwyd diweddariad i'r cyngor am Ddatganiadau Budd a Lletygarwch ar 16 Rhagfyr 2021 ac ar 20 Gorffennaf 2021 ar CeriNet, hefyd ynghylch Grantiau NDR Cronfa Busnes Cyfyngiadau Covid-19 ar gyfer busnesau (Diweddariad newyddion a gyhoeddwyd ar 8.1.2021) a dolenni i'r ffurflenni perthnasol a'r Cod Ymddygiad i Gyflogeion Llywodraeth Leol, ynghyd â nodyn atgoffa y dylid cyfeirio unrhyw ymholiadau neu geisiadau am gyngor i'r MO.
- Datganiadau budd gan Aelodau a Swyddogion yn ystod cyfarfodydd, cyfle i gyfeirio at unrhyw rolau/cysylltiadau personol agos ac ati. MO i roi cyngor pellach i Swyddogion am yr angen i ddatgelu buddiannau mewn sefydliadau sy'n gwrthdaro gyda buddiannau'r Cyngor, neu y gallent wneud hynny, gan gynnwys:
 - Contractwyr;
 - Llywodraethwyr Ysgol;
 - Clercod cynghorau Tref a Chymuned;
 - Aelodau cynghorau Tref a Chymuned;
 - Llywodraethwyr Ysgol.
 - MO i roi cyngor pellach i Swyddogion am yr angen i ddatgan:
 - Swyddi cyfarwyddwyr; a
 - Chyflogaeth arall
 Gan gynnwys os ydynt yn gwrthdaro gyda buddiannau'r Cyngor neu beidio.
- Mae gofyn i aelodau ddiweddarau'r Gofrestr Fuddiannau yn unol â'r Cod Ymddygiad, ac yn ogystal, bob blwyddyn, sy'n gyfle i gyfeirio at unrhyw rolau/cysylltiadau personol agos ac ati. Mae hyn bellach yn cynnwys aelodau annibynnol/lleyg o'r Pwyllgor Moeseg a Safonau a'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio. Cyhoeddwyd llyfryn Cofrestr Buddiannau ar gyfer pob Aelod ar Wefan y Cyngor.
- Mae cyfatebiaeth NFI yn amlygu Staff sy'n gyfarwyddwyr cwmnïau y maent wedi cael cyswllt gyda'r Cyngor – bydd IA yn ymchwilio i unrhyw achos o beidio datgan ac yn adrodd amdano i MO.
- Cynhelir adolygiad ar hyn o bryd o'r cyrff allanol sydd wedi penodi Aelodau, gan gynnwys gwerth ychwanegol, a hefyd, caiff y Cyfansoddiad ei ddiweddarau.
- Ffurflenni Goddefebau wedi'u diweddarau ar gyfer Aelodau wedi'u llenwi (2020).
- Rhaid i Athrawon a Swyddogion Cymwys Proffesiynol fodloni gofynion eu sefydliad/corff proffesiynol.
- Mae aelodau yn cwblhau modiwl hyfforddiant AD.
- Darparir hyfforddiant am safonau ymddygiad i Reolwyr ar gyfer Staff.

- Mae'r Llawlyfr i Gyflogeion yn cael ei adolygu ar hyn o bryd, mae ar gael ar CeriNet, mae'n nodi'r ymddygiad a ddisgwylir gan Gyflogeion ac mae'n cynnwys y Cod Ymddygiad i Gyflogeion Llywodraeth Leol.
- Mae MO yn dosbarthu diweddariadau/penderfyniadau Panel Dyfarnu Cymru i arweinwyr grwpiau gwleidyddol, a'u rôl nhw yw pennu'r achosion honedig o dorri'r amodau gan aelodau etholedig a chyfetholedig yn erbyn cod ymddygiad statudol eu hawdurdod.
- Prif ddyletswyddau'r Pwyllgor Moeseg a Safonau yw gwella safonau ymddygiad Aelodau a gweithrediad y Cod Ymddygiad i Aelodau. Bydd gan y Pwyllgor Moeseg a Safonau ddyletswyddau newydd nawr (o fis Mai 2022) dan Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 ('Deddf 2021'), a fydd yn cynnwys:
 - Monitro cydymffurfiaeth arweinwyr grwpiau gwleidyddol ar y Cyngor gyda'u dyletswyddau dan A.52(1) Deddf Llywodraeth Leol 2000;
 - Cynghori, hyfforddi neu drefnu hyfforddi arweinwyr grwpiau gwleidyddol ar y Cyngor am faterion sy'n ymwneud â'u dyletswyddau dan A.52A (1) Deddf Llywodraeth Leol 2000.
 - Mae'r ddyletswydd i fonitro cydymffurfiaeth arweinwyr grwpiau gwleidyddol yn ymwneud â safonau ymddygiad, a sicrhau bod hyn yn amlwg ac yn cael ei ddangos yn gyson a gyda thystiolaeth er mwyn diogelu enw da y Cyngor.
- Pwyllgor Moeseg a Safonau yn hyrwyddo cydymffurfiaeth foesebol er mwyn sicrhau bod gan y cyhoedd ymddiriedaeth a hyder bod Aelodau a Swyddogion yn gweithio yn unol â'r safonau moesegol a moesol uchaf.
- Mae'r Pwyllgor Moeseg a Safonau wedi bod yn rhagweithiol, gan arwain ar sesiynau hyfforddiant a rhoi gweithdrefnau yn eu lle ar gyfer trefniadau goddefebau. Adolygwyd y strwythur yn ddiweddar er mwyn gwella effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd.
- Materion ynghylch ymddygiad a safonau aelodau a ystyrir gan Bwyllgor Moeseg a Safonau y Cyngor. Cynhelir cyfarfodydd cyhoeddus yn rheolaidd, ac fe'u cadeirir gan unigolyn annibynnol – pennu goddefebau, ac ystyried materion strategol/polisi a chael diweddariadau gan achosion APW a Llyfr Achosion Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru.
- Adroddwyd Adroddiad Pwyllgor Moeseg a Safonau Blynyddol i'r Cyngor ym mis Hydref 2021.
- Cynhaliodd Cyngor Sir Gâr archwiliad annibynnol o foesebol o fewn y Cyngor yn ystod 2019. Cynhelir Archwiliad Mewnol dilynol o drefniadau'r Cyngor ynghylch Moeseg ar hyn o bryd (yn cael ei adolygu ar hyn o bryd).
- Mae perthynas waith dda yn bodoli gyda Llywodraeth Cymru fel rheolydd allweddol. Cynhelir deialog reolaidd gyda chynrychiolwyr o Archwilio Cymru.
- Mae'r Cabinet wedi adolygu a chymeradwyo'r weledigaeth hon ar gyfer y Cyngor ac mae'r weledigaeth yn nodi nifer o Amcanion Strategol dros y tymor hir.
- Mae'r Strategaeth Gorfforaethol (2017-2022) yn cynnwys blaenoriaethau'r Cyngor.
- Mae'r Amcanion Llesiant a Gwella yn datblygu'r meysydd blaenoriaeth a nodwyd yn Strategaeth Gorfforaethol 2017-2022 ac fe'u hadolygir bob

blwyddyn. Datblygir y rhain trwy ymgynghori â'r cyhoedd ac Aelodau. Ystyriodd y Cyngor Adroddiad Blynyddol Amcanion Llesiant a Gwella 2020-21, gan gymeradwyo'r Amcanion Llesiant ar gyfer 2022-23 ar 21.10.21, a gyhoeddir ar wefan y Cyngor.

- Deialog reolaidd gydag Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru a rheolyddion eraill gan gynnwys Estyn, AGC, ICO ac IPCO.
- Cyfansoddiad y Cyngor, sy'n destun adolygiadau rheolaidd, gyda diweddariadau parhaus yn ôl y gofyn, gan gynnwys cyflwyno newidiadau arfaethedig i Weithgor Trawsbleidiol gyda Chydbwysedd Gwleidyddol am y Cyfansoddiad, i wneud argymhellion am newidiadau i'r Cyfansoddiad i'r Cyngor. Mae diwygiad pellach yn 2021 yn mynd rhagddo, gan bod y Cyfansoddiad yn ddogfen fyw, er mwyn adlewyrchu newidiadau deddfwriaethol ac yn unol â'r angen. Cymeradwyodd y Cyngor y diwygiadau ar 18.3.21 a 23.9.21. Mae'r Gweithgor Trawsbleidiol am y Cyfansoddiad yn cyfarfod yn rheolaidd i ystyried cynigion ynghylch diweddariadau i'r Cyfansoddiad. Cynhaliwyd cyfarfodydd ar 15.2.21, 19.4.21, 30.6.21, 10.8.21 ac 8.11.21. MO/Swyddog Llywodraethu i adrodd i'r Cyngor er mwyn diweddarau dirprwyaethau a'r Cyfansoddiad.
- Cynhelir ymarfer cymharu o'r Cyfansoddiad Cyfredol yn erbyn y Cyfansoddiad Enghreifftiol a gyhoeddwyd gan CLILC.
- Rhaid i bob aelod o Staff gwblhau modiwl hyfforddiant E-ddysgu gorfodol, a gyflwynwyd ym mis Medi 2017, ynghylch Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015 ('WFGA') (hyd at 31.3.21 fe'i cwblhawyd gan 2,592 o gyflogeion, yr oedd 303 o'r rhain wedi gwneud hynny trwy gyfrwng y Gymraeg a 2,289 trwy gyfrwng y Saesneg). Ar gyfer y flwyddyn tan 31.3.21, roedd 493 o gyflogeion wedi cwblhau'r modiwl at ei gilydd, 92 trwy gyfrwng y Gymraeg, 399 trwy gyfrwng y Saesneg. Rhoddwyd nodiadau atgoffa i Staff nad oeddent wedi cwblhau'r modiwl eto, ac mae Grwpiau Arwain yn cael adroddiadau achlysurol.
- Cynhaliwyd Cynhadledd Safonau 2018 ar y cyd gan Gyngor Sir Powys a Cheredigion (fe'i chynhaliwyd ar 14 Medi 2018). Y bwriad oedd cynnal cynhadledd debyg gan Gyngorau Gogledd Cymru yn 2021 – fe'i gohiriwyd oherwydd Covid.
- Mae'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn cynnal ymarfer meincnodi bob blwyddyn er mwyn cynnig sicrwydd pellach am yr adolygiad o'r broses DLIB.
- Mae IA yn adolygu ac yn adrodd am y broses bob blwyddyn. Mae'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu yn cyfarfod yn rheolaidd i ystyried adroddiadau llywodraethu a chan reolydd allanol. Caiff ei gadeirio gan aelod anweithredol.
- Adroddwyd Adroddiad Blynyddol y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu i'r Cyngor ar 23.9.2021 ac fe'i cymeradwywyd.
- Cyflwynwyd Strwythur Llywodraethu Covid-19 gan y Cyngor, i gynnwys pwerau dirprwyedig dros dro ar gyfer Prif Weithredwr a Grŵp Arweiniol y Cyngor trwy ddefnyddio Penderfyniadau Brys ar gyfer penderfyniadau sy'n ymwneud ag ymateb COVID-19 y Cyngor), yn unol â Chyfansoddiad y Cyngor. Adolygwyd Penderfyniad Brys yr Arweinydd yn rheolaidd, a daeth i ben ar 31.8.2021.
- Mae'r grŵp Rheoli Aur yn parhau dan weithdrefnau gweithredol yn unol â Deddf Argyfyngau Sifil Posibl 2004

	<ul style="list-style-type: none"> • Cyhoeddir Cofnod o Benderfyniadau'r grŵp Rheoli Aur ar wefan y Cyngor). • O ganlyniad i bandemig Covid-19, bu'n rhaid i'r grŵp Rheoli Aur wneud penderfyniadau am resymau brys (dan drosglwyddiad pŵer y swyddogaeth weithredol dros dro a oedd mewn grym tan 31.8.2021 ac ar gyfer gweithdrefnau gweithredol dan Deddf Argyfyngau Sifil Posibl 2004 yn dilyn y dyddiad hwnnw). • Cynhyrchwyd map ffyrdd, sy'n amlinellu'r gwasanaethau a ddarparir gan y Cyngor a'r rhai nas darparir gan y Cyngor, ynghyd â chynlluniau'r Cyngor, a gaiff ei adolygu'n rheolaidd, ar gyfer Ceredigion, gan gynnig trosolwg o'r gwasanaethau a ddarparir yng ngoleuni Pandemig Covid-19, y canllawiau presennol a nifer yr achosion yng Ngheredigion. • Diweddarwyd a chymeradwywyd 'Strategaeth i Oresgyn Twyll, Llygredd a Llwgwrwobrwyo (gan gynnwys Atal Gwyngalchu Arian)' effeithiol gan y Cyngor ar 17.6.21 (cadarnhawyd y cofnodion ar 23.9.21). • Cyflwynir Adroddiad Blynyddol Archwilio Mewnol ynghylch Atal Twyll i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu ar ddiwedd y flwyddyn. • Diweddarir aelodau'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu am dwyll gan gynnwys adroddiad atal twyll blynyddol Archwilio Mewnol a gyflwynir i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu ar ddiwedd y flwyddyn. • Cedwir Cofrestr Swyddi dan Gyfyngiadau Gwleidyddol i Swyddogion ac mae Polisi Cyfyngiadau Gwleidyddol ar Gyflogeion Llywodraeth Leol ar gael i gyflogeion ar CeriNet. • Mae Polisi Chwythu'r Chwiban ar gael i Gyflogeion ar Chontractwyr (diweddarwyd 2018) ar CeriNet a chaiff ei ddiweddarau yn ôl yr angen. • MO yw'r Swyddog Arweiniol Corfforaethol ('CLO'), ac mae'n cynghori'r sawl sy'n Chwythu'r Chwiban, pan fo hynny'n briodol. • Rhaid i bob aelod o Staff gwblhau modiwl hyfforddiant E-ddysgu gorfodol ynghylch Chwythu'r Chwiban. Mae MO yn cadw cofrestr o gyfeiriadau ac yn adrodd i'r Pwyllgor Cydlynw Trosolwg a Chraffu bob 6 mis. O ran manteisio ar y modiwl e-ddysgu Gorfodol ynghylch Chwythu'r Chwiban, rhwng mis Ebrill a mis Tachwedd 2021, cwblhaodd 237 o Staff y Modiwl, 42 trwy gyfrwng y Gymraeg a 195 yn Saesneg (*mae'r ffigurau hyn yn cynnwys y rhai sydd wedi gadael). • Rhoddir sylw i'r holl gwynion yn unol â'r gweithdrefnau corfforaethol, sy'n cynnwys camau ffurfiol ac anffurfiol, a chaiff y rhain eu cyfleu i Staff yn rheolaidd. • Caiff y system gwynion ei monitro gan y Rheolwr Cwynion a Rhyddid Gwybodaeth Corfforaethol. Adolygwyd y Polisi Cwynion Corfforaethol, cyflwynwyd y Polisi newydd i'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Adnoddau Corfforaethol ar 7.7.21 ac i'r Cyngor ar 23.9.2021, ac mae Polisi a Gweithdrefnau Pryderon a Chwynion Diwygiedig 2021, ei weithrediad a'i gyhoeddiad wedi cael ei gymeradwyo gan y Cyngor. • Gweithredir gwelliannau o ganlyniad i'r cwynion/argymhellion a gafwyd. • Hysbysiad Preifatrwydd Cwynion a Rhyddid Gwybodaeth y Cyngor. • Mae'r Adroddiad Cwynion Blynyddol, gan gynnwys y Gwersi a Ddysgwyd o'r cwynion, wedi cael ei ystyried gan y Pwyllgor Archwilio
--	---

	<p>a Llywodraethu a'r Cabinet cyn iddo gael ei gymeradwyo gan y Cyngor, ei gyflwyno i'r Cyngor a'i nodi.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cyhoeddir cofnodion yr holl bwyllgorau ar Wefan y Cyngor. Mae holl agendâu/cofnodion Pwyllgorau yn cynnwys eitem am ddatgelu buddiannau. • Cyhoeddir Hysbysiadau o Benderfyniadau'r Cabinet ar Wefan y Cyngor. • Caiff pwerau statudol a goblygiadau cyfreithiol eu cynnwys ym mhob adroddiad Cabinet lle y gwneir penderfyniad. • Mae'r gwaith o baratoi ar gyfer cyhoeddi cofrestr penderfyniadau dirprwyedig yn parhau. Cyhoeddir <u>Cofnod Penderfyniadau y Grŵp Rheoli Aur</u> (cofrestr penderfyniadau) yn rheolaidd, fe'i cyflwynir i'r Grŵp Rheoli Aur (a'i gymeradwyo) ac ar ôl hynny i'r Pwyllgor Cydlynu Trosolwg a Chraffu (20.1.2021, 16.6.21 ac 1.12.2021) ac fe'i cyhoeddir ar Wefan y Cyngor. O ran penderfyniadau dirprwyedig eraill, cyhoeddir penderfyniadau dirprwyedig y Pwyllgor Rheoli Datblygu ar gyfer pob Pwyllgor Rheoli Datblygu. • Cyhoeddir Cofrestr o Gontractau ar Wefan y Cyngor. • Mae'r Cyngor yn gwneud paratodau i gydymffurfio â Deddf 2021 ynghylch y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu (cyflwynwyd Adroddiad am newidiadau i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu ar 24.2.2021 a 3.6.2021 (gan gynnwys gofyniad gan Gyd-bwyllgor Corfforedig Canolbarth Cymru i gael Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu)), a chymeradwywyd newidiadau ynghylch recriwtio gan y Cyngor ar 18.3.2021, fel a ganlyn: <ul style="list-style-type: none"> a) newid enw'r Pwyllgor Archwilio i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu, a swyddogaethau ychwanegol ynghylch perfformiad a delio â chwynion a ddaeth i rym ar 1 Ebrill 2021; b) cychwyn y broses recriwtio ar gyfer aelodau llewyg annibynnol i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu; c) y cynigion ar gyfer Panel Dethol y Rhestr Fer; a'r d) Disgrifiad Rôl a'r Fanyleb Person. • Newidiadau angenrheidiol i'r Cyfansoddiad ynghylch y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu yn unol â Deddf 2021 a gymeradwywyd gan y Cyngor ar 23.9.21. Mae'r newidiadau a wnaethpwyd yn ystod 2021-2022 yn cynnwys paratodau ar gyfer: <ul style="list-style-type: none"> - newidiadau i'r cylch gorchwyl/cylch gwaith/cyfansoddiad; - newid yr enw i'r 'Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu'; - Yr aelodaeth fydd 2/3 Cynghorydd ac 1/3 Unigolyn Lleyg (fel y'u diffinnir yn y Ddeddf) – recriwtio wedi'i gwblhau, ac eithrio cymeradwyaeth y Cyngor ar gyfer yr ymgeiswyr llwyddiannus. - Dyletswydd y Pwyllgor i benodi ei Gadeirydd a'i Is-Gadeirydd ei hun; - Rhaid i'r Cadeirydd fod yn unigolyn lleyg. - Ni ddylai'r Dirprwy Gadeirydd fod yn aelod o Bwyllgor Gweithredol yr Awdurdod Lleol; ac - yn absenoldeb y Cadeirydd a'r Dirprwy, dim ond Aelodau anweithredol sy'n gallu cadeirio. • Cyflwynwyd <u>Adroddiad</u> am faint y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu i'r Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd ar 21.5.2021, a oedd yn cytuno argymhell i'r Cyngor y dylai'r Pwyllgor gynnwys 6 Aelod o'r
--	---

	<p>Cyngor Sir a 3 aelod lleyg (9 at ei gilydd). Cyflwynwyd <u>adroddiad</u> am faint y Pwyllgor i'r Cyngor ar 17.6.2021 a chytunodd y Cyngor i'r un cyfansoddiad o ran aelodau o 5.5.2022.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mae swyddogion megis Archwilwyr Mewnol yn llofnodi datganiad blynyddol am y Cod Moeseg. • Cymeradwywyd y Siarter Archwilio Mewnol a gymeradwywyd gan y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu ar 24 Chwefror 2021. • Dosbarthwyd yr Holiadur Dadansoddi Anghenion Hyfforddiant ar ffurf cylchlythyr gan y Cyngor i'r Staff, yn holi eu barn am ddiwylliant moesegol y Cyngor a'r modiwl hyfforddiant bwriadedig er mwyn ymateb i'r adborth. • Mae hyfforddiant ynghylch cydraddoldeb ac amrywiaeth a recriwtio a dethol, gan gynnwys cyfle cyfartal, yn orfodol i holl Reolwyr Cyngor Sir Ceredigion. • Cymeradwywyd Strategaeth Gaffael 2018-2022 gan y Cyngor ar 19 Mehefin 2018 a chyflwynir hyfforddiant ynghylch caffael i'r Staff hefyd. • Polisi DBS a Pholisi Recriwtio y Cyngor. • Mae Amodau a Thelerau safonol ar gyfer yr holl Gyflenwyr Nwyddau a gwasanaethau yn cynnwys amodau sy'n ymwneud â Chydraddoldeb ac Amrywiaeth ac maent ar gael ar wefan y Cyngor. • Defnyddir meddalwedd fewnol i ôl-wirio taliadau dyblyg drwgdybiedig. • Mae'r Cyngor wedi datblygu Polisi Caethwasiaeth Fodern (a anfonir at gontractwyr y Cyngor), Datganiad Blynyddol Atal Caethwasiaeth 2019-2020 a Chod Ymarfer Cyflogaeth Foesebol mewn Cadwyni Cyflenwi. • Mae MO a'r Gwasanaethau Cyfreithiol ar gael i roi cyngor pan fo hynny'n briodol, gan gynnwys ymlaen llaw ac yn ystod cyfarfodydd ac mae'r Gwasanaeth Archwilio Mewnol ar gael i roi cyngor pan fo hynny'n briodol. • Mae MO yn mynychu cyfarfodydd y Grŵp Arweiniol/Cabinet/Cyngor ac mae'n mynychu nifer o gyfarfodydd cyhoeddus yn rheolaidd, yn ôl y gofyn, os bydd ar gael ar y pryd. Yn absenoldeb yr MO, bydd y Dirprwy MO yn mynychu cyfarfodydd y Cabinet a'r Cyngor. • Bydd Deddf 2021 yn cael effaith ar gyrff corfforaethol, gan gynnwys y Cyngor, ac mae'r paratodau er mwyn cydymffurfio yn parhau, gan gynnwys trwy gyfrwng y Gweithgor Trawsbleidiol ar y Cyfansoddiad (mae aelodau pob grŵp gwleidyddol yn mynychu hwn), adroddiadau i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu a'r Cyngor, ac mae Cynllun gweithredu y Cyngor wedi cael ei baratoi a'i ddiweddarau'n rheolaidd, a chynhelir cyfarfodydd gyda Swyddogion a CLOs perthnasol, pan fo hynny'n briodol. • Mae disgrifiadau swydd a manylebau person yn diffinio'r rolau a'r cyfrifoldebau sy'n ofynnol ar gyfer swyddi yn glir ac mae disgrifiadau Rôl Aelodau yn nodi eu gwahanol gyfrifoldebau. • Cydymffurfiaeth gyda Datganiad CIPFA ynghylch Rôl y Prif Swyddog Ariannol mewn Llywodraeth Leol (CIPFA, cyhoeddwyd 13 Ebrill 2016). • Cydymffurfiaeth gyda Datganiad CIPFA ynghylch Rôl y Pennaeth Archwilio Mewnol mewn Sefydliadau Gwasanaeth Cyhoeddus (CIPFA, cyhoeddwyd 9 Ebrill 2019) a chyhoeddwyd y cyfraniad yn nogfen gysylltiedig CIPFA, <i>Putting Principles into Practice</i> (2019)).
--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • Caiff Cylch gorchwyl ei gynnwys yn y Cyfansoddiad a diweddarwyd Cylch Gorchwyl y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu yn unol â Deddf 2021. • Adrodd i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu. • Rheolau Gweithdrefn Ariannol a Rheoliadau Ariannol (Dogfen F Cyfansoddiad). • <u>Rheolau Gweithdrefn Contract</u> (Dogfen G yng Nghyfansoddiad y Cyngor). • Cydymffurfiaeth gyda Chodau Penodol e.e. Safonau Archwilio Mewnol y Sector Cyhoeddus Archwilwyr Mewnol ('PSIAS', Mawrth 2017) • Swyddogion statudol sy'n atebol i'r Prif Weithredwr ('CE') a'r Cyngor. • Cyfarfodydd rheolaidd rhwng CE, Swyddog A.151 ac MO, y mae ganddynt fynediad uniongyrchol i'r CE ac sy'n adrodd i'r Cyngor yn gyffredinol ac fel rhan o ddyletswydd statudol. Mae'r MO a'r Swyddog A.151 yn aelodau allweddol o'r Grŵp Arweiniol. • Mae gan y Rheolwr Corfforaethol – archwilio Mewnol ('CMIA') fynediad rhydd a dilyffethair i Aelodau a Swyddogion ar bob lefel, a hawl mynediad yn unol â Chyfansoddiad y cyngor a'r Siarter Archwilio Mewnol. • Ymchwiliadau mewnol, Archwilio Allanol effeithiol. • <u>Polisi Disgyblu (Tachwedd 2017).</u> • Mae Swyddog yn y tîm IA yn Dechnegydd Atal Twyll achrededig ac mae Swyddog(ion) yn y tîm IA yn meddu ar Dystysgrif CIPFA mewn Arferion Ymchwilio ('CCIP'). • Mae'r Cyngor yn cydymffurfio gyda gofynion Menter Twyll Genedlaethol flynyddol Archwilio Cymru, a gaiff ei chydlynu gan yr Archwilwyr Mewnol ar hyn o bryd. • Monitro ac ymateb i rybuddion ynghylch twyll (NAFN, rhwydweithiau ehangach, cymheiriaid, ac ati). • Aelodaeth a chyfranogiad weithredol mewn grwpiau a rhwydweithiau proffesiynol (Tisonline, KHub, ac ati). • Mae IA yn cynnig cyngor i wasanaethau ynghylch gweithredu systemau a phrosesau newydd er mwyn sicrhau y caiff trefniadau rheoli mewnol effeithiol eu cynnal. • Mae Swyddogion Enwebedig y Cyngor yn ymgymryd â hyfforddiant amrywiol ynghylch twyll er mwyn cynnal eu gwybodaeth a'u harbenigedd. • Pan fo hynny'n briodol, cyhoeddir erlyniadau llwyddiannus ar wefan y Cyngor (ac yn y wasg leol). • Caiff taliadau grant Covid-19 eu harchwilio cyn eu talu (gan ei bod yn haws stopio taliad na'i adfer). • Ychwanegir archwiliadau rheoli ariannol allweddol i'r cynllun archwilio, i archwilio camau rheoli, llywodraethu a risgiau pan fo'r staff yn gweithio gartref. • Gall cynllun archwilio blynyddol IA roi sylw i unrhyw weithgarwch ail-flaenoriaethu gwaith sy'n angenrheidiol, gan ganiatáu i'r IA ymateb i unrhyw newidiadau o ran y risg yn y Cyngor.
--	---

Egwyddor Llywodraethu Da	Sut ydym ni'n bodloni'r Egwyddorion hyn
<p>B: Sicrhau ei fod yn agored a'i fod yn ymgysylltu'n helaeth â rhanddeiliaid</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mae'r holl adroddiadau Blynyddol statudol ar gael ar Wefan y Cyngor. • Cynllun cyhoeddi y Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth, Polisi Rhyddid Gwybodaeth (Mawrth 2018) a Hysbysiad Preifatrwydd Cwynion a Rhyddid Gwybodaeth. Ymatebion rheolaidd ac amserol i'r wasg ac ymholiadau eraill i Reolwyr ac aelodau, yn ogystal ag ymatebion FOI cynhwysfawr. Mae'r adolygiad o gynllun Cyhoeddi FOI yn mynd rhagddo. • Mae'r Rheolwr Cwynion a Rhyddid Gwybodaeth Corfforaethol yn eu swydd. • Mae llu o feysydd gwasanaeth ar gael ar-lein gan gynnwys gwybodaeth a hunan-wasanaeth treth yngor. • Nodir nodau a gwerthoedd y Cyngor yn Strategaeth Gorfforaethol 2017-2022. Caiff yr <u>Amcanion Llesiant a Gwella</u> eu cynnwys yn <u>Strategaeth Gorfforaethol 2017-2022</u> y Cyngor ac fe'u hadolygir bob blwyddyn. Ystyriodd y Cyngor yr Adroddiad Blynyddol Amcanion Llesiant a Gwella 2020-21 drafft, gan gymeradwyo'r <u>Amcanion Llesiant ar gyfer 2022-23</u> ar 21.10.21, a gyhoeddir ar wefan y Cyngor. • Darlledir cyfarfodydd y Cyngor a'r Cabinet. Mae holl gyfarfodydd y Cyngor, y Cabinet a Phwyllgorau yn agored i'r cyhoedd a chyhoeddir agendâu a phapurau ar wefan y Cyngor (ac eithrio adroddiadau wedi'u heithrio). • Caiff cyfeiriadau e-bost MO a Moeseg a Safonau generig eu creu. • Polisi Rheoliadau Gwybodaeth Amgylcheddol (Mawrth 2018). • Cymeradwywyd Protocol Ymgysylltu â'r Cyhoedd Trosolwg a Chraffu (2018) (Dogfen N Cyfansoddiad) gan y Cyngor ac fe'i ddefnyddiwyd sawl gwaith. Yn ogystal, <u>Pecyn Cymorth Ymgysylltu â'r Cyhoedd a Rhestr Ymgysylltu gyda Defnyddwyr Gwasanaeth</u>. • Protocol er mwyn siarad yn y Pwyllgor Rheoli Datblygu (Cyfansoddiad I Dogfen Rhan 4). • Mae Protocol mewn grym ar gyfer perthnasoedd gwaith rhwng Aelodau a Swyddogion e.e. Protocol Swyddog-Aelod) (Rhan 5 Cyfansoddiad) a chymeradwywyd Protocol mynediad gan Aelodau'r Cabinet i'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu gan y Cyngor (Cyfansoddiad M2 Dogfen Rhan 5). • Cymeradwywyd offeryn ac arweiniad Asesiad Effaith Integredig ('IIA') i'w weithredu. • Datblygwyd canllawiau ac offeryn IIA er mwyn cyfrannu at wneud penderfyniadau effeithiol ac maent yn cael eu gweithredu, ac adroddir casgliadau IIA i'r Cyngor, y Cabinet ac i Drosolwg a Chraffu. Aeth 10 IIA i'r Cabinet yn ystod 2021-22 tan 1.12.2021. Pwyllgorau, sy'n cynnwys ymgynghori. • Defnyddir canllawiau a thempledi safonol er mwyn adrodd i'r Cyngor, y Cabinet a Phwyllgorau Trosolwg a Chraffu ac mae'r rhain oll yn cynnwys canlyniadau IIA. • Asesir yr holl IIA ar gyfer y Cabinet gan y Swyddog Ymgysylltu a Chydraddoldeb, gan gynnwys a oes gweithgarwch ymgysylltu, cynnwys ac ymgynghori wedi digwydd a phroses wybodus o wneud penderfyniadau.

- Mae hyfforddiant Ymwybyddiaeth Sefydliadol ar gael fel modiwl dewisol yn y Rhaglen Rheolwr Corfforaethol, sy'n cynnwys gwybodaeth sy'n ymwneud â'r broses o wneud penderfyniadau, Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol, Cydraddoldeb, yr Iaith Gymraeg a defnyddio'r IIAs.
- Cyflwynwyd prosesau i fonitro adborth e.e. cyflwynir unrhyw adroddiadau ymgynghori/ymgysylltu i'r pwyllgor Craffu ac i'r Cabinet er mwyn cyfrannu at eu penderfyniadau.
- Cofnodir adborth o weithgarwch ymgysylltu a sut yr ystyriwyd safbwyntiau pobl yn yr IIAs.
- Diweddarwyd templed adrodd y Cyngor/Cabinet er mwyn cynnwys cyfeiriad at oblygiadau cyfreithiol, goblygiadau staffio, goblygiadau o ran eiddo/asedau a risgiau.
- Pan fo hynny'n briodol, mae eitemau yr adroddir amdanynt er mwyn cael penderfyniadau trwy'r Cabinet, y Cyngor a Phwyllgorau yn destun cyngor cyfreithiol ac ariannol, a gwneir cyfeiriad at y cyngor hwn ym mhob adroddiad.
- Cyhoeddir calendr o ddyddiadau cyfarfodydd, gan gynnwys blaenraglenni gwaith y Cyngor, y Cabinet a Phwyllgorau ar wefan y Cyngor.
- Cyhoeddir yr holl adroddiadau blynyddol, Datganiadau o gyfrifon, adroddiadau cynnydd Gwelliant o fewn amserlenni ac maent ar gael ar wefan y Cyngor.
- Mae'r Rhestr Gyfeirio Ymgysylltu ac Ymgynghori yn cynorthwyo wrth wneud penderfyniadau ynghylch a ddylid cynnal ymgynghoriad am newid arfaethedig ac mae canllawiau ynghylch lledaenu canlyniadau ymgynghori ar gael i Swyddogion.
- Mae tudalen Ymgysylltu Cymunedol, Ymgynghoriadau a Phartneriaethau wedi cael ei chreu ar CeriNet, sy'n cynnwys dolenni i'r Polisi Ymgysylltu Cymunedol (11 Ionawr 2013), Rhestr Gyfeirio Ymgysylltu ac Ymgynghori, Ymgysylltu gyda Defnyddwyr Gwasanaeth ac Offeryn Gwneud Penderfyniadau Ymgynghori
- Mae'r gwaith wedi cychwyn i baratoi Polisi Ymgysylltu Cymunedol a fydd yn bodloni gofynion Deddf 2021, a fydd yn cynnwys sut y bydd y Cyngor yn annog cyfranogiad mewn gweithgarwch gwneud penderfyniadau hefyd, er ein bod yn aros am ganllawiau terfynol gan Lywodraeth Cymru ynghylch y rhan hon o'r ddeddfwriaeth.
- Mae'r Cyngor wedi mabwysiadu Safonau Cyfranogi.
- Mae Rhestr Ymgysylltu gyda Defnyddwyr Gwasanaeth gan gynnwys rhanddeiliaid y dylai'r awdurdod ymgysylltu â nhw yn ei lle.
- Adroddir adroddiadau cryno am weithgareddau ymgynghori ac ymgysylltu yn ôl i'r Aelodau a defnyddwyr gwasanaeth.
- Cofnodion cyfarfodydd ymgysylltu strwythuredig, digwyddiadau a grwpiau ymgysylltu gyda phobl y mae ganddynt nodweddion gwarchoddedig.
- Lluniwyd Polisi Ymgysylltu Drafft newydd er mwyn ystyried y fethodoleg ymgysylltu ddiweddaraf, gan gynnwys ymgysylltu digidol. Ymgynghorir am hwn a chytunir arno yn dilyn yr Etholiadau Llywodraeth Leol yn 2022.
- Mae Strategaeth Ymgysylltu newydd ddrafft ar gyfer Cyngor Sir Ceredigion, 'Siarad, Gwrando a Chydweithio' wedi cael ei pharatoi.

Ymgynghorir am hon a chytunir arni yn dilyn yr Etholiadau Llywodraeth Leol yn 2022.

- Mae'r Cyngor, ar y cyd â phartneriaid, wedi cyflawni gwaith ymgysylltu sylweddol er mwyn paratoi Asesiad Llesiant a Chynllun Llesiant Lleol y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus ('BGC').
- Mae'r gwaith wedi cychwyn ar y broses o baratoi'r asesiad Llesiant Lleol nesaf a gyhoeddir ym mis Mawrth 2022.
- Ymgynghoriadau 2020-21.
- Caiff ymgynghoriadau eu hyrwyddo trwy gyfrwng Cyfryngau Cymdeithasol.
- Lledaenir canlyniadau gweithgarwch ymgynghori a chaiff adroddiadau am ymarferion ymgysylltu ac ymgynghoriadau a gwblhawyd eu postio ar dudalen y Cyngor ar y we ynghylch ymgynghoriadau cyhoeddus er mwyn rhoi adborth i'r cyhoedd.
- Mae Cylch Gorchwyl BGC ar gael ar Wefan y Cyngor, mae Cylch Gorchwyl Grwpiau Prosiect BGC ar gael ac mae trefniadau Craffu ar gyfer BGC wedi cael eu gwneud.
- Cynhaliwyd Asesiad Llesiant (BGC) sydd wedi cyfrannu at ddatblygiad Cynllun Llesiant Lleol BGC, a gyhoeddwyd ym mis Mawrth 2018.
- Adolygwyd y Polisi Cwynion Corfforaethol, cyflwynwyd Polisi newydd i'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Adnoddau Corfforaethol ar 7.7.21 ac i'r Cyngor ar 23.9.2021, ac mae Polisi a Gweithdrefnau Pryderon a Chwynion 2021 Diwygiedig, ei weithrediad a'i gyhoeddi, wedi cael ei gymeradwyo gan y Cyngor.
- Adolygwyd Polisi a Gweithdrefn Cwynion y Gwasanaethau Cymdeithasol.
- Datblygwyd offeryn gwneud Penderfyniadau Ymgynghori (siart llif a Choeden Ymgynghori) ar gyfer Staff ac Aelodau ac mae'n cynnwys defnyddio adborth.
- Mae gweithgarwch ymgynghori pellach yn cynnwys:
 - Mae swydd Ymgysylltu a Chydraddoldeb newydd wedi cael ei chreu trwy ailstrwythuro'r gwasanaeth Polisi a Pherfformiad; ac
 - Mae'r holl ymgynghoriadau cyfredol ar gael ar wefan y Cyngor.
- Polisi Cyfryngau Cymdeithasol (diwygiwyd Awst 2018).
- Defnyddir cyfryngau cymdeithasol er mwyn ceisio safbwyntiau'r cyhoedd ynghylch materion a ystyrir gan Bwyllgorau Trosolwg a Chraffu.
- Oherwydd Covid-19, mae'r Cyngor wedi ymgynghori o bell trwy gyfrwng cynadleddau fideo ac arolygon electronig.
- Cyhoeddwyd canllawiau ar fewnwyd Cyngor Ceredigion i'r holl Staff eu dilyn ynghylch lledaenu adborth i'r sawl sy'n gwneud penderfyniadau. Mae'r arwyddion a welwyd yn ddiweddar yn dynodi bod Swyddogion yn gwneud cynnydd sylweddol yn y maes hwn.
- Cynhelir ymarferion ymgysylltu ac ymgynghori ar y cyd.
- Cynhelir prosiectau ar y cyd gyda rhanddeiliaid sefydliadol ac mae trefniadau llywodraethu clir mewn grym.
- Mae Templedi a Chanllawiau Safonau Cydweithio ar gyfer Prosiectau Strategol Newydd ar gael.
- Mae partneriaethau yn cynnwys:
 - BGC;
 - Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol Gorllewin Cymru;

	<ul style="list-style-type: none"> ○ Partneriaeth Diogelwch Cymunedol (<u>adolygwyd yn 2019 ac yn destun gweithgarwch Craffu</u>); ○ Bwrdd Diogelu Canolbarth a Gorllewin Cymru; a ○ Thyfu Canolbarth Cymru. <ul style="list-style-type: none"> • Cwblhawyd yr adolygiad ffurfiol o bartneriaethau sy'n eistedd dan BGC. Mae'r strwythur partneriaeth newydd wedi bod yn weithredol er mis Mehefin 2018 ac adolygir y partneriaethau yn gyson. • Gweithgarwch rheolaidd i adrodd am gyfarfodydd partneriaeth a gweithgarwch i'r Grŵp Arweiniol a'r Cabinet. • Sefydlwyd partneriaethau megis <u>Tyfu Canolbarth Cymru</u> gyda threfniadau llywodraethu. Sefydlwyd Cyd-bwyllgor Trosolwg a Chraffu Tyfu Canolbarth Cymru • Mae metrigau partneriaeth yn destun gweithgarwch adolygu mewnol, pan fo hynny'n briodol. • Adroddir am fframwaith partneriaeth monitro sy'n adrodd am yr holl benderfyniadau allweddol a wneir gan bartneriaethau sy'n bodoli eisoes i'r Grŵp Arweiniol. • Rhoddir cyngor i Aelodau a Swyddogion sy'n gwasanaethu ar gyrrff allanol. • Mae'r Tîm Cyfreithiol yn ymwneud â'r gwaith o ddrafftio ac adolygu'r Cylch Gorchwyl ar gyfer Cytundebau Rhyng-Awdurdod ('IAAs') a phwyllgorau ffurfiol. • Datblygwyd cyfres o ddogfennau sy'n ymwneud â phrosiectau cydweithio strategol y mae'r Awdurdod yn ystyried ymrwymo iddynt. Mae'r dogfennau yn cynnwys canllawiau, safonau a thempledi niferus ar gyfer camau amrywiol prosiectau cydweithio. • Cynhaliwyd Hunanasesiad o'r Grŵp Gweithredol. • Mae gofyn i'r holl gynigion ynghylch ad-drefnu ysgolion fod wedi ymgynghori'n ffurfiol gyda rhanddeiliaid trwy gydymffurfio gyda Chod Trefniadaeth Ysgolion Llywodraeth Cymru. • <u>Canllawiau ynghylch Brandio Corfforaethol</u> (Mai 2019). • <u>Strategaeth Cyfathrebu Corfforaethol</u> (2019-2022). • Cyflawnwyd cyswllt Cymunedol Effeithiol gyda'r gwaith asesu llesiant a gyda defnyddwyr gwasanaeth o wahanol gefndiroedd er mwyn cyfrannu at y <u>Cynllun Cydraddoldeb Strategol</u> newydd. • Rydym wedi gweithio mewn partneriaeth gydag Awdurdodau Lleol a Gwasanaethau Cyhoeddus ar draws Canolbarth a Gorllewin Cymru ar yr adolygiad o'n <u>Cynlluniau Cydraddoldeb Strategol</u>. Lluniwyd fframwaith ymgynghori ac ymgysylltu a set o gwestiynau ar y cyd ac o ganlyniad, cafwyd adborth gan bobl sy'n meddu ar nodweddion gwarchoddedig. • Cyhoeddir adroddiad blynyddol am y cynnydd a sicrhawyd yn erbyn amcanion Llesiant a blaenoriaethau Corfforaethol y Cyngor ar Wefan y Cyngor. • Mae'r Cyngor wedi mabwysiadu CCUHP – Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn.
--	--

Egwyddor Llywodraethu Da	Sut ydym ni'n bodloni'r Egwyddorion hyn
C: Diffinio canlyniadau yn	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Strategaeth Gorfforaethol 2017-2022.</u>

nhermau manteision economaidd, cymdeithasol amgylcheddol cynaliadwy. ac

- Caiff Amcanion Llesiant a Gwella y Cyngor eu cynnwys yn Strategaeth Gorfforaethol 2017-2022 y Cyngor ac fe'u hadolygir bob blwyddyn a'u hadrodd yn adroddiad blynyddol yr amcanion Llesiant a Gwella a gyhoeddir ar wefan Cyngor Sir Ceredigion. Ystyriodd y Cyngor yr Adroddiad Blynyddol Amcanion Llesiant a Gwella 2020-21 drafft, gan gymeradwyo'r Amcanion Llesiant ar gyfer 2022-23 ar 21.10.21, a gyhoeddir ar wefan y Cyngor.
- Amlinellir gwybodaeth ynghylch perfformiad yn Adroddiad Blynyddol Amcanion Llesiant a Gwella y Cyngor.
- Mae'r Cyngor wedi pennu diben a gweledigaeth y Cyngor ac mae'r rhain yn cael eu cynnwys yn Strategaeth Gorfforaethol 2017-22. Mae'r strategaeth hon yn dangos sut y bydd yr awdurdod yn cynorthwyo ac yn hyrwyddo llesiant dinasyddion Ceredigion.
- Cyhoeddwyd Cynllun Llesiant Lleol BGC ym mis Mai 2018.
- Mae'r Awdurdod wedi cymryd y camau canlynol tuag at weithredu Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015:
 - Paratoi datganiad ac amcanion llesiant;
 - Ymgorffori'r Nodau Llesiant a'r egwyddor datblygiad Cynaliadwy yn y broses cynllunio busnes;
 - Datblygu canllawiau ac offeryn IIA newydd (cyflwynwyd hyfforddiant i Swyddogion ac Aelodau);
 - Sefydlu grŵp a chynllun gweithredu Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol;
 - Caiff y Cyfansoddiad ei fonitro a'i adolygu yn barhaus;
 - Cyhoeddwyd asesiad Llesiant Lleol BGC ym mis Mawrth 2017;
 - Cytunwyd ar drefniadau craffu ar gyfer BGC;
 - Adroddiadau Cabinet, gan gynnwys yr asesiad effaith Cymdeithasol/economaidd/amgylcheddol;
 - Datblygwyd modiwl e-ddysgu gorfodol am y Ddeddf ac mae wedi cael ei hyrwyddo ymhlith holl Staff y Cyngor;
 - Rhaid cynnal Asesiad Effaith Cydraddoldeb, cymunedol a'r iaith Gymraeg am yr holl gynigion ynghylch ailstrwythuro ysgolion fel sy'n ofynnol dan God Trefniadaeth Ysgolion Llywodraeth Cymru; ac
 - Mae aelodau wedi cyfrannu at Fframwaith Craffu Swyddog Cenedlaethau'r Dyfodol mewn perthynas â DLICD.
- Mae'r holl drefniadau Cynllunio yn adlewyrchu'r Edau Aur ac yn ffurfio'r cysylltiadau gyda chynlluniau Corfforaethol, gan gynnwys:
 - Cynllun Strategol;
 - Adrodd am Reoli Perfformiad Corfforaethol; ac
 - Amcanion Gwella Llesiant
- Mae Polisi Cymunedol ac Ymgysylltu (11 Ionawr 2013) ar gael.
- Datblygwyd Pecyn Cymorth Ymgysylltu â'r Cyhoedd 2014 er mwyn darparu adnodd hawdd i'w ddefnyddio i Swyddogion wrth ddatblygu a chynnal gweithgarwch ymgysylltu effeithiol â'r cyhoedd gyda'u cymunedau, yn unol ag Egwyddorion Cenedlaethol Ymgysylltu â'r Cyhoedd.
- Adroddir diweddariadau am arbedion yn y gyllideb ac am waith y Grŵp Datblygu i'r Grŵp Ymgynghori Trawsbleidiol ar Drawsnewid ac Effeithlonrwydd.

- Mae'r broses o bennu cyllidebau yn destun gweithgarwch craffu manwl gan y pum Pwyllgor Trosolwg a Chraffu.
- Mae'r broses cynllunio busnes yn cynnwys neilltuo adnoddau a chaiff Cynlluniau Busnes eu paratoi bob blwyddyn a'u monitro bob chwarter gan Fwrdd Perfformiad, sy'n cynnwys aelodau'r Cabinet a Chadeiryddion ac Is-Gadeiryddion y Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu a Chadeirydd y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu.
- Mae trefniadau perfformiad chwarterol yn darparu protocol herio er mwyn sicrhau y cyflawnir canlyniadau.
- Mae trefniadau rheoli perfformiad corfforaethol yn cynnwys asesiad chwarterol o'r risgiau wrth geisio cyflawni canlyniadau neu ddarparu'r gwasanaeth.
- Mae gweithgarwch rheoli risg yn cynnwys cofnodion risg ar gyfer;
 - Cynlluniau Busnes (Lefel 1); a
 - Chynlluniau Gwasanaeth (Lefel 2).
- Caiff mesurau perfformiad lleol eu cynnwys mewn cynlluniau cyflawni Busnes a gwasanaeth.
- Mae Cynlluniau Cyfalaf yn cynnwys;
 - Hawliau Tramwy;
 - Priffyrdd;
 - Cynllun Cyllideb Blynyddol; a
 - Thrawsnewid.
- Cymeradwywyd y Strategaeth a'r Polisi Rheoli Risg a'r Fframwaith Rheoli Risg gan y Cabinet ar 24 Medi 2019.
- Cyflwynir hyfforddiant Rheoli Risg i Aelodau a Rheolwyr Uwch.
- Datblygwyd pecyn e-ddysgu rheoli risg i'r holl Staff eraill a chynhaliwyd hyfforddiant yn 2019, a threfnwyd gweithdy gydag yswirwyr ar gyfer Rheolwyr uwch.
- Caiff cyhoeddi perfformiad gwasanaeth, gan gynnwys data ynghylch costau a gwerth am arian, ei ystyried yn rheolaidd mewn adroddiadau gwasanaeth.
- Mae'r Archwilydd a benodir yn ystyried trefniadau'r Cyngor er mwyn sicrhau darbodaeth, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd. Yn ei lythyr, mae wedi datgan bod y Cyngor wedi cydymffurfio â'i gyfrifoldebau ynghylch ei ddefnydd o adnoddau.
- Cyhoeddwyd yr Archwiliad mwyaf diweddar o Gynllun Gwella y Cyngor (2020-2021) ym mis Tachwedd 2020. Daeth yr adroddiad i'r canlyniad cadarnhaol bod y Cyngor wedi cyflawni ei ddyletswyddau a'i fod wedi gweithredu yn unol â chanllawiau Llywodraeth Cymru mewn ffordd ddigonol er mwyn cyflawni ei ddyletswyddau.
- Caiff ffurflen arfarnu cyfalaf ei llenwi ar gyfer prosiectau cyfalaf newydd, sy'n cynnwys y gofyniad ar gyfer y prosiect, ac fe'i ddefnyddir i asesu gwerth am arian a goblygiadau referniw prosiectau mawr.
- Strategaeth Ariannol Tymor Canolig, sy'n cynnwys Strategaeth Buddsoddiad Cyfalaf hefyd.
- Mae datganiad polisi caffael Cymru yn cyd-fynd â Strategaeth Caffael 2018-2022 y Cyngor.
- Mae canllawiau ac offeryn IIA ar gael ac yn cael ei ddefnyddio er mwyn cynorthwyo gweithgarwch gwneud penderfyniadau.
- Cyhoeddir pob adroddiad a'r holl gofnodion mewn ffordd amserol ac mae modd eu harchwilio. Mae pob cyfarfod yn gyfarfod cyhoeddus,

	<p>yn unol ag ystyriaethau gwybodaeth wedi'i heithrio yn unol â diffiniad Deddf Llywodraeth Leol 1972.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Anogir gweithgarwch Craffu cyn gwneud penderfyniadau pan fo modd. • Y Rhaglen Trawsnewid. • Mae <u>Rhestrau Cyfeirio Ymgysylltu ac Ymgynghori</u> ar gael ar CeriNet. • Cynllun Gweithredu Grŵp DLICD. • Cyflwynir Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2020-2024, ac adroddiad monitro 2020-2021 y Cynllun Cydraddoldeb Strategol Blynyddol i'w gymeradwyo, ac ar ôl eu cymeradwyo, fe'u cyhoeddir ar wefan y Cyngor. • Safonau'r Gymraeg ac adroddiad monitro Safonau'r Gymraeg Blynyddol. • Rhaid i'r holl Staff gwblhau modiwl hyfforddiant e-ddysgu gorfodol am Ymwybyddiaeth o'r Gymraeg. • Cyflwynwyd Adroddiad Cwynion a Chanmoliaeth Blynyddol 2020/21 i'r Pwyllgor Craffu Adnoddau Corfforaethol ar 27.10.21 ac fe'i <u>cymeradwywyd gan y Cyngor ar 9/12/21.</u>
--	---

Egwyddor Llywodraethu Da	Sut ydym ni'n bodloni'r Egwyddorion hyn
<p>D: Penderfynu ar yr ymyriadau sydd eu hangen i wneud y gorau o'r camau i gyflawni'r canlyniadau arfaethedig</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Mae arweiniad ac offeryn IIA</u> ar gael a chyflwynwyd hyfforddiant i Swyddogion ac Aelodau. • Defnyddir templedi adrodd safonol yn y broses o wneud penderfyniadau. • Mae hyfforddiant Ymwybyddiaeth Sefydliadol ar gael fel modiwl dewisol yn y Rhaglen i Reolwyr Corfforaethol, sy'n cynnwys gwybodaeth ynghylch y broses o wneud penderfyniadau, Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol, Cydraddoldeb, yr Iaith Gymraeg a defnyddio'r IIAs, ac mae'r Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd ac MO (CLO-Cyfreithiol a Llywodraethu) yn rhoi cyngor yn ôl yr angen. • Cyhoeddir Polisi, Strategaeth a Fframwaith Rheoli Risg (a gymeradwywyd gan y Cabinet ar 24.9.10) gyda rhaglen hyfforddiant ar gyfer Aelodau, Rheolwyr Uwch a Rheolwyr ar CeriNet ac maent ar gael i bob Aelod o Staff. • Diwygiwyd dogfennau i adlewyrchu risgiau ychwanegol a gwybodaeth gefndirol er mwyn gwneud penderfyniadau gwybodus. Adroddir y Gofrestr Risg Corfforaethol i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu yn rheolaidd (9.9.2021, 3.6.2021). • Mae'r <u>Strategaeth Ariannol Tymor Canolig</u> wedi cael ei diweddarau'n rheolaidd a chymeradwywyd y fersiwn cyfredol dyddiedig 2021/22 Ymlaen gan y Cyngor ar 5.3.2021. • Mae <u>offeryn coeden benderfynu ymgynghori</u> yn cynnwys adran sy'n cynnig arweiniad ynghylch lledaenu canlyniadau ymgynghori. • Her gyllid ynghylch arbedion ar Wefan y Cyngor. • Mae trefniadau Rheoli Perfformiad Corfforaethol yn cynnwys yr elfennau chwarterol canlynol: <ul style="list-style-type: none"> ○ Adroddiad Gwasanaeth y Prif Swyddog Corfforaethol; ○ Bwrdd Perfformiad; a ○ Chyfarfodydd Panel Gweithredol.

- Gweithredir y broses Cynllunio Busnes ar gyfer 2021-22 a rhennir Cynlluniau Busnes Lefel 1 gyda'r Tîm Perfformiad ac Ymchwil.
- Nodwyd mesurau perfformiad ym mhob Cynllun Busnes Lefel 1 ac mae'r rhain yn eu tro yn cael eu trosi i'r Dangosfwrdd adrodd ar gyfer pob gwasanaeth. Craffwyd y mesurau hyn yn ofalus ac fe'u cymeradwywyd yn derfynol gan arweinwyr uwch. Mae gwasanaethau yn adrodd yn erbyn y mesurau hyn fel rhan o'r broses rheoli perfformiad ar gyfer y flwyddyn.
- Mae Cynlluniau Busnes yn cynnwys gwybodaeth ynghylch y gyllideb a chyllid ac maent yn rhan o'r trefniadau Rheoli Perfformiad Corfforaethol chwarterol.
- Defnyddir calendr i adrodd terfynau amser a chyhoeddir dyddiadau Bwrdd/Panel Gweithredol gydag adroddiadau.
- Strategaeth Cyfathrebu Corfforaethol 2019-2022.
- Mae gan BGC Ceredigion Gynllun Llesiant Lleol a ddatblygwyd ac a gyflawnwyd ar y cyd gyda phartneriaid a rhanddeiliaid allanol.
- Cynhaliwyd Asesiad Llesiant Lleol gan y BGC sydd wedi cyfrannu at y Cynllun Llesiant Lleol ac Amcanion Llesiant y Cyngor ar gyfer y dyfodol.
- Mae'r holl brosiectau cydweithio mawr wedi pennu trefniadau llywodraethu a rheoli gan gynnwys rheoli risg.
- Ystyrir pob prosiect gan Banel Rheoli Prosiectau Corfforaethol, a fynychir gan IA hefyd ac mae'n fforwm effeithiol ar gyfer cynghori/herio ac amlygu risgiau wrth i feysydd Gwasanaeth ddatblygu prosiectau, gan gynnwys prosiectau cydweithio.
- Mae'r Panel Rheoli Prosiectau Corfforaethol yn helpu i sicrhau bod prosiectau yn ystyried yr elfennau canlynol yn gynnar: Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol; arweiniad arall; cyllid, caffael, llywodraethu a threfniadau cyfreithiol; goblygiadau AD; Iechyd a Diogelwch; ac Archwilio. Gwella trefniadau prosiect cyn adrodd i'r Grŵp Datblygu a phrosesau awdurdodi eraill.
- Ystyrir newidiadau deddfwriaethol e.e. mae gwaith yn mynd rhagddo mewn perthynas â gweithredu newidiadau deddfwriaethol megis newidiadau Deddf LGEW 2021 ac ystyried/monitro risgiau y mae pob partner yn eu hwynebu wrth gydweithio, gan gynnwys risgiau a rennir. Cynhelir cyfarfodydd ac mae gwaith paratoi yn cael ei wneud, er enghraifft, ynghylch gofyniad Deddf 2021 am Gyd-bwyllgorau Corfforedig, gan gynnwys risgiau posibl ac a rennir (sefydlwyd grŵp CJC, a chynhaliwyd y cyfarfod cyntaf ar 19 Ebrill 2021, i ystyried y gofyniad i sefydlu CJC Canolbarth Cymru yn unol â Deddf 2021).
- Mae trefniadau Craffu ar y Cyd priodol mewn grym mewn perthynas â Bwrdd Tyfu Canolbarth Cymru. Yn yr un modd, bydd gan Gyd-bwyllgor Corfforedig Canolbarth Cymru is-drefniadau priodol mewn grym (Cyd-bwyllgor Craffu, Safonau ac Archwilio a Llywodraethu)-trefniadau sy'n cydymffurfio â deddfwriaeth a'i Reolau Sefydlog.
- Sefydlwyd Grŵp Rheoli Prosiect Corfforaethol er mwyn ffurfioli gweithgarwch datblygu a rheoli prosiectau.
- Sicrhau bod Staff sy'n meddu ar sgiliau rheoli prosiect ar gael.
- Mae hyn yn helpu i sicrhau bod prosiectau yn ystyried y canlynol yn gynnar: Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol; arweiniad arall; cyllid, caffael, llywodraethu a threfniadau cyfreithiol; goblygiadau AD;

	<p>lechyd a Diogelwch; ac Archwilio. Gwella trefniadau prosiect cyn adrodd i'r Grŵp Datblygu a phrosesau awdurdodi eraill.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mae'n helpu i nodi'r gofynion ynghylch cyfalaf i'w cynnwys mewn rhaglenni cyfalaf yn y dyfodol. • Pennwyd a chymeradwywyd dangosyddion perfformiad lleol ar gyfer pob elfen gwasanaeth ac maent wedi cael eu cynnwys yn y cynllun gwasanaeth, ac adroddir amdanynt yn rheolaidd. • Fframwaith Cyllideb. • Cyfrifyddu Gwasanaeth – Monitro cyllideb. • Mae <u>Rheoliadau Ariannol a Rheolau am y Weithdrefn Ariannol (Dogfen F Cyfansoddiad)</u>, ynghyd â Chanllawiau Rheoli Cyllidebol wedi cael eu diweddarau. Datganiadau Sicrwydd Prif Swyddog. • Mae'r trefniadau rheoli mewnol sydd mewn grym yn destun gweithgarwch adolygu rheolaidd gan Archwilwyr Mewnol, yn unol â'r cynllun archwilio blynyddol sy'n seiliedig ar risg. • <u>Strategaeth Gorfforaethol 2017-2022</u>. • Cymeradwywyd Cynllun a Strategaeth Archwilio Mewnol 2021/2021 gan y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu ar 24 Chwefror 2021. • Mae'r cynllun arbedion corfforaethol wedi bod trwy broses lywodraethu gadarn er mwyn sicrhau bod yr holl arbedion yn cysylltu â'r canlyniadau gwasanaeth a ddymunir. • Caiff Buddion Cymunedol eu hymwreiddio yn ein Prosesau a'n Polisiâu ac maent wedi cael eu gweithredu a'u monitro ac adroddwyd amdanynt yn rheolaidd. • Caiff Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) ei hintegreiddio yn ein prosesau.
--	---

Egwyddor Llywodraethu Da	Sut ydym ni'n bodloni'r Egwyddorion hyn
<p>E: Datblygu capasiti'r sefydliad, gan gynnwys gallu ei arweinyddiaeth a'r unigolion tu mewn iddo</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mae trefniadau ymsefydlu corfforaethol ac ar gyfer rheolwyr llinell bellach mewn grym. Cyflwynwyd cynlluniau Datblygu Rheolwyr Corfforaethol ac ymsefydlu Corfforaethol ym mis Ebrill 2018. Mae sesiynau ymsefydlu corfforaethol yn rhan o'r gofynion hyn, rhaid i bob aelod o Staff newydd fynychu sesiwn ymsefydlu. Mae Rheolwyr Uwch yn cyflwyno yn y sesiynau wyneb-yn-wyneb hyn. • Darparir rhaglen ymsefydlu ar gyfer Aelodau newydd. Darparir hyfforddiant parhaus i Aelodau a threfnir darpariaeth ynghylch materion penodol e.e. rheoli Trysorlys, a hefyd, cynhelir adolygiad parhaus o gyfleoedd ar gyfer hyfforddiant sgiliau a diweddarau, gan gynnwys Cynllun Adolygu Datblygiad Personol (defnyddir y wybodaeth i ddatblygu Cynllun Hyfforddiant Aelodau) a darparir rhaglen ymsefydlu gynhwysfawr newydd ar ôl yr etholiad (o fis Mai 2022), a fydd yn cynnwys modiwlau e-ddysgu ychwanegol. • Cynllun datblygu aelodau. • Mae paratodau yn cael eu gwneud ar gyfer (fel rhan o'r rhaglen ymsefydlu i Aelodau (o fis Mai 2022)) hyfforddiant i Aelodau'r Cabinet, hyfforddiant i'r Pwyllgor Safonau a Moeseg (rôl), hyfforddiant am Ddyletswyddau Arweinydd Grŵp Gwleidyddol a hyfforddiant ar gyfer y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu (rôl).

	<ul style="list-style-type: none"> • Cyflawnwyd Datblygiad/Hyfforddiant fel rhan o fanylebion person ar gyfer prif swyddi cyllid a chyfreithiol (cymhwyster gorfodol, gofynion y swydd). • Adolygiadau personol ar gyfer Swyddogion a darparu cyfleoedd i Swyddogion gael hyfforddiant diweddar a sgiliau parhaus. • Caiff CeriNet (yr adnodd a'r mewnrwyd AD i Staff a rheolwyr) ei adolygu'n barhaus a'i wella er mwyn sicrhau ei effeithiolrwydd. Mae ei gyflwyno wedi gwella effeithiolrwydd. Mae gwybodaeth ynghylch ymsefydlu ar gael, ynghyd â'r Pecyn Cymorth i Reolwyr a'r llawlyfr Staff. • Bellach, rheolir Dysgu a Datblygu trwy system Ceri a chynigir cyfleoedd i bob aelod o Staff, a hefyd, cynigir cyfleoedd i'r rhai sy'n cyflawni Rôl Arwain neu y maent yn dymuno bod yn arweinwyr. Cyflwynir modiwlau e-ddysgu er mwyn sicrhau bod hyfforddiant a datblygu yn gost-effeithiol lle bynnag y bo modd. • Caiff pecynnau e-ddysgu eu datblygu a'u cyflwyno'n rheolaidd ar gyfer hyfforddiant gorfodol ac anorfodol. • Mae pecyn cymorth cynllunio Gweithlu Strategol yn cynnwys adnabod anghenion hyfforddiant a dysgu pob maes gwasanaeth. • Mae Arfarniadau Perfformiad yn cofnodi anghenion hyfforddiant a datblygu trwy system Ceri. • Cynllun Perfformiad a Datblygiad Personol blynyddol parhaus – mae Adolygiadau Perfformiad yn cysylltu ag amcanion Corfforaethol a strategol. • Mae proses Adolygu Datblygiad Personol yn ei lle ar gyfer Aelodau. • Nod y Cyngor yw sicrhau'r lefel safonol ar gyfer Siarter Cymru o ran Cymorth a Datblygiad Aelodau. • Mae'r trefniadau Rheoli Perfformiad Corfforaethol yn darparu'r fforwm ar gyfer anghenion rheoli perfformiad ac ar ôl hynny, paratoi'r cynlluniau gweithredu er mwyn darparu gwelliannau corfforaethol wrth adolygu perfformiad Staff. Cryfhawyd y rhain ymhellach wrth gyflwyno arfarniadau blynyddol ar gyfer yr holl Staff trwy gyfrwng system AD Ceri. • Gall yr holl Staff fanteisio ar ddigwyddiadau dysgu a datblygu trwy gyfleuster <u>hunan-wasanaeth Ceri</u>. Yn ogystal, gall rheolwyr archebu lle i Staff ar ddigwyddiadau perthnasol trwy'r cyfleuster Hunan-wasanaeth i Reolwyr. • Cryfhawyd cynlluniau datblygu staff sy'n gysylltiedig ag arfarniadau wrth gyflwyno'r modiwl Rheoli Perfformiad yn Ceri. • Mae Rhaglen Rheolwyr Ceredigion yn cynnig datblygiad personol gan gynnwys trefniadau llywodraethu a gwybodaeth sefydliadol. • Mae <u>Cynllun Gweithlu 2017-2022</u> yn cynnwys camau gweithredu ar gyfer datblygiad Staff mewn themâu allweddol. • Mae aelodau yn mynychu digwyddiadau, seminarau a chynadleddau amrywiol (gweler uchod). • Defnyddio ymarferion meincnodi ac ymchwil. • Mae system gyflogres AD Ceri wedi sicrhau bod data ystyrlon am Staff bellach ar gael i Reolwyr bob mis er mwyn monitro costau, trosiant ac absenoldeb.
--	---

- Gweithrediad effeithiol partneriaethau sy'n cyflawni canlyniadau y cytunwyd arnynt. Datblygwyd Partneriaethau effeithiol mewn sawl maes a gwasanaeth gan gynnwys:
 - Gwella Ysgolion;
 - Iechyd a Gofal cymdeithasol;
 - Porth Agored; a
 - Gwastraff.
- Caiff partneriaethau ychwanegol eu cynnwys yn y Rhestr Prosiectau Cydweithio strategol.
- Mae Strategaeth Adnoddau Dynol ar gael ar y Fewnrwyd.
- Cyflawnir gwaith cynllunio gweithlu strategol gan ddefnyddio'r pecyn offer cynllunio gweithlu Strategol a chaiff hwn ei gwblhau gan bob maes gwasanaeth. Cyfrannodd canlyniadau'r pecyn cymorth hwn at y cynllun gweithlu ar gyfer 2017-2022. Mae Cynllun Gweithlu 2017-2022 yn canolbwyntio ar 4 thema allweddol:
 1. Ymgysylltu a Chyfle;
 2. Gweithlu Hyblyg ac Ystwyth;
 3. Hyrwyddo gweithlu dwyieithog; a
 4. Datblygu Rheolaeth ac Arweinyddiaeth.
- Adroddir diweddariadau am gynnydd y cynllun gweithlu i'r pwyllgor craffu.
- Mae'r strwythur Arwain a Rheolwyr Uwch wedi diffinio'r rolau hyn, gan gynnwys sut y maent yn integreiddio â'i gilydd.
- Cynhelir gweithgarwch cynllunio ar gyfer olyniaeth trwy gyfrwng trafodaethau a chymau gweithredu o fewn meysydd gwasanaeth a gyda phartneriaid ac ni ellir wastad dangos tystiolaeth o hyn. Datblygir hyn ymhellach trwy gyfrwng y pecyn cymorth cynllunio gweithlu Strategol.
- Mae cyfarfod ar y cyd o Reolwyr Uwch yn sicrhau bod rolau, cyfrifoldebau ac atebolrwydd yn glir.
- Mae disgrifiadau swydd yn diffinio'r rolau a'r cyfrifoldebau sy'n ofynnol gan swyddi mewn ffordd glir.
- Mae'r Cyfansoddiad yn nodi rolau a chyfrifoldebau Aelodau (Rhan 3.4 Tabl 4) a Swyddogion uwch (rhan 2 Erthygl 2) ac mae Cynllun Dirprwyo (Y Cyfansoddiad Rhan 3.5) yn bodoli ac yn nodi cyfrifoldebau Aelodau a Swyddogion yn glir.
- Mae'r Pecyn Cymorth Cynllunio Strategol yn cynnwys elfen o gynllunio ar gyfer olyniaeth a rheoli talent.
- Mae protocolau yn eu lle ar gyfer perthnasoedd gwaith rhwng Aelodau a Swyddogion (e.e. Protocol Swyddog-Aelod).
- Mae Codau Ymddygiad i Swyddogion ac Aelodau mewn grym.
- Mae gweithgorau Swyddogion ac Aelodau mewn grym ac yn gweithio'n effeithiol.
- Adolygir Rheolau Gweithdrefnau Contract ('CPR') (Rhan 4 Dogfen G Cyfansoddiad) a Rheoliadau Ariannol a gweithdrefnau ariannol cysylltiedig (Rhan 4 Dogfen F Cyfansoddiad) yn rheolaidd e.e. diweddarwyd CPR ym mis Mawrth 2019.
- Sefydlwyd strwythur Corfforaethol y Cyngor er mwyn sicrhau y gall y Swyddogion Statudol gyflawni eu rolau mewn ffordd effeithiol.
- Mae'r CE yn gyfrifol am adolygu'r strwythur hwn, yn ôl yr angen.

- Ar 15.10.21, penderfynodd y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd ar y set ddiwygiedig o Ddisgrifiadau Rôl Aelodau, a gynlluniwyd i gael eu defnyddio law yn llaw â Fframwaith Datblygu aelodau (Cymhwysedd) Cymru, Manylebau Person a Disgrifiadau Rôl Aelodau Fframwaith Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru ('CLILC'), sy'n cynnwys disgrifiad o rôl yr Arweinydd (Paratowyd adroddiad er gwybodaeth i'w gyflwyno i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu hefyd ar 19.1.21).
- Mynediad i sesiynau briffio gwybodaeth/cyrsiau am ddeddfwriaeth newydd.
- Trefnir Gweithdai Aelodau yn ôl yr angen.
- Rhestr Ymgysylltu gyda Defnyddwyr Gwasanaeth a grwpiau ffocws Defnyddwyr Gwasanaeth.
- Polisi Ymgysylltu Cymunedol.
- Protocol Ymgysylltu â'r Cyhoedd y Pwyllgor Craffu (2016) (Dogfen N Cyfansoddiad) Mae'r Cyngor yn ymgynghori ac yn ymgysylltu gyda phreswylwyr lleol, cwsmeriaid a rhanddeiliaid eraill yn y sir yn barhaus er mwyn deall eu safbwyntiau a'u barn wrth ddatblygu cynlluniau a/neu strategaethau newydd. Rhoddir ystyriaeth briodol i adborth cyn cytuno ar fersiynau terfynol.
- Cyflawnir gweithgarwch hunan-asesu craffu bob blwyddyn gan gynnwys arolwg.
- Cyhoeddir cofnodion presenoldeb bob blwyddyn.
- Anogir a chynorthwyr aelodau i gwblhau Adroddiadau Blynyddol, a gyhoeddir ar wefan y Cyngor.
- Mae Cadeirydd y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu yn mynychu Cyfarfodydd Rhwydweithio Cadeiryddion Pwyllgorau Archwilio a Llywodraethu Cymru Gyfan er mwyn datblygu a chymharu'r rôl o fewn Awdurdodau Lleol.
- Gweithredu polisiâu Adnoddau Dynol priodol a sicrhau eu bod yn gweithio mewn ffordd effeithiol.
- Polisi Gweithle Di-Fwg a Pholisi Camddefnyddio Alcohol a Chyffuriau.
- Mae'r Cyngor wedi cyflwyno amrediad o adnoddau a dewisiadau er mwyn gwella iechyd a lles Staff e.e. cyflwynwyd Strategaeth Iechyd a Llesiant 2021-2026 er mwyn cynorthwyo'r gwelliant yn iechyd a lles y gweithlu.
- Mae'r Cyngor wedi penodi Swyddog Iechyd a Lles Cyflogeion er mwyn cydlynu a hyrwyddo iechyd a lles yn y gweithlu.
- Cyflwynwyd pecyn cymorth Gofal yn Gyntaf i gyflogeion, sy'n cynnig:
 - Gwasanaeth cwnsela; a
 - Chyngor ynghylch materion ariannol, cyfreithiol, defnyddwyr, gofal i'r henoed, gofal plant a chyflogaeth.
- Mae'r cymorth arall sydd ar gael i Staff yn cynnwys:
 - Rhaglen iechyd a lles Rhyngweithiol Therapi Ymddygiad Gwybyddol;
 - Cynllun gofal llygaid;
 - Cynllun talebau gofal plant;
 - Iechyd Da; a
 - Hyfforddiant ymwybyddiaeth ofalgar ar gyfer Staff a Rheolwyr.

Egwyddor Llywodraethu Da	Sut ydym ni'n bodloni'r Egwyddorion hyn
<p>F: Rheoli risgiau a pherfformiad drwy reolaeth fewnol gadarn a thrwy reoli arian cyhoeddus mewn ffordd gadarn</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Cymeradwywyd y <u>Strategaeth a'r Polisi Rheoli Risg a'r Fframwaith Rheoli Risg</u> gan y Cabinet ar 24 Medi 2019 ac mae'r Fframwaith yn cael ei ddiweddarau o hyd. Mae'r Cyngor yn parhau i ffurfio strategaethau a chynlluniau, gan ystyried y risgiau a achosir gan bandemig Covid-19 • Ystyrir y Gofrestr Risg Corfforaethol yn ystod holl gyfarfodydd y Grŵp Arweiniol, cyfarfodydd y Swyddogion Arweiniol Corfforaethol a'r cyfarfodydd Rheoli Perfformiad Corfforaethol, a chan y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu fel eitem sefydlog ar gyfer y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu. Adroddir diweddariadau yn ystod pob Cyfarfod o'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu er mwyn cynnig gwybodaeth a sicrwydd parhaus bod risgiau yn parhau i gael eu rheoli. Mae'r Pwyllgor yn cyfeirio materion i Bwyllgorau Craffu pan fo hynny'n briodol. • Mae Rheoli Risg yn rhan annatod o weithgarwch cynllunio busnes gweithredol a phennu Strategaethau a Pholisïau. • Cofnodir holl Risgiau trawsnewid a phrosiectau. Mae'r Grŵp Trawsbleidiol ar Drawsnewid ac Effeithlonrwydd yn monitro Risgiau Trawsnewid yn rheolaidd a chyfeirir Trawsnewid a Risgiau i Baneli a chyfarfodydd Llywodraeth Leol ar y cyd. • Roedd yr holl Gynlluniau yn cynnwys cofnodion Risgiau, gan gynnwys: <ul style="list-style-type: none"> ○ Y Cynllun Ariannol tymor Canolig; ○ Cynlluniau Busnes (lefel 1); a ○ Chynlluniau Gwasanaeth (lefel 2). • Caiff cynlluniau Busnes/Gwasanaeth eu monitro er mwyn sicrhau y cyflawnir canlyniadau cyflawni. • Caiff trefniadau Rheoli Risg Corfforaethol eu harchwilio'n rheolaidd a chaiff gweithgarwch rheoli risg ei gynnwys mewn rhaglenni archwilio sefydliad/gwasanaeth Gwasanaethau unigol. • Mae 'risgiau' yn sail i raglenni gwaith archwilio yr Archwilwyr Mewnol, fel sy'n ofynnol gan system meddalwedd rheoli archwilio MKI/Pentana. Diweddarwyd templed adroddiadau Cyngor / Cabinet er mwyn cynnwys cyfeiriad at oblygiadau cyfreithiol, goblygiadau staffio, goblygiadau eiddo/asedau a risgiau. • Mae Perfformiad Corfforaethol yn gofyn am ddiweddariadau rheolaidd o ran Risg. • Diwygiodd y Cyngor ei drefniadau Rheoli Perfformiad Corfforaethol yn 2017 er mwyn gwella'r broses o fonitro ei gynlluniau busnes a'i ddangosyddion perfformiad, gan gynnwys Dangosyddion Strategol Cenedlaethol ('NSI'), PAM a Dangosyddion Lleol. Mae'r rhain yn gysylltiedig â'r Amcanion Gwella a Llesiant a <u>Strategaeth Gorfforaethol 2017-2022</u> hefyd. • Mae Panel Rheoli Perfformiad Corfforaethol yn cyfarfod bob chwarter. Mae pob Swyddog Arweiniol Corfforaethol yn adrodd i'r Panel hwn a chyhoeddir y Dyddiadau ar gyfer adrodd yn yr adroddiad. Mae Cadeiryddion ac Is-Gadeiryddion y Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu yn mynychu ar sail yr egwyddor y gallant nodi meysydd y mae gofyn eu cynnwys yn eu <u>Blaenraglenni Gwaith</u> priodol nhw.

- Cyflawnir gweithgarwch Monitro Risg Prosiectau Penodol a chaiff yr holl Risgiau eu neilltuo i Swyddog Arweiniol Corfforaethol (Perchennog y Risg).
- Ystyriodd y Cyngor Adroddiad Blynyddol Amcanion Gwella a Llesiant 2020-21 a chymeradwyodd yr Amcanion Llesiant ar gyfer 2022-23 ar 21.10.21 ym mis Hydref 2020 (Yn ogystal, cymeradwywyd Adroddiad Blynyddol Amcanion Gwella a Llesiant 2020-2021 gan Bwyllgor Cydlynu Trosolwg a Chraffu y Cyngor ar 15.9.21, a chan y Cabinet ar 5.10.21).
- Casglwyd gwybodaeth feincnodi fel rhan o weithgarwch ailfodelu gwasanaeth.
- Asesiadau mewnol ac allanol gan:
 - Archwilio Cymru;
 - Estyn;
 - Arolygiaeth Gofal Cymru ('AGGC'); Swyddfa'r Comisiynydd Pwerau Ymchwilio ('ICPO'); a
 - Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth ('ICO').
- Asesiadau allanol, gan gynnwys y Cod Ymddygiad.
- Hunanasesiad (Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu) – mae ymarfer hunanasesu yn mynd rhagddo i'w gyflwyno yn ystod Cyfarfod y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu ar 10.3.2022.
- Mae Gwasanaethau unigol yn cynnal gweithgarwch hunanasesu trwy gyfrwng matrices perfformio.
- Mae IA yn cynnal hunanasesiad blynyddol ac maent yn cael adolygiad cymheiriaid / asesiad allanol annibynnol bob 5 mlynedd gan PSIAS.
- Perfformiad costau (gan ddefnyddio mewnbynnau ac allbynnau).
- Mae Prif Swyddogion yn darparu cymorth a chyngor i Aelodau. Darparir cyngor gan y Prif Swyddog Ariannol hefyd.
- Mae gofynion adrodd yn mynnu bod goblygiadau/cyngor cyfreithiol ac ariannol yn cael eu cynnwys mewn adroddiadau/penderfyniadau, a gyhoeddir pan fo hynny'n briodol.
- Cyhoeddir pob adroddiad a'r holl gofnodion mewn ffordd amserol ac maent ar gael i'w harchwilio gan gynnwys.
- Dewisiadau ar gyfer argymhellion.
- Gall Pwyllgorau Craffu ofyn am adroddiadau ar unrhyw adeg a gwahoddir Cadeiryddion Craffu i fynd â materion yn ôl gerbron y Cabinet
- Mae'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu yn cyfeirio materion i'r pwyllgor Craffu ac mae'n cael adroddiadau yn ôl.
- Mae croeso i'r cyhoedd fynychu pob cyfarfod, yn unol ag ystyriaethau gwybodaeth wedi'i heithrio yn unol â'r diffiniad yn Neddf Llywodraeth Leol 1972.
- Cytundeb am y wybodaeth y bydd gofyn ei chael a'r amserlenni
- Mae trefniadau craffu mewn grym a gefnogir ac sy'n cynnig cyfleoedd i herio gweithgarwch gwneud penderfyniadau ac adolygu darpariaeth gwasanaethau. Nod y swyddogaeth graffu yw cynnig gwerth ychwanegol i'r agenda gwelliant parhaus yn eu rôl fel "cyfaill beirniadol". Yn ogystal, mae Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu yn cynnig cyfleoedd i wneud gwaith datblygu polisi a chyn gwneud penderfyniadau, sy'n swyddogaeth craffu, a ddatblygwyd dros y

	<p>blynyddoedd diwethaf. Nod y Cyngor yw craffu, pan fo modd, cyn y caiff penderfyniadau eu gwneud.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mae'r Cyngor wedi cymeradwyo <u>Protocol Trosolwg a Chraffu Ymgysylltu â'r Cyhoedd (2016)</u> (Dogfen N Cyfansoddiad) ac fe'i ddefnyddiwyd sawl gwaith. • Mae trefniadau wedi cael eu gwneud i geisio safbwyntiau'r cyhoedd, a gesglir trwy gyfryngau cymdeithasol a'u rhannu gyda Phwyllgorau Trosolwg a Chraffu er mwyn iddynt eu hystyried. • Bydd Pwyllgor Cydlynu Trosolwg a Chraffu y Cyngor yn gyfrifol am gymryd trosolwg o effeithiolrwydd cyffredinol BGC. • Gwaith a gyflawnir gyda <u>Swyddfa Cenedlaethau'r Dyfodol</u> er mwyn datblygu Fframwaith Craffu mewn perthynas â DLICD. • Cyhoeddir adroddiadau a hefyd, yr holl agendâu, cofnodion, <u>Blaenraglen Waith</u> a phob Cylch Gorchwyl ar wefan y Cyngor. • Mae Bwrdd Rheoli Perfformiad Corfforaethol yn cyfarfod bob chwarter, ac estynnir gwahoddiad i Gadeiryddion Pwyllgorau Craffu fynychu. • Pennir dyddiadau adrodd ar ddechrau pob blwyddyn. • Mae gweithgarwch monitro'r gyllideb yn digwydd yn gyson trwy gydol y flwyddyn, o fewn gwasanaethau, i weithgorau Swyddogion sy'n Aelodau a'r Cabinet e.e. Grŵp Datblygu a CMG ac arbedion y rhaglen drawsnewid i'r Grŵp Trawsbleidiol Ymgynghorol am Drawsnewid ac Effeithlonrwydd, y caiff Cadeiryddion Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu eu gwahodd i'w harsylwi law yn llaw â chyfarfodydd y Bwrdd Perfformiad. • Cyflawnir gwaith monitro ariannol yn rheolaidd ar draws y Cyngor dan drefniant cyfrifyddu datganoledig a chaiff gwaith adrodd ffurfiol ei gyflwyno i'r Cabinet. Caiff gwaith monitro ei gynnwys yn yr adroddiadau rheoli perfformiad chwarterol hefyd. • Mae goblygiadau ariannol yn ofyniad i'w gynnwys yn holl adroddiadau Cyfarfodydd y Cabinet. • Mae'r <u>Rheoliadau Ariannol a'r Rheolau Gweithdrefn Ariannol</u> (Dogfen F Cyfansoddiad) a'r <u>Rheolau Gweithdrefn Contract</u> (Dogfen G Cyfansoddiad) oll wedi cael eu diweddarau. Cymeradwywyd y <u>Strategaeth Gaffael 2018-2022</u> gyfredol yn 2018. • Arferion cyfrifyddu – cydymffurfir â Chodau Ymarfer. Caiff Dangosyddion Darbodus eu paratoi ac fe'u hadroddir i'r Cyngor a'u monitro trwy gydol y flwyddyn. Cyflawnir gweithgarwch rheolaidd i fonitro'r gyllideb trwy gydol y flwyddyn. Mae IA yn adolygu trefniadau rheoli o ran monitro a chasglu incwm hefyd. • Cyflwynir diweddariadau mewn perthynas â Pharhad Busnes ac Argyfyngau Sifil Posibl yn rheolaidd yn unol â'r Gofrestr Risg Corfforaethol, CORP04 Risg ac mae'r Grŵp Parhad Busnes ac Argyfyngau Sifil Posibl yn cyfarfod bob mis. • Asesir risg y Cynllun Archwilio Mewnol blynyddol ac mae'n ystyried nodau ac amcanion y Cyngor, a'i bolisïau a'i weithdrefnau corfforaethol; i gynnwys adolygiad o'r trefniadau corfforaethol Rheoli Risg, a phrofi'r trefniadau rheoli lliniarol sydd mewn grym ar gyfer sampl o risgiau a nodir yn y Gofrestr Risg Corfforaethol. • Cymeradwywyd y Strategaeth Archwilio Mewnol a Chynllun Blynyddol 2021-2022 gan y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu ar 24 Chwefror
--	--

	<p>2021, ac mae'n parhau i ystyried risgiau ychwanegol a gyflwynir gan y pandemig.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gall cynllun archwilio blynyddol IA roi sylw i unrhyw weithgarwch angenrheidiol i ail-flaenoriaethu gwaith, gan ganiatáu i IA fod yn ymatebol i unrhyw newidiadau o ran risg yn y Cyngor. • Mae adroddiadau archwilio mewnol a gyflwynir i Reolwyr yn amlygu'r risgiau o beidio gweithredu unrhyw gamau IA a argymhellir. Cynhelir archwiliad dilynol o'r cynlluniau gweithredu a gyflwynir. Os bydd CMIA o'r farn nad yw Rheolwr wedi rhoi sylw i unrhyw risgiau sylfaenol, adroddir am hyn i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu, ac mae gan hwn y disgresiwn i ofyn i'r Rheolwr hwnnw fynychu ac esbonio'r rheswm dros beidio sicrhau cydymffurfiaeth. • Bydd yr Archwilydd a benodir yn ystyried trefniadau'r Cyngor er mwyn sicrhau darbodaeth, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd yn ei lythyr lle y mae'n nodi bod y Cyngor wedi cydymffurfio â'i gyfrifoldebau ynghylch defnyddio ei adnoddau. • Mae Amcanion y Cyngor yn cyd-fynd â Strategaethau. • Cynhelir cyfarfodydd rheolaidd o'r Grŵp Rheoli Parhad Busnes a Materion Brys i adolygu Cynlluniau a Threfniadau Parhad Busnes a Materion Brys Meysydd Gwasanaeth a Chorfforaethol, yn ogystal ag argymhellion sy'n codi o ddigwyddiadau yn y gorffennol ac ymarferion i ddangos tystiolaeth o risg, nodi tueddiadau sy'n dod i'r amlwg, a chofnodi unrhyw wersi a ddysgwyd er mwyn ymateb iddynt. • Mae gwerthuso risg wastad yn ymddangos ar agendâu. • Adroddiadau Cynnydd Archwilio Mewnol Chwarterol rheolaidd i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu at ddibenion monitro (e.e. cyflwynwyd Adroddiad Cynnydd Archwilio mewnol ar gyfer y cyfnod rhwng 1 Ebrill 2021 a 30 Mehefin 2021 i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu ar 9 Medi 2021). • Darparir crynodeb o'r gwaith a'r farn archwilio ynghylch y sicrwydd a roddir yn flynyddol yn yr Adroddiad Archwilio Mewnol Blynyddol ar ddiwedd y flwyddyn. Cymeradwywyd yr Adroddiad Blynyddol IA ar gyfer 2020/21 gan y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ar 3 Mehefin 2021 • Adolygiadau IA dilynol i fonitro gweithrediad y camau gweithredu gofynnol. • Caiff trefniadau rheoli mewnol, risg a phrosesau llywodraethu eu monitro yn unol â'r Siarter Archwilio Mewnol (cymeradwywyd y fersiwn diwethaf gan y <u>Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu</u> ar 24/2/21) a'r Cynllun a'r Strategaeth Archwilio Mewnol Blynyddol. • Cydymffurfiaeth gyda'r Cod Ymarfer ynghylch Rheoli Risg Twyll a Llygredd ('CIPFA', 2014). • Mae gan Archwilwyr Mewnol weithdrefnau yn eu lle os darganfyddir twyll. • Mae Swyddog yn y tîm IA yn Dechnegydd Gwrth Dwyll achrededig. • Mae Swyddog(ion) yn y tîm IA yn dal Tystysgrif CIPFA mewn Arferion Ymchwilio ('CCIP'). • Diweddarwyd a chymeradwywyd 'Strategaeth i Atal Twyll, Llygredd a Llwgrwobrwyo (gan gynnwys Atal Gwyngalchu Arian)' gan y Cyngor ar 17 Mehefin 2021 (cadarnhawyd y cofnodion ar 23 Medi 2021) ac fe'i
--	--

	<p>hysgrifennwyd mewn perthynas â'r Cod Ymarfer a'i diweddarau i sicrhau y caiff yr holl ofynion eu cynnwys.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mae IA yn gwneud gwaith atal twyll yn ôl y gofyn (yn ogystal â delio gyda gweithgarwch darganfod twyll fel yr ystyriwyd yn gynharach) ac mae'n cyflwyno Adroddiad Atal Twyll i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu bob blwyddyn (<u>Cyflwynwyd Adroddiad Atal Twyll 2020/21 i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu ar 3 Mehefin 2021.</u> • Mae'r Cyngor yn cydymffurfio gyda gofynion Menter Twyll Genedlaethol flynyddol Archwilio Cymru, a gydlynir gan IA ar hyn o bryd. • Monitro ac ymateb i rybuddion o dwyll (NAFN, rhwydweithiau ehangach, cymheiriaid, ac ati); • Aelodaeth a chyfranogiad gweithredol mewn rhwydweithiau a grwpiau proffesiynol (Tisonline, KHub, ac ati); • Mae IA yn cynnig cyngor i wasanaethau ynghylch gweithredu systemau a phrosesau newydd er mwyn sicrhau y caiff trefniadau rheoli mewnol effeithiol eu cynnal; • Mae Swyddogion enwebedig o'r Cyngor yn ymgymryd â hyfforddiant twyll amrywiol er mwyn cynnal eu gwybodaeth a'u harbenigedd; • Pan fo hynny'n briodol, cyhoeddir erlyniadau llwyddiannus ar wefan y Cyngor (ac yn y wasg leol). • Archwiliwyd taliadau grant Covid-19 cyn eu talu (gan ei bod yn haws stopio taliad na'i adfer); • Ychwanegwyd archwiliadau rheolaeth ariannol allweddol i'r cynllun archwilio, er mwyn gwirio trefniadau rheoli, llywodraethu a risgiau tra bod staff yn gweithio gartref • Cymeradwywyd <u>DLIB 2020/21</u> gan y Cyngor ar 25 Tachwedd 2021 gyda'r Datganiad o'r Cyfrifon. Mae DLIB yn cynnwys barn flynyddol CMIA ynghylch sicrwydd. • Tan 31/12/21, mae pennaeth y swyddogaeth IA yn CMIA sy'n meddu ar gymhwyster CIPFA, ac mae'r CMIA o 1/1/22 ymlaen yn astudio er mwyn sicrhau cymhwyster IIA. Mae gan y ddau CMIA brofiad helaeth ym maes llywodraeth leol, ac maent yn cael eu cynorthwyo gan dîm sy'n meddu ar sgiliau a gwybodaeth briodol. Cynhelir gwaith adrodd rheolaidd i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ynghylch gweithgarwch IA. Mae gweithgarwch cynllunio busnes a blaenraglen waith gadarn sy'n seiliedig ar risg yn eu lle. • Mae IA yn gwerthuso ac yn gwella effeithiolrwydd prosesau rheoli risg, rheolaeth a llywodraethu yn unol â PSIAS, a gaiff ei hunanasesu a'i adrodd i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu bob blwyddyn, ynghyd ag unrhyw welliannau sy'n ofynnol. Cynhelir adolygiad cymheiriaid bob 5 mlynedd (bydd gofyn cynnal yr un nesaf tua mis Mawrth 2022, ac mae'r paratodau ar gyfer hwn eisoes wedi cychwyn trwy gyfrwng Grŵp Prif Archwilwyr Cymru – gweler isod). • Mae IA yn cynnig sicrwydd unigol i Reolwyr ar ôl pob adolygiad archwilio – yna, defnyddir y rhain i gynnig lefel gorfforaethol gyffredinol o sicrwydd bob blwyddyn, sy'n cyfrannu i'r <u>DLIB</u>. • Gweithredwyd proses i ailstrwythuro IA ym mis Mai 2019, a chynhaliwyd un arall ym mis Tachwedd 2020. Mae'r gwasanaeth wedi bod yn manteisio ar adnoddau llawn er 1 Rhagfyr 2020.
--	---

- Bydd CMIA newydd yn y swydd o 1 Ionawr 2022, ac mae ganddynt brofiad sylweddol ym maes IA, a bydd ganddynt ffenestr 6-wythnos i 'gysgodi'r' CMIA presennol, ac maent yn cael eu cynorthwyo gan Reolwr Archwilio gwybodus a medrus (gweler pwynt G3.2 isod).
- Mae dau aelod o'r tîm yn astudio am gymhwyster hyfforddiant proffesiynol Sefydliad yr Archwilwyr Mewnol ar hyn o bryd.
- Sefydlwyd Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu sy'n pennu ei gynllun gwaith ei hun. Cadeirir y Pwyllgor gan Aelod o grŵp y gwrthbleidiau (tan fis Mai 2022, pan fydd Unigolyn Lleyg yn Gadeirydd, yn unol â darpariaethau Deddf 2021).
- Gwaith paratoi parhaus a gweithredu newidiadau sy'n effeithio ar y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu yng ngoleuni Deddf 2021. Hysbyswyd y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu, mewn adroddiad yn ystod Cyfarfod ar 24.2.2021, o'r newidiadau i'w rôl ynghylch adroddiadau hunanasesu y Cyngor, ac ynghylch asesiadau perfformiad panel, yn ogystal â'r newid enw, ynghyd â newidiadau i'r Cadeirydd/Is-Gadeirydd a'r cyfansoddiad.
- Diweddarwyd Cylch Gorchwyl y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu ar 6 Rhagfyr 2018.
- Cyflwynwyd adroddiad am y diweddaraf am Ddeddf 2021 i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu ar 3.6.2021, gan gynnwys rhoi diweddiariad i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu ynghylch newidiadau i'r Cyfansoddiad sy'n effeithio ar y Pwyllgor, gan gynnwys:
 - Recriwtio aelodau lleyg ac Is-Bwyllgor Archwilio a Llywodraethu CJC Canolbarth Cymru; ac
 - Ynghylch swyddogaethau'r Pwyllgor sy'n ymwneud ag:
 - adolygu ac asesu asesiad perfformiad y Cyngor;
 - ystyried adroddiad Hunanasesu blynyddol drafft y Cyngor;
 - ystyried unrhyw adroddiad gan yr Archwilydd Cyffredinol ac ymateb drafft y Cyngor;
 - adolygu swyddogaeth delio gyda chwynion y Cyngor; a'r
 - rôl ynghylch Asesiadau Perfformiad Panel (o fis Mai 2022).
- Mae'r newidiadau a wnaethpwyd yn ystod 2021-2022 yn cynnwys paratodau ar gyfer:
 - Newidiadau i'r cylch gorchwyl/cylch gwaith/cyfansoddiad (gan gynnwys argymhellion i'r Cyngor gan y Gweithgor Trawsbleidiol ar y Cyfansoddiad a newidiadau i'r Cyfansoddiad a gymeradwywyd gan y Cyngor yn ystod ei Gyfarfod ar 23.9.2021);
 - Newid yr enw i'r 'Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu';
 - Bydd yr aelodaeth yn cynnwys 2/3 Chynghorydd ac 1/3 Unigolyn Lleyg (fel y diffinnir yn y Ddeddf) – cwblhawyd y broses recriwtio (cymeradwyodd y Cyngor y penodiadau ar 9.12.21);
 - Dyletswydd y pwyllgor i benodi ei Gadeirydd a'i Ddirprwy Gadeirydd ei hun;
 - Rhaid i'r cadeirydd fod yn unigolyn lleyg – cwblhawyd y broses recriwtio (cymeradwyodd y Cyngor y penodiadau ar

	<p>9.12.21) a phenodir y Cadeirydd/Dirprwy Gadeirydd o blith yr Aelodau Lleyg;</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Ni ddylai'r Dirprwy Gadeirydd fod yn aelod o Bwyllgor Gweithredol yr Awdurdod Lleol; ac ○ Yn absenoldeb y Cadeirydd a'r Dirprwy, dim ond Aelodau anweithredol fydd yn gallu cadeirio. <ul style="list-style-type: none"> ● Cwblhawyd adolygiad o faint y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu a chymeradwywyd y penderfyniad i newid ei faint o fis Mai 2022 (9). ● Mae gan y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu Aelod Lleyg effeithiol ac ystyrir bod Aelodaeth y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu yn cyd-fynd â Deddf 2021: cwblhawyd y broses o recriwtio aelod Lleyg, gan ystyried gofynion Deddf 2021 a therfynu cyfnod yr aelodau lleyg presennol yn y rôl. Cymeradwywyd Cyfeiriad Swydd, Manyleb person a meini prawf gan y Cyngor ar 10/12/20. ● Mae <u>manylion aelodaeth</u> ar gyfer y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu a'r holl Bwyllgorau Craffu ar gael ar wefan y Cyngor. ● Cyfarfodydd rheolaidd rhwng CMIA a Chadeirydd y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu, rhoddir cyngor gan MO a chyfarfodydd rheolaidd hefyd, yn ôl yr angen rhwng MO a'r Cadeirydd, ac MO, CMIA ac Archwilio Cymru. ● Cyfarfodydd rheolaidd rhwng Aelodau'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu a'r rheolydd allanol, Archwilio Cymru (gyda a heb Swyddogion) ● Hyfforddiant i Aelodau a rhoddir hyfforddiant/diweddariadau rheolaidd i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu. ● Mae Cadeirydd y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu yn mynychu grŵp rhwydwaith Cadeiryddion Pwyllgorau Archwilio a Llywodraethu Cymru i ddatblygu a chymharu'r rôl o fewn Awdurdodau Lleol. ● Cymeradwywyd <u>Strategaeth TGCh a Digidol newydd ar gyfer 2018-2022</u> ac mae'r holl bolisiâu wedi cael eu diweddarau, gan gynnwys (cymeradwywyd pob un ym mis Chwefror 2019): <ul style="list-style-type: none"> ○ <u>Polisi Diogelu Data a GDPR;</u> ○ <u>Polisi Diogelwch Gwybodaeth;</u> a ○ <u>Pholisi Rheoli Cofnodion.</u> ● Rhaid i'r holl Staff gwblhau modiwlau hyfforddiant E-ddysgu gorfodol ynghylch Diogelu Data a Diogelwch Gwybodaeth. ● Swyddog Diogelu Data Dynodedig. ● Cyswllt Cwsmeriaid y Swyddog Arweiniol Corfforaethol yw'r Perchennog Risg Gwybodaeth Uwch ('SIRO') ac mae wedi mynychu hyfforddiant priodol ar gyfer y rôl hwnnw. ● Nodir y Swyddogion cyfrifol canlynol: <ul style="list-style-type: none"> ○ Swyddog Diogelwch TG ('ITSO'); a ○ Swyddog Rheoli Cofnodion a Gwybodaeth ('IRMO') ● Yn ogystal, mae'r Grŵp Diogelu Data Corfforaethol a'r Cyfarfod Parhad Busnes ac Argyfyngau yn ystyried diogelwch Gwybodaeth. ● Gweithredwyd Archwiliad Mewnol Rheolaidd o ofynion a gweithdrefnau Cofrestru diogelu data yn dilyn archwiliad Archwilio Cymru.
--	--

- Llofnododd Cyngor Sir Ceredigion Gytundeb Rhannu Gwybodaeth Bersonol Cymru ('WASPI'), felly mae'n defnyddio fframwaith WASPI ar gyfer Cytundebau Rhannu Gwybodaeth.
***Mae'r cytundeb yn set gyffredin o egwyddorion a safonau y bydd sefydliadau partner yn rhannu gwybodaeth bersonol oddi tanynt. Bydd sefydliadau sy'n mabwysiadu'r Cytundeb yn dangos eu hymrwymiad wrth fodloni'r amodau, y rhwymedigaethau a'r gofynion cytunedig o fewn y fframwaith.
- Yn rhan fwyaf yr achosion, anfonir cytundebau ymlaen i'r Swyddog Diogelu Data.
- Ceir cofrestr gyhoeddus ar Wefan WASPI hefyd.
- Aseidiadau allanol rheolaidd e.e. Cydymffurfio gyda'r Cod Ymddygiad.
- Tystiolaeth a monitro perfformiad mewnol.
- Caiff data ei groes-gyfateb ar draws y gwahanol wasanaethau.
- Caiff gwerthoedd Dangosyddion Perfformiad eu dilysu gyda chymorth tystiolaeth.
- Amserlen Gadw – fe'i chyhoeddir ar y fewnrwyd bellach.
- Sefydlwyd y Strategaeth Ariannol Tymor Canolig ('MTFS') gyfredol yn ystod blwyddyn 2013-14 ac fe'i diweddarwyd mewn ffordd sylfaenol a'i chymeradwyo gan y Cyngor ar 24 Chwefror 2016. Mae'r MTFS Gyfredol ar gyfer y cyfnod ar ôl 2018/2019 ond mae bellach wedi cael ei diwygio i adlewyrchu setliad refeniw amodol 2021/2022 a'i diweddarau i:
 - Adlewyrchu effaith Covid-19
 - Adlewyrchu 'Rhoi Hwb i Economi Ceredigion – Strategaeth ar gyfer Gweithredu 2020-35'
 - Diwygio'r cynllun arbedion trawsnewid
 - Rhagweld pwysau o ran y costau yn y dyfodol
 - Adlewyrchu newidiadau data, rheoliadau, cynlluniau, polisïau a strategaethau
 ac fe'i chyflwynir i'r Cabinet i'w chymeradwyo ar 23,2,2021, gyda'r nod o gyflwyno'r gymeradwyaeth i'r Cyngor ar 5.2.2021.
- Bellach, mae hwn yn cynnwys fframwaith polisi er mwyn pennu'r cyllidebau bob blwyddyn, yn ogystal â chynllun tair blynedd. Mae'r MTFS yn cynnwys risg corfforaethol a gaiff ei ddiweddarau o leiaf dair gwaith y flwyddyn. Roedd y gweithgarwch blyneddol er mwyn pennu'r gyllideb yn cynnwys asesiad risg hefyd. Mae'r Cyngor yn ymateb i'r cynnig yn Adroddiad Gwella Blyneddol Swyddfa Archwilio Cymru (Archwilio Cymru bellach) 2016, gan ystyried yr adroddiad yng ngoleuni MTFS trwy sicrhau bod trefniadau rheolaeth ariannol y Cyngor yn ddigon cadarn i fodloni'r sialensiau sylweddol a fydd yn codi yn y dyfodol.
- Datblygwyd Cynllun Strategol ac mae wedi gwella'r rhaglen waith sy'n angenrheidiol er mwyn ystyried blaenoriaethau gwasanaeth wrth roi sylw i gyfyngiadau ariannol.
- Pennir amserlen/cynllun prosiect cyllideb flynyddol er mwyn sicrhau y caiff cyllideb gytbwys ei chymeradwyo o fewn y cyfnod statudol yn unol â fframwaith cyllideb y Cyngor.
- Cyflwynir adroddiadau cyllideb rheolaidd i'r Cabinet a'r Grŵp Arweiniol trwy gydol y flwyddyn a chaiff cyllidebau gweithredol eu monitro bob mis.

	<ul style="list-style-type: none"> • Cynhelir cyfarfodydd chwarterol o'r Panel Gweithredol yn ôl y gofyn gyda Swyddogion Arweiniol Corfforaethol, ynghyd ag Arweinydd y Cyngor, y CE, y Swyddog Arweiniol Corfforaethol dros Gyllid a'r Aelod Cabinet sy'n meddu ar gyfrifoldeb dros Gyllid.
--	---

Egwyddor Llywodraethu Da	Sut ydym ni'n bodloni'r Egwyddorion hyn
<p>G. Defnyddio arferion gweithio da o ran tryloywder, adrodd ac archwilio i sicrhau atebolrwydd effeithiol</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Gwefan</u> y Cyngor. • Darlledir cyfarfodydd y Cyngor a'r Cabinet. • Templedi safonol ar gyfer y Cabinet, Craffu a'r Cyngor. • Cydymffurfiaeth gyda <u>Safonau'r Gymraeg</u>. • Defnyddio Modern.Gov er mwyn cyhoeddi agendâu a Gwybodaeth am Gyngorwyr. • Mae'r Cyngor yn paratoi i weithredu newidiadau a gyflwynir gan Ddeddf 2021, sy'n cynnwys bod y Cyngor yn ymgynghori ac yn cyhoeddi strategaeth cyfranogi â'r cyhoedd gyda'r nod o gynyddu cyfranogiad y cyhoedd mewn democratiaeth leol a gwella tryloywder. • Cydymffurfiaeth y Cyngor gyda Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Coronafeirws)(Cyfarfodydd)(Cymru) 2020, sy'n caniatáu mynediad o bell i gyfarfodydd a gofynion ynghylch mynediad i'r cyhoedd/cyhoeddi dogfennau. • Mae gwaith yn mynd rhagddo i baratoi Polisi Ymgysylltu Cymunedol a fydd yn bodloni gofynion Deddf 2021, a fydd yn cynnwys sut y byddwn yn annog cyfranogiad mewn gweithgarwch gwneud penderfyniadau hefyd, er ein bod yn aros am ganllawiau terfynol gan Lywodraeth Cymru ynghylch y rhan hon o'r ddeddfwriaeth. • Mae <u>Map ffyrdd</u> y Cyngor yn darparu'r wybodaeth ddiweddaraf i ddinasyddion ynghylch y gwasanaethau ddarparir oherwydd pandemig Covid-19, er mwyn cynnig eglurder i breswylwyr y Sir. • Mae'r Cyngor wedi bod allan i dendr ac wedi dyfarnu'r contract am osod offer yn Siambr y Cyngor a fydd yn galluogi i gyfarfodydd hybrid gael eu cynnal, yn ogystal â'r gallu i ddarlledu'r cyfarfodydd hynny. Gosodir yr offer yn ystod y gaeaf. • Mae'r Cyngor yn cynnig ffyrdd amgen i ddinasyddion droi at wybodaeth os nad ydynt yn gallu manteisio ar wasanaethau digidol. Gallant ffonio Canolfan Gyswllt y Cyngor neu ymweld â'i Lyfrgelloedd lle y gall y cyhoedd droi at gyfrifiaduron sydd ar gael neu wasanaeth Wi-Fi 4G am ddim, sy'n caniatáu i unrhyw un ddefnyddio eu dyfais eu hunain. • Mae manylion cyswllt Cyngorwyr, eu cofnodion presenoldeb, eu haelodaeth o Bwyllgorau a'r Datganiadau Diddordeb ar gael ar <u>Wefan y Cyngor</u>. • Mae adroddiadau blynyddol Cyngorwyr ar gael ar Wefan y Cyngor. • Mae'r Adroddiad Blynyddol Trosolwg a Chraffu ar gael ar <u>Wefan y Cyngor</u>. • Mae <u>Adroddiad Blynyddol y Gwasanaethau Democrataidd</u> ar gael ar Wefan y Cyngor. • Cyhoeddir Adroddiad Blynyddol am Amcanion Gwella a Llesiant y Cyngor Sir ar wefan Sir Ceredigion er mwyn hysbysu dinasyddion

	<p>Ceredigion o'r gweithgareddau a'r camau y mae'r Cyngor yn eu cymryd er mwyn cefnogi ei Amcanion Gwella a Llesiant. Mae hyn yn rhan o hunanasesiad y Cyngor hefyd. Mae cynllun cryno ar gael hefyd mewn swyddfeydd cyhoeddus ar gyfer ein dinasyddion.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cyhoeddir datganiadau ariannol blynyddol ar Wefan y Cyngor. • Cymeradwyaeth briodol. • Trefniadau Rheoli Perfformiad Corfforaethol. • Perchnogaeth o waith cynllunio a thrawsnewid. • <u>DLIB</u>. • Mae <u>DLIB</u> y Cyngor yn dangos tystiolaeth o'r ffordd y mae'n cydymffurfio â saith Egwyddor graidd y Fframwaith Llywodraethu a'r is-egwyddorion sydd yn y Fframwaith ac yn y Cod Llywodraethu Corfforaethol Lleol, gan gynnwys sut y mae'n gweithredu trefniadau cywir er mwyn llywodraethu ei faterion, yn hwyluso gweithrediad effeithiol ei swyddogaethau ac yn gwneud trefniadau ar gyfer rheoli risg (datblygwyd y Fframwaith Llywodraethu yn 2010 ac fe'i ddiwygiwyd yn unol â Fframwaith Darparu Llywodraethu Da mewn Llywodraeth Leol CIFA/SOLACE 2016). Mae'n cydymffurfio hefyd gyda Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009 a Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. • Cynhaliwyd asesiad o'r fframwaith ar gyfer llywodraethu corfforaethol er mwyn sicrhau cydymffurfiaeth e.e. wedi'i ddiweddarau i adlewyrchu'r newidiadau sy'n angenrheidiol oherwydd pandemig Covid-19. Penderfyniad gan y Cyngor ynghylch a gymeradwyir DLIB e.e. ei ddiweddarau a'i gymeradwyo gan y Cyngor ar <u>25 Tachwedd 2021</u> (gyda chyfrifon). • Mae <u>Cod Llywodraethu Corfforaethol Lleol</u> y Cyngor yn dangos sut y mae'n meddu ar y trefniadau llywodraethu corfforaethol angenrheidiol mewn grym er mwyn sicrhau perfformiad effeithiol, ac mae'n ddatganiad cyhoeddus sy'n nodi'r ffordd y bydd y Cyngor yn cyflawni'r ymrwymiad hwnnw. • Rhannwyd DLIB gyda chyfrifon, fe'i adolygwyd a'i ddiweddarwyd gydag Aelodau a Swyddogion gan gynnig proses ymgysylltu ehangach. Mae Aelodau a Swyddogion yn cynnal adolygiad o'r DLIB bob blwyddyn. • Mae goblygiadau ariannol yn ofyniad er mwyn eu cynnwys yn holl adroddiadau Cyfarfodydd y Cabinet. Diweddarwyd <u>Rheoliadau Ariannol a'r Rheolau Gweithdrefn Ariannol (Dogfen F Cyfansoddiad)</u>, <u>a'r Rheolau Gweithdrefn Contract (Dogfen G Cyfansoddiad)</u>. Cymeradwywyd y <u>Strategaeth Gaffael 2018-2022</u> gyfredol yn 2018. • Arferion cyfrifyddu – cydymffurfir â Chodau Ymarfer, caiff Dangosyddion Darbodus eu paratoi a'u hadrodd i'r Cyngor a'u monitro trwy gydol y flwyddyn. Cynhelir gweithgarwch rheolaidd er mwyn monitro'r gyllideb trwy gydol y flwyddyn. Yn ogystal, mae IA yn adolygu trefniadau rheoli ynghylch casglu a monitro incwm. • Mae perthynas waith dda yn bodoli gyda Llywodraeth Cymru fel rheolydd allweddol a gyda rheolyddion allanol, gan gynnwys Archwilio Cymru, Estyn, AGC, yr Awdurdod Gwasanaethau Ariannol ('FSA') a'r Asiantaeth Safonau Bwyd fel rheolyddion allweddol. Cynhelir deialog reolaidd gyda chynrychiolwyr o Archwilio Cymru.
--	---

- Cofnodir Protocol Archwilio Cymru ac mae gweithdrefnau mewn grym er mwyn sicrhau y rhoddir sylw i'r holl 'Ffurflenni Ymateb Rheolwyr' o bob adroddiad Archwilio Cymru, a bod ymatebion Gwasanaeth yn cael eu cyflwyno i'r Grŵp Arweiniol, y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu ac Archwilio Cymru.
- O ran monitro cynnydd camau gweithredu/argymhellion, y Swyddog Llywodraethu yw pwynt cyswllt Archwilio Cymru ar gyfer Ffurflenni Ymateb Rheolwyr ('MRFs') heb eu cyflwyno ar gyfer 2019/20 a 2020/21, a materion llywodraethu/MRFs sy'n ymwneud â llywodraethu parhaus. Cyflwynir y system hon mewn Protocol, a gymeradwywyd gan y Grŵp Arweiniol ac a gyflwynwyd i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu, a chyflwynwyd fersiwn wedi'i ddiweddarau (er mwyn adlewyrchu'r ffaith bod y Swyddog Gwella a Pherfformiad Corfforaethol yn eu swydd) i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu yn ystod ei gyfarfod ar 9.9.2021.
- Cynhelir cyfarfodydd misol gydag Archwilio Cymru hefyd er mwyn trafod gwaith parhaus a materion i'w cyflwyno i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu a cheir deialog reolaidd gyda chynrychiolwyr o Archwilio Cymru.
- Rhoddir sylw i argymhellion gan Archwilio Cymru yn y trefniadau Rheoli Perfformiad Corfforaethol.
- Cyflwynir holl adroddiadau Archwilio Cymru i'r grŵp Arweiniol a'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu, sy'n monitro gweithrediad y camau gweithredu cywiro gofynnol.
- Mae proses er mwyn monitro cynnydd Camau Gweithredu yn cael ei datblygu.
- Tan 31/12/21, mae pennaeth y swyddogaeth IA yn CMIA sy'n meddu ar gymhwyster CIPFA, ac mae'r CMIA o 1/1/22 ymlaen yn astudio er mwyn sicrhau cymhwyster IIA. Mae gan y ddau CMIA brofiad helaeth ym maes llywodraeth leol, ac maent yn cael eu cynorthwyo gan dîm sy'n meddu ar sgiliau a gwybodaeth briodol. Mae dau aelod o Staff yn astudio ar gyfer cymhwyster Sefydliad Siartredig yr Archwilwyr Mewnol ar hyn o bryd, ac mae dau yn datblygu sgiliau archwilio TGCh.
- Mae Swyddogion IA yn astudio am gymwysterau archwilio er mwyn gwella eu gwybodaeth, eu sgiliau a'u cymhwysedd.
- Gweithredwyd proses i ailstrwythuro IA ym mis Mai 2019, a chynhaliwyd un arall ym mis Tachwedd 2020. Mae'r gwasanaeth wedi bod yn manteisio ar adnoddau llawn er 1 Rhagfyr 2020.
- Bydd CMIA newydd yn y swydd o 1 Ionawr 2022, ac mae ganddynt brofiad sylweddol ym maes IA, a bydd ganddynt ffenestr 6-wythnos i 'gysgodi'r' CMIA presennol, ac maent yn cael eu cynorthwyo gan Reolwr Archwilio gwybodus a medrus.
- Mae rôl CMIA yn cael mynediad rhydd a dilyffethair i Gadeirydd y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu ac mae'r ddau yn cyfarfod yn rheolaidd yn ystod y flwyddyn (ac mae'r cyfarfodydd hyn yn parhau o bell yn ystod pandemig Covid-19).
- Mae gweithgarwch cynllunio busnes a blaenraglen waith gadarn sy'n seiliedig ar risg yn eu lle.
- Cyflawnir gwaith adrodd rheolaidd i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu ynghylch gweithgarwch IA, h.y. Adroddiadau Cynnydd Archwilio Mewnol chwarterol i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu er

	<p>mwyn monitro perfformiad cynnydd a gwella a rhoddir crynodeb o'r gwaith a'r farn archwilio ynghylch sicrwydd mewn Adroddiad Blynyddol Archwilio Mewnol bob blwyddyn ar ddiwedd y flwyddyn. Cynhelir adolygiadau dilynol er mwyn monitro camau gweithredu cywirol.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mae'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu yn adolygu ac yn cymeradwyo'r Siarter Archwilio Mewnol yn rheolaidd (cymeradwywyd y fersiwn diwethaf gan y Pwyllgor Archwilio ar 24/2/21). • Mae CMIA yn cynnig barn wrthrychol flynyddol am sicrwydd ynghylch prosesau rheoli risg, rheoli a llywodraethu y Cyngor, ar sail y sicrwydd unigol a roddir i Reolwyr ar ôl pob adolygiad archwilio, ac mae'n cyfrannu i'r <u>DLIB</u>. • Adroddir am gydymffurfiaeth gyda PSIAS bob blwyddyn i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu a bydd cynllun gwella yn dilyn hyn. Cynhelir gweithgarwch adolygu asesu gan gymheiriaid bob pum mlynedd (bydd gofyn cynnal yr un nesaf tua mis Mawrth 2022, ac mae'r gwaith paratoi eisoes wedi cychwyn ar gyfer hwn trwy gyfrwng Grŵp Prif Archwilwyr Cymru). • Cenhadaeth IA yw gwella a diogelu gwerth sefydliadol trwy gynnis sicrwydd, cyngor a dirnadaeth wrthrychol ac sy'n seiliedig ar risg. Nodir manylion hyn yn y Siarter Archwilio fewnol, sy'n nodi hawl mynediad IA hefyd (yn unol â Rheoliadau Ariannol/<u>Cyfansoddiad</u> y Cyngor). • Rhoddir sylw i argymhellion gan Archwilio Cymru yn y trefniadau Rheoli Perfformiad Corfforaethol. • Mae'r Cyngor yn dysgu ac mae'n ceisio sicrhau gwelliant yn barhaus. • Cynhelir asesiad allanol bob pum mlynedd o IA yn ôl yr hyn sy'n ofynnol gan PSIAS. • Cynhaliwyd yr Asesiad Allanol Archwilio Mewnol diwethaf ym mis Tachwedd 2016 gan Gyngor Sir Conwy ac adroddwyd amdano i'r Pwyllgor Archwilio, ynghyd â'r Cynllun gwella a oedd wedi deillio ohono (bydd gofyn cynnal yr un nesaf tua mis Mawrth 2022, ac mae'r gwaith paratoi eisoes wedi cychwyn ar gyfer hwn trwy gyfrwng Grŵp Prif Archwilwyr Cymru). • Adroddir am gynnydd, perfformiad a gwelliant i'r Pwyllgor Archwilio bob chwarter. • <u>Cynllun Llesiant</u> a chylch gorchwyl <u>BGC</u>, ac adroddiad blynyddol gan BGC. • Mae Pwyllgor Cydlynw Trosolwg a Chraffu Cyngor Sir Ceredigion yn gyfrifol am gymryd trosolwg o effeithiolrwydd cyffredinol y Bwrdd. • Pennir cytundebau Atebolrwydd a Phartneriaeth mewn prosiectau ar y cyd.
--	--

7. Dogfennau Cysylltiedig

Mae'r tabl canlynol yn amlinellu'r Prif Ddogfennau, y Prosesau sydd wedi Cyfrannu atynt a'r gwaith Monitro Rheoleiddiol sy'n mynd rhagddo i gefnogi'r gwaith o gyflawni'r egwyddorion craidd.

Y Prif Ddogfennau sy'n cefnogi'r gwaith o gyflawni'r Egwyddorion craidd		Prosesau Perthnasol / Monitro Rheoleiddiol
<p>Polisi Camddefnyddio Alcohol a Chyffuriau Datganiad Llywodraethu Blynyddol Datganiad Blynyddol o'r Cyfrifon Strategaeth Atal Twyll, Llygredd a Llwgrwobrwyo (gan gynnwys Atal Gwyngalchu Arian) Cynllun Rheoli Asedau Eiddo Adroddiadau'r Cabinet a'r Pwyllgorau Cod Ymddygiad yr Aelodau Cod Ymddygiad y Swyddogion Polisi Ymgysylltu â'r Gymuned Polisi Pryderon a Chwynion Llyfryn Gwybodaeth am Bryderon a Chwynion Cod Adroddiadau Cyfrinachol Cyfansoddiad Rheolau'r Weithdrefn Contractau 2017 Strategaeth Gyfathrebu Gorfforaethol 2019-2022 gan gynnwys Cysylltiadau â'r Cyfryngau Strategaeth Gorfforaethol Iechyd, Diogelwch a Llesiant Cofrestr Risgiau Corfforaethol Strategaeth Gorfforaethol 2017 - 2022 Polisi Diogelu Data a Pholisi'r Rheoliad Cyffredinol ar Ddiogelu Data Polisi Datgan a Chofrestru Lletygarwch a Buddiannau Adroddiad Blynyddol y Gwasanaethau Democraataidd Polisi Urddas yn y Gwaith Polisi Disgyblu Polisi'r Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd/Recriwtio Diogel Polisi Trais Domestig Polisi Ymgysylltu â'r Gymuned (2013)</p>	<p>Polisi Rheoli Perfformiad y Gweithwyr Polisi Rheoli Newid Polisi Ategol Grymoedd y Farchnad Polisi Rheoli Perfformiad Enghreifftiol Polisi Atal Caethwasiaeth Fodern Cod Llywodraethu Corfforaethol Lleol Strategaeth Ariannol Tymor Canolig 2018-2019 ymlaen Lwfansau'r Aelodau 2019-2020 Llawlyfr yr Aelodau Datblygiad Personol yr Aelodau Rhestr o Daliadau'r Aelodau Strategaeth Dysgu a Datblygu'r Aelodau Cofnodion Cyfarfodydd Strategaeth Swyddfeydd Datganiadau o Fuddiannau'r Swyddogion a'r Aelodau Cofrestru Rhoddion a Lletygarwch Adroddiad Blynyddol Trosolwg a Chraffu Polisiâu Tâl Polisi a Chanllawiau i Ddiogelu Plant ac Oedolion sydd mewn Perygl Polisi Cyfyngiadau Gwleidyddol Pecyn Cymorth Ymgysylltu â'r Cyhoedd Strategaeth Gaffael 2018-22 Polisi Adeoli Deddf Rheoleiddio Pwerau Ymchwilio 2000 Rhan II ('RIPA') Gwyliadwriaeth Gyfeiriedig, Defnyddio Ffynonellau Cuddwybodaeth Ddynol</p>	<p>Y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu Y Grŵp Arweiniol Fforwm Caffael Ceredigion Y Bartneriaeth Diogelwch Cymunedol Bwrdd Perfformiad Rheoli Perfformiad Corfforaethol Panel Gweithredol Rheoli Perfformiad Corfforaethol Pwyllgor y Gwasanaethau Democraataidd Y Pwyllgor Moeseg a Safonau Fforwm y Gweithwyr Asiantaethau Arolygu ac Adolygu allanol Grŵp Iechyd Da Archwilio Mewnol Bwrdd Diogelu Canolbarth a Gorllewin Cymru Y Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu Y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Panel yr Heddlu a Throseddau Y Grŵp Trawsbleidiol ar Drawsnewid ac Effeithlonrwydd Y Gweithgor Trawsbleidiol ar y Cyfansoddiad Archwilio Cymru Pwyllgor y Gymraeg</p>

<p>Polisi Cwynion (cyhoeddus) 2015</p> <p>Polisi Diogelu Data 2019</p> <p>Strategaeth Economaidd 2020-2035</p> <p>Polisi E-bost</p> <p>Polisi'r Rheoliadau Gwybodaeth Amgylcheddol</p> <p>Protocol Ymgysylltu â'r Cyhoedd Trosolwg a Chraffu</p> <p>Rhestr Ymgysylltu â Defnyddwyr Gwasanaethau</p> <p>Adroddiadau Archwilio Allanol Safonau Rheoli Cyllid</p> <p>Rheolau'r Weithdrefn Ariannol 2009</p> <p>Blaenraglen Benderfyniadau</p> <p>Polisi Deddf Rhyddid Gwybodaeth 2000</p> <p>Gweithdrefn Cwynion</p> <p>Polisi Honorariwm</p> <p>Polisi Iechyd a Diogelwch 2019</p> <p>Polisi Rheoli Incwm ac Adennill Costau Gwasanaethau</p> <p>Strategaeth TGCh a Digidol</p> <p>Polisi Diogelwch Gwybodaeth 2019</p> <p>Adroddiadau Arolygiadau Pecyn Cymorth Asesu Effaith Integredig</p> <p>Cynllun Archwilio Mewnol</p>	<p>a Chael Gafael ar Ddata Cyfathrebu</p> <p>Dogfen Polisiâu a Gweithdrefnau Corfforaethol RIPA Cyfryngau Cymdeithasol</p> <p>Polisi Dethol a Recriwtio</p> <p>Polisi Gweithle Di-fwg</p> <p>Polisi Rheoli Gwybodaeth a Chofnodion</p> <p>Cofnod Penderfyniadau</p> <p>Strategaeth Rheoli Risgiau</p> <p>Cynllun Dirprwyo</p> <p>Cynlluniau Gwasanaeth</p> <p>Polisi a Gweithdrefn Cwynion y Gwasanaethau Cymdeithasol</p> <p>Polisi'r Cyfryngau Cymdeithasol</p> <p>Polisi Golygyddol a Gweinyddol y Cyfryngau Cymdeithasol</p> <p>Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2020–2024</p> <p>Polisi Rheoli Straen</p> <p>Polisi a Gweithdrefn Atal o'r Gwaith</p> <p>Strategaeth Hyfforddi a Datblygu</p> <p>Polisi Rheoli'r Trysorlys</p> <p>Cynllun Llesiant a Gwella</p> <p>Polisi Gweithredoedd Annerbyniol</p> <p>Polisi Chwythu'r Chwiban</p> <p>Safonau'r Gymraeg</p> <p>Cynllun y Gweithlu</p> <p>Cynllun Strategol</p> <p>Polisi Cydbwysedd Bywyd a Gwaith</p>	
---	--	--